

JAARSTUKKEN 2014

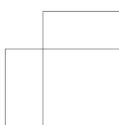
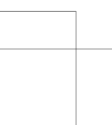
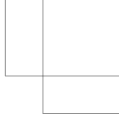

Gemeente Leiderdorp

JAARSTUKKEN 2014

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	5
2. Leeswijzer	9
3. Jaarverslag	11
<hr/>	
3.1 Programmaverantwoording	12
Programma 1 : Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	12
1A Lokale gezondheidszorg	12
1B Wet maatschappelijke ondersteuning	16
1C Jeugdbeleid	20
1D Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid	22
1E Lokaal onderwijsbeleid	25
1F Onderwijshuisvesting	28
Wat heeft het gekost?	30
Programma 2 : Werk en Inkomen	33
2A Algemene bijstand	33
2B Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	36
2C Vreemdelingenbeleid	38
Wat heeft het gekost?	40
Programma 3 : Kunst, Cultuur en Sport	42
3A Kunst en Cultuur	42
3B Sport	46
Wat heeft het gekost?	48
Programma 4 : Beheer openbare ruimte	50
4A Verkeer en vervoer	50
4B Water	53
4C Groenbeleid en regio	55
4D Openbaar Groen	57
4E Speelplaatsen	59
4F Riolering	61
4G Reiniging	64
Wat heeft het gekost?	65
Programma 5 : Wonen en Ondernemen	68
5A Ruimtelijke ordening	68
5B Woonbeleid	71
5C Economische zaken	74
5D Duurzaamheid	77
Wat heeft het gekost?	79
Programma 6 : Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid	81
6A Algemene regionale samenwerking	81
6B Bestuur en dienstverlening	83
6C Openbare orde en veiligheid	85
6D Brandweer en rampenbestrijding	87
Wat heeft het gekost?	89
Programma 7 : Grondontwikkeling	92
7A Grondontwikkeling algemeen	92
7B Grondontwikkeling Centrumplan	94
7C Grondontwikkeling W4	96
Wat heeft het gekost?	99

Algemene dekkingsmiddelen	102
Algemeen	102
Wat heeft het gekost?	103
3.2 Paragrafen	105
Paragraaf 1 : Lokale heffingen	105
Paragraaf 2 : Weerstandsvermogen en risicobeheersing	109
Paragraaf 3 : Onderhoud kapitaalgoederen	114
Paragraaf 4 : Financiering	121
Paragraaf 5 : Bedrijfsvoering	125
Paragraaf 6 : Verbonden partijen	130
Paragraaf 7 : Grondbeleid	138
3.3 Staat van de Gemeente	146
4 Jaarrekening	149
<hr/>	
4.1 Algemene toelichting jaarrekening	151
4.2 Balans per 31 december	154
4.3 Toelichting op de balans	156
4.3.1 Toelichting op de activa (alle bedragen x € 1.000)	156
4.3.2 Toelichting op de passiva (alle bedragen x € 1.000)	163
4.3.3 Gewaarborgde geldleningen	166
4.3.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	169
4.3.5 Vaste activa staat	170
4.3.6 Staat investeringskredieten incl. af te sluiten	172
4.3.7 Staat van reserves	177
4.3.8 Staat van voorzieningen	186
4.4 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting	188
4.4.1 Financiële analyse per programma	188
4.4.2 Toelichting financiële afwijkingen reserves	195
4.4.3 Gerealiseerde dekkingsmiddelen	203
4.4.4 Incidentele baten en lasten	204
4.4.5 Aanwending onvoorzien	210
4.4.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (=WNT)	211
4.5 Single Information Single Audit (SISA)	212
5 Overigen	215
<hr/>	
5.1 Gebeurtenissen na balansdatum	215
5.2 In control statement	216
5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	220
6 Bijlagen	223
<hr/>	

Bijlage 1 : Conversietabel product-programma	223
Bijlage 2 : Bestuur en organisatie	229
Bijlage 3 : Kerngegevens Leiderdorp	232
Bijlage 4 : Afkortingenlijst	233
Bijlage 5 : Begrippenlijst	236

1. VOORWOORD

Het jaar 2014 kenmerkte zich voor het Leiderdorpse gemeentebestuur door twee grote gebeurtenissen: de verkiezing van een nieuwe gemeenteraad (in maart) en de overdracht van een groot aantal zorgtaken van rijks- en provinciaal niveau naar de gemeente (de '3 decentralisaties').

Met name deze decentralisatie-operatie heeft het nodige van het gemeentelijk apparaat en de gemeenteraad gevergd. In hoog tempo zijn beleidsdocumenten en verordeningen opgesteld en aan de raad voorgelegd, terwijl de inkt van de onderliggende wetgeving soms nog maar net droog was. Wij zien terug op een uitstekende samenwerking met uw gemeenteraad (oud én nieuw), waardoor op 1 januari 2015 alles klaarstond om met de nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en werk aan de slag te gaan. Ook de samenwerking met onze maatschappelijke partners hebben wij als zeer vruchtbaar ervaren.

Als gevolg van de verkiezing van een nieuwe gemeenteraad is ook een nieuw college van burgemeester en wethouders gevormd. De gemeentelijke politiek nam daarmee in mei 2014 afscheid van de heer J.T.O. Bresters, mw. L. De Jongh-Langereis, de heer R.A. In 't Veld, de heer N.H.M. van Jaarsveld, de heer L. Maat, mw. E.J. Meijer, de heer A.J.E. Staal, en de heer H.L. Zilverentant. Wij kunnen hen erkentelijk zijn voor alle energie die zij in het besturen van de gemeente Leiderdorp hebben gestoken.

Deze ontwikkelingen hebben evenwel ook hun keerzijde. U zult in dit jaarverslag met enige regelmaat lezen dat onze ambitie groter was dan we hebben kunnen waarmaken. De verklaring hiervoor is naar ons oordeel grotendeels te vinden in de bestuurswissel – waardoor een aantal beleidsterreinen zelfs controversieel werd verklaard – en de decentralisatie-operatie, die toch zeker vanaf het late voorjaar van 2014 'alle hens aan dek' verlangde van het gemeentelijk apparaat. Uit beide ontwikkelingen is ook het positieve financiële resultaat te verklaren: als je meer van plan bent te doen dan je realiseert, hou je ook geld over.

Financieel resultaat 2014.

De programmarekening 2014 sluit af met een positief jaarresultaat van € 953.270. In de programmarekening wordt verantwoording afgelegd over de plannen en voornemens uit de programmabegroting 2014.

bedragen x € 1.000,-	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil 2014
Lasten	61.257	75.764	56.553	19.212
Baten	-59.139	-75.311	-59.669	-15.642
Totaal van saldo van baten en lasten	2.118	453	-3.116	3.569
Mutaties in reserves:				
- toevoegingen	8.518	9.088	7.712	1.375
- onttrekkingen	-11.182	-9.541	-5.549	-3.992
Resultaat	-545	0	-953	953

Mijlpalen in 2014

Met dit programmaverslag 2014 sluiten we het laatste jaar van de coalitieperiode 2010-2014 af. In mei 2014 zijn wij als nieuw college begonnen aan de uitvoering van ons coalitieakkoord 'Van meepraten naar meedóen'. In dit programmaverslag 2014 kijken wij voor het eerst terug op wat we tot nu toe hebben bereikt.

Bestuur Oude Rijnzone stemt in met aankoop Vliko-terrein

Het bestuur van de Oude Rijnzone heeft op 24 januari 2014 ingestemd met een bijdrage uit het regionaal investeringsfonds Oude Rijnzone om het perceel en de opstallen van Vliko te kunnen kopen. Daarmee is de weg vrijgekomen om het bedrijventerrein Lage Zijde te herstructureren.

De gemeente Leiderdorp heeft met de directie van Vliko eind 2013 overeenstemming bereikt over de aankoop van het terrein. In 2016 verhuist het bedrijf naar verwachting naar het bedrijventerrein Grote Polder in Zoeterwoude. Met de verplaatsing van Vliko en de bijbehorende herstructurering van het bedrijventerrein wordt een belangrijke stap gezet in het teruggeven van het terrein aan de natuur.

Gemeenteraad stemt in met koopovereenkomst Vliko

De gemeenteraad stemde maandag 3 februari 2014 in met de aankoop van perceel en opstallen van afvalrecyclingbedrijf Vliko B.V. aan de Achthovenerweg in Leiderdorp. Daarmee bekrachtigde de raad de verkoopovereenkomst die het college op 20 december 2013 met de dochteronderneming van Shanks afsloot.

Gemeente en Hoogheemraadschap gaan samenwerken in Polder Achthoven

De gemeente Leiderdorp en het Hoogheemraadschap van Rijnland gaan wederom samenwerken. Na goede ervaringen opgedaan te hebben bij de herinrichting van de Boterhuispolder, slaan zij nu de handen ineen in de Polder Achthoven.

Convenant economische agenda Leidse regio ondertekend

Ondernemers, onderwijsinstellingen van de vijf gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude hebben op 19 februari 2014 in Corpus het convenant ondertekend voor de Economische agenda Leidse regio. Daarmee geven ze aan actief samen te blijven werken aan de uitvoering van de agenda. De economische agenda richt zich onder meer op het versterken van de sector Life Sciences & Health.

Beheervisie voor de openbare ruimte in Leiderdorp

Op 10 maart 2014 heeft de gemeenteraad de beheervisie voor de openbare ruimte in Leiderdorp vastgesteld. De beheervisie geeft aan hoe de gemeente de komende 10 jaar de openbare ruimte wil onderhouden. Hiermee worden de kaders geschept voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Gemeente Leiderdorp en Rijnhart Wonen sluiten intentieovereenkomst over verkoop schoolgebouw

De gemeente verkoopt het voormalige gebouw van de Willem de Zwijgerschool en omliggende grond aan Rijnhart Wonen. De woningcorporatie gaat het pand aan de Willem de Zwijgerlaan ombouwen tot een Thomashuis, een kleinschalige woonvorm voor acht volwassenen met een verstandelijke beperking en hun zorgverleners.

Bijeenkomst over integraal veiligheidsbeleid Leiderdorp

Woensdagavond 26 februari vond in het gemeentehuis van Leiderdorp een bijeenkomst plaats over veiligheid. Vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, scholen, sport- en buurtverenigingen en politieke partijen als ook individuele inwoners waren aanwezig om mee te denken over het nieuw op te stellen Integraal Veiligheidsbeleid in Leiderdorp.

Inloophbijeenkomst kruispunten Engelendaal

De gemeente gaat alle kruisingen van de Engelendaal aanpassen. De verouderde verkeerslichten en regelinstallaties worden vervangen. Op de kruisingen Rietschans, Buitenhoflaan, Heinsiuslaan, Winkelhof, Gallaslaan komen bovendien aparte uitvoegstroken voor link afslaand verkeer. Maandag 14 april 2014 organiseerde de gemeente van 19.00 tot 21.00 uur een inloophbijeenkomst over de maatregelen. In het atrium van het gemeentehuis waren de tekeningen van de nieuwe situatie te bekijken. Medewerkers stonden klaar om vragen te beantwoorden.

Afspraak maken voor alle publiekszaken

De gemeente werkt vanaf 7 juli 2014 volledig op afspraak voor alle publiekszaken. Zo kunnen wij inwoners direct en nog beter van dienst zijn.

3 Decentralisaties

Het jaar 2014 heeft in grote mate in het teken gestaan van de voorbereiding op de drie decentralisaties. De visie en het herontwerp van het sociaal domein zoals dit in 2013 reeds aan de orde kwam, hebben we in 2014 nader geconcretiseerd. De uitbreiding van de Wmo, het organiseren van de jeugdhulp en de invoering van de Participatiewet hebben alle prioriteit en aandacht gekregen. Hierbij hebben we nauw samengewerkt met de gemeenten Leiden, Oegstgeest en Zoeterwoude, naast de samenwerking met alle Holland Rijnland gemeenten. De formele besluiten in de vorm van beleidsplannen en verordeningen zijn op tijd genomen en we hebben de eerste slagen gemaakt om vanaf 2015 aan de bezuinigingsopgave te beginnen. In de programma's 1 en 2 staan de resultaten van het afgelopen jaar opgenomen. De effecten meten we vanaf volgend jaar.

Nieuwe wet Wmo 2015

Op 8 juli 2014 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Het doel van de wet is het mogelijk maken voor mensen om langer thuis te blijven wonen en mee te doen in de samenleving, indien nodig met ondersteuning van de gemeente. Met de nieuwe wet wordt de gemeente naast de huidige Wmo-taken ook verantwoordelijk voor de begeleiding, kortdurend verblijf en beschermd wonen (voorheen AWBZ). Met de notitie Invoering Wmo 2015 wordt vanaf 2015 lokaal invulling gegeven aan de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeenteraad heeft 14 juli in de raadsvergadering hiermee ingestemd.

Merelstraat en Koekoekstraat feestelijk opgeleverd

De herinrichting van de Merelstraat en Koekoekstraat is klaar. Wethouders Kees Wassenaar (Centrumplan) en Jeff Gardeniers (openbare ruimte) stonden op woensdag 9 juli 2014 stil bij dit heuglijke feit. Zij brachten taart mee voor de buurtbewoners en de uitvoerders van het werk, dat een jaar in beslag nam. De Merelstraat en de Koekoekstraat kregen nieuwe riolering en bestrating, ondergrondse containers, meer groen en meer parkeerplaatsen.

Laatste steen scholencomplex

Eind september 2013 werd de officiële eerste paal geslagen en op 23 mei 2014 kon de laatste steen onthuld worden van het nieuwe scholencomplex aan de Vronkenlaan. De Prins Willem-Alexanderschool en Stichting Kinderopvang Leiderdorp, die samen Kindcentrum De Hoftuyn vormen, zijn eind oktober in hun nieuwe onderkomen getrokken. Daltonschool de Leeuwerik volgde een week later.

Burgerpanel

Er zijn in 2014 twee burgerpanels gehouden, een over het gebruik en de beleving van de openbare ruimte, de ander ging over kunst en cultuur. Met de uitslag van het burgerpanel over de beleving van de openbare ruimte kunnen wij handhaving beter afstemmen op de ervaringen van inwoners. De peiling over kunst en cultuur geeft een beeld van waar inwoners van Leiderdorp op cultureel gebied behoefte aan hebben en hoe zij hierover geïnformeerd willen worden.

Al met al blikken wij met een gematigd tevreden gevoel terug op het voorbije jaar 2014 en verheugen ons op het debat met uw raad over deze jaarstukken.

Leiderdorp, 9 juni 2014

College van burgemeester en wethouders van Leiderdorp

2. LEESWIJZER

Dit jaarverslag bestaat uit twee delen. In het eerste deel – het jaarverslag – wordt verantwoording afgelegd over de 7 programma's zoals deze in de begroting 2014 beschreven zijn. Een programma is een samenhangend geheel van taakvelden.

Evenals in de begroting worden de programma's beschreven volgens een vaste opzet. Na een korte inleiding volgt een overzicht van de doelen, activiteiten en de prestatie-indicatoren.

Vervolgens wordt onder het kopje "Wat hebben we bereikt?" gerapporteerd of en in welke mate de in de begroting gestelde doelstellingen behaald zijn. De inspanningen die verricht zijn om de doelstellingen te behalen, worden beschreven onder "Wat hebben we ervoor gedaan?".

Bovenstaande vragen worden per subprogramma behandeld. Daarnaast wordt onder "Wat heeft het gekost?" verantwoording afgelegd over de verschillen tussen begroot na wijziging en de werkelijke baten en lasten voor bedragen groter dan € 50.000.

In het onderdeel Paragrafen wordt gerapporteerd over thema's die een dwarsdoorsnede van het jaarverslag geven. Voorbeelden hiervan zijn bedrijfsvoering, onderhoud kapitaalgoederen en het weerstandsvermogen.

De wetgever stelt in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zeven paragrafen verplicht.

Deel 2 van de jaarstukken bestaat uit de financiële jaarrekening, waarin verantwoording wordt afgelegd over de financiën van de gemeente. De verantwoording betreft onder andere de balans, de toelichting op de balans en de financiële analyse.

Als laatste wordt dit boekwerk afgesloten met een vijftal bijlagen.

3. JAARVERSLAG

In het eerste deel – het jaarverslag – wordt verantwoording afgelegd over de 7 programma's zoals deze in de begroting 2014 beschreven zijn. Een programma is een samenhangend geheel van taakvelden. De groepering zoals deze in 2014 is gehanteerd is in 2014 vastgesteld door de gemeenteraad.

3.1 Programmaverantwoording

Programma 1 : Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

1A Lokale gezondheidszorg

Inleiding

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg), heeft de gemeente de taak door middel van preventieve activiteiten een gezondere fysieke en sociale leefomgeving voor burgers te creëren. Hiermee willen wij bij onze burgers een gezondere levensstijl stimuleren.

In mei 2013 is voor de periode 2013-2016 nieuw lokaal gezondheidsbeleid vastgesteld. De komende jaren richten we ons op de speerpunten alcohol-, roken-, depressie-, overgewicht- en eenzaamheidspreventie en bewegen. Het gezondheidsbeleid richt zich op een drietal groepen: kinderen en jongeren, mensen met een lage sociaal economische status* en (kwetsbare) ouderen.

* Sociaal economische status (SES) is de positie die iemand inneemt in de sociale hiërarchie, gemeten aan de hand van opleiding, inkomen of beroepsstatus.

Doel	Een gezondere fysieke en sociale omgeving voor burgers en stimuleren van een gezonde levensstijl				
SMART doel	1. Bevorderen van afstemming en samenwerking tussen organisaties.	2. Kinderen en jongeren en hun opvoeders weerbaarder maken tegen schadelijk alcoholgebruik, roken en ongezonde voeding en beter leren omgaan met deze verleidingen.	3. Kinderen en jongeren worden door gezonde leefomgeving aangemoedigd gezond gedrag te vertonen.	4. Eenzaamheid en depressie onder ouderen voorkomen door ouderen zolang mogelijk actief te houden.	5. Mensen met een lage SES beter informeren en adviseren over gezonde leefstijl en stimuleren meer te bewegen.
Activiteiten 2014	1.1 Op elkaar afstemmen van lokaal aanbod van gezondheidsbevorderende initiatieven voor jongeren.	2.1 De GGD HM biedt voorlichting, advies en ondersteuning aan scholen op het gebied van gezonde leefstijl.	3.1 In lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes.	4.1 Het bestaande sport en beweegaanbod wordt in kaart gebracht en gepromoot.	5.1 Bij informatie over de minimaregeling wordt jaarlijks aandacht besteed aan het sport en beweegaanbod.
	1.2 Onderzoeken of zorgverzekeraars en gemeenten kunnen samenwerken aan preventie.	2.2 CJG Leiderdorp biedt informatie, advies en ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders.	3.2 GGD HM ontwikkelt de methode gezonde kinderdagverblijven en brengt de methode Gezond Gewicht onder de aandacht bij scholen.	4.2 Het bestaande aanbod op het gebied van depressie wordt in kaart gebracht en gepromoot.	5.2 Sport en beweegactiviteiten aanbieden in Schansen en Dreven.
	1.3 Organiseren van platformbijeenkomsten voor betrokken organisaties.			4.3 Regelmatig aandacht in lokale media voor eenzaamheid en depressie.	
Prestatie-indicator	1.1 Vanaf 2014 wordt per jaar een jaarplanning lokaal aanbod gezondheidsbevorderende initiatieven ontwikkeld.	2.1 Jaarlijks een overzicht van welke voorlichtings- en ondersteuningsactiviteiten op welke scholen in Leiderdorp zijn verzorgd door GGD HM.	3.1 De mate waarin in lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes ter bevordering van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving van jeugdigen.	4.1 De mate waarin het sport- en beweegaanbod voor ouderen wordt gepromoot.	5.1 Bij de informatieverstrekking over de minimaregeling wordt aandacht besteed aan het sport en beweegaanbod in Leiderdorp.

Doel Een gezondere fysieke en sociale omgeving voor burgers en stimuleren van een gezonde levensstijl					
	1.2 In 2014 is bekend of zorgverzekeraars en gemeenten in deze regio kunnen samenwerken.	2.1 Het CJG biedt informatie, ondersteuning en advies aan kinderen, jongeren en ouders.	3.2 Overzicht van de scholen en kinderdagverblijven in Leiderdorp waarbij de GGD HM het programma Gezond Gewicht of programma Gezonde Kinderdagverblijven onder de aandacht heeft gebracht en wat dit heeft opgeleverd.	4.2 De mate waarin het aanbod op het gebied van depressiepreventie voor ouderen wordt gepromoot.	5.2 Het aantal beweegactiviteiten in de wijken Schansen en Dreven.
	1.3 Per doelgroep wordt 1 platformbijeenkomst per jaar georganiseerd			4.3 De mate waarin aandacht besteed wordt aan eenzaamheid en depressie onder ouderen in lokale media.	

Wat hebben we bereikt?

1. Afstemming en samenwerking.

We hebben een betere afstemming en samenwerking gestimuleerd tussen verschillende organisaties die gezondheidsbevorderende activiteiten aanbieden. Hierdoor wordt overlap in het aanbod van gezondheidsbevorderende activiteiten tegengegaan en sluiten initiatieven beter op elkaar aan. Dit vergroot de effectiviteit en zorgt tevens voor de mogelijkheid om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Een voorbeeld hiervan is dat er niet meer op dezelfde momenten activiteiten worden georganiseerd voor dezelfde doelgroepen.

2+3. Kinderen en jongeren.

We hebben kinderen en jongeren weerbaarheidstrainingen gegeven tegen schadelijk alcoholgebruik, roken en ongezonde voeding, zodat zij beter leren omgaan met deze verleidingen. We hebben kinderen en jongeren aangemoedigd gezonde keuzes te maken, zodat ze zich ontwikkelen tot volwassenen, die zelf verantwoordelijkheid nemen voor een gezonde leefstijl, waardoor problemen in de toekomst voorkomen kunnen worden. Ook ouders zijn betrokken, zodat zij als opvoeders de gezondheidssituatie positief kunnen beïnvloeden.

4. Ouderen.

We hebben bij onze oudere bewoners bewustwording gecreëerd voor het belang dat zij actief blijven, zodat ze langer gezond blijven, zelfstandig in hun woonomgeving kunnen blijven wonen en langer kunnen deelnemen aan de samenleving.

5. Mensen met een lage sociaal economische status.

We hebben een begin gemaakt met het stimuleren gezondheid van mensen met een lage sociaal economische status, opdat de leefstijl van deze groep verbetert en gezondheidsachterstanden verminderen.

Wat hebben wij ervoor gedaan?

1.1 Op elkaar afstemmen van lokaal aanbod van gezondheidsbevorderende initiatieven

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), Sociaal Cultureel werk (SCW) en Sportfondsen Sport Servicepunt (SSS) hebben een jaarplanning gemaakt van de gezondheidsbevorderende initiatieven voor jeugdigen in 2014. Aangezien de jaarplanning vaak wijzigt en arbeidsintensief is om te maken, hebben de partijen besloten in het vervolg een overzicht van hun aanbod naar elkaar te sturen in plaats van een nieuwe jaarplanning te maken. Ook sturen SCW, SSS en CJG elke maand ter info een overzicht van hun aanbod voor jeugd naar alle basisscholen, zodat dit in de nieuwsbrief van de scholen kan worden geplaatst. Deze partijen hebben ook afgesproken bepaalde thema's samen op te pakken, zoals pesten en de gezonde kantine.

1.2 Onderzoeken of zorgverzekeraars en gemeenten kunnen samenwerken aan preventie.

In de samenwerkingsafspraken die naar aanleiding van de 3 Decentralisaties zijn gemaakt tussen Zorg en Zekerheid en Holland Rijnland gemeenten wordt de samenwerking op het terrein van preventie verder vormgegeven. De doelstelling is nog niet behaald maar in ontwikkeling. Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Holland Rijnland gemeenten, GGD en Zorg en Zekerheid heeft in het kader van de samenwerkingsagenda Holland Rijnlandgemeenten en Zorg & Zekerheid een notitie geschreven over mogelijkheden voor samenwerking op preventie en gezondheidsbevordering.

1.3 Organiseren van platformbijeenkomsten voor betrokken organisaties.

In samenwerking met de GGD is een platformbijeenkomst georganiseerd voor alle aanbieders van beweegactiviteiten voor ouderen en mensen met een lage sociaal economische status. Verder zijn er in het kader van de drie decentralisaties diverse bijeenkomsten georganiseerd waar Leiderdorpse organisaties elkaar hebben ontmoet.

2.1 De GGD Hollands Midden biedt voorlichting, advies en ondersteuning aan scholen op het gebied van gezonde leefstijl.

De GGD voert de wet Publieke gezondheidszorg uit. Zij verzorgt lesprogramma's en sluit aan bij landelijk campagnes voor voorlichting aan ouders en jeugdigen.

2.2 CJG Leiderdorp biedt informatie, advies en ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders.

Het CJG Leiderdorp heeft informatie, advies en ondersteuning geboden aan kinderen, jongeren en ouders op het gebied van gezonde leefstijl, waaronder voeding, bewegen, overgewicht en middelengebruik. Hierdoor krijgen kinderen, jongeren en ouders meer handvatten om met verleidingen om te gaan en wordt gezond gedrag aangemoedigd.

3.1 In lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes.

Er is in Gemeente aan Huis en op de gemeentelijke website aandacht besteed aan landelijke campagnes ter bevordering van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving van jeugdigen, zoals de nationale buitenspeeldag. Ook is er aandacht besteed aan de gezondheidsrisico's van het roken van een waterpijp.

3.2 GGD HM ontwikkelt de methode gezonde kinderdagverblijven en brengt de methode Gezond Gewicht onder de aandacht bij scholen.

De GGD HM heeft de methode gezonde kinderdagverblijven ontwikkeld en onder de aandacht gebracht bij de kinderopvang. Alle scholen hebben de schoolgids met het aanbod van de GGD ontvangen, waarbij de methode Gezond Gewicht onder de aandacht is gebracht. Ook is de GGD afgelopen periode aangeschoven bij het directiekringoverleg van het onderwijs om het aanbod te bespreken.

4.1 Het bestaande sport- en beweegaanbod wordt in kaart gebracht en gepromoot.

Sportfondsen Sport Servicepunt heeft het sport- en beweegaanbod in kaart gebracht en maakt dit aanbod kenbaar via de website en nieuwsbrief. Hiermee worden niet alleen ouderen bereikt, maar ook organisaties die ouderen kunnen doorverwijzen naar het bestaande aanbod.

4.2 Het bestaande aanbod op het gebied van depressie wordt in kaart gebracht en gepromoot.

De voorbereidingen hiervoor zijn in 2014 gestart. In 2015 wordt dit verder vormgegeven.

4.3 Regelmatig aandacht in lokale media voor eenzaamheid en depressie.

In lokale media is aandacht besteed aan het herkennen van signalen van eenzaamheid en depressie en tips om eenzaamheid en depressie te bestrijden.

5.1 Bij informatie over de minimaregeling wordt jaarlijks aandacht besteed aan het sport- en beweegaanbod.

De voorbereidingen hiervoor zijn in 2014 gestart. In 2015 wordt dit verder vormgegeven. We doen dit door in het minimaleid aan te sluiten bij het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds. Hiermee maken we het aantrekkelijker en mogelijk voor minimagezinnen om meer te bewegen.

5.2 Sport en beweegactiviteiten aanbieden in Schansen en Dreven.

Om de mensen met een lage SES meer aan het bewegen te krijgen is opgenomen dat er meer beweegactiviteiten in Schansen en Dreven moeten worden georganiseerd. Sociaal Cultureel Werk heeft om die reden met veel succes voetbaltoernooitjes georganiseerd in de Schansen en Dreven.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Een jaarplanning van op elkaar afgestemde gezondheidsbevorderende activiteiten voor jongeren en kinderen.	n.v.t.	n.v.t.	ja	ja
Bekend is hoe zorgverzekeraars en gemeenten in deze regio kunnen samenwerken aan preventie.	n.v.t.	n.v.t.	ja	ja
Het aantal platformbijeenkomsten per jaar.	n.v.t.	n.v.t.	3	1
Een overzicht van welke voorlichtings- en ondersteuningsactiviteiten op welke scholen in Leiderdorp zijn verzorgd door GGD HM.	ja	ja	ja	ja
Het CJG biedt informatie, ondersteuning en advies aan kinderen, jongeren en ouders.	ja	ja	ja	ja
De mate waarin in lokale media wordt aangesloten bij landelijke campagnes ter bevordering van gezond gedrag en een gezonde leefomgeving van jeugdigen.	1 keer	1 keer	1 keer	1 keer
De GGD HM brengt actief het programma Gezond Gewicht en de methode Gezonde Kinderdagverblijven onder de aandacht.	n.v.t.	ja	ja	ja
De mate waarin het sport- en beweegaanbod voor ouderen wordt gepromoot.	n.v.t.	ja	1-2 keer per jaar	1-2 keer per jaar
De mate waarin het aanbod op het gebied van depressiepreventie voor ouderen wordt gepromoot.	n.v.t.	n.v.t.	1 keer	voorbereiding gestart
De mate waarin aandacht besteed wordt aan eenzaamheid en depressie onder ouderen in lokale media.	n.v.t.	n.v.t.	2 keer	2 keer
Informatieverstrekking over sport- en beweeg aanbod bij de minimaregeling.	n.v.t.	n.v.t.	ja	voorbereiding gestart
Beweegactiviteit in Schansen en Dreven	n.v.t.	n.v.t.	ja	ja

1B Wet maatschappelijke ondersteuning

Inleiding

Wij willen, zoals is vastgesteld in de Wmo beleidsnota 2013-2016, door middel van ondersteuning burgers stimuleren zoveel mogelijk op eigen kracht te participeren in de samenleving. Mensen die dit niet op eigen kracht kunnen moeten, al dan niet tijdelijk, kunnen rekenen op ondersteuning van de gemeente. Deze ondersteuning wordt op maat geboden. Niet 'de beperking' van iemand is het uitgangspunt voor ondersteuning, maar 'wat kan iemand nog zelf' eventueel met behulp van haar/zijn sociale omgeving. De ondersteuning vanuit de gemeente zal hierop aansluiten.

Uitbreiding Wmo (transitie).

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente voor een breder pakket aan ondersteuning verantwoordelijk. Vanuit de AWBZ vallen dan de begeleiding, kortdurend verblijf, beschermd wonen en de waardering van mantelzorgers onder de Wmo. De transitie gaat gepaard met forse bezuinigingen. In 2014 is het bestaande Wmo beleid aangepast op de nieuwe taken en wetgeving. In juli 2014 heeft de gemeenteraad de aanpassingen vastgesteld in de nota: "Invoering Wmo 2015, Van transitie naar transformatie" (aanpassingen Wmo beleid 2015-2016).

Bij de uitwerking van het Wmo beleid 2015 heeft Leiderdorp nauw samengewerkt met de gemeenten Leiden, Oegstgeest en Zoeterwoude en zijn vele maatschappelijke organisaties, belangengroepen en inwoners betrokken geweest.

De uitvoering van de Wmo is in 2014 nog uitgewerkt in een vijftal beleidsprogramma's:

1. Samenleven in buurt of wijk
2. Een veilige geborgen jeugd
3. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers
4. Meedoen makkelijker maken
5. Een vangnet voor iedereen.

Vanaf 1 januari 2015 zal het beleidsprogramma 2. Een veilige geborgen jeugd onder de Jeugdwet gaan vallen en niet meer onder de Wmo.

Doel	Burgers worden door middel van de Wet maatschappelijke ondersteuning gestimuleerd om zo lang mogelijk de regie over het eigen bestaan te voeren. Dit doen zij door zoveel mogelijk op eigen kracht te participeren in de samenleving.				
SMART doel	1. Het bevorderen van samenleven in de buurten en wijken door het beschikbaar stellen van een budget voor burgerinitiatieven.	2. Zie programma 1D jeugd gezondheidszorg/ preventief jeugdbeleid.	3. Jaarlijks stijgt vanaf 2011 het bereik onder mantelzorgers met 10%. Vrijwilligers in Leiderdorp worden ondersteund bij hun vrijwilligerswerk.	4. Zorgen dat de burgers door collectieve en/ of individuele voorzieningen zelfstandig kunnen blijven participeren.	5. Verbeteren en behouden van zorg, preventie en opvang wanneer mensen zelf niet langer de regie over hun eigen bestaan kunnen voeren.
Activiteiten 2014	1.1 Organiseren van platform-bijeenkomsten.	2.1 Zie uitwerking programma 1D.	3.1 Subsidiëren van ondersteuning aan mantelzorgers.	4.1 Versterken van individuele voorzieningen en behouden collectieve voorzieningen.	5.1 Overheveling MEE naar gemeente.
	1.2 Budgetten beschikbaar stellen voor wijkinitiatieven.		3.2 Extra aandacht aan specifieke mantelzorggroep.	4.2 Voorbereiden nieuwe toegang/ werkwijze Wmo voor 1/1/2015 (incl. ervaringen vanuit de kanteling).	5.2 Uitvoering beleidsvisie huiselijk geweld.
			3.3 Verstrekken van vrijwilligersprijs.		5.3 Onderzoek lokale bijdrage Regionaal Kompas.

Doel					
Burgers worden door middel van de Wet maatschappelijke ondersteuning gestimuleerd om zo lang mogelijk de regie over het eigen bestaan te voeren. Dit doen zij door zoveel mogelijk op eigen kracht te participeren in de samenleving.					
			3.4 Deskundigheidsbevordering door cursusaanbod voor vrijwilligers.		5.4 Continueren subsidie preventie OGGZ.
			3.5 Digitale vacaturebank.		
			3.6 Meting tevredenheid vrijwilligers met ondersteuning.		
prestatie-indicator	1.1 Jaarlijks worden 2 platformbijeenkomsten georganiseerd.	2.1 Zie uitwerking programma 1D.	3.1 Het bereik onder mantelzorger stijgt van 400 in 2011 naar 585 in 2016.	4.1 Uitgaven op de individuele voorzieningen stijgt of daalt gelijk aan de uitgaven conform de Wmo benchmark.	5.1 Het aantal huisuitzettingen daalt in 2013 van 8 naar 6. Vanaf 2015 bedraagt het aantal huisuitzettingen per jaar niet meer dan 2.
	1.2 Jaarlijks worden meer dan drie buurtinitiatieven gehonoreerd en uitgevoerd.		3.2 Mate waarin vrijwilligers zich in Leiderdorp ondersteund voelen (1e meting in 2014).		

Wat hebben we bereikt?

1. Samenleven in buurten en wijken.

Door de campagne Samen Leiderdorp zijn inwoners van Leiderdorp bewust gemaakt van de veranderingen die gaande zijn binnen zorg, jeugd en werk. Centrale boodschap is: Wat kunt u betekenen voor uw buurt, omgeving, naaste? De campagne draagt bij aan een eerste stap in het anders denken, waarbij meer wordt uit gegaan van: Wat kan ik zelf of wat kan ik voor anderen betekenen.

2. Een veilige en geborgen jeugd (zie programma 1D).

3. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers.

Stichting I-Doe heeft de opdracht gekregen een aantal zaken te continueren om vrijwilligers in Leiderdorp te ondersteunen. Zo bestaat er een digitale vacaturebank, zijn er cursussen en is ondersteuning op maat voor vrijwilligersorganisaties mogelijk. Daarnaast is er een vrijwilligersbijeenkomst gehouden en is de vrijwilligersprijs uitgereikt. De mantelzorgondersteuning vanuit Bureau Informele Zorg (Stichting ActiVite) en Pluspunt is in 2014 gecontinueerd.

4. Meedoen makkelijker maken.

In 2014 hebben wij ons voorbereid op de nieuwe taken die per 1 januari 2015 vanuit de AWBZ overgeheveld worden naar de Wmo. De beleidsveranderingen voor 2015 en 2016 zijn door uw raad vastgesteld in de notitie *Invoering Wmo 2015*. We hebben met zo'n 60 aanbieders contracten afgesloten, om de ondersteuning na de overgang te kunnen continueren. De benodigde verordening en beleidsregels, en het financieel besluit Wmo zijn vastgesteld. Alle cliënten die ondersteuning ontvangen, zijn in 2014 op de hoogte gesteld van de veranderingen.

5. Een vangnet voor iedereen.

In 2014 is de regionale beleidsvisie verslavingspreventie uitgewerkt in het Preventie- en Handavingsplan Alcohol. Ook is aandacht besteed aan de uitvoering van de regionale visie op huiselijk geweld. Hierbij is de Meldcode Huiselijk Geweld onder de aandacht gebracht bij uitvoerende organisaties en de gemeentelijke organisatie, is er een training *In veilige handen* aan vrijwilligers gegeven en is een start gemaakt met het trainen van het Sociaal Team Leiderdorp (STL) in het signaleren van huiselijk geweld. Tevens is het convenant voorkoming huisuitzettingen, dat in 2013 in werking is getreden, voortgezet in 2014. Het Regionaal Kompas (Regionale samenwerkingsagenda over de aanpak van dakloosheid en daarmee samenhangende problematiek) is geëvalueerd en er is regionaal een start gemaakt met het opstellen van een nieuw Regionaal Kompas.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Organiseren van platformbijeenkomsten.

Door de werkzaamheden rondom de transitie zijn er geen algemene platformbijeenkomsten georganiseerd. De bijeenkomsten die georganiseerd zijn, waren gericht op de nieuwe taken en verantwoordelijkheden die vanuit de AWBZ naar gemeenten komen. We hebben hiervoor klankbordgroepen, denktanks, interviews, koffiebezoeken etc. gehouden.

1.2 Budgetten beschikbaar stellen voor wijkinitiatieven.

In 2014 is een bedrag toegekend aan Stichting Pluspunt en Rijnhart Wonen om samen met buurtbewoners een Buurtkamer te realiseren in de wijk Schansen en Dreven. Deze zal in de loop van 2015 worden geopend. Verder is in 2014 de regeling voor het indienen van wijkinitiatieven en informatiecampagne voorbereid. Echter door de werkzaamheden rondom de transitie is het nog niet tot uitvoering gekomen. Dit zal in 2015 worden gerealiseerd.

2.1 Zie uitwerking programma 1D.

3.1 Subsidiëren van ondersteuning aan mantelzorgers.

Voor het ondersteunen van mantelzorgers is in 2014 subsidie verstrekt aan Stichting Pluspunt en Bureau Informele hulp (stichting ActVite). Daarnaast is voor de ondersteuning aan een specifieke mantelzorgdoelgroep (werkende mantelzorgers) in 2014 extra subsidie toegekend.

3.2 Extra aandacht aan specifieke mantelzorggroep.

In 2014 is onder andere met de Leiderdorps Ondernemers Vereniging (LOV) gesproken over ondersteuning aan werkende mantelzorgers. Centrale thema was: wat kun je doen als werkgever om mantelzorgers te ondersteunen. Gemiva heeft in samenwerking met andere organisaties een mantelzorgmarkt georganiseerd, waar werkgevers en werkende mantelzorgers informatie konden krijgen.

3.3 Verstreken van vrijwilligersprijs.

Ook in 2014 zijn op de nieuwsjaarsreceptie weer drie vrijwilligersorganisaties beloond met een vrijwilligersprijs: Buurtvereniging Zijlkwartier, de schooltuinen Sterrekers en de Leiderdorps Reddingsbrigade.

3.4 Deskundigheidsbevordering door cursusaanbod voor vrijwilligers.

Stichting I-Doe heeft in 2014 in samenspraak met de lokale (vrijwilligers-)organisaties voor Leiderdorp diverse cursussen vormgegeven en uitgevoerd.

3.5 Digitale vacaturebank.

Stichting I-Doe heeft in 2014 in samenwerking met lokale (vrijwilligers)organisaties de digitale vacaturebank beheerd.

3.6 Meting tevredenheid vrijwilligers met ondersteuning.

Vrijwilligers kunnen behoefte hebben aan verschillende vormen van ondersteuning. Het bijvoorbeeld kan gaan om begeleiden en waarderen van vrijwilligers. Respondenten is gevraagd hoe tevreden zij zijn. In het algemeen kan worden gezegd dat de vrijwilligers over de begeleiding, de aansturing en de waardering door de vrijwilligersorganisatie zelf zeer tevreden of tevreden zijn. Respondenten die de afgelopen twee jaar contact hebben gehad met de vrijwilligerscentrale is gevraagd hoe tevreden zij zijn over verscheidene aspecten van ondersteuning. De tevredenheid over de ondersteuning is hoog.

4.1 Versterken van individuele voorzieningen en behouden collectieve voorzieningen.

Door het beschikbaar stellen van subsidie aan collectieve voorzieningen (toegankelijk voor iedereen) wordt een breed ondersteuningspakket in Leiderdorp in stand gehouden. Het pakket van collectieve voorzieningen is in 2014 uitgebreid met een aanbod voor tijdelijke, praktische hulp en ondersteuning (bijv. Hiphulplijn) en telefonische hulpdienst die een luisterend oor biedt (Sensoor). De individuele voorzieningen (bijvoorbeeld: hulp bij het huishouden, hulpmiddelen e.d.) zijn in 2014 zoveel mogelijk behouden voor Leiderdorp. De veranderingen op dit terrein (zie Invoering Wmo 2015) zullen vooral vanaf 2015 merkbaar zijn.

4.2 Voorbereiden nieuwe toegang en werkwijze Wmo voor 1/1/2015.

In samenspraak met een brede groep maatschappelijke organisaties zijn de plannen voor de nieuwe toegang in kader van de Wmo vormgegeven. Dit heeft geresulteerd in het plan vanaf 1 januari 2015 met een Sociaal Team Leiderdorp te gaan werken, dat bestaat uit medewerkers vanuit diverse disciplines inclusief ons huidige Wmo-loket. Binnen het Sociaal Team is het mogelijk vragen van inwoners integraal op te pakken. De voorbereidingen voor het Sociaal Team Leiderdorp zijn in 2014 getroffen, zodat het team op 1 januari 2015 van start kon gaan.

5.1 Overheveling MEE naar gemeente.

Met MEE zijn regionaal bestuursafspraken gemaakt. Lokaal zijn deze afspraken uitgewerkt in concrete subsidieafspraken. Deelname binnen het Sociaal Team Leiderdorp en het bieden van onafhankelijke cliëntondersteuning zijn daarmee geborgd.

5.2 Uitvoering beleidsvisie huiselijk geweld.

In januari 2014 is de Regiovisie geweld in huiselijke kring Hollands Midden 2014-2018 vastgesteld. Met de regiovisie zijn de gemeenten in Hollands Midden regionaal gedragen beleidsuitgangspunten overeengekomen voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De regiovisie geeft de richting voor de komende jaren van waaruit de uitvoeringspraktijk verder invulling moet krijgen. Momenteel bereidt een regionale ambtelijke werkgroep een model voor een preventieplan. Tevens is lokaal aandacht besteed aan voorkoming van huiselijk geweld. De Meldcode Huiselijk Geweld is onder de aandacht gebracht bij uitvoerende organisaties en de gemeentelijke organisatie, er is een training *In veilige handen* aan vrijwilligers gegeven en er is een start gemaakt met het trainen van het Sociaal Team Leiderdorp op het signaleren van huiselijk geweld.

In 2014 zijn de voorbereidingen getroffen voor de fusie tussen het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling. Beide gaan verder onder de naam Veilig Thuis. Veilig Thuis is ondergebracht bij de RDOG Hollands Midden.

5.3 Onderzoek lokale bijdrage Regionaal Kompas.

De voorbereiding voor het onderzoeken van de mogelijkheden in Leiderdorp van het creëren van zogeheten scheve huisjes (mobiele woonruimte voor mensen die niet kunnen functioneren in gangbare woningen bijvoorbeeld vanwege ongepast gedrag) is in 2014 gestart. Dit zal worden voortgezet in 2015.

5.4 Continueren subsidie preventie OGGZ.

Door continuering van de regionale subsidie is het mogelijk een breed aanbod van GGZ (preventie)activiteiten in de regio Zuid-Holland Noord in stand te houden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
1. Aantal aanvragen voor buurtinitiatieven.	4	n.v.t.	3	1
3. Bereik mantelzorgers door mantelzorgondersteuning.	327	325	484	n.n.b.
3.2 Tevredenheidscijfer over ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers (1x per 2 jaar meting) of de mate waarin de ondersteuning bijdraagt.	n.v.t.	n.v.t.	> 6,5	*
4. Uitgaven individuele voorzieningen Wmo per inwoner in Wmo benchmark (bedrag landelijke vergelijkbare gemeenten)	€ 117,07	n.n.b.	€ 117,07	**
4a. Hulp bij het huishouden.	€ 50,51	n.n.b.	€ 50,51	€ 50,51
4b. Woningaanpassingen/ hulpmiddelen (oude Wvg).	€ 66,56	n.n.b.	€ 66,56	€ 66,56
5. Aantal huisuitzettingen.	8	0	4	0

* Er is geen algemeen tevredenheidscijfer beschikbaar. De uitvraag is vooral gericht op de ervaringen van vrijwilligers.

** De benchmarkgegevens 2013 zijn gemeten over 2012. De gegevens van 2014 worden bij de benchmark 2015 gemeten.

1C Jeugdbeleid

Inleiding

Wij willen ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor jongeren in de vrije tijd. Door het stimuleren van deelname aan vrijetijdsactiviteiten en het door jongeren zelf laten organiseren van activiteiten, willen wij de participatie vergroten. Het is daarom belangrijk om een gevarieerd aanbod van zinvolle vrijetijdsvoorzieningen voor jeugdigen in Leiderdorp te behouden.

De doelen in dit subprogramma hebben een nauwe relatie met de subprogramma's 1A: lokale gezondheidszorg, 1B Wmo, 1D jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid, en 3B sport.

Doel			
De ontwikkelingskansen voor jongeren vergroten door het verhogen van participatie, het stimuleren van deelname aan en het zelf laten organiseren van activiteiten in de vrije tijd van jongeren.			
SMART doel	1. Het percentage Leiderdorpse jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar dat deelneemt aan activiteiten georganiseerd door maatschappelijke organisaties in stand houden ¹ .	2. Stimuleren van het zelf laten organiseren van activiteiten door de jeugd.	3. Verhoging van de participatie van jongeren aan het beleidsproces om het (jeugd)beleid beter te laten aansluiten bij de behoeften van de doelgroep.
Activiteiten 2014	1.1 Ondersteunen van maatschappelijke organisaties voor de uitvoering van jeugdactiviteiten (via het subsidieprogramma).	2.1 Het Sociaal Cultureel Werk verhoogt het aantal vrijwilligers (jongeren die activiteiten organiseren).	3.1 In 2014 het Trendteam continueren.
	1.2 Promoten van de declaratieregeling 'cultuur, educatie en recreatie' in het kader van het minimabeleid.	2.2 In 2014 het project 'Een CJG voor en door jongeren' continueren.	3.2 Een jeugddebat of dialoog organiseren waarbij jongeren een rol hebben in de organisatie.
Prestatie-indicator	Van alle jeugdigen neemt 98% deel aan minstens een vorm van vrijetijdsvoorziening.	In totaal nemen minimaal 10 jongeren deel aan participatieproject 'Een CJG voor en door jongeren'.	In totaal nemen minimaal 20 jongeren tussen de 14 en 18 jaar deel aan het jeugddebat of een dialoog.

¹ Dit percentage wordt via de vierjaarlijkse jongerenpeiling gemeten. De laatste meting was in 2012, de volgende meting vindt plaats in 2016. Tussentijds geven de rapportages van de gesubsidieerde organisaties, met name het Sociaal Cultureel werk, een kijk op de deelname.

Wat hebben we bereikt?

1. In stand houden van de deelname aan jeugdactiviteiten

Sociaal Cultureel werk (SCW) is de voornaamste uitvoerder van deze activiteiten voor jongeren. De hoofddoelstelling van SCW is het verhogen of continueren van de deelname door jongeren aan jeugdactiviteiten. De halfjaarrapportage gaf geen aanleiding tot het bijstellen van de afspraken, die voortkomen uit het productenboek 2014-2018, dat met SCW is overeengekomen.

2. Stimuleren door jeugd zelf georganiseerde activiteiten

SCW heeft de doelstelling wat betreft het zelf organiseren van activiteiten door jongeren gehaald. Met op het ontwikkelen van talent gerichte activiteiten hebben tieners en jongeren geleerd dat het mogelijk is om zelf iets te organiseren. Talentontwikkeling bouwt het vertrouwen van jongeren op door hen succes te laten ervaren. Initiatieven van jongeren op dit vlak worden daarom altijd ondersteund. Ook het leren organiseren van activiteiten, het voorzitten van een vergadering, spreken in het openbaar en een begroting bijhouden vallen onder talentontwikkeling.

3. Jeugdparticipatie bij beleidsontwikkeling

De jongeren in het Trendteam zijn in hun rol als adviseur gevraagd naar input en ideeën over diverse onderwerpen. Zo heeft het Trendteam geadviseerd over de gemeentelijke website en het mantelzorgbeleid. Er is ook een activiteit gerealiseerd die voortkomt uit de ideeën van de jongeren. Het Trendteam heeft in samenwerking met het Leids filmfestival een filmvertoning georganiseerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Ondersteunen van maatschappelijke organisaties voor de uitvoering van jeugdactiviteiten (via het subsidieprogramma).

Verschillende organisaties die zich bezig houden met jeugdactiviteiten ontvangen subsidie. Dat zijn Sociaal Cultureel Werk, het Milieu Educatief Centrum, Toneel Vereniging Leiderdorp (Toverlei), JeugdTheaterHuis, Stichting Scouting Leiderdorp, Stichting Vakantiepas en Stichting Schooltuinen.

1.2 Promoten van de declaratieregeling cultuur, educatie en recreatie in het kader van het minimale beleid.

De promotie van de regeling vindt plaats via de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie sociale zaken.

2.1 Het Sociaal Cultureel Werk verhoogt het aantal vrijwilligers (jongeren die activiteiten organiseren).

Er is veel aandacht besteed aan het vrijwilligersbeleid. Er is een nieuw beloningssysteem bedacht en ingevoerd om de waardering voor de vrijwillige inzet te tonen. Daarnaast is geïnvesteerd in training van vrijwilligers, onder andere door cursussen EHBO en Verantwoord Alcohol Schenken. Via een oproep in de krant zijn zes 'oudere' vrijwilligers geworven voor het Huttenbouwen.

2.2 + 3.3 In 2014 het project 'een CJG voor en door jongeren' continueren.

In het eerste kwartaal van 2014 hebben zes bijeenkomsten plaatsgevonden, waar vierendertig deelnemers aanwezig waren. Daarnaast heeft SCW regelmatig overleg met het CJG. Zes Jongeren hebben een certificaat gekregen voor hun deelname aan het project Superheld(in) van het CJG (als maatschappelijke stage). Doel van dit project was jongeren te informeren wat het CJG in Leiderdorp doet.

3.1 In 2014 het trendteam continueren.

Het Trendteam is voortgezet. Een groep van 8 tot 12 jongeren in de leeftijd van 13 tot 17 jaar heeft geadviseerd en gediscussieerd over diverse onderwerpen. Voorbeelden zijn de verkeerssituatie in Leiderdorp, het mantelzorgbeleid, vrijetijdsvoorzieningen voor jongeren in Leiderdorp en sociale media.

3.2 Een jeugddebat of dialoog organiseren waarbij jongeren een rol hebben in de organisatie.

Het jeugddebat heeft plaatsgevonden in maart. Jongeren van het Trendteam hebben gezamenlijk onderwerpen en stellingen bedacht. Er hebben 200 jongeren deelgenomen aan het jeugddebat, dat plaatsvond op middelbare school Visser 't Hooft Lyceum. In november heeft het Trendteam een discussie georganiseerd naar aanleiding van de film The kids are all right. Na afloop van de film hebben 20 jongen gediscussieerd over het thema van de film, adoptie door homoseksuele stellen en acceptatie van homoseksualiteit op school. De film, die is georganiseerd door het Trendteam in samenwerking met het Leids Internationaal Filmfestival, is bezocht door 40 personen.

3.3 In 2014 het project 'Een CJG voor en door jongeren' continueren.

(Zie 2.2).

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal activiteiten dat (mede) door jongeren in het jongerencentrum wordt georganiseerd.	77	n.n.b.	80	81
Aantal jongeren dat deelneemt aan het participatieproject in het CJG.	13	6*	10	6
Aantal jongeren tussen de 14-18 jaar dat actief participeert bij de totstandkoming van jeugdbeleid.	-	14	10	8
Aantal jongeren dat deelneemt aan het jeugddebat, een discussie of een dialoog.	11	0**	10	2***

* Er zijn in totaal 130 jongeren bereikt. ** Er wordt een jeugddebat georganiseerd, jongeren zijn actief betrokken bij de voorbereiding.

***Dialoog is wel georganiseerd, maar heeft door praktische oorzaak niet plaats gevonden.

1D Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid

Inleiding

2014 stond geheel in het teken van de voorbereiding op de nieuwe taken door transitie van de Jeugdzorg. Met ingang van 1 januari 2015 valt de jeugdhulp volledig onder de verantwoordelijkheid van gemeenten zowel inhoudelijk, financieel als uitvoeringstechnisch. Bureau Jeugdzorg is niet langer de toegangspoort tot de jeugdhulp.

Uitgangspunt was om binnen de wettelijke kaders te zorgen voor verbetering en versterking van de aansluiting tussen het lokaal (preventieve) jeugdbeleid, jeugdhulp en gezinsondersteuning om instroom in de gespecialiseerde jeugdhulp te beperken. In Holland Rijnland verband is hard gewerkt aan de voorbereidingen van de nieuwe taken die de Jeugdwet met zich meebrengt. Omdat deze veranderingen zo omvangrijk zijn is er voor gekozen om de reeds gestelde doelen en prestatie indicatoren te handhaven.

In 2014 zijn we in regionaal verband druk bezig geweest met de voorbereiding op de nieuwe Jeugdwet zoals het ontwikkelen van de Jeugd- en gezinsteams (JGT), de aansluiting op het gedwongen kader en de invulling van het regionaal opdrachtgeverschap met onder andere het contracteren van de jeugdhulp. Naast de intensieve samenwerking op het gebied van jeugd in Holland Rijnland verband, werkt Leiderdorp nauw samen met de gemeente Zoeterwoude op het terrein van het JGT en Centrum voor jeugd en gezin (CJG).

De doelen in dit subprogramma hebben een nauwe relatie met de subprogramma's: 1C jeugdbeleid, 1E lokaal onderwijsbeleid, 1A lokale gezondheidszorg en 1B Wmo.

Doel	De instroom in de geïndiceerde jeugdzorg voorkomen door versterking van de ketenaanpak en het bieden van opvoed- en opgroeiondersteuning.		
Smartdoel	1. In 2015 is het aanbod in het kader van de vijf gemeentelijke functies lokaal preventief jeugdbeleid meer integraal en versterkt t.o.v. 2009.	2. In 2015 is het aanbod aan (lokale) opvoed- en opgroeiondersteuning divers en sluit aan bij de behoeften van de doelgroep.	3. Versterken (transitieproof maken) CJG.
Activiteiten 2014	1.1 Ondersteunen van maatschappelijke organisaties voor de uitvoering van opvoed- en opgroeiondersteuning.	2.1 Ondersteunen van maatschappelijke organisaties voor de uitvoering van opvoed- en opgroeiondersteuning.	3.1 Ontwikkelen van beleid t.b.v. de nieuwe jeugdwet.
		2.2 Inkopen van maatwerkproducten Jeugdgezondheidszorg bij de RDOG HM.	3.2 Actief deelnemen aan diverse werkgroepen in regionaal verband.
			3.3 Versterken (transitieproof maken) van het CJG.
			3.4 Signalering door niet-professionals.
Prestatie-indicator	Het aantal indicaties door Bureau Jeugdzorg is in 2015 t.o.v. 2009 met 0,5% verminderd.		
	Het aantal bezoekers van het CJG is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2012*		
	Het aantal bezoekers van de CJG website is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2012.		
	Het aantal e-consulten voor het CJG is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2012.		

* het aantal bezoekers van het CJG is mede afhankelijk van het aantal kinderen in Leiderdorp dat voor het periodiek onderzoek wordt opgeroepen.

Wat hebben we bereikt?

- 1. Versterken aanbod vijf gemeentelijke functies preventief jeugdbeleid*
- 2. Divers en (vraaggericht) aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning.*
- 3. Versterken (transitieproof maken) CJG.*

Het jaar 2014 stond volop in het teken van de transitie jeugdhulp. We hebben een hoop bereikt. Zoals het vormgeven van de regionale samenwerking, zowel inhoudelijk als financieel, het draaien van de proeftuin van het Jeugd en Gezinsteam (JGT) samen met de gemeente Zoeterwoude. Het JGT heeft afgelopen jaar ervaring opgedaan met het geven van consultatie en advies en het bieden van enkelvoudige diagnostiek en ambulante hulp. Met name is geïnvesteerd in de samenwerking met de aanwezige basisvoorzieningen, zoals scholen, kinderopvang, huisartsen en de jeugdgezondheidszorg. De evaluatie van de proeftuin was positief. We gaan in 2015 met de verbeterpunten aan de slag.

De vijf gemeentelijke functies preventief jeugdbeleid, informatie en advies, signalering, toeleiding naar hulp, lichte pedagogische hulp en coördinatie zorg worden door het CJG gewaarborgd. Het CJG heeft een professionaliseringsslag gemaakt. Het aanbod is meer afgestemd op het jeugdhulp beleid (Hart voor de jeugd) dat gezamenlijk met het maatschappelijk veld is opgesteld. Het uitgangspunt is dat Jeugdhulp zo preventief mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis en zo snel mogelijk, samen met ouders en jeugdigen moet worden opgepakt. Het JGT werkt onder de vlag van het CJG dat de werkwijze 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur hanteert.

Leiderdorp beschikt over een divers en uitgebreid aanbod van opvoed- en opgroeiondersteuning. Waar ouders en opvoeders preventief een beroep op kunnen doen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 + 2.1 Ondersteuning organisaties voor opvoed- en opgroeiondersteuning

In 2014 hebben we geïnvesteerd in de aansluiting van het CJG op het JGT. Hiernaast hebben we de lopende subsidieafspraken voortgezet: Kwadraad voor de uitvoering van onder andere het jeugdmaatschappelijk werk op scholen en haar inzet in het JGT.

2.2 Inkopen maatwerkproducten jeugdgezondheidszorg

Leiderdorp heeft in 2014 een divers en uitgebreid aanbod op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning behouden. Ouders en opvoeders kunnen preventief met een divers aanbod worden ondersteund. Hierdoor kunnen soms duurdere en zwaardere vormen van hulpverlening voorkomen worden. Net als in voorgaande jaren zijn er in 2014 diverse maatwerkproducten binnen de jeugdgezondheidszorg afgenomen: o.a. bemoeizorg, vangnet non-bereik, ZAT (zorgadviesteams), logopedie, spraak- en taalinterventie, Tripple P (positief opvoeden), Stevig Ouderschap, zorgcoördinatie 1 Gezin 1 Plan, en integrale vroeghulp.

3.1 Ontwikkelen van beleid t.b.v. de nieuwe jeugdwet.

De gemeenteraad heeft op 10 maart 2014 het beleidsplan Hart voor de jeugd Leiderdorp vastgesteld. Onderdeel van het beleidsplan is de oprichting van het Jeugd en GezinsTeam. De proeftuin van Leiderdorp en Zoeterwoude is door de partners uit het veld als positief ervaren. Hiernaast zijn in 2014 o.a. het regionale opdrachtgeverschap jeugd, de Verordening Jeugdhulp 2015, en de Nadere regels Jeugdhulp 2015 vastgesteld.

3.2 Actief deelnemen aan diverse werkgroepen in regionaal verband.

In 2014 was Leiderdorp vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen in Holland Rijnland of Hollands Midden verband (Projectleidersoverleg Jeugd- en gezinsteams, werkgroep Kind en Veiligheid, werkgroep Jeugdbescherming /Jeugdreclassering, werkgroep Verordening en Nadere regels Jeugdhulp werkgroep jeugdbeschermingstafel).

3.3 Versterken (transitieproof maken) van het CJG.

In 2014 is er intensief tweewekelijks contact gehouden met de CJG-Coördinator om het nieuwe JGT een goede plek binnen het huidige CJG te geven. Het JGT is afgelopen jaar als proeftuin gestart, om ervaringen op te doen met de nieuwe visie. Voor Leiderdorp en Zoeterwoude hield dit in dat er één JGT voor de twee gemeenten kwam. CJG- en JGT-medewerkers hebben gezamenlijk een teambuildingtraject doorlopen om de visie in de praktijk te brengen en te leren van elkaars expertise en

werkwijzen. Dit gebeurde onder leiding van zowel de coördinator als de coaches die hiervoor vanuit Holland Rijnland aangewezen zijn.

Door de uitbreiding van het CJG met JGT-leden was er behoefte aan meer ruimte. In 2014 is die tijdelijk gevonden in het gebouw van Cardea. Begin 2015 zal het JGT werkplekken gaan delen met het Sociaal Team Leiderdorp (STL), zowel op de huidige locatie van het CJG, waar de baliefunctie van alle teams komt, als in de Buit, waar de werkplekken van de medewerkers zich bevinden.

3.4 Signalering door niet-professionals.

Voor een adequate signalering is de gedragskaart ontwikkeld. Deze biedt niet-professionals handvatten voor situaties waarin zij zich zorgen maken om een kind. De gedragskaart staat niet op zichzelf, het CJG biedt desgewenst advies. Op 4 februari 2014 is door het CJG in samenwerking met de gemeente een bijeenkomst georganiseerd om de gedragskaart te introduceren. Hierbij waren diverse organisaties aanwezig. In 2015 wordt aandacht besteed aan de verdere invoering en het functioneren van de kaart.

Prestatie-indicator

	2012 (w)	2013 (w)	2014(b)	2014 (w)
Percentage (0-17 jarige) jeugdigen dat een indicatie van Bureau Jeugdzorg heeft gekregen. Doel: In 2015 is het percentuele aantal met 0,5% verminderd t.o.v. 2009*.	2,6%	n.n.b.	2,6%	n.n.b.
Het aantal bezoekers van het CJG is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2012.	200	7.392	7.422	n.n.b.
Het aantal bezoekers van de CJG website is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2011.	3.735	6.561	6.587	n.n.b.
Het aantal e-consulten voor het CJG is in 2015 met 5% gestegen ten opzichte van 2011.	-	35	37	n.n.b.

* I.v.m. de ontwikkelingen is besloten om in 2014 de huidige prestatie indicatoren en doelen te handhaven.

1E Lokaal onderwijsbeleid

Inleiding

Wij willen de kansen van Leiderdorpse jongeren op de arbeidsmarkt verbeteren. Dat gaan we doen door samen met onze partners (kinderopvanginstellingen, scholen en consultatiebureau) onderwijsachterstanden bij jonge kinderen vroegtijdig te signaleren en te verminderen. Ook willen we de arbeidskansen verbeteren door het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen en hen een traject aan te bieden bij het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL).

Doel	Door het voorkomen van onderwijsachterstanden bij jonge kinderen en het verminderen van het aantal voortijdig schoolverlaters verbeteren van de kansen van Leiderdorpse jeugdigen op de arbeidsmarkt.		
Smartdoel	1. In 2014 is 85% van de 2- en 3-jarigen met een door het consultatiebureau geconstateerde achterstand in hun taalontwikkeling geplaatst op een VVE-peuterspeelzaal.	2. In het schooljaar 2015/2016 is het aantal voortijdig schoolverlaters 38 (in het voortgezet onderwijs maximaal 16, in het MBO maximaal 22).	3. Alle voortijdig schoolverlaters tussen de 18 en 23 jaar volgen een traject bij het RBL.
Activiteiten 2014	1.1 Met de Stichting Kinderopvang Leiderdorp (SKL) en het consultatiebureau bespreken we de doorverwijzing van kinderen met een achterstand.	2.1 Het Regionaal Bureau Leerplicht bezoekt alle basisscholen om het verzuimprotocol onder de aandacht te brengen.	3.1. Alle voortijdig schoolverlaters worden per kwartaal benaderd om hen gebruik te laten maken van een aanbod voor trajectbegeleiding.
	1.2 Het toekennen van bijdragen in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid om VVE-plaatsen te bieden.	2.2 De leerplichtambtenaar controleert de verzuimregistratie van scholen en bespreekt bovengemiddeld verzuim.	
	1.3 Nieuw beleid formuleren.		
Prestatie-indicator	Het % door het consultatiebureau doorverwezen kinderen dat daadwerkelijk geplaatst is.	Het aantal voortijdig schoolverlaters.	Het aantal jongeren dat succesvol een RMC-traject afsluit.

Wat hebben we bereikt?

1. Doorverwijzen kinderen met achterstand naar VVE-peuterspeelzalen (Voor- en vroegschoolse educatie).

Het is nog niet bekend hoeveel kinderen er in 2014 door het consultatiebureau zijn doorverwezen naar een VVE-peuterspeelzaal van Stichting Kinderopvang Leiderdorp (SKL). Een VVE-peuterspeelzaal is een peuterspeelzaal waar voor- en vroegschoolse educatie (VVE) wordt aangeboden in de vorm van educatieve programma's die kinderen spelenderwijs stimuleren in hun ontwikkeling. Er is ook nog niet bekend hoeveel kinderen zijn geplaatst en op de wachtlijst staan.

2. Minder voortijdig schoolverlaters (VSV'ers).

Het voorlopige aantal nieuwe VSV'ers is met 7 gestegen. In schooljaar 2012/2013 waren er 42 uitvallers en in schooljaar 2013/2014 waren dat er 49. In maart 2015 worden de voorlopige cijfers over schooljaar 2013/2014 gecorrigeerd. Pas dan kan een goede vergelijking worden gemaakt met het aantal VSV'ers van vorig jaar. Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) heeft op basis van eigen informatie alvast een inschatting gemaakt van de te verwachten correctie van het aantal nieuwe VSV'ers en komt voor alle twaalf gemeenten binnen Holland Rijnland uit op een gelijk aantal VSV'ers als vorig jaar.

Een goede indicator van voortijdig schoolverlaten is verzuim. Onze actiepunten zijn om die reden vooral hierop gericht. In het voortgezet onderwijs wordt meer verzuimd dan in het primair onderwijs. Dat ligt onder andere besloten in de ontwikkeling van kinderen. Veelal zijn problemen al in de basisschoolperiode ontstaan, maar hebben die zich niet of anders geuit en was daarbij geen sprake van verzuim. Er is er een regionale aanpak om VSV tegen te gaan.

3. Het volgen van een traject bij het RBL.

De begeleiding van jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie is per 1 januari 2014 ondergebracht bij het RBL. Jongeren kunnen bij het RBL terecht voor begeleiding naar school, werk of een combinatie van deze twee. In 2014 zijn in totaal 15 VSV'ers een RMC-traject gestart bij het RBL, waarvan 3 nieuwe VSV'ers en 12 oude VSV'ers. Daarnaast zijn er nog 7 jongeren (die geen VSV'er zijn) preventief begeleid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Met de Stichting Kinderopvang Leiderdorp (SKL) en het consultatiebureau bespreken we de doorverwijzing van kinderen met een achterstand.

Wanneer een door het consultatiebureau doorverwezen kind niet wordt ingeschreven op een VVE-peuterspeelzaal (door de ouders) meldt SKL dit bij het consultatiebureau. Het consultatiebureau gaat hierover in gesprek met de ouders met als doel dat het kind alsnog wordt ingeschreven, zodat het kan deelnemen aan voorschoolse educatie.

1.2 Het toekennen van bijdragen in het kader van het onderwijsachter-standenbeleid om VVE-plaatsen te bieden.

Wij hebben SKL een bijdrage toegekend voor het dekken van de exploitatiekosten van twee VVE-peuterspeelzalen, de kosten van het gratis derde en vierde dagdeel, het verlagen van de ouderbijdrage voor doelgroepkinderen conform de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) en de opleidingskosten voor pedagogisch leidsters.

1.3 Nieuw beleid formuleren.

De afgelopen jaren hebben vooral in het teken gestaan van de beleidsvoorbereiding van de decentralisaties op het gebied van Jeugd, Wmo en Werk en de afstemming van de jeugdhulp op passend onderwijs. Daarnaast hebben wij de nodige inspanningen verricht op het gebied van de sportnota. Dit heeft tot gevolg gehad dat wij niet aan het verbeteren van ons onderwijsachterstandenbeleid zijn toegekomen.

2.1 Het RBL bezoekt alle basisscholen om het verzuimprotocol onder de aandacht te brengen.

Alle scholen dienen ongeoorloofd verzuim tijdig en volledig te melden, wil het RBL effectief kunnen werken. Om vast te kunnen stellen of scholen daadwerkelijk al het verzuim juist melden, controleert het RBL de verzuimregistratie van alle scholen en geeft het advies over het verzuimbeleid.

2.2 De leerplichtambtenaar controleert de verzuimregistratie van scholen en bespreekt bovengemiddeld verzuim.

Alle twaalf scholen zijn in schooljaar 2013/2014 bezocht door een leerplichtambtenaar. Bij alle scholen was de verzuimregistratie op orde. Op basis van de verzuimcontroles heeft het RBL de indruk dat het basis en voortgezet onderwijs melden wat ze moeten melden. In het MBO valt nog steeds (een kwalitatieve) verbetering te boeken in de verzuimregistratie. Scholen melden ook verzuim dat niet gemeld had hoeven worden; bij het natrekken wordt bij een deel van de meldingen geen verzuim geconstateerd zoals gedefinieerd in de Wet.

Het aantal meldingen van ongeoorloofd verzuim in de regio Holland Rijnland is in schooljaar 2013/2014 een derde hoger dan in schooljaar 2012/2013. Scholen hebben 2.382 keer een melding van ongeoorloofd verzuim gedaan bij het RBL in het schooljaar 2013/2014; in schooljaar 2012/2013 is 1.776 keer een melding gemaakt.

Het aantal meldingen van ongeoorloofd verzuim is in Leiderdorp met 60% toegenomen: 160 in schooljaar 2013/2014 ten opzichte van 100 in schooljaar 2012/2013. Vorig schooljaar nam het aantal meldingen ten opzichte van schooljaar 2011/2012 juist met een kwart af (135 meldingen). Waar deze fluctuaties precies aan liggen is moeilijk te zeggen. Het RBL geeft aan dat verklaringen gevonden kunnen worden in het beter zichtbaar zijn op scholen en de strengere verzuimcontroles in het MBO.

3.1 Alle voortijdig schoolverlaters worden per kwartaal benaderd om hen gebruik te laten maken van een aanbod voor trajectbegeleiding.

De voortijdig schoolverlaters die nog leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn, worden benaderd door de leerplichtambtenaar. Het Regionaal Bureau Leerplicht zal de aanpak van deze jongeren in samenwerking met de RMC-trajectbegeleiders naar een traject van werk, scholen of beide toeleiden. Niet alle jongeren zijn daartoe te verleiden. Dat geldt bijvoorbeeld voor de jongeren die gestopt zijn met school en inmiddels een baan hebben gevonden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Het % geplaatste kinderen dat door het consultatiebureau doorverwezen is.	86%	93%	85%	n.n.b.
Het aantal voortijdig schoolverlaters.	64	42	51	49
Het aantal jongeren dat via het RBL succesvol een RMC-traject afsluit.	15	X	15	15 ¹

¹ In 2013/2014 zijn 27 trajecten afgerond, een deel daarvan is een eerder schooljaar gestart, een deel in schooljaar 2013/2014. Vijftien hiervan zijn positief afgerond. Preventief begeleide jongeren (geen VSV'ers, maar dreigende uitvallers) hebben hun traject in verhouding vaker positief beëindigd dan VSV'ers. Elf jongeren gaan weer naar of blijven op school, vier jongeren hebben werk gevonden.

1F Onderwijshuisvesting

Inleiding

Wij willen binnen de wettelijke en financiële kaders en in overleg met het onderwijs, bestaande onderwijsaccommodaties zo efficiënt mogelijk inzetbaar maken en onder één dak huisvesten (gebruik en exploitatie) onderwijs en opvang stimuleren.

Doel	Het binnen de wettelijke kaders, gegeven het afnemende aantal leerlingen, efficiënt inzetten van de beschikbare onderwijsaccommodaties conform de beleidsuitgangspunten van het vigerende integraal huisvestingsplan.	
Smartdoel	1. In 2014 wordt het Integraal Huisvestingsplan geactualiseerd.	2. In 2014 wordt voor het schoolgebouw van de Hasselbraam en Regenboog een renovatieplan opgesteld gericht op huisvesting van deze school in combinatie met kinderopvang in 2016.
Activiteiten 2014	1.1 Het opstellen van het IHP 2015-2019.	2.1 In samenspraak met OBSG en PCBO opstellen van een renovatieplan voor het schoolgebouw Hasselbraam/ Regenboog in combinatie met opvang.
		2.2 Besluitvorming over renovatie Hasselbraam/ Regenboog.
Prestatie-indicator	Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2019.	
	Renovatieplan Hasselbraam/Regenboog.	

Wat hebben we bereikt?

1. In 2014 wordt het Integraal Huisvestingsplan (IHP) geactualiseerd.

In overleg met het onderwijsveld is het IHP niet geactualiseerd. Het was namelijk nog te onduidelijk welke gevolgen schoolbesturen gaan ondervinden van de overheveling van het buitenonderhoud per 1 januari 2015. De schoolbesturen onderschrijven bovendien nog steeds de uitgangspunten uit het vigerende IHP 2010-2014. Deze zijn gericht op het zo efficiënt mogelijk inzetten van onderwijsgebouwen en het voorkomen of tegengaan van leegstand.

2. In 2014 wordt voor de Hasselbraam een renovatieplan opgesteld gericht op huisvesting van deze school in combinatie met kinderopvang in 2016.

De schoolbesturen OBSG en PCBO hebben samen met kinderopvangorganisatie SKL een voorstel uitgewerkt voor instandhouding van het schoolgebouw van de Hasselbraam en Regenboog voor 25 jaar. Dit voorstel wordt voor 1 februari 2015 door de twee besturen als aanvraag voor een voorziening in de huisvesting bij het college ingediend. Renovatie van dit schoolgebouw, waarmee ook de onderwijskundige vernieuwing (OKV) op de Hasselbraam wordt gerealiseerd, is het enige onderdeel uit het integraal huisvestingsplan 2010-2014 dat nog niet is uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het opstellen van het IHP 2015-2019.

In het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen is verlenging van het huidige IHP met een jaar overeengekomen.

2.1 In samenspraak met OBSG en PCBO opstellen van een renovatieplan voor het schoolgebouw Hasselbraam/Regenboog in combinatie met opvang.

Met de schoolbesturen en SKL hebben gesprekken plaatsgevonden over samenwerking en de haalbaarheid van een plan voor de instandhouding van het schoolgebouw voor onderwijs, opvang en (bij het ontstaan van leegstand) onderwijsgerelateerde functies. Eventuele renovatie moet gecombineerd worden met groot onderhoud omdat dat al te lang is uitgesteld.

2.2 Besluitvorming over renovatie Hasselbraam/Regenboog.

Besluitvorming heeft niet plaats gevonden. Met de besturen is afgesproken dat zij voor 1 februari 2015 een aanvraag indienen voor een voorziening in de huisvesting. Vanaf dat moment gaat het besluitvormingsproces lopen.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal scholen waar onderwijskundige vernieuwing is gerealiseerd (max. 6).	2	4	6	4
Aantal basisscholen dat bouwkundig in goede staat verkeert en onderwijskundig naar de maatstaven van deze tijd is (max. 12).	7	9	10	10

Wat heeft het gekost?

1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 1A Lokale gezondheidszorg	Lasten	497	612	-6	606	576	31
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		497	612	-6	606	576	31
PROG 1B Wet Maatschap. Ondersteuning	Lasten	4.517	4.507	437	4.944	4.441	503
	Baten	-539	-450	0	-450	-616	166
Saldo		3.978	4.057	437	4.494	3.825	669
PROG 1C Jeugdbeleid	Lasten	775	724	292	1.017	819	198
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		775	724	292	1.017	819	198
PROG 1D Jeugdhulp en preventief jeugdbel	Lasten	1.037	1.136	-88	1.048	944	104
	Baten	0	0	0	0	-31	31
Saldo		1.037	1.136	-88	1.048	913	135
PROG 1E Lokaal onderwijsbeleid	Lasten	658	563	97	660	582	79
	Baten	-32	-33	0	-33	-32	-1
Saldo		626	531	97	627	550	77
PROG 1F Onderwijshuisvesting	Lasten	2.734	3.324	-1.173	2.150	2.137	13
	Baten	-282	-235	-30	-265	-285	19
Saldo		2.453	3.088	-1.203	1.885	1.852	32
Programma	Lasten	10.218	10.867	-441	10.425	9.499	927
	Baten	-853	-718	-30	-748	-963	215
Saldo van baten en lasten		9.366	10.148	-471	9.677	8.535	1.142
Reserves	Toevoeging	830	0	795	795	1.516	-721
	Onttrekking	-1.051	-475	-914	-1.389	-1.350	-39
Mutaties reserves		-221	-475	-118	-594	166	-759
Resultaat		9.144	9.673	-590	9.083	8.701	382

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

B. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In 2014 is € 437.000 in de Wmo-budgetten niet besteed. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra eigen bijdragen die wij via het CAK ontvangen en waarin wij voorafgaand geen inzage hebben. Daarnaast is er op woningaanpassingen budget overgebleven. Dit is niet eerder afgeraad omdat de aanvragen hiervoor duur uit kunnen vallen. Van de niet-bestede middelen zal € 348.000 worden gestort in de reserve zorg, welzijn, jeugd en onderwijs, tot het maximumniveau van € 1,2 miljoen. Conform raadsvoorstel is € 268.000 beschikbaar gesteld in 2014 voor de implementatie 3D transitie. Deze gelden zijn verdeeld over de sub programma's 1B (WMO) ad € 134.000 en 1C (jeugdbeleid) ad € 134.000 omdat hier de grootste veranderingen plaatsvinden. Daarnaast is in de Algemene uitkering 2014 € 82.000 ontvangen voor de transitie Wmo en conform de nota Reserves en voorzieningen toegekend aan dit project. De extra inhuur 2014 is voorzover mogelijk op het inhuurbudget van

de afdeling Beleid en binnen de loonkosten van de afdeling Beleid geboekt. Hierdoor zijn de kosten die ten laste van het projectbudget 2014 gebracht zijn beperkt. Binnen programma 1B is € 193.000 niet besteed van het implementatiebudget. Conform de nota Reserves en voorzieningen zijn deze gelden in de reserve implementatie 3D transities gestort.

Effect: Minder lasten in programma 1B, € 630.000; saldo € 630.000 positief.

C. Jeugdbeleid

De door de raad toegekende gelden voor de implementatie 3D transities is verdeeld over de subprogramma's 1B en 1C omdat hier de grootste veranderingen plaatsvinden. De extra gelden uit de Algemene uitkering voor de transitie jeugd € 124.000 zijn conform de nota Reserves en voorzieningen ook aan het projectbudget toegevoegd. Binnen programma 1C is € 180.000 niet besteed van het implementatiebudget. Conform de nota Reserves en voorzieningen zijn deze gelden in de reserve Implementatie 3D transities gestort.

Effect: Minder lasten in programma 1C, € 180.000; saldo € 180.000 positief.

D. Jeugdhulp en preventief jeugdbeleid

De decentralisatie van de jeugdzorg gaat gepaard met een hoog risico. In 2014 is daarom kritisch omgegaan met het budget om eventuele risico's die zich in de aanloop naar 2015 voordoen te kunnen dekken. Hierdoor is een aantal projecten on-hold gezet en is € 20.000 niet besteed.

Hiernaast blijkt de afrekening van het Rijk voor de doeluitkering van het CJG tot 2012 € 31.000 lager uit te vallen dan het bedrag waar rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een vrijval van de reservering voor de terugbetaling aan het Rijk.

Ten tijde van de begroting 2012 was bekend dat de RAS-middelen weg zouden vallen. Om dit op te vangen is extra geld vrij gemaakt in het meerjarenbeeld op jeugd. In de Algemene uitkering is eind 2012 ook eenmalig geld beschikbaar gesteld voor 2014. Derhalve is in 2014 € 33.000 teveel budget opgenomen. Vanaf 2015 is er geen geld meer beschikbaar vanuit de Algemene uitkering.

Voor een regionaal systeem voor de jeugdgezondheid is een reservering van € 20.000 opgenomen. Dit systeem gaat niet door. Derhalve valt € 20.000 vrij ten gunste van het resultaat.

Effect: Minder lasten in programma 1D, € 104.000; saldo € 104.000 positief.

E. Lokaal onderwijsbeleid

In de 1e bestuursrapportage van 2014 is rekening gehouden met extra kosten voor de nieuw aanbestede vervoerder Connexion. Nu blijkt dat in het schooljaar 2014/2015 minder leerlingen worden vervoerd waardoor de maandelijkse uitgaven substantieel zijn verminderd wat leidt tot een totale onderschrijving van € 75.000.

Effect: Minder lasten in programma 1E, € 75.000; saldo € 75.000 positief.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 1	Toevoeging	0	0	746	746	746	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	746	746	746	0
Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	Toevoeging	20	0	0	0	348	-348
	Onttrekking	-320	0	-348	-348	-348	0
Saldo		-300	0	-348	-348	0	-348
Jaarafsluiting programma 1	Toevoeging	66	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-8	0	-65	-65	-65	0
Saldo		58	0	-65	-65	-65	0
Implementatie 3D transities	Toevoeging	76	0	0	0	373	-373
	Onttrekking	-92	0	0	0	0	0
Saldo		-16	0	0	0	373	-373
Egalisatie exploitatielasten programma 1	Toevoeging	668	0	49	49	49	0
	Onttrekking	-530	-475	-500	-975	-937	-39
Saldo		138	-475	-451	-926	-887	-39
Resultaat voorgaand jaar pr 1	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-100	0	0	0	0	0
Saldo		-100	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	830	0	795	795	1.516	-721
	Onttrekking	-1.051	-475	-914	-1.389	-1.350	-39
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1		-221	-475	-118	-594	166	-759

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs

De niet bestede middelen van de Wmo budgetten zijn conform de nota Reserves en voorzieningen geëgaliseerd in deze reserve tot het plafond van € 1,2 miljoen.

Effect: Hogere storting € 348.000

Reserve Implementatie 3D transities

De niet bestede middelen van de door de raad toegekende budgetten voor het project Implementatie 3D transities zijn gestort in deze reserve.

Effect: Hogere storting € 373.000

Reserve Egalisatie exploitatielasten

Bij de eenmalige lasten van de Brede School West was geen rekening gehouden met de uitgaven voor Kunst. Deze uitgaven mogen niet geactiveerd worden omdat de (markt) waarde niet bepaald kan worden. Derhalve zijn deze kosten uit de boekwaarde van de buitenruimte gehaald en ten laste van de eenmalige lasten gebracht. De eenmalige lasten zijn conform raadsvoorstel onttrokken aan deze reserve (hogere onttrekking van € 34.000). Daarnaast is bij de begroting van de eenmalige lasten van de Brede School West geen rekening gehouden met de gebruiksvergoeding die wij van de stichting confessioneel onderwijs Leiden e.o. (Scol) ontvangen hebben (lagere onttrekking van € 73.000).

Effect: Lagere onttrekking € 39.000.

Programma 2 : Werk en Inkomen

2A Algemene bijstand

Inleiding

De gevolgen van de financiële en economische crises zijn nog steeds zichtbaar. Ondanks tekenen van een voorzichtig economisch herstel liet de werkloosheid het grootste deel van 2014 een stijgende lijn zien. Pas na de zomer zagen we een bescheiden kentering, met name in het aantal werkloosheidsuitkeringen. Mede op grond van de Europese begrotingsregels hervormt en bezuinigt het kabinet stevig, waarbij de sociale zekerheid niet wordt ontzien. De afgelopen jaren is reeds gekort op de budgetten voor re-integratie en participatie, terwijl de inburgering wordt afgebouwd. Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 lopen de budgetten, onder andere voor de sociale werkvoorziening, verder terug.

Binnen bovenstaande context is het beleid vormgegeven. De belangrijkste doelstelling is dat burgers zo veel mogelijk participeren in de samenleving. Het accent ligt op bevordering van arbeidsparticipatie. Uitgangspunt is dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun levensonderhoud en maatschappelijk functioneren. De overheid ondersteunt hen, maar neemt die verantwoordelijkheid niet over. Dit past ook binnen de door het Rijk geformuleerde visie op de participatiesamenleving. Het ontlasten van het uitkeringenbudget is een andere belangrijke, en gezien de beperkte financiële kaders, onontkoombare doelstelling van het beleid. Om die te realiseren moet re-integratiegeld selectief en effectief worden ingezet. Het bieden van schuldhulpverlening is hiermee in lijn vanuit de gedachte dat financiële problemen geen belemmering mogen vormen voor de maatschappelijke participatie van onze inwoners.

Doel	Iedere Leiderdorper kan zelfstandig in zijn eigen levensonderhoud voorzien	
SMART doel	1. De omvang van het klantenbestand WWB ontwikkelt zich in 2014 positiever dan het landelijk gemiddelde.	2. In 2016 is het aantal succesvolle schuldhulpverleningstrajecten voor Leiderdorpers met problematische schulden gestegen naar 30%.
Activiteiten 2014	1.1 Instroom WWB beperken door verbeterde intake en gebruik (voorliggende) voorzieningen.	2.1 Uitvoeren van schuldhulpverlening.
	1.2 Bijstandsgerechtigden ondersteunen bij re-integratie en daarmee bevorderen uitstroom.	2.2 Inzet op preventie, via onderwijs en ketenpartners.
	1.3 Het inzetten van participatieplaatsen.	
	1.4 Integrale en sluitende aanpak van de jeugdwerkloosheid.	
	1.5 Voorbereiden invoering Participatiewet.	
	1.6 Aanpassing van het gemeentelijk minimabeleid.	
Prestatie-indicatoren	Aantal klanten per 31-12	Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening
	Index aantal klanten t.o.v. 2010	Aantal gestarte schuldhulpverleningstrajecten
	Aantal jeugdwerklozen 16 t/m 27 jaar	Aantal afgeronde schuldhulpverleningstrajecten
	Aantal gestarte trajecten	% succesvol afgeronde schuldhulpverleningstrajecten.
	Aantal participatieplaatsen	
	Aantal opstap- en sleutelbanen	

Wat hebben we bereikt?

1. De omvang van het klantenbestand WWB ontwikkelt zich in 2014 positiever dan het landelijk gemiddelde.

Het aantal klanten met een WWB-uitkering is in 2014 licht gestegen, van 329 begin januari naar 339 eind december 2014. Deze toename van 3,0% ligt beduidend onder het niveau in 2012 (7,0%) en 2013 (12,7%). Het percentage van 3,0% is gelijk aan de landelijke cijfers.

2. In 2016 is het aantal succesvolle schuldhulpverleningstrajecten voor Leiderdorpers met problematische schulden gestegen naar 30%.

Er is in 2014 een stijging te zien van het aantal inwoners dat een beroep doet op de gemeentelijke dienstverlening voor schuldhulpverlening. Inwoners die een beroep doen op de schuldhulpverlening bij de Stadsbank worden ondersteund op basis van de individuele situatie. Van het aantal gesloten trajecten in Leiderdorp is een groot deel succesvol gesloten. Het succesvol verlopen van een traject is van diverse factoren afhankelijk, waaronder de bereidwilligheid van schuldeisers en schuldenaren om mee te werken en afspraken te maken. De Stadsbank brengt dit in kaart en stuurt op een succesvolle doorloop van trajectfasen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Instroom WWB beperken door verbeterde intake en gebruik (voorliggende) voorzieningen.

De uitvoeringsorganisatie werkt continu aan het verbeteren van het intakeproces. Uitgangspunt is dat mensen in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van een baan. Na aanmelding volgen mensen eerst een verplichte collectieve informatiebijeenkomst op het Werkplein. Aansluitend geldt een zoekperiode van zes weken, tenzij op voorhand duidelijk is dat dit door bijvoorbeeld ziekte of een te grote afstand tot de arbeidsmarkt weinig zinvol is. Na de zes weken volgt een nader gesprek met de klantmanager, die, gezien de budgettaire beperkingen, geldt als eerste filter in de toeleiding naar het Participatiecentrum.

1.2 Bijstandsgerechtigden ondersteunen bij re-integratie en daarmee bevorderen uitstroom.

In zoverre daar binnen het beschikbare budget ruimte voor is, leiden we mensen door naar het Participatiecentrum. Hier vindt een verdere analyse plaats, op basis waarvan wordt gekeken naar het best passende traject. Diverse instrumenten zijn inzetbaar, afhankelijk van onder meer de afstand tot de arbeidsmarkt, opleiding en individuele mogelijkheden. Het gaat bijvoorbeeld om Baanbrekend/Leidse Kracht (een publiek-private samenwerking met Randstad), sleutelbanen, leerwerkplekken, stages en participatieplaatsen. Met name door het beperkte budget en de kosten van lopende trajecten komt niet iedereen die daar geschikt en gereed voor is in aanmerking voor een traject in het Participatiecentrum. Van de 46 afgesloten trajecten in 2014 waren er 20 succesvol. De uitvoeringsorganisatie ging een groot deel van het jaar uit van een beperkter budget dan feitelijk beschikbaar was, waardoor slechts 13 nieuwe trajecten zijn gestart. Wel is in het laatste kwartaal een inhaalslag gemaakt.

1.3 Het inzetten van participatieplaatsen.

Een participatieplaats (werk met behoud van uitkering) is één van de instrumenten die kan worden ingezet om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring te laten opdoen. Plaatsing in betaald werk is voor deze groep nog niet aan de orde. De werkzoekende maakt kennis met werk en de regels die daarbij horen. Een participatieplaats kan worden ingezet voor de duur van twee jaar, met maximaal een verlenging van nog twee jaar.

1.4 Integrale en sluitende aanpak van de jeugdwerkloosheid.

Voor jongeren tot 27 jaar die een WWB-uitkering aanvragen geldt een wachtperiode van vier weken. Gedurende deze periode moeten zij zelf aan de slag om werk te vinden. In de praktijk blijkt dat de wachtperiode een instroombeperkend effect heeft. Wie geen werk vindt, wordt na deze vier weken uitgenodigd bij Project JA (Jongeren op de Arbeidsmarkt). Daar wordt samen met de betreffende jongere een intensief traject gevolgd, dat bij voorkeur leidt tot uitstroom naar (tijdelijk) werk of opleiding. In 2014 is nog nadrukkelijker dan voorheen gekeken naar voorliggende voorzieningen. Een jongere heeft in principe geen recht op een uitkering als er nog recht bestaat op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de schoolkosten. In die gevallen wordt hij/zij teruggeleid naar het onderwijs. Het aantal jongeren met een WWB-uitkering is mede daardoor gedaald van 35 in begin januari naar 20 eind december (-43%). In november 2014 volgden 23 jongeren een traject van Project JA.

1.5 Voorbereiden invoering Participatiewet.

Het jaar 2014 stond in het teken van de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015. Op basis van de notities *Toekomst van het sociaal domein* en *Herontwerp van het sociaal domein* is in november 2014 het Beleidsplan Participatiewet Leiderdorp 2015 vastgesteld, waarin keuzes zijn gemaakt over onder meer doelgroepen en de inzet van instrumenten. Hierbij is nauw samengewerkt met de gemeente Leiden en uitgebreid afgestemd met de andere twee regiogemeenten, Oegstgeest en Zoeterwoude. Dat heeft geresulteerd in vrijwel gelijke keuzes en een in belangrijke mate gelijk beleid. Naast het Beleidsplan is voorts een groot aantal verordeningen en beleidsregels gewijzigd en vastgesteld. In Holland Rijnland verband is per 1 januari

2015 het Werkbedrijf opgericht, een vooral bestuurlijk overlegplatform tussen gemeenten, UWV en vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers.

1.6 Aanpassing van het gemeentelijk minimabeleid.

Met het oog op de inwerkingtreding van de Wet Maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten op 1 januari 2015, werden de regels rond de bijzondere bijstand en minimaregelingen aangepast. Daarnaast gaven ook de 3 decentralisaties en extra middelen van het Rijk voor armoedebestrijding (Klijnsmagelden) aanleiding om een andere invulling te geven aan het minimabeleid. De *Nota Minimabeleid 2015* werd in december door het college vastgesteld. Doelstelling van het nieuwe minimabeleid is om zoveel mogelijk inwoners met een laag inkomen de mogelijkheid te geven om volwaardig te participeren. Daarbij hebben we prioriteit gegeven aan het ondersteunen van huishoudens met schoolgaande kinderen en het uitbreiden van de doelgroep van het minimabeleid door het verhogen van de inkomensgrens (van 110 naar 120% van de bijstandsnorm). Het minimabeleid is zo ingericht dat het ondersteunend is aan de doelstellingen van andere beleidsterreinen, zoals Wmo, jeugd, sport en gezondheid. In december werden ook de nieuwe beleidsregels bijzondere bijstand en minimaregelingen vastgesteld.

2.1 Uitvoeren van schuldhulpverlening.

De Stadsbank rapporteert over de doorloop van verschillende fases van een traject en geeft aan wanneer het traject succesvol is beëindigd. Een succesvolle beëindiging van een traject kan het einde zijn van de ondersteuning of een overgang naar een volgende fase. Onder deze trajecten vallen onder andere stabilisaties, adviesgesprekken en de minnelijke schuldenregelingen. In 2014 is het aantal trajecten ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen. Dit heeft geleid tot hogere kosten binnen het Participatiebudget.

2.2 Inzet op preventie, via onderwijs en ketenpartners.

De Stadsbank is, naast de individuele dienstverlening aan inwoners in schuldsituaties, op diverse wijze betrokken in projecten en activiteiten gericht op het voorkomen van problematische schuldhulpverlening. In de ontwikkelingen rond de drie decentralisaties is schuldhulpverlening als aandachtsgebied ondergebracht bij het Sociaal Team Leiderdorp en zijn er afspraken gemaakt over samenwerking, inschakeling en doorverwijzing. De Stadsbank is in gesprek met maatschappelijke organisaties, waaronder woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars over vroegsignalering. Inwoners kunnen adviesgesprekken en budgetcursussen volgen om hun financiële administratie op orde te brengen. In 2014 is contact gelegd met Schuldhulpmaatjes, over hun inzet en ondersteuning aan inwoners met schulden. Per 2015 is hiertoe subsidie beschikbaar gesteld.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal klanten per 31/12	291	328	350	339
Index aantal klanten (2010=100, n=235)	123,8	139,6	148,9	144,3
Aantal gestarte trajecten (re-integratie, inburgering en sociale activering)	93	87 (1 dec)	85	36 (op 1 dec)
Aantal jeugdwerklozen 16 t/m 27 jaar	24	34	30	20
Aantal op participatieplaatsen	7 (3ekw)	5	12	1
Aantal WIW/ID banen	4	0	0	0
Aantal opstap- en sleutelbanen	8	5	10	6 (op 1 dec)
Aantal aanvragen shv	64	59	80	66
Aantal shv trajecten	38	63	55	63
aantal afgeronde shv trajecten	57	40	60	46
% succesvol afgeronde shv trajecten	14%	27,5%	25%	50%

2B Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Inleiding

Het doel van de Wsw is het bieden van een zo regulier mogelijke werkplek aan mensen die gezien hun arbeidshandicap uitsluitend onder aangepaste omstandigheden arbeid kunnen verrichten. Het centrale principe is de beweging "van binnen naar buiten". Hierbij ligt de nadruk op plaatsing in een reguliere werkomgeving en minder op de beschutte werkomgeving van het SW-bedrijf.

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de instroom in de Wsw inmiddels gestopt. De nieuw opgerichte Werkbedrijven zijn per dezelfde datum verantwoordelijk voor de bemiddeling en begeleiding van mensen met een arbeidsbeperking. Zij zullen zich vooral gaan richten op het zoveel mogelijk plaatsen van deze doelgroep bij reguliere werkgevers en kunnen daartoe flankerende instrumenten inzetten, zoals werkplekaanpassing, coaching en begeleiding. Gemeenten kunnen daarnaast beschutte werkplekken aanbieden. Het rijk garandeert overigens wel dat er landelijk 30.000 beschutte werkplekken in stand blijven. Tegelijkertijd wordt stevig gekort op de beschikbare budgetten. De positie van de binnen de regio werkzame sociale werkvoorziening, De Zijl Bedrijven (DZB), zal hierdoor behoorlijk gaan veranderen. Op basis van het Leidse Beleidsplan Participatiewet heeft DZB een uitvoeringsplan opgesteld, dat invulling geeft aan de taken die voortvloeien uit de Participatiewet. In de aanloop naar 2015 hebben wij de bestaande uitgangspunten in grote lijnen gehandhaafd.

Doel	Op grond van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) zoveel mogelijk Leiderdorpers met een arbeidshandicap helpen aan een zo regulier mogelijke arbeidsplaats onder aangepaste omstandigheden.
SMART doel	1. Ten opzichte van 2013 neemt de wachtlijst Wsw in 2014 niet toe.
Activiteiten 2014	1.1 Meer Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats.
	1.2 Stageplaatsen mogelijk maken voor wachtlijstkandidaten met WAO-, WIA-, Wajong- of WWB-uitkering.
	1.3 Aangaan samenwerkingsverbanden.
	1.4 Herstructurering en herpositionering SW-bedrijf.
Prestatie-indicator	Aantal op de wachtlijst
	Aantal onbeschut geplaatst
	Aantal geplaatst
	Aantal beschut geplaatst
	Aantal begeleid werken

Wat hebben we bereikt?

1. Ten opzichte van 2013 neemt de wachtlijst Wsw in 2014 niet toe.

De wachtlijst is in 2014 verder gedaald naar vier personen op 31 december. Een jaar eerder stonden nog zeven mensen op de wachtlijst. De wachtlijst is met de inwerkingtreding van de Participatiewet en de stop op de instroom in de Wsw per 1 januari 2015 komen te vervallen. De vier mensen die eind 2014 op de wachtlijst stonden, vallen vanaf die datum onder werking van de Participatiewet.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Meer Wsw'ers op begeleid werken of detachingsplaats.

Het streven om mensen zoveel mogelijk buiten de muren van DZB te plaatsen - via detachering of begeleid werken - is een van de centrale punten van het beleid. De mogelijkheden daartoe zijn afhankelijk van de samenstelling van de doelgroep en de mogelijkheden in de markt. Vooral door een succesvolle groepsdetachering kan het percentage vrij abrupt wijzigen. Doordat de mensen met de meeste potentie uitstromen, wordt het voor de achterblijvende groep steeds lastiger om tot externe plaatsing te komen. Dit is een van de dilemma's voor DZB. Eind 2014 was 39% van de groep Wsw'ers (41,6 SE) buiten geplaatst. Eind 2013 was dit 36,9%.

1.2 Stageplaatsen mogelijk maken voor wachtlijstkandidaten met een WAO-, WIA-, Wajong- of WWB-uitkering.

Stageplekken worden ingezet om jongeren die net van school zijn niet in een gat te laten vallen. Er wordt alleen gebruik van gemaakt als er geen alternatieven zijn. Het aantal geplaatste jongeren op een stageplaats is derhalve gering.

1.3 Aangaan samenwerkingsverbanden.

DZB volgt de marktontwikkelingen op de voet en is continu op zoek naar nieuwe mogelijkheden en markten. Dat heeft geleid tot diverse succesvolle projecten, met onder meer Wasserij Gaverland en IT-bedrijf Infotheek. In het kader van de Participatiewet en op basis van het Uitvoeringsplan Participatiewet van DZB zal het zoeken naar samenwerking met marktpartijen en het aangaan van publiek-private samenwerkingsverbanden verder worden geïntensiveerd. Vooral binnen de groenvoorziening en catering ziet DZB kansen. Daarnaast werkt DZB samen met Gemiva in het aanbieden van arbeidsmatige dagbesteding (koppeling tussen werk en Wmo).

1.4 Herstructurering SW-bedrijf

DZB heeft actief geparticipeerd en meegedacht bij de voorbereiding van de invoering van de Participatiewet. Medio 2014 is gestart met het opstellen van een nieuwe, toekomstgerichte visie, die als vingeroefening kan worden gezien voor de nieuwe wegen die DZB zal inslaan. DZB heeft het door de gemeente Leiden vastgestelde Beleidsplan Participatiewet 2015 - dat inhoudelijk overigens grotendeels gelijk is aan het Leiderdorpse beleidsplan - eind 2014 vertaald naar een (begin 2015 definitief vast te stellen) Uitvoeringsplan Participatiewet. Dit plan benoemt de belangrijkste speerpunten en instrumenten van DZB. Ook biedt het inzicht in de veranderopgave waar DZB voor staat. Nieuwe DZB-diensten als sociale firma's en publiek-private samenwerkingen krijgen hierin gestalte. Tot slot zoekt DZB de samenwerking met de andere twee SW-bedrijven binnen de regio, te weten Maregroep en SWA.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal op de wachtlijst	14	7	20	4
Totaal Aantal geplaatst	134	129	130	106,8 SE
- waarvan beschut	51	42	42	38,4 SE (36%)
- waarvan op een buitenproject	33	33	34	26,8 SE (25%)
- waarvan begeleid werken/ gedetacheerd	50	54	54	41,6 SE (39%)

Voor 2014 alleen cijfers bekend op basis van SE (met uitzondering van de wachtlijst), nog niet van aantallen

2C Vreemdelingenbeleid

Inleiding

De doelstelling van inburgering is bevordering van duurzame participatie, waarbij participatie wordt opgevat als actieve deelname aan de samenleving en maatschappelijke betrokkenheid. Het leren van de taal staat hierbij voorop, altijd gecombineerd met een activiteit gericht op werk of andere vormen van participatie. Er wordt altijd toegewerkt naar het behalen van een inburgeringsexamen of staatsexamen. Voor vluchtelingen heeft de gemeente een huisvestingsverplichting gekoppeld aan een taakstelling.

Met de invoering van de gewijzigde Wet Inburgering per 1 januari 2013 is de verantwoordelijkheid voor de inburgering bij de inburgeringsplichtige zelf komen te liggen. De inburgeringsplichtige moet zelf de deelname en financiering van de inburgering regelen. De gemeenten zijn niet meer verplicht om inburgeringsvoorzieningen aan te bieden. Inburgeringstrajecten die al gestart zijn, lopen wel door en blijven onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. De bekostiging van de doorloop van trajecten vindt plaats via de reserveringsregeling van het Participatiebudget.

Doel	Door middel van inburgering duurzame participatie bevorderen.	
Smartdoel	1. In 2014 worden de lopende inburgeringstrajecten voortgezet en binnen de wettelijke termijnen afgerond.	2. Vreemdelingen maatschappelijke begeleiding en huisvesting bieden.
Activiteiten 2014	1.1 Voortzetten en handhaven lopende inburgeringstrajecten. 1.2 Afbouw uitvoering inburgering.	2.1 Stichting VluchtelingenWerk ZHN huisvesting en maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen laten uitvoeren.
Prestatie-indicator	Aantal lopende trajecten - regulier - duaal	Aantal begeleide klanten
	Aantal behaalde examens	Huisvestingstaakstelling

Wat hebben we bereikt?

1. In 2014 worden de lopende inburgeringstrajecten voortgezet en binnen de wettelijke termijnen afgerond.

In het kader van het overgangsrecht zijn reeds gestarte trajecten voortgezet en binnen de wettelijke termijn afgerond.

2. Vreemdelingen maatschappelijke begeleiding en huisvesting bieden.

Stichting VluchtelingenWerk Zuid-Holland Noord verzorgt in opdracht van de gemeente de maatschappelijke begeleiding en huisvesting van vluchtelingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Voortzetten en handhaven lopende inburgeringstrajecten.

In het kader van het overgangsrecht is in 2014 nog één nieuw traject opgestart. De lopende trajecten zijn voortgezet.

1.2 Afbouw uitvoering inburgering.

De uitvoering wordt op basis van de prognose van de doorlooptijd van inburgeringstrajecten en inburgeraars in de handhaving afgebouwd. De huidige prognose loopt eind 2017 af.

2.1 Stichting VluchtelingenWerk ZHN huisvesting en maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen laten uitvoeren.

De verwachte huisvestingstaakstelling voor 2014 bedroeg 13 personen. In de loop van 2014 is de taakstelling echter verdubbeld als gevolg van de toestroom van met name Syrische vluchtelingen. Stichting VluchtelingenWerk ZHN heeft in 2014 23 personen gehuisvest. Als gevolg van de verhoogde taakstelling is het aantal trajecten maatschappelijke begeleiding gestegen. Stichting

VluchtelingenWerk ZHN heeft in 2014 23 trajecten Coaching Vestiging en 16 trajecten Coaching Integratie gerealiseerd. Stichting VluchtelingenWerk ZHN heeft hiervoor een extra gemeentelijke bijdrage aangevraagd. Het college heeft besloten om de extra kosten te dekken uit de ontvangen Subsidie in het kader van de Rijksregeling voor maatschappelijke begeleiding .

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal lopende trajecten	n.n.b.	23	22	21
- Waarvan duaal	n.n.b.	23	22	16
- Waarvan regulier	n.n.b.	-	-	5
Aantal behaalde examens	n.n.b.	26		1
Aantal begeleide klanten	n.n.b.		-	-
Huisvestingstaakstelling	n.n.b.		100%	88%

Wat heeft het gekost?

2 Werk en Inkomens bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 2A Alg.Bijst(Bijz.bijst/min.beleid)	Lasten	7.048	6.849	491	7.340	7.696	-355
	Baten	-5.058	-4.914	-266	-5.179	-5.562	382
Saldo		1.990	1.935	226	2.161	2.134	27
PROG 2B Wet Soc.Werkvoorziening(Wsw)	Lasten	2.972	3.079	-22	3.057	2.922	135
	Baten	-2.581	-2.844	3	-2.841	-2.738	-103
Saldo		391	235	-19	216	184	32
PROG 2C Vreemdelingenbeleid	Lasten	40	40	2	43	43	0
	Baten	-2	0	0	0	-16	16
Saldo		38	40	2	43	27	16
Programma	Lasten	10.059	9.969	471	10.440	10.661	-221
	Baten	-7.641	-7.757	-263	-8.020	-8.316	296
Saldo van baten en lasten		2.418	2.211	209	2.420	2.345	75
Reserves	Toevoeging	286	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-589	-92	-30	-122	-122	0
Mutaties reserves		-303	-92	-30	-122	94	-217
Resultaat		2.115	2.119	179	2.297	2.439	-142

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Algemene Bijstand

Lasten

De prognose van de afrekening 2014 gemeente Leiden voor de uitvoeringstaken van de Sociale dienst is € 130.000 hoger dan het voorschot waar rekening mee is gehouden in 2014. Hiervan is € 31.000 aangekondigd in de 2e bestuursrapportage. Het verschil van € 100.000 was ten tijde van de 2e bestuursrapportage nog niet bekend. In de voorcalculatie is per abuis geen rekening gehouden met o.a. de kosten van financiële ondersteuning SP71 € 52.500, extra formatie i.v.m. drukte werkzaamheden € 53.000 en het onderhoud van het automatiseringssysteem € 25.500.

Omdat de uitvoeringskosten conform nota Reserves en voorzieningen niet met de reserve Sociaal Beleid geëgaliseerd worden komt dit nadeel ten laste van het jaarrekeningresultaat 2014.

Daarnaast is op de Algemene Bijstand € 250.000 meer uitgegeven dan in de begroting 2014 rekening mee was gehouden. Deze tekorten worden in de egalisatie met de reserve Sociaal Beleid meegenomen. Op schuldhulpverlening is € 70.000 meer uitgegeven, deze uitgaven mogen ten laste van de subsidies voor Participatie gebracht worden voor de verantwoording naar het Rijk. Niet bestede participatiemiddelen € 48.000.

Baten

Meeneemregeling; door een wijziging in de wet- en regelgeving bestaat er geen verplichting meer en zijn de middelen vanaf 2015 vrij besteedbaar binnen de kaders van de integratie uitkering. Dat wil zeggen dat er ultimo 2014 geen grondslag meer is voor het opnemen van een overlopend passief. Voor de gemeente Leiderdorp betekent dit een vrijval in het kader van de meeneemregeling van € 100.961. Deze vrijval wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de Reserve Sociaal beleid.

De terugvorderingen van onterecht uitgekeerde bijstandsgelden zijn € 199.000 hoger dan in de begroting rekening mee is gehouden.

In 2013 heeft de accountant aangegeven dat de reserveringen die aangehouden werden voor dubieuze debiteuren te hoog ingeschat zijn. Derhalve heeft er in 2014 een vrijval (baten) van € 83.225 plaatsgevonden.

Effect: Meer lasten in programma 2A, € 372.000, meer baten in programma 2A € 385.000; saldo € 13.000 positief.

B. Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

Zoals aangegeven in de 1e bestuursrapportage is er de afgelopen jaren sprake geweest van onderrealisatie op de WSW. Zo ook in 2014, opgenomen voor 2014 is een terug te betalen post van € 103.000.

Effect: Minder lasten in programma 2B, € 103.000, minder baten in programma 2B € 103.000; per saldo budgettair neutraal.

In de kadernota 2013-2016 en daaruit voortvloeiende in de begroting 2013-2016 zijn extra gelden opgenomen voor de herstructurering van de WSW. Inmiddels zijn de kabinetsplannen weliswaar gewijzigd, maar extra lasten worden nog altijd verwacht voor de WSW. Wel kunnen de bedragen bijgesteld worden.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 2	Toevoeging	244	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-244	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0	0
Sociaal Beleid	Toevoeging	41	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-344	-92	0	-92	-92	0
Saldo		-303	-92	0	-92	124	-217
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds pr 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-30	-30	-30	0
Saldo		0	0	-30	-30	-30	0
Totaal	Toevoeging	286	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-589	-92	-30	-122	-122	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2		-303	-92	-30	-122	94	-217

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Sociaal beleid

Conform de nota Reserves en Voorzieningen worden de budgetten van Programma 2 geëgaliseerd met de reserve Sociaal Beleid. De uitvoeringskosten worden niet meegenomen in deze egalisatie.

Effect: Hogere storting € 217.000

Programma 3 : Kunst, Cultuur en Sport

3A Kunst en Cultuur

Inleiding

Leiderdorp kent een gevarieerd aanbod aan culturele activiteiten. Cultuur vindt voornamelijk haar weg via de inspanningen van actieve vrijwilligers en culturele organisaties. Via subsidiëring ondersteunen we diverse culturele organisaties. De gemeente draagt zorg voor de voorzieningen die zij voor de lokale culturele infrastructuur noodzakelijk acht, waarvan de bibliotheek de voornaamste is. Daarnaast heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om het voor Leiderdorpers mogelijk te maken aan cultuur deel te nemen. De culturele organisaties ontmoeten elkaar via het Cultuurnetwerk, waardoor nieuwe initiatieven tot stand komen.

Via regionale samenwerking deden wij in 2014 voor het tweede jaar mee aan de rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit, waardoor wij scholen in samenwerking met culturele instellingen stimuleerden om cultuureducatie onderdeel van het reguliere onderwijsprogramma te maken.

Wij kennen in onze gemeente een bijzondere diversiteit aan beeldende kunst in de openbare ruimte. Nieuwe kunstwerken of projecten dragen bij aan de binding van Leiderdorpers met hun omgeving. De Commissie Kunstzaken adviseert het college op het gebied van kunst in de openbare ruimte.

Doel	De gemeente ontwikkelt een breed en gevarieerd aanbod van kunst en cultuur, houdt dit aanbod in stand en stimuleert actieve deelname van haar inwoners hieraan.				
SMART doel	1. In 2014-2015 wordt cultuur op diverse wijzen zichtbaar gemaakt.	2. In 2014-2015 komen culturele organisaties regelmatig bij elkaar ter bevordering van samenwerking	3. Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit	4. Scholieren nemen deel aan cultuureducatieve projecten	5. Ter ondersteuning en stimulering van culturele activiteiten blijft de mogelijkheid tot subsidiëring in stand.
Activiteiten 2014	1.1 Uitvoeren communicatieplan (digitale informatie)	2.1 Doorontwikkeling cultuurnetwerk.	3.1 Jaarlijks onderhoud kunst in de openbare ruimte	4.1 Cultuureducatieve projecten voortzetten en stimuleren via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.	5.1 Cultuurdoelen als basis voor subsidiëring
	1.2 Onderzoek culturele infrastructuur.	2.2 Uitmarkt.	3.2 Jaarlijkse tentoonstelling in de Heemtuin		5.2 Prestatieafspraken bibliotheek i.h.k.v. nieuw stelsel 2015.
	1.3 Burgerpanel onderzoek cultuur.		3.3 Kunst of culturele projecten bij infrastructurele veranderingen		
Prestatie-indicator	1.2 Aantal respondenten	2.1 Aantal bijeenkomsten cultuurnetwerk	3.3 Aantal projecten	4.1 % Aantal leerlingen 4-12 jaar	5.1 Aantal vastgestelde subsidies
	1.3 Aantal respondenten	2.3 Aantal deelnemers		4.1 Aantal projecten	

Wat hebben we bereikt?

1. In 2014-2015 wordt cultuur op diverse wijzen zichtbaar gemaakt.

Culturele organisaties geven zowel gezamenlijk als voor zichzelf invulling aan de zichtbaarheid van cultuur. De gemeente faciliteert hierin een website, waar de organisaties hun activiteiten op kunnen plaatsen. Vooral aan het begin van het culturele seizoen, eind augustus tot begin september, is deze website druk bezocht.

2. In 2014-2015 komen culturele organisaties regelmatig bij elkaar ter bevordering van samenwerking.

Met het Cultuurnetwerk streven wij naar het vormen van een inspirerende omgeving, waar ontmoeting en uitwisseling centraal staan en nieuwe initiatieven kunnen ontstaan. Het leggen van verbindingen en uitwisselen van ervaringen staan daarbij voorop.

3. Kunst in de openbare ruimte blijft van hoge kwaliteit.

De Commissie Kunstzaken waarborgt in de gemeente Leiderdorp de hoge kwaliteit van kunst in de openbare ruimte. In de commissie adviseren twee professionele kunstenaars en één burgerlid de portefeuillehouder Kunst. Daarnaast begeleiden zij de kunstenaars die voor de gemeente Leiderdorp nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte creëren. De kwaliteit van de bestaande kunstwerken in de openbare ruimte is sinds dit jaar geborgd bij Kunstwacht. Dit bedrijf heeft in 2014 de werken geïnventariseerd, schoongemaakt en daar waar nodig gerestaureerd.

4. Scholieren nemen deel aan cultuureducatieve projecten.

De Leiderdorpse basisscholen nemen deel aan het regionale programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Dit programma is gestart in 2013 en kent een doorlooptijd van 4 jaar waarin scholen en culturele instellingen samenwerken aan een integraal cultuuraanbod met een doorlopende leerlijn voor het primair onderwijs in de regio Holland Rijnland. Vanuit Leiderdorp is één school vertegenwoordigd in het regionaal overleg waarin dit programma wordt vormgegeven.

5. Ter ondersteuning en stimulering van culturele activiteiten blijft de mogelijkheid tot subsidiëring in stand.

Diverse culturele organisaties zijn op basis van hun aanvraag opgenomen in het subsidieprogramma, zodat inwoners de gelegenheid hebben deel te nemen aan of kennis kunnen nemen van culturele activiteiten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Uitvoeren communicatieplan (digitale informatie).

De verantwoordelijkheid voor de communicatie wordt gedeeld met de organisaties. Zij hebben de mogelijkheid hun activiteiten op de website Cultuurpunt Leiderdorp te plaatsen. De gemeente faciliteert dit en ondersteunt door middel van gemeenteberichten in de krant en op de website.

1.2 Onderzoek culturele infrastructuur.

In 2014 is voor de tweede maal een behoefteonderzoek onder de culturele organisaties gedaan, door middel van een digitale enquête. In december zijn de uitkomsten gepubliceerd op de gemeentelijke website, waarin eveneens een vergelijking is gemaakt met de uitkomsten van 2013.

1.3 Burgerpanel onderzoek cultuur.

In mei hebben wij via het burgerpanel onderzoek gedaan naar de deelname aan cultuur in en rond Leiderdorp. Hierin is een vergelijking gemaakt met het onderzoek in 2012. Uit de enquête blijkt dat de inwoners tevreden zijn over het aanbod in Leiderdorp en de aanvullende mogelijkheden in de regio.

2.1 Doorontwikkeling cultuurnetwerk.

Het Cultuurnetwerk is omarmd door de Leiderdorpse culturele organisaties. Afwisselend worden bijeenkomsten door één of meerdere organisaties vormgegeven. In 2014 hebben Fotoclub Daguerre en Theater Toverlei het gastheerschap op zich genomen. De bijeenkomsten worden als zeer positief beoordeeld en het aantal deelnemers is constant. Het Cultuurnetwerk kwam in 2014 twee keer bij elkaar. De eerste culturele kerstmarkt in De Sterrentuin is geïnitieerd door het Cultuurnetwerk en vormde een nieuwe insteek op de Cultuurstart van de Sterrentuinorganisaties.

2.2 De Uitmarkt.

Vrienden van het Oude Dorp organiseerde in september voor de tweede maal een Uitmarkt, zonder betrokkenheid van de gemeente. De Uitmarkt groeit naar een kleinschalig festival met zowel culturele als andere activiteiten. De aansluiting met De Sterrentuin is dit jaar niet gemaakt, omdat dit zowel qua programmering als qua locatie niet mogelijk bleek. De culturele kerstmarkt in december heeft hierdoor als tweede initiatief tot wasdom kunnen komen.

3.1 Jaarlijks onderhoud kunst in de openbare ruimte.

Het onderhoud van kunst in de openbare ruimte is vanaf 2014 aanbesteed aan het bedrijf Kunstwacht. Wegens achterstallig onderhoud is ervoor gekozen het budget voor 2013 te reserveren en samen met het onderhoudsbudget van 2014 te gebruiken om alle kunst in de openbare ruimte door Kunstwacht te laten inventariseren, schoonmaken, en (waar nodig) restaureren.

3.2 Jaarlijkse tentoonstelling in de Heemtuin.

Het thema van de jaarlijkse tentoonstelling in de Heemtuin was in 2014 Metamorfose. In totaal werkten 15 kunstenaars mee aan de tentoonstelling, die op 15 juni door de wethouder geopend werd. Vier van deze kunstenaars hebben ter plekke een groot kunstwerk gemaakt, waarbij zowel jongeren als volwassenen betrokken werden. Er zijn 3 rondleidingen georganiseerd met ongeveer 70 deelnemers. Het aantal bezoekers van de Heemtuin werd tijdens de expositie geschat op meer dan 1000. De tentoonstelling liep door tot 1 november.

3.3 Kunst of culturele projecten bij infrastructurele veranderingen.

Bij de bouw van de Brede School West in 2014 is een kunstwerk in de openbare ruimte gecreëerd door Ram Katsir. Daarnaast wordt bij de nieuwbouw van woningen in de Plantage een kunstwerk gerealiseerd dat betrekking heeft op de Romeinse Limes. Leiderdorp sluit hiermee aan op het Limes-project dat in groter verband door de provincie wordt gestimuleerd en ook gedeeltelijk gesubsidieerd. Het tijdelijke kunstwerk Weerzien, dat gerealiseerd werd bij het begin van de werkzaamheden aan de A4 in het Oude Dorp, is volgens planning geruimd omdat de werkzaamheden ten einde lopen.

3.4 De Commissie Kunstzaken adviseert over kunst en culturele projecten.

In 2014 heeft de Commissie Kunstzaken geadviseerd over de kunstprojecten bij de Milieustraat, de Brede School West en het Limes-project. De Commissie is zes maal bijeengekomen en heeft daarnaast de betrokken kunstenaars van de projecten begeleid.

4.1 Cultuureducatieve projecten voortzetten en stimuleren via de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

De Museumgroep Leiden is in 2014 omgedoopt tot de Cultuureducatiegroep. Zij geeft vorm en inhoud aan de coördinatie van het regionale programma en stimuleert, samen met de aanbieders van projecten, deelname hieraan. Via intensief contact met vertegenwoordigers van scholen wordt de inhoudelijk, cultuureducatieve doorlopende leerlijn vormgegeven. Leiderdorpse scholen nemen deel aan Museum&School. Het lokale Erfgoedspoor is onderdeel van het programma geworden.

5.1 Cultuurdoelen als basis voor subsidiëring.

Volgens de Algemene Subsidie Verordening 2012 vormen de cultuurdoelen de basis voor het beoordelen van de subsidieaanvragen van culturele organisaties. Deze doelen zijn dan ook gebruikt bij het beoordelen van alle subsidieaanvragen in 2014.

5.2 Prestatieafspraken bibliotheek over nieuw stelsel 2015.

Per 1 januari 2015 is de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking getreden. Met de bibliotheek zijn afspraken gemaakt over de invulling van deze wet, waar in 2013 reeds op voorgesorteerd was. De inkoop van e-content is gecentraliseerd, wat voor 2015 een andere financiering en een korting op de subsidiëring betekent. Eveneens is in 2014 met de bibliotheek een andere ruimte-indeling bepaald, waardoor ruimte voor andere ondernemers in De Sterrentuin is ontstaan.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
1.2 Aantal respondenten	n.v.t.	12	25	13
1.3 Aantal respondenten			500	413
2.1 Aantal bijeenkomsten cultuurnetwerk	2	2	2	2
2.3 Aantal deelnemers	n.v.t.	20	25	23
3.3 Aantal projecten	4	4	3	3
4.1 % aantal leerlingen 4-12 jaar	-		95%	60%
4.1 Aantal projecten	-	2	2	2
5.1 Aantal vastgestelde subsidies	14	14	14	14

3B Sport

Inleiding

Sporten en bewegen dragen bij aan het welzijn van mensen en versterken de sociale cohesie. Wij stimuleren daarom onze inwoners te (gaan) sporten en bewegen. Voor alle sport- en beweegactiviteiten is ruimte nodig. Wij bieden die ruimte en zetten die zo efficiënt mogelijk in. Tussen de grondgebonden verenigingen en de gemeente bestaan (nu nog) veel van elkaar afwijkende afspraken. Wij werken toe naar een systeem dat gelijkwaardiger en transparanter is. Het hoofddoel, zoals in de sportnota Sporten & Bewegen 2013-2017 is vastgelegd, is dat verenigingen zelfstandig functioneren.

Doel			
Sport- en beweegaanbieders kunnen zelfstandig functioneren. De buitensportaccommodaties worden verzelfstandigd. ¹			
Smartdoel	1. Wij stimuleren burgers te gaan sporten en bewegen: in 2017 bedraagt het percentage sportparticipatie ten minste 40%.	2. In 2017 wordt een kostendekkend tarief in rekening gebracht voor de huur van sportvelden.	3. In 2017 is het beheer en onderhoud van de sportvelden van de Bloemerdiverengingen op afstand van de gemeente gezet.
Activiteiten 2014	1.1 Wij kennen Sportfondsen Leiderdorp een bijdrage toe voor bewegwijzering en uitvoering van sportstimuleringsstaken.	2.1 Wij geven uitvoering aan het opgestelde stappenplan over hoe te komen tot een kostendekkende huur in 2017.	3.1 Wij initiëren een gesprek met Sportfondsen Nederland en/of Stichting Sportaccommodatie Alecto (SSA) om mogelijkheden te onderzoeken om het beheer en onderhoud van velden in de Bloemerdiverengingen bij SFL of SSA onder te brengen (indien RCL en Velocitas dat niet zelf willen organiseren).
	1.2 Wij behandelen subsidiemogelijkheden voor sport- en beweegactiviteiten.		
Prestatie-indicator	Het aantal activiteiten dat Sportfondsen Leiderdorp heeft uitgevoerd.	Het tarief dat sportverenigingen betalen (aan de hand van het afgesproken stappenplan).	Het aantal (eerste en het aantal vervolgg)gesprekken dat met partijen gevoerd wordt.
	Het percentage sportparticipatie.		

¹ De genoemde doelen zijn in lijn met de begroting 2014. Ze wijken echter af van de doelen in de begroting 2015. De doelen voor 2015 zijn bij de begrotingsvaststelling in november 2014 aangepast. In dit jaarverslag verantwoorden wij wat wij in 2014 hebben gedaan om de voor 2014 vastgestelde doelen te realiseren.

Wat hebben we bereikt?

1. Meer sporten en bewegen.

Het percentage sportparticipatie in Leiderdorp is op dit moment nog niet bekend. We verwachten dat dit hoger is dan het landelijk gemiddelde. Dit landelijk gemiddelde is afkomstig uit de rapportage Kennis Informatie Systeem Sport (KISS). Deze rapportage geeft overheden een zeer goede indicatie van de sportparticipatie in algemene zin. De database is tot stand gekomen met medewerking van de bij NOC*NSF aangesloten sportbonden.

2. Kosten voor beheer en onderhoud door gebruikers.

De kosten voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke buitensportaccommodaties zijn nog niet verwerkt in de huurprijs. Voor een aantal verenigingen was reeds inzichtelijk gemaakt wat de lasten van de gemeentelijke sportaccommodaties zijn. De sportnota beperkt zich echter niet tot deze verenigingen.

3. Beheer en onderhoud op afstand.

Als gevolg van het sluiten van de huurovereenkomst met RCL in 2013 (om de BTW op de aanleg van de kunstgrasvelden te verrekenen) kan RCL het beheer en onderhoud gedurende de looptijd van deze overeenkomst niet meer zelf organiseren. Dat is een taak van de verhuurder (in casu de gemeente). In het concept stappenplan staat hoe wij willen komen tot een uniform gebruiksarrangement. Afspraken over (gedeeltelijk) zelfbeheer (en onder welke voorwaarden) door verenigingen worden bij het basisarrangement betrokken.

In 2014 hebben wij voorts een garantstelling verleend voor een nieuw kunstgrasveld van Alecto.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het opstellen van subsidieregelingen.

Naar aanleiding van de motie *sport/lichaamsbeweging* hebben wij in overleg met het primair onderwijs de *Regeling sport- en beweegstimulering in het basisonderwijs* opgesteld. De Regeling is bedoeld om de kwaliteit van de bestaande gymnastieklessen te verbeteren en/of om onder schooltijd extra sport- en beweegactiviteiten voor leerlingen te organiseren. Daarnaast hebben wij eind 2014 de *Beleidsregel sporten en bewegen 2014-2017* vastgesteld die het mogelijk maakt om een subsidie aan te vragen voor het organiseren van nieuwe sport- of beweegactiviteiten.

1.2 Behandelen van aanvragen en toekennen van subsidies voor sport- en beweegactiviteiten.

De Leiderdorpse basisscholen hebben dit jaar optimaal van de *Regeling sport- en beweegstimulering in het basisonderwijs* gebruik gemaakt. Alle aanvragen zijn toegekend. Volgend jaar (2015) verantwoorden de scholen de inzet van de toegekende middelen. De *Beleidsregel sporten en bewegen 2014-2017* heeft vertraging opgelopen en daarom heeft niemand er gebruik van kunnen maken in 2014. De Beleidsregel is inmiddels via diverse kanalen gecommuniceerd.

Voor het uitvoeren van het sportstimuleringsbeleid hebben wij Sportfondsen Leiderdorp een bijdrage toegekend. Het Sportfondsen Sport Servicepunt heeft diverse activiteiten georganiseerd en gecoördineerd.

2.1 Het opstellen van een stappenplan.

Wij zijn uitvoerig in gesprek met alle sportverenigingen en de scouting, opdat wij hun wensen en noden kennen en wij onze insteek kunnen toelichten. Eind 2014 hebben wij een concept stappenplan in de inspraak gebracht waarin staat hoe wij komen tot een nieuwe huurprijs. In het plan staan de stappen die wij willen zetten om in samenwerking met de sportverenigingen uitvoering te geven aan de sportnota. Wij hebben de verenigingen gevraagd te reageren op dit stappenplan en aan te geven hoe zij hun rol zien bij de uitvoering van de sportnota.

3.1 Gesprek met Sportfondsen en Stichting Sportaccommodatie Alecto.

Wij hebben nog niet gesproken met Sportfondsen en Stichting Sportaccommodatie Alecto over het beheren en onderhouden van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Dat zullen we doen, wanneer het gebruiksarrangement nader is uitgewerkt en duidelijk is onder welke voorwaarden verenigingen al dan niet (gedeeltelijk) de sportaccommodaties zelf beheren en onderhouden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Het aantal activiteiten dat Sportfondsen heeft georganiseerd	12	12	12	12
Het percentage sportparticipatie	32,3%	32,3%	34%	n.n.b.
Het percentage van de totale kosten voor beheer van en onderhoud aan de sportvelden van RCL dat de vereniging betaalt**	x	n.n.b.	15%	n.n.b.
Het percentage van de totale kosten voor beheer van en onderhoud aan de sportvelden van Alecto dat de vereniging betaalt**	x	n.n.b.	15%	n.n.b.
Het aantal gesprekken dat met partijen gevoerd wordt	x	10	-	13

**Op dit moment betalen de verenigingen een gebruiksvergoeding voor het gebruik van de sportvelden. De gebruiksvergoedingen zijn historisch gegroeid. Onduidelijk is waarop de hoogte van de huidige gebruiksvergoedingen is gebaseerd en welk deel daarvan voor beheer en onderhoud is. Omdat nog niet inzichtelijk is wat de kostprijs van betreffende sportaccommodaties is, kan niet bepaald worden welk deel van een kostendekkend tarief de verenigingen reeds betalen.

Wat heeft het gekost?

3 Kunst, Cultuur en Sport bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 3A Kunst en Cultuur	Lasten	1.130	1.148	70	1.217	1.177	40
	Baten	-25	-4	0	-4	-20	17
Saldo		1.104	1.144	70	1.214	1.157	57
PROG 3B Sport	Lasten	1.828	1.503	66	1.570	1.466	104
	Baten	-98	-67	0	-67	-79	13
Saldo		1.730	1.437	66	1.503	1.386	116
Programma	Lasten	2.958	2.651	136	2.787	2.643	144
	Baten	-123	-70	0	-70	-100	29
Saldo van baten en lasten		2.834	2.581	136	2.717	2.543	174
Reserves	Toevoeging	211	158	0	158	158	0
	Onttrekking	-487	-112	-36	-148	-148	0
Mutaties reserves		-275	46	-36	10	10	0
Resultaat		2.559	2.627	100	2.727	2.553	174

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Kunst en cultuur

Op de bibliotheek is een voordeel ontstaan van € 20.000 door een lagere doorbelasting van het gebouw de Sterrentuin. Dit voordeel is ontstaan door lagere kosten beveiliging en een onderbesteding van de overige kosten. Binnen het subsidieprogramma is in 2014 minimaal gebruik gemaakt van het incidentenfonds, voordeel € 10.000. Ook zijn er minder uren gemaakt op de producten binnen programma 3A met een voordeel van € 9.000.

In 2014 is subsidie ad € 15.000 ontvangen voor onderhoudswerkzaamheden aan de molens. Hiermee is in de begroting 2014 geen rekening gehouden.

Effect: Minder lasten € 39.000, meer baten € 15.000; saldo € 54.000 positief

B. Sport

In december 2014 is de Beleidsregel sporten en bewegen 2014-2017 vastgesteld die het mogelijk maakt om een subsidie aan te vragen voor het organiseren van nieuwe sport- of beweegactiviteiten. In 2014 zelf zijn dan ook nog geen uitgaven gerealiseerd, € 30.000.

Vanuit 2013 was € 26.000 meegenomen voor de combinatiefunctie sport. Opdracht is gegeven voor een onderzoek, hier is nog geen afrekening voor ontvangen.

De doorbelasting van de kosten voor de o.a. zwembad de Does en sporthal de Bloemerd binnen programma 3B (sport) is lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er op dagelijks onderhoud circa € 38.000 minder is uitgegeven dan begroot.

Effect: Minder lasten van € 94.000; saldo € 94.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
opbrengst verkoop aand NUON programma 3	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-330	0	0	0	0	0
Saldo		-330	0	0	0	0	0
Kunst en cultuur	Toevoeging	10	10	0	10	10	0
	Onttrekking	-19	-22	0	-22	-22	0
Saldo		-9	-12	0	-12	-12	0
Jaarafsluiting programma 3	Toevoeging	36	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-48	0	-36	-36	-36	0
Saldo		-12	0	-36	-36	-36	0
Egalisatie exploitatielasten programma 3	Toevoeging	166	148	0	148	148	0
	Onttrekking	-90	-90	0	-90	-90	0
Saldo		76	58	0	58	58	0
Totaal	Toevoeging	211	158	0	158	158	0
	Onttrekking	-487	-112	-36	-148	-148	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3		-275	46	-36	10	10	0

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

geen verschillen > € 15.000

Programma 4 : Beheer openbare ruimte

4A Verkeer en vervoer

Inleiding

Wij willen Leiderdorp een prettige, aangename en veilige gemeente laten zijn. Dit realiseren we door de bereikbaarheid van de belangrijkste bestemmingen in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren. Daarnaast richten we onze wegen en openbare ruimte zo in dat de veiligheid en leefbaarheid van de woonstraten behouden blijft en waar mogelijk wordt verbeterd.

Doel	Het realiseren van een beter bereikbaar, veiliger en leefbaarder Leiderdorp door het beïnvloeden van het verplaatsingsgedrag van alle modaliteiten.		
SMART doel	1. Het doen van ingrepen in de openbare ruimte om de bereikbaarheid van de belangrijkste bestemmingen in Leiderdorp in stand te houden en te verbeteren.	2. Het stimuleren van alternatieve modaliteiten en het weren van ongewenst verkeer om de luchtverontreiniging en geluidsoverlast in de kern Leiderdorp te reduceren.	3. Door verkeerseducatie en weginrichting de veiligheid voor alle weggebruikers te verhogen.
Activiteiten 2014	1.1 Vernieuwen van de VRI's in Leiderdorp.	2.1 Planvorming en afspraken met Provincie omtrent komst R-net (HOV).	3.1 Inrichting schoolzones.
	1.2 Functioneel wijzigen van het Engelendaal (conflictvrije kruisingen).	2.2 Uitvoering geven aan het Actieplan Geluid.	3.2 Educatie aan kwetsbare verkeersdeelnemers.
	1.3 Herinrichting Splinterlaan.	2.3 Participatie in LAB071.	3.3 Verkeerseducatie op scholen.
	1.4 Herinrichting Voorhoflaan.	2.4 Opstellen van fietsbeleid en beleid omtrent elektrische voertuigen.	3.4 Opzetten van Duurzaam Veilig projecten en maatregelen (maatwerk in de wijken).
		2.5 Aanpassing Acacialaan, Ericalaan, Hoogmadeseweg.	
		2.6 Herinrichting Vronkenlaan, Van Poelgeestlaan en Laan van Ouderzorg.	
Prestatie-indicator	Het percentage sluipverkeer op het onderliggend wegennet.		Aantal deelnemers dat deel heeft genomen aan verkeerseducatie.
	Het percentage doorgaand verkeer op het hoofdwegennet.		Aantal dodelijke en verwonde slachtoffers in het verkeer.
	De totale hoeveelheid (vracht)autoverkeer in Leiderdorp.		Toename (subjectieve) verkeersveiligheid rond scholen.

Wat hebben we bereikt?

1. Het doen van ingrepen in de openbare ruimte om de bereikbaarheid van de belangrijkste bestemmingen in Leiderdorp in stand te houden en te verbeteren.

In 2014 hebben we het huidige niveau van bereikbaarheid in stand kunnen houden. De belangrijkste bestemmingen van Leiderdorp blijven goed bereikbaar. De werkzaamheden aan het Engelendaal zijn voorbereid en zullen na uitvoering bijdragen aan een betere bereikbaarheid.

2. Het stimuleren van alternatieve modaliteiten en het weren van ongewenst verkeer om de luchtverontreiniging en geluidsoverlast in de kern Leiderdorp te reduceren.

Zowel de besluitvorming over de HOV-lijn als de Fietsnota draagt bij aan het stimuleren van alternatieve vormen van vervoer. Ook de werkzaamheden aan het Engelendaal zullen na uitvoering hieraan een verdere bijdrage leveren.

3. Door verkeerseducatie en weginrichting de veiligheid voor alle weggebruikers verhogen.

De inrichting van de schoolzones en de herinrichting van de route Vronkenlaan - Van Poelgeestlaan - Laan van Ouderzorg hebben bijgedragen aan het verhogen van de verkeersveiligheid. Ook de reguliere programma's van verkeerseducatie en

duurzaam veilig inrichten hebben de veiligheid in Leiderdorp vergroot. Mede daardoor zijn er dit jaar geen dodelijke ongelukken gebeurd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Vernieuwen van de VRI's in Leiderdorp.

In 2014 zijn alle voorbereidende werkzaamheden afgerond en is een aannemer geselecteerd. Deze start in het voorjaar van 2015 met de vervanging van de verkeersregelininstallaties (VRI's). Tegelijkertijd worden de kruispunten verbeterd, waardoor de doorstroming toeneemt en de (onnodige) wachttijd afneemt.

1.2 Functioneel wijzigen van het Engelendaal (conflictvrije kruisingen).

Dit wordt tegelijkertijd met 1.1 opgepakt. De voorbereidende werkzaamheden zijn afgerond en voorjaar 2015 start de uitvoering.

1.3 Herinrichting Splinterlaan.

In 2014 zijn alle voorbereidende werkzaamheden afgerond en is een aannemer geselecteerd. Deze aannemer is reeds gestart met het werk. De Splinterlaan zal in 2015 worden afgerond. De straat is dan duurzaam veilig ingericht.

1.4 Herinrichting Voorhoflaan.

De aanpassing van de Voorhoflaan is afhankelijk van de aanpassingen van het Engelendaal. De (voorbereidende) werkzaamheden aan de Voorhoflaan zijn daarom uitgesteld.

2.1 Planvorming en afspraken met Provincie omtrent komst R-net (HOV).

In 2014 zijn veel voorbereidende gesprekken gevoerd. Die hebben onder meer geleid tot het besluit dat de HOV-lijn Meerlijn Noord wordt uitgevoerd in het project LAB071 (Leidse Agglomeratie Bereikbaar). Ook heeft de provincie ingestemd met de route, de maatregelen en de financiën. Uitwerking van de route zal binnen het project LAB071 gebeuren in 2015.

2.2 Uitvoering geven aan het Actieplan Geluid.

In 2014 is extra geld beschikbaar gesteld om stil asfalt aan te brengen op het Engelendaal. Deze werkzaamheden worden tegelijkertijd met punten 1.1. en 1.2 uitgevoerd als een totaal project. Hiermee is de belangrijkste doelstelling van het actieplan gerealiseerd.

Daarnaast zijn de Van Poelgeestlaan en de Laan van Ouderzorg heringericht als verblijfsgebied. Daarmee neemt de geluidsoverlast op deze wegen af.

2.3 Participatie in LAB071.

Leiderdorp heeft actief meegedaan aan het project LAB071. In maart 2014 hebben de colleges en raden van Leiderdorp, Leiden en Oegstgeest kennisgenomen van de Rapportage Kansrijke oplossingen. In de rapportage werd aangegeven dat een No-Regret-maatregelenpakket en een pakket van aanvullende infrastructurele maatregelen op de Agglo-ring tegemoet bleken te komen aan de ambities die eerder waren vastgelegd in het ambitiesdocument. Na de gemeenteraadsverkiezingen hebben de drie gemeenten in lijn met hun coalitieakkoord het project LAB071 vervolgd. Afsproken werd, alvorens een definitief besluit te nemen, nader onderzoek uit te voeren naar deze kansrijke oplossing. Dit onderzoek is uitgevoerd en besluitvorming hierover vindt in 2015 plaats.

Inwoners, ondernemers, partners en raadsleden uit de Leidse regio zijn via interactieve sessies en informatiebijeenkomsten betrokken geweest bij het bedenken van de oplossingen.

2.4 Opstellen van fietsbeleid en beleid omtrent elektrische voertuigen.

Het fietsbeleid is op 9 december 2014 vastgesteld door de gemeenteraad. In de Fietsnota zijn de beleidsuitgangspunten voor veiligheid, doorstroming en comfort van fietsen en fietspaden vastgelegd. In 2015 en daarna zal dit beleid als uitgangspunt worden gebruikt voor ruimtelijke ontwikkelingen, bestemmingsplannen, visies e.d.

In 2014 is besloten om het beleid over elektrische voertuigen gezamenlijk met andere gemeenten op te pakken. De gemeenten Leiden, Katwijk en Gouda nemen hierin het voortouw. Besloten is tot samenwerking op het gebied van laadinfrastructuur. Het is niet gelukt om het gezamenlijk beleid geheel afgerond, afgestemd en gefinancierd te krijgen in 2014. Hieraan wordt in 2015 verder gewerkt.

2.5 Aanpassing Acacialaan, Ericalaan, Hoogmadeseweg.

De aanpassingen aan deze wegen zijn afhankelijk van de werkzaamheden aan rijksweg A4. Het werk aan de A4 wordt in 2015 afgerond. Daarna worden deze wegen heringericht.

2.6 Herinrichting Vronkenlaan, Van Poelgeestlaan en Laan van Ouderzorg.

De inrichting van deze wegen is in 2014 afgerond, voorafgaand aan de opening van de Brede School West. De inrichting is conform de uitgangspunten van een verblijfsgebied, rekening houdend met de busroute. Ook is een tweetal schoolzones gerealiseerd op deze wegen.

3.1 Inrichting schoolzones.

In 2014 zijn in totaal vier schoolzones gerealiseerd. Voor nog twee schoolzones is een plan gemaakt. Hiermee heeft de helft van alle scholen een schoolzone. In 2015 zullen de overige schoolzones gerealiseerd worden. Bij de realisatie van de schoolzones is intensief met de buurt en de school samengewerkt. Dit heeft geleid tot gedragen maatwerk-oplossingen.

3.2 Educatie aan kwetsbare verkeersdeelnemers.

Het plan Permanente Verkeerseducatie is uitgebreid met nieuwe activiteiten. Ook zijn nieuwe leeftijdsgroepen benaderd voor verkeerseducatie. Er zijn in 2014 een scootmobieldag, drive experience en een BROEMdag georganiseerd. Dit blijft een jaarlijks terugkerend programma.

3.3 Verkeerseducatie op scholen.

Dit is onderdeel van de reguliere en jaarlijks terugkerende werkzaamheden. Ook dit jaar is weer op scholen aandacht besteed aan verkeerseducatie. Alle basisscholen doen hieraan mee.

3.4 Opzetten van Duurzaam Veilig projecten en maatregelen (maatwerk in de wijken).

De nadruk heeft dit jaar gelegen op de uitvoering van de grotere projecten (Splinterlaan (zie 1.3), Laan van Ouderzorg - Van Poelgeestlaan (zie 2.6)). Daarom zijn er weinig initiatieven voor maatwerk genomen. Wel zijn kleine wijzigingen in buurten aangebracht op basis van vragen en klachten van burgers.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013(w)	2014(b)	2014(w)
Aantal dodelijke slachtoffers	0	1 ¹	0	0
Aantal projecten beschreven in het uitvoeringsplan uitgevoerd	0%	20%	70%	40%
Aantal deelnemers aan verkeerseducatie	n.n.b.	-	100%	100% van de scholieren. xxx voor de overige activiteiten
Percentage doorgaand verkeer (op het Engelendaal)*	14%	-	10%	nog niet te bepalen
Percentage sluijperverkeer (gemiddeld Leiderdorp)**	n.t.b.	-	<15%	nog niet te bepalen
Totale hoeveelheid verkeer ***	437.000mvt	-	435.000mvt	-

1 dit slachtoffer is gevallen in het verkeer (bv een gevaarlijk kruispunt), maar in een aanrijding met een stilstaande auto.

* Doorgaand verkeer wordt gedefinieerd als verkeer van buiten de gemeentegrenzen met een bestemming buiten de gemeentegrenzen.

** Sluijperverkeer wordt gedefinieerd als bestemmingsverkeer dat geen gebruik maakt van de wijkontsluitingswegen terwijl dit wel een alternatief is. Bijvoorbeeld de route Voorhoflaan - Heinsiuslaan versus Persant Snoepweg - Engelendaal.

*** De totale hoeveelheid verkeer zoals geteld met behulp van de tweejaarlijkse tellingen. Totaal van alle (vracht)autobewegingen in een periode van twee weken.

4B Water

Inleiding

Water is een verbindend element om de samenhang en identiteit van de verschillende wijken te versterken. Om een aangenaam woon- en leefklimaat voor mens en dier te behouden, is een goede waterkwaliteit van belang en worden ruimtelijke ontwikkelingen aangegepen om het watersysteem te verbeteren. Het waterplan vormt hierin de leidraad.

Voor de samenwerking in de afvalwaterketen wordt verwezen naar hoofdstuk 4F Riolering.

Doel	Handhaven van de waterkwaliteit van het oppervlaktewater in samenwerking met het Hoogheemraadschap en regionale partners.	
SMART doel	1. In 2016 voldoet de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde voor een binnenstedelijk gebied.	2. In 2025 is de waterstructuur een samenhangend geheel dat zorgt voor een goede ontwatering en afwatering van het eigen hemel- en kwelwater.
Activiteiten 2014	1.1 Baggeren en afhandelen van restpunten primair water wijk Leyhof en overdracht naar het Hoogheemraadschap van Rijnland.	2.1 Het uitvoeren van maatregelen naar aanleiding van onderzoek wateroverlast Zijlkwartier.
	1.2 Uitvoeren van baggerwerkzaamheden conform het in 2013 opgestelde baggerbeheerplan.	2.2 Hydraulisch onderzoek uitvoeren naar het functioneren van het watersysteem bij extreme situaties.
	1.3 Uitvoeren van oeververdedigingswerkzaamheden conform het in 2013 opgestelde oeververdedigingsplan.	2.3 Berging Rekening Courant opzetten in overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland.
	1.4 Onderzoek doen naar de mogelijkheden voor officiële zwemlocatie in het oppervlaktewater.	
Prestatie-indicator	1.1 Toenemen van biodiversiteit in de watergangen.	2.1 Watersysteem heeft voldoende bergings- en afvoercapaciteit.
	1.2 Kwaliteit oppervlaktewater binnen- en buitengebied.	

Wat hebben we bereikt?

1. In 2016 voldoet de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde voor het binnenstedelijk gebied.

Met het uitvoeren van de activiteiten in 2014 is de verwachting dat de waterkwaliteit nog steeds aan het landelijk gemiddelde voldoet. De uitvoering van de activiteiten is gestart in 2014 en gaat verder in 2015.

2. In 2025 is de waterstructuur een samenhangend geheel dat zorgt voor een goede ontwatering en afwatering van het eigen hemel- en kwelwater.

Met de uitvoering van de activiteiten is de verwachting dat we de planning halen om het doel te bereiken

Wat wij hebben bereikt is verder uitgewerkt in Paragraaf 2: Kapitaalgoederen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Baggeren en afhandelen van restpunten primair water wijk Leyhof en overdracht naar het Hoogheemraadschap van Rijnland.
We hebben het bestek voorbereid en afgestemd met het Hoogheemraadschap. De werkzaamheden zijn in het vierde kwartaal gestart en de overdracht vindt het eerste kwartaal 2015 plaats.

1.2 Uitvoeren van baggerwerkzaamheden conform het in 2013 opgestelde baggerbeheerplan.

Zie 1.1

1.3 Uitvoeren van oeververdedigingswerkzaamheden conform het in 2013 opgestelde oeververdedigingsplan.

We hebben de oeververdedigingswerkzaamheden bij de Buitenhofvijver conform het plan voorbereid. Met het Hoogheemraadschap zijn wij in gesprek om de waterkwaliteit te verbeteren en het risico op blauwalgen te beperken. Het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers zal bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van het water.

1.4 Onderzoek doen naar de mogelijkheden voor officiële zwemlocatie in het oppervlaktewater.

Op basis van het in 2014 gehouden haalbaarheidsonderzoek wordt in 2015 gestart met de verdere uitwerking om een zwemstrand te (laten) realiseren in het Weteringpark. Het overleg hierover met alle betrokken partijen is gaande. De waterrecreatie wordt hiermee geconcentreerd aan de oostzijde van Leiderdorp. De zwemwaterlocatie aan de Buitenhofvijver komt hierdoor te vervallen. De huidige inrichting van de Buitenhofvijver zal moeten worden aangepast.

2.1 Het uitvoeren van maatregelen naar aanleiding van onderzoek wateroverlast Zijlkwartier.

De aanbestedingsprocedure voor de voorbereidingen is afgerond en er is gestart met de voorbereiding van de uitvoeringswerkzaamheden.

2.2 Hydraulisch onderzoek uitvoeren naar het functioneren van het watersysteem bij extreme situaties.

We hebben in 2014 afstemming gezocht met het Hoogheemraadschap en gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld. Het Hoogheemraadschap ziet de doorrekening van het oppervlaktewater in samenhang met het afvalwater als een pilotproject. Dit project is een onderdeel van de Samenwerking in de Afvalwaterketen. Zie ook programma 4F Riolerings.

2.3 Berging Rekening Courant opzetten in overleg met het Hoogheemraadschap van Rijnland.

In overleg met het Hoogheemraadschap zijn we in 2014 met de initiatiefase gestart. Het is de bedoeling om de rekening in 2015 te openen.

Prestatie-indicatoren

	2012(w)	2013(w)	2014(b)	2014(w)
Waterkwaliteit oppervlaktewater	Voldoen aan definitie "goede toestand" n.a.v. KRW*			
Toenemen van biodiversiteit in de watergangen			0-meting (gelijk met natuurmeetnet)	uitgesteld
Watersysteem heeft voldoende bergings- en afvoercapaciteit		0-meting	monitoren + rapporteren	n.n.b.

* De definitie van 'goede toestand' is in de Europese kaderrichtlijn water (KRW) als volgt omschreven: "helder water (minder blauwalgen bijvoorbeeld), ecologisch beheer, natuurvriendelijke oevers, een gezonde visstand, enzovoort". Het Hoogheemraadschap van Rijnland verricht metingen. De gemeente ontvangt de resultaten van deze metingen. Wij kunnen op basis hiervan onze doelstellingen bijstellen en de ambitie bepalen. Het vertrekpunt is op dit moment echter dat we voldoen aan de wettelijke bepalingen zoals omschreven in de KRW.

4C Groenbeleid en regio

Inleiding

Wij willen het groene karakter van de polders rond Leiderdorp behouden en de polders toegankelijk maken voor de inwoners/recreanten uit het stedelijk gebied. Dat doen wij in samenwerking met overheden, eigenaren en agrarische natuurverenigingen.

Doel	Een toegankelijk en groen poldergebied rond Leiderdorp.	
Smartdoel	1. In 2016 is meer natuur en extensieve recreatie gecreëerd naast de agrarische functie van het poldergebied ten opzichte van 2012.	2. In 2016 is de informatie over de waarden van het poldergebied verbeterd ten opzichte van 2012 en daarmee de bekendheid over het gebied.
Activiteiten 2014	1.1 Het beheer van de Boterhuispolder integraal en duurzaam regelen.	2.1 HSL-informatiecentrum omvormen tot een Groene Hart centrum.
	1.2 De polder Achthoven toegankelijk maken voor de recreant en wateropgave in de polder realiseren.	2.2 De informatie over o.a. natuur, cultuur en archeologie wordt digitaal ontsloten en wordt weergegeven op informatiepanelen in het poldergebied.
	1.3 De stad-landverbindingen naar het poldergebied versterken.	
Prestatie-indicator	Bezoekersaantallen in het poldergebied.	Bekendheid met het poldergebied.

Wat hebben we bereikt?

1. In 2016 is er meer natuur en extensieve recreatie gecreëerd.

We hebben in december een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeenten van de Leidse regio over de ontwikkeling van natuur en recreatie. De Leiderdorpse projecten die een bijdrage leveren aan de regionale natuur en recreatie zijn hierin opgenomen.

2. Verbetering van de informatie over de waarden van het poldergebied.

Bij de herinrichting van de Polder Achthoven (deelproject Ruigekade) worden informatiepanelen geplaatst, met informatie over de waarden van de polder. In het concept voor de nieuwe functie van het informatiecentrum is de informatieverstrekking meegenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het beheer van de Boterhuispolder integraal en duurzaam regelen.

Er zijn gesprekken gevoerd met een potentiële beheerder. We zijn bezig een en ander uit te werken in een beheersovereenkomst.

1.2 De polder Achthoven toegankelijk maken voor de recreant en wateropgave in de polder realiseren.

Gronden langs de Ruigekade zijn aangekocht. Het voorlopig ontwerp is opgesteld en besproken met belanghebbenden. In 2015 wordt het verder uitgewerkt tot een bestek zodat we daarna kunnen starten met de realisatie.

1.3 De stad-landverbindingen naar het poldergebied versterken.

De analyse van de fietsroutes is afgerond. Het subsidietraject wordt opgestart.

2.1 HSL-informatiecentrum omvormen tot een Groene Hart centrum.

We hebben een werkbijeenkomst gehouden. De opgehaalde informatie is verwerkt in een conceptboek. Dit conceptboek is door het college vastgesteld en heeft als basis gediend voor een bijdrageverzoek aan de Oude Rijnzone. Deze bijdrage is inmiddels toegekend.

2.2 De informatie over o.a. natuur, cultuur en archeologie wordt digitaal ontsloten en wordt weergegeven op informatiepanelen in het poldergebied.

Dit hebben we meegenomen in het voorlopig ontwerp van de polder Achthoven.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Bekendheid gebied	-	Nul-meting	Te bepalen	
Bezoekersaantallen gebied	-	Nul-meting	Te bepalen	

4D Openbaar Groen

Inleiding

Wij willen het groene karakter van Leiderdorp behouden en waar mogelijk de biodiversiteit versterken. Daarbij streven wij naar een diverse, duurzame en onderhoudsarme groeninrichting.

De doelen in dit subprogramma hebben een nauwe relatie met de subprogramma's 4B Water, 4C Groenbeleid en regio, 5A Ruimtelijke ordening, 5B Woonbeleid en 3B Sport.

Doel	Een meer divers openbaar groen dat kostenefficiënt wordt onderhouden.		
Smartdoel	1. In 2015 is 80% van het openbaar groen duurzaam en waar mogelijk onderhoudsarm.	2. Het bomenbestand van Leiderdorp is gezond en veilig.	3. In 2018 is de GEHS gerealiseerd en hebben de ecosystemen in de kerngebieden van Leiderdorp voldoende biodiversiteit.
Activiteiten 2014	1.1 Intensief groen, waar mogelijk, omvormen naar extensief groen.	2.1 Achterstallig boomonderhoud versneld uitvoeren.	3.1 Natuurmeetnet invoeren en gedragscode voor beheer en ruimtelijke ontwikkelingen opstellen.
	1.2 Bescherming hoofdgroenstructuur ook via ruimtelijk beleid regelen.	2.2 Dunningen op een planmatige wijze doorvoeren in bosplantsoenen / parken in de gemeente.	3.2 Natuurvriendelijke oevers waar mogelijk versterken met bloemrijke bermen.
		2.3 Potentieel waardevolle bomen invoeren.	
		2.4 Protocol voor ziekten- en plaagbestrijding opstellen.	
Prestatie-indicator	Cijfer dat het groen scoort in de tevredenheidsenquête voor bewoners. Streefwaarde: 7	Percentage bomen dat goed scoort bij de VTA-controle. Streefwaarde: 95%	Toename soortenrijkdom in de grote groenvlakken (meten met behulp van natuurmeetnet).

Wat hebben we bereikt?

1. Openbaar groen.

Momenteel is 60% onderhoudsarm of duurzaam ingericht.

2. Bomenbestand.

Het gehele Leiderdorps bomenbestand heeft een snoeibeurt gehad naar aanleiding van de eerste VTA-controle (Virtual Tree Assessment). De gezondheid en veiligheid van de bomen worden conform de VTA-methode gemonitord.

3. GEHS en biodiversiteit.

De beslissing over het natuurmeetnet (inventarisatie van alle flora en fauna in Leiderdorp) is uitgesteld tot 2015.

Wat wij hebben bereikt is verder uitgewerkt in Paragraaf 2: Kapitaalgoederen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Intensief groen, waar mogelijk, omvormen naar extensief groen.

De werkzaamheden worden ingezet vanuit een integrale benadering: er wordt steeds aansluiting gezocht bij onder andere het speelruimteplan, wegconstructies en wensen van bewoners. De uitvoering loopt door tot 2018.

1.2 Bescherming hoofdgroenstructuur ook via ruimtelijk beleid regelen.

Dit wordt in de Ruimtelijke Structuurvisie opgenomen.

2.1 Achterstallig boomonderhoud versneld uitvoeren.

Vanwege het zachte winterweer konden we dit in het 4e kwartaal helemaal afronden.

2.2 Dunningen op een planmatige wijze doorvoeren in bosplantsoenen en parken in de gemeente.

We zijn gestart met de voorbereiding van de 2e snoeironde in de Bloemerd. Het snoeiwerk in het overige bosplantsoen is opgenomen in het reguliere onderhoudsprogramma.

2.3 Potentieel waardevolle bomen invoeren.

De criteria voor potentieel waardevolle bomen moeten beleidsmatig worden aangescherpt alvorens overgegaan kan worden tot invoering. Dit gebeurt in 2015 bij de herziening van de Verordening op de Beplantingen.

2.4 Protocol voor ziekten- en plaagbestrijding opstellen.

Het protocol is in concept gereed. Besluitvorming vindt plaats in de 1e helft van 2015.

3.1 Natuurmeetnet invoeren en gedragscode voor beheer en ruimtelijke ontwikkelingen opstellen.

Het natuurmeetnet is uitgesteld vanwege de discussie rond de bezuinigingen. In het 1e kwartaal van 2015 wordt een haalbaarheidsonderzoek gedaan. De resultaten worden aan de raad voorgelegd.

3.2 Natuurvriendelijke oevers waar mogelijk versterken met bloemrijke bermen.

De planning van de versterking van de geologische hoofdstructuur (GEHS) is nagenoeg afgerond. De versterking richt zich met name op de natuurvriendelijk oevers zonder bloemrijke berm (veelal gazon). Een ander deel bestaat uit nog te realiseren natuurvriendelijke oevers vanuit de technische noodzaak om bestaande beschoeiende oevers te vervangen. Deze oevers hebben we in 2014 in beeld gebracht. In 2015 wordt een start gemaakt met de uitvoering bij de Buitenhofvijver.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Cijfer dat het groen scoort in de tevredenheids enquête voor bewoners	niet uitgevoerd aanvang 2013	-	7	niet uitgevoerd in 2014
% van het openbaar groen is duurzaam en onderhoudsarm	20%	25%	60%	60%
% bomen dat goed scoort bij de VTA-controle	70%	85%	95%	90%
Toename soortenrijkdom in de grote groenvlakken	uitgesteld tot 2013	-	nulmeting	uitgesteld tot 2015 ¹
Totale toename m1 natuurvriendelijke oever (tussen haakjes is optel som)	1.400 (8.477)	geen toename	3.000 (14.167)	geen toename
Totale toename van m2 natuurvriendelijk groen in 2015, 75.000m2	230 (64.230)	0 (64.230) i.v.m. inventarisatie van mogelijkheden	3.000 (73.000)	

¹ in verband met beslissing natuurmeetnet.

4E Speelplaatsen

Inleiding

Speel- en ontmoetingsplaatsen dragen ertoe bij dat kinderen, jeugd en jongeren elkaar in een informele sfeer ontmoeten. Dit bevordert lichamelijke en de sociale vaardigheden, het (samen)spel en de creativiteit. Leiderdorp kent diverse soorten speelvoorzieningen, zoals speelplaatsen, trapvelden, sportkooien (voetbal, basket), skatebaan en jongerenontmoetingsplaatsen. Speelplaatsen moeten voldoen aan wettelijke veiligheidseisen.

Doel	Via het bieden van speel- en ontmoetingsplaatsen voor jongere kinderen en jeugdigen dragen wij bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden, sociale contacten en creativiteit.		
Smartdoel	1. Ieder kind in Leiderdorp kan op 'eigen wijze' veilig buiten spelen in de wijk waar hij of zij woont.	2. Alle openbare speelvoorzieningen zijn heel en veilig.	3. Speelvoorzieningen zijn in 2022 onderhoudsvriendelijker en duurzamer.*
Activiteiten 2014	1.1 Verbeteren van centrale speelplaatsen.	2.1 (twee)jaarlijkse hoofdinspectie op veiligheid. Drie functionele controlerondes.	3.1 Speelplaatsen renoveren met duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen.
	1.2 Drie nieuwe speelruimten inrichten.		
	1.3 Speelplaatsen omvormen naar informeel.		
Prestatie-indicator	Aantal formeel ingerichte speelplaatsen.	Aantal aandachtspunten bij de grote inspecties.	Totaal aantal te verbeterde en gewijzigde speelplaatsen.**
	Aantal nieuwe speelplaatsen.		
	Aantal centrale speelplaatsen.		

*Voorheen ontbrak speelruimtebeleid als basis voor het realiseren van onderhoudsvriendelijke en duurzame speelvoorzieningen. In september 2013 heeft de gemeenteraad het Speelruimteplan 2013-2022 dat hieraan invulling geeft, vastgesteld.

**Deze prestatie-indicator is niet apart opgenomen maar versleutelt in de wijzigingen of verbeteringen van speelplaatsen. Daar wordt (waar mogelijk) onderhoudsvriendelijk en duurzaam materiaal ingezet.

Wat hebben we bereikt?

1. Ieder kind in Leiderdorp kan op 'eigen wijze' veilig buiten spelen in de wijk waar hij of zij woont.

Ieder kind kan in Leiderdorp gebruik maken van veilige speelplaatsen. In de komende jaren wordt met de uitvoering van het Speelruimteplan 2013-2022 gewerkt aan een passende inrichting van het speelvoorzieningenaanbod.

2. Alle openbare speelvoorzieningen zijn heel en veilig.

De veiligheid van de openbare speelvoorzieningen is in 2014 geborgd. Onveilige speelelementen zijn adequaat gerepareerd. De eisen in het Warenwetbesluit Veiligheid attractie en speeltoestellen en de Europese normen 1176 en 1177 zijn hierbij gehanteerd.

3. Speelvoorzieningen zijn in 2022 onderhoudsvriendelijker en duurzamer*.

Er is bij de vernieuwing van speelplaatsen gebruik gemaakt van onderhoudsvriendelijke en duurzame materialen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Verbeteren van centrale speelplaatsen.

Er is voorrang gegeven aan de uitvoering van de pilot in Voorhof, Heelblaadjespad en Driegatenbrug. Met deze pilot is in de praktijk ervaring opgedaan met het nieuwe speelruimtebeleid. De proef van het Heelblaadjespad was specifiek gericht op het verbeteren van een centrale speelplaats. De verbetering van speelplaatsen naar centrale speelplaatsen wordt in 2015, met de ervaring van het Heelblaadjespad, gecontinueerd.

1.2 Drie nieuwe speelruimten inrichten.

Deze speelruimten zijn in 2014 nog niet ingericht. In plaats daarvan is ervaring opgedaan met de pilot in Voorhof, Heelblaadjespad en Driegatenbrug. Die wordt ingezet ten behoeve van de verdere uitvoering van het speelruimteplan, waaronder de inrichting van (nieuwe) speelruimten.

1.3 Speelplaatsen omvormen naar informeel.

In 2014 is het proces van omvorming van speelplaatsen naar informele speelplekken gestart in de pilot Voorhof. In 2015-2018 wordt dit proces gecontinueerd.

2.1 (twee)jaarlijkse hoofdinspectie op veiligheid. Drie functionele controlerondes.

De hoofdinspectie op veiligheid is uitgevoerd. De uitkomsten zijn verwerkt in een logboek. Op basis van de inspectiegegevens en de functionele controlerondes zijn de nodige aanpassingen verricht.

3.1 Speelplaatsen worden vernieuwd, dan wel gerenoveerd met duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen.

In 2014 zijn twee speelplaatsen vernieuwd. Daarbij is gebruik gemaakt van duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen. In 2015 wordt de vernieuwing met duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen bij andere speelplaatsen voortgezet.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal formele speelplaatsen		96	95	96
Aantal informele speelplaatsen			4	-
Aantal nieuwe speelplaatsen		-	3*	-
Aantal te verbeteren centrale speelplaatsen			3	2
Aantal aandachtspunten bij de grote inspecties			12	12

*Dit betreft 2 formele speelplaatsen en 1 informele speelplaats.

4F Riolering

Inleiding

Riolering is een cruciaal middel om zorg te dragen voor de volksgezondheid en milieuhygiëne. Het bergen, afvoeren en verwerken van afvalwater draagt bij aan een goede flora en fauna in de lokale watersystemen. Het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP 2011-2015) vormt hiervoor de leidraad.

Doel	Doelmatige inzameling en transport of verwerking van het afvalwater/hemelwater en doelmatige invulling geven aan de grondwaterzorgplicht.		
Smartdoel	1. Het borgen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het verlagen van de maatschappelijke kosten op het gebied van beheer en onderhoud en investeringen.	2. Op middellange termijn is de afvoercapaciteit voldoende om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen.	3. In 2014 is er inzicht in het grondwaterregime en worden de klachten structureel gemonitord en afgehandeld.
Activiteiten 2014	1.1 Het uitvoeren van reiniging en inspecties.	2.1 Het aanpassen van rioolbuizen, overstorten en een duiker.	3.1 Het implementeren van het afkoppelplan.
	1.2 Het uitvoeren van maatregelenplan riolering.	2.2 Het uitvoeren van maatregelenplan riolering.	3.2 Het implementeren van het grondwatermeetplan.
	1.3 Samenwerken Afvalwaterketen Rijnland en gemeenten cluster Leidse Regio.		
Prestatie-indicator	Aantal km geïnspecteerd riool (jaarlijks 10%).	De vuiluitwerp dient te voldoen aan het emissie- en waterkwaliteitspoor (2014).	Monitoring en analyseren grondwaterstanden.
			Vermindering van aantal meldingen, klachten en waarnemingen.

Wat hebben we bereikt?

1. Het borgen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het verlagen van de maatschappelijke kosten op het gebied van beheer en onderhoud en investeringen.

In 2014 is het inzicht in de kwaliteit van het areaal riolering vergroot. Door een inhaalslag te maken met inspecties en beoordelingen, is nu 95% van het areaal riolering in beeld gebracht.

2. Op middellange termijn is de afvoercapaciteit voldoende om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen.

Via herinventarisatie is inzicht verkregen in de locaties en hoogteliggingen van de overstorten. Deze informatie is verwerkt in een rekenmodel, waarmee het functioneren en de capaciteit van het riool zijn berekend. Een onderdeel hiervan is inzicht in 'water op straat' (WOS)-locaties. In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn plannen gemaakt om overstorten aan te passen op plekken waar (theoretisch) capaciteitsproblemen worden verwacht. Daarmee kan vervuiling worden beheerst. Deze maatregelen worden in 2015 uitgevoerd.

3. In 2014 is er inzicht in het grondwaterregime en worden de klachten structureel gemonitord en afgehandeld.

In samenwerking met Oegstgeest en Zoeterwoude is in 2014 een grondwatermeetnet met peilbuizen ingericht: over de gemeente verspreide meetlocaties (met een focus op de wijk Zijkwartier) waar grondwaterstanden worden gemeten. In 2014 is inzicht verkregen in het grondwaterregime. Het is raadzaam om een periode van minimaal drie jaar te monitoren alvorens een analyse van en plan van aanpak voor het grondwaterregime te maken. De gegevens worden digitaal ontsloten via de website van Leiderdorp, waardoor bijvoorbeeld de effecten van voorgenomen maatregelen in de wijk Zijkwartier vrij snel inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het uitvoeren van reiniging en inspecties.

Voor de periode 2013-2018 is een inspectieplanning gemaakt. Jaarlijks wordt gemiddeld 10% van het totale areaal geïnspecteerd; het totale areaal is 110 km riool. Door een scherpe inschrijving is in 2014 een inhaalslag gemaakt om ook gelijktijdig de planning van 2015 uit te voeren. In werkelijkheid is bijna 42 km riool geïnspecteerd en technisch beoordeeld. De benodigde maatregelen worden doorvertaald in het nieuwe rioleringsplan (vGRP).

1.2 Het uitvoeren van maatregelenplan riolering.

De in het huidige vGRP opgenomen maatregelenplanning was nog gebaseerd op beeldkwaliteit. Veel voorgenomen vervangingen blijken na technisch beoordeling niet geheel noodzakelijk. De maatregelenplanning is hierop bijgesteld en zal wederom worden doorvertaald in het nieuwe vGRP. De voorgenomen uitgaven zijn tegen het licht gehouden en worden onderdeel van de integrale uitvoeringsplanning van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).

1.3 Samenwerken Afvalwaterketen Rijnland en gemeenten cluster Leidse regio.

In 2014 is samenwerking in de Leidse regio op veel vlakken concreet geworden:

- Opstellen van een gezamenlijk vGRP (start in 2014, afronding eerste kwartaal 2015).
Hiermee zijn de planjaren van de afzonderlijke vGRP's in het Leidse cluster gelijk getrokken. Vervolgens kan in de toekomst op meerdere vlakken samenwerking worden gezocht.
- De Overeenkomst Samenwerking Rekenen in de Afvalwaterketen tussen gemeenten binnen het cluster Leidse Regio is in 2014 getekend. Er is een softwarepakket aangeschaft en vanuit Leiden worden er twee fte's beschikbaar gesteld om voor de Leidse regio rekenmodellen op rioleringsgebied uit te voeren.
- Het Basis meetplan (start in 2014) heeft geleid tot een werkgroep Meten. Die houdt zich bezig met vragen als: waar in het stelsel willen we meer weten en wat zijn de knelpunten waarover we nu te weinig weten.
- Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie (OAS) (start 2014, gereed 2015).
In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Rijnland wordt met berekeningen de samenhang tussen het afvalwatersysteem (rioolwaterzuiveringsinstallaties, riolering en overstorten) en het oppervlaktewatersysteem in beeld gebracht. De informatie dient als input voor het vGRP en voor het Integraal hydraulisch onderzoek (oppervlaktewater in combinatie functioneren riolering). Zie ook subprogramma 4B Water en 2.2.
- Basis Rioleringsplan (BRP) (start in 2014, afronding 1e kwartaal 2015).
In dit plan wordt inzicht gegeven in het functioneren van het rioolstelsel en waar aanpassingen en onderhoud nodig zijn. Het dient als input voor het vGRP.
- Analyse benchmark.
Het regionale benchmark onderzoek wordt geanalyseerd en de resultaten worden meegenomen in de onderdelen vGRP, BRP en OAS, die in 2015 afgerond zullen worden.
- Riolverordening (start in 2014, afronding 1e kwartaal 2015).
- Grondwaternota. Monitoring is gestart in 2014. In eerste instantie wordt drie jaar gemonitord. Daarna wordt de nota opgesteld.

2.1 Het aanpassen van rioolbuizen (maatregelenplan), overstorten en een duiker.

In 2014 is het rioleringsmodel geactualiseerd op basis van nieuwe inspecties, beoordelingen, metingen en berekeningen (zie bovenstaande plannen). Hieruit bleek dat grootschalige maatregelen veelal niet meer nodig waren. Het resultaat van de inspecties is doorvertaald en verwerkt in het nieuwe vGRP. Met berekeningen is aangetoond dat voor de overstorten zogenaamde 'no regret' maatregelen afdoende zijn. De voorbereidingen voor het aanpassen van de overstorten hebben in 2014 plaatgevonden. De maatregelen zullen in 2015 worden uitgevoerd. De drempels worden flexibel gemaakt om instroom van oppervlaktewater en daardoor hoge pompkosten richting Hoogheemraadschap van Rijnland terug te draaien. De duiker aan de Grotiuslaan is hydraulisch doorgerekend en wordt in 2015 tijdens het project 2e fase Muzenlaan aangepakt.

3.1 Het implementeren van het afkoppelplan.

De implementatie van het afkoppelplan loopt parallel aan het vervangingsplan voor de riolering en is daarmee ook vanaf 2014 getemporeerd (zie hierboven). Uitzondering vormt het Zijkwartier waar, vanwege de gekozen oplossing voor het bestrijden

van wateroverlast, deels versneld kan worden afgekoppeld. De bestaande riolering wordt er niet vervangen; deze functioneert nog voldoende. Bij alle integrale projecten hanteren we nog steeds het beleid: waar we *werk met werk* kunnen maken, gaan we afkoppelen.

3.2 Het implementeren van het grondwatermeetplan.

Wat het inrichten van het meetnet betreft is de implementatie in 2014 afgerond. De implementatie is pas echt afgerond als ook daadwerkelijk na een relevante meetperiode (gemiddeld drie jaar) de meetresultaten worden geanalyseerd en inzicht is verkregen in het grondwaterregime.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal incidenten in riool	0	0	0	0
Geïnspecteerd riool	90%	85%	95%	95%
Ongezuiverde lozingen (locatie Nieuweweg, complex geval i.v.m. ligging t.o.v. persleiding, aanpak 2013).	1	1	0	0

4G Reiniging

Inleiding

De Reinigingsdienst verzorgt in eigen beheer de inzameling en het ter verwerking aanbieden van afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens. Dit gebeurt huis-aan-huis (de vuilnisauto), op wijkniveau (de milieucorners) en op gemeentelijk niveau (de milieustraat).

Het is van belang voor de Leiderdorpse burger dat deze inzameling op een zo'n goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier plaatsvindt.

Doel	Het in eigen beheer tegen een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteitverhouding inzamelen en ter verwerking aanbieden van afvalstoffen afkomstig uit particuliere huishoudens.
Smartdoel	1. Het organiseren van de inzameling op een zo'n goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier door ontwikkelingen in de afvalbranche goed te volgen en deze zo nodig te implementeren in de bedrijfsvoering.
Activiteiten 2014	1.1 Het ondergronds brengen van de containers voor huishoudelijk afval bij de hoogbouw.
	1.2 De voorbereiden van het ondergronds brengen van alle milieucorners in Leiderdorp (glas, papier en kunststof).
	1.3 Bovengrondse milieucorners die zich in herinrichtingsgebieden bevinden, worden tijdens de herinrichting al ondergronds gebracht.
Prestatie-indicator	De tarieven per huishouden zullen voor 2014 met 5,20% dalen.
	Eens per 2 jaar zal er via het burgerpanel gevraagd worden hoe men de kwaliteit van de dienstverlening bij de inzameldienst en de milieustraat in Leiderdorp ervaart.

Wat hebben we bereikt?

1. Het organiseren van de inzameling op een zo'n goed mogelijke milieuhygiënische, kostenefficiënte en servicegerichte manier door ontwikkelingen in de afvalbranche goed te volgen en deze zo nodig te implementeren in de bedrijfsvoering.

Dit is een doorlopend proces.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het ondergronds brengen van de containers voor huishoudelijk afval bij de hoogbouw.

In 2014 zijn in totaal 67 containers ondergronds aangelegd. De resterende 10 zullen begin 2015 worden geplaatst. Hiermee is dit project ten einde.

1.2 De voorbereiden van het ondergronds brengen van alle milieucorners in Leiderdorp (glas, papier en kunststof).

Locaties en hoeveelheden zijn geïnventariseerd.

1.3 Bovengrondse milieucorners die zich in herinrichtingsgebieden bevinden, worden tijdens de herinrichting al ondergronds gebracht.

Dit is in 2014 niet gebeurd. Wel heeft voorbereiding plaatsgevonden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
De tarieven per huishouden zullen voor 2014 met 5,20% dalen.	1 persoons € 225,35 2 persoons € 295,33 Meer dan 2 € 315,15	1 persoons € 220,45 2 persoons € 289,03 Meer dan 2 € 308,42	Gemiddelde kosten per huishouding € 292,38	1 persoons € 208,99 2 persoons € 274,00 Meer dan 2 € 292,38
Eens per 2 jaar zal er via het burgerpanel gevraagd worden hoe men de kwaliteit van de dienstverlening bij de inzameldienst en de milieustraat in Leiderdorp ervaart.		Gemiddeld is 87% van de ondervraagde mensen tevreden over de dienstverlening.		

Wat heeft het gekost?

4 Beheer openbare ruimte bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 4A Verkeer en vervoer	Lasten	4.405	3.672	-719	2.953	2.973	-19
	Baten	-251	-45	20	-25	-53	28
Saldo		4.155	3.627	-699	2.928	2.920	8
PROG 4B Water	Lasten	401	336	40	376	264	112
	Baten	-19	0	0	0	0	0
Saldo		382	336	40	376	264	112
PROG 4C Groen beleid en regio	Lasten	105	100	64	164	136	28
	Baten	-10	0	0	0	0	0
Saldo		95	100	64	164	136	28
PROG 4D Openbaar groen	Lasten	2.130	1.895	422	2.317	2.311	6
	Baten	-22	-11	0	-11	-33	22
Saldo		2.107	1.884	422	2.306	2.278	28
PROG 4E Speelvoorzieningen	Lasten	246	67	34	101	125	-24
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		246	67	34	101	125	-24
PROG 4F Riolering	Lasten	673	1.233	-318	916	936	-21
	Baten	-1.249	-1.434	68	-1.366	-1.368	3
Saldo		-576	-201	-249	-450	-432	-18
PROG 4G Reiniging	Lasten	2.671	3.086	-331	2.755	2.937	-182
	Baten	-3.314	-3.001	-201	-3.202	-3.259	57
Saldo		-643	85	-532	-447	-322	-125
Programma	Lasten	10.630	10.391	-809	9.582	9.683	-101
	Baten	-4.865	-4.491	-113	-4.604	-4.714	110
Saldo van baten en lasten		5.765	5.899	-921	4.978	4.970	9
Reserves	Toevoeging	1.035	872	524	1.396	1.565	-169
	Onttrekking	-1.616	-849	188	-661	-661	0
Mutaties reserves		-580	23	712	735	904	-169
Resultaat		5.185	5.922	-209	5.713	5.874	-161

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

B. Water

Conform Kadernota 2012 is budget beschikbaar gesteld voor het Waterplan. De werkzaamheden zijn nog niet volledig afgerond en zullen verder doorlopen in 2015. Conform besluitvorming IBOR wordt het voordelig resultaat op dagelijks onderhoud waterwerken verrekend met de reserve IBOR.

Effect: minder lasten in programma 4B € 109.000. Middels de reserve IBOR wordt dit resultaat verrekend.

G. Reiniging

In de reguliere exploitatie begroting was geen bedrag opgenomen voor de verwerkingskosten van zowel grofvuil als gft-afval. Uitgegaan is van de begroting GEVULEI terwijl deze juist afbouwend is. Voor een deel van de verwerkingskosten zijn nu andere bedrijven gecontracteerd. De contracten van deze bedrijven waren niet in de begroting opgenomen. Hierdoor is er een overschrijding ontstaan van € 182.000. Dit resultaat wordt verrekend met de egalisatiereserve reiniging.

Door hogere inkomsten bij o.a de Mileucorners en oud papier is een voordeel ontstaan van € 57.000

Effect: meer lasten in programma 4G € 182.000, middels de egalisatiereserve reiniging wordt dit resultaat verrekend. Meer baten in programma 4G € 57.000.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-175	0	0	0	0	0
Saldo		-175	0	0	0	0	0
opbrengst verkoop aand NUON programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-779	0	0	0	0	0
Saldo		-779	0	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolering	Toevoeging	474	72	262	334	274	60
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		474	72	262	334	274	60
Egalisatiereserve reiniging	Toevoeging	421	0	222	222	53	169
	Onttrekking	0	-228	228	0	0	0
Saldo		421	-228	450	222	53	169
Jaarafsluiting programma 4	Toevoeging	140	0	40	40	40	0
	Onttrekking	-229	-100	-40	-140	-140	0
Saldo		-89	-100	0	-100	-100	0
Bestemmingsreserve W4 programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-308	-521	0	-521	-521	0
Saldo		-308	-521	0	-521	-521	0
Resultaat voorgaand jaar pr 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-124	0	0	0	0	0
Saldo		-124	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Integraal Beheer	Toevoeging	0	800	0	800	1.198	-398
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	800	0	800	1.198	-398
Totaal	Toevoeging	1.035	872	524	1.396	1.565	-169
	Onttrekking	-1.616	-849	188	-661	-661	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4		-580	23	712	735	904	-169

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Egalisatiereserve riolering

In de notitie rioleringen 2014 is er meer duidelijkheid gebracht tussen het onderscheid voorziening en reserves. De notitie geeft aan wanneer gereserveerde middelen in een voorziening moeten worden ondergebracht en wanneer het toegestaan is deze middelen te reserveren in een reserve. De opbrengsten voor riolering betreffen financiële middelen die de gemeente oplegt en gereserveerd moeten blijven voor riolering. Daarmee zijn het verkregen middelen van derde met een specifiek doel. Gevolg is dat de reserve via een balansmutatie omgezet wordt naar de voorziening riolering.

Conform de nota Reserves en Voorzieningen worden de uitgaven en inkomsten van riolering/rioolheffing geëgaliseerd. Hierin wordt ook een deel van de reiniging wegen meegenomen. De BTW op de reguliere uitgaven -die compensabel is het kader van het BCF- wordt aan deze uitgaven toegerekend, dit gebeurt met een overheadtoeslag op de bestede uren. De kosten blijven 'hangen' op de functie. Als gevolg van hogere uitgaven is er sprake van een lagere storting dan verwacht.

Effect: Lagere storting van € 60.000

Egalisatiereserve reiniging

Egaliseren van baten en lasten op het product Reiniging om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend. Het verschil tussen de inkomsten uit afvalstoffenheffing en de gecorrigeerde uitgaven wordt aan deze reserve toegevoegd. Hierin wordt ook een deel van de reiniging wegen meegenomen. De BTW op de reguliere uitgaven -die compensabel is het kader van het BCF- wordt aan deze uitgaven toegerekend, dit gebeurt ook met een overheadtoeslag op de bestede uren. De kosten blijven 'hangen' op de functie. Als gevolg van hogere uitgaven is er sprake van een lagere storting in de reserve dan verwacht.

Effect: lagere storting van € 169.000.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer

Conform besluitvorming IBOR wordt het voordelig resultaat op dagelijks onderhoud van € 398.000 verrekend met de reserve IBOR. Deze reserve dient ter dekking van toekomstige kapitaallasten binnen IBOR.

Effect: hogere storting van € 398.000.

Programma 5 : Wonen en Ondernemen

5A Ruimtelijke ordening

Inleiding

Wij scheppen de ruimtelijke voorwaarden voor een aantrekkelijke en plezierige leefomgeving waar onze inwoners samen kunnen leven, wonen en werken, in rust en ruimte. Wij doen dit in samenwerking met onze inwoners, ondernemers, marktpartijen en andere overheden. Dit programma vormt daarmee het ruimtelijk kader voor onder andere het subprogramma Openbaar Groen (4D) en het programma Grondontwikkeling(7).

Doel Kadern scheppen voor het behouden en waar mogelijk versterken van de ruimtelijke kwaliteit van Leiderdorp.				
SMART doel	1.1 In de eerste helft van 2014 is er een beeld van de gewenste ruimtelijke kwaliteit van Leiderdorp in 2030.	2.1 Alle bestemmingsplannen in Leiderdorp zijn actueel (niet ouder dan 10 jaar) .	3.1 Voor elke ruimtelijke ontwikkeling worden specifieke stedenbouwkundige randvoorwaarden geformuleerd.	4.1 Adequate vergunningverlening bij ruimtelijke ontwikkelingen.
		2.2 Het ruimtelijk beleid is actueel.	3.2 Voor ruimtelijke ontwikkelingen zonder gemeentelijke grondexploitatie wordt voor de realisatiefase een koop/verkoop- of exploitatieovereenkomst afgesloten.	
Activiteiten 2014	1.1 Vaststellen ruimtelijke structuurvisie.	2.1 Actualisatie bestemmingsplannen Buitengebied, Driegatenbrug en Winkelhof/Centrumplan.	3.1 Opstellen van randvoorwaarden voor locaties ROC, Cardea, Omgeving begraafplaats, Brunelkamp en Vliko.	4.1 Verlenen van omgevingsvergunningen.
		2.2 Gevolgen nieuwe omgevingswet inventariseren. Beleid ontwikkelmogelijkheden A4 zone met Bospoort/ Vierzicht. Toekomstvisie Baanderij. Experiment welstandsvrije gebieden en/ of objecten. Monumenten / cultuurhistorisch beleid. Beleid gebruiksmogelijkheden park De Houtkamp. Begraafplaatsbeleid. Standaardisatie bestemmingsplannen.	3.2 Opstellen van overeenkomsten voor locaties Brittenstein, Willem de Zwijgerlaan.	4.2 Toezicht en handhaving op de naleving van de vergunningen.
Prestatie- indicator	1.1 Vastgestelde structuurvisie.	2.1 Bestemmingsplannen jonger dan 10 jaar.	3.1 Aantal ontwikkelingen met ruimtelijke randvoorwaarden.	4.1 Aantal vergunningen.
		Vastgestelde / geactualiseerde Beleidsdocumenten	3.2 Aantal overeenkomsten.	4.2 Aantal handhaving.

Wat hebben we bereikt?

1.1 In de eerste helft van 2014 is er een beeld van de gewenste ruimtelijke kwaliteit van Leiderdorp in 2030.

Er is nog geen vastgesteld beeld van de gewenste integrale ruimtelijke kwaliteit. De opstelling van de structuurvisie is door omstandigheden fors vertraagd, waardoor de vaststelling van het beeld in 2015 kan plaatsvinden.

2.1 Alle bestemmingsplannen in Leiderdorp zijn actueel (niet ouder dan 10 jaar).

Alle bestemmingsplannen in Leiderdorp zijn actueel.

2.2 Het ruimtelijk beleid is actueel.

Actueel houden van beleid is een continu proces. Het beleid in Leiderdorp voldoet aan de geldende wetgeving.

3.1 Voor elke ruimtelijke ontwikkeling worden specifieke stedenbouwkundige randvoorwaarden geformuleerd.

Dit is een continu doel. Nieuwe ontwikkelingen zijn op deze wijze opgepakt.

3.2 Voor ruimtelijke ontwikkelingen zonder gemeentelijke grondexploitatie wordt voor de realisatiefase een koop/verkoop- of exploitatieovereenkomst afgesloten.

Dit is een continu doel. Nieuwe ontwikkelingen zijn op deze wijze opgepakt.

4.1 Adequate vergunningverlening bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit betreft een continu doel. Voor de realisatie van ruimtelijke ontwikkelingen zijn omgevingsvergunningen nodig. Deze vergunningen worden binnen de daarvoor gestelde termijnen en met inachtneming van de daarvoor geldende kwaliteitseisen en procedures verleend.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Vaststellen ruimtelijke structuurvisie.

In 2014 zijn de uitgangspunten voor de structuurvisie uitgewerkt tot een eerste ontwerp. Dit ontwerp is in oktober 2014 aan de raad gepresenteerd. Het wordt nu omgezet in een definitief ontwerp, waarmee in 2015 de formele besluitvormingsprocedure gestart kan worden.

2.1 Actualisatie bestemmingsplannen Buitengebied, Driegatenbrug en Winkelhof/Centrumplan.

Voor het buitengebied is een aanvang gemaakt met het bestemmingsplan Polder Achthoven. In januari 2014 is een nota van uitgangspunten opgesteld. In april is het plan gegund aan een stedenbouwkundig bureau. Het concept ontwerpplan wordt nu opgesteld.

Voor het bestemmingsplan Driegatenbrug is een nota van uitgangspunten gemaakt. In oktober 2014 is het plan gegund aan een stedenbouwkundig bureau. Het concept ontwerpplan wordt nu opgesteld.

Met het opstarten van het bestemmingsplan Winkelhof/Nieuw Centrum is pas op de plaats gemaakt. Dit plan is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de plannen voor de Winkelhof.

Voor het W4-gebied Plantage is medio 2014 een aanvang gemaakt met het opstellen van een uitwerkingsplan voor dat gebied. In oktober heeft de raad een coördinatiebesluit genomen en is het plan gegund aan een stedenbouwkundig bureau. In december 2014 is het ontwerp uitwerkingsplan ter visie gelegd voor de zienswijzprocedure.

Tot slot zijn naar aanleiding van uitspraken van de Raad van State de bestemmingsplannen W4 (raad 14 juli 2014) en Oude Dorp (raad 15 september 2014) aangepast. Deze plannen zijn inmiddels onherroepelijk geworden.

2.2 Gevolgen nieuwe omgevingswet inventariseren. Beleid ontwikkelmogelijkheden A4 zone met Bospoort/Vierzicht.

Toekomstvisie Baanderij. Experiment welstandsvrije gebieden en/of objecten. Monumenten / cultuurhistorisch beleid. Beleid gebruiksmogelijkheden park De Houtkamp. Begraafplaatsbeleid. Standaardisatie bestemmingsplannen.

Voor de A4-zone is in 2014 een projectopdracht opgesteld. Samen met de ondernemers is een businesscase opgesteld om het gebied te ontwikkelen tot een economische toplocatie. Onder begeleiding van een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers uit het gebied en de gemeente, wordt een gebiedsvisie gemaakt. Daarvoor is eind 2014 een stedenbouwkundig bureau geselecteerd en is een begin gemaakt met de inventariserende werkzaamheden.

Standaardisatie van bestemmingsplannen is een continu proces.

Zoals in de 2e bestuursrapportage al is vermeld schuift een aantal onderwerpen door naar 2015:

- Toekomstvisie voor de Baanderij;
- Afschaffing van het welstandstoezicht (conform coalitieakkoord) en daarmee samenhangend het noodzakelijke cultuurhistorisch beleid;
- Het Begraafplaatsbeleid.

3.1 Opstellen van randvoorwaarden voor locaties ROC, Cardea, Omgeving begraafplaats, Brunelkamp en Vliko.

De opstelling van randvoorwaarden voor deze locaties is in tijd sterk afhankelijk van het initiatief van derden. Eind 2014 is voor de locaties ROC en Cardea door partijen aangegeven verder te willen met de herontwikkeling van deze locaties en zijn de eerste gesprekken gevoerd. In het algemeen is duidelijk dat alleen nog tot ontwikkeling wordt gekomen als private partijen daar brood in zien.

Voor de locatie Driemaster is in 2014 een gebiedsanalyse gedaan en zijn voor het gebied diverse scenario's opgesteld. Deze gegevens zijn eind 2014 vertaald in een ontwikkelvisie, die begin 2015 voorgelegd wordt aan de raad.

3.2 Opstellen van overeenkomsten voor diverse locaties, zoals Brittenstein en Willem de Zwijgerlaan.

Op basis van de door de gemeente gestelde randvoorwaarden werkt woningcorporatie Rijnhart Wonen aan de planontwikkeling. Het plan is nog niet rijp voor medewerking in de vorm van een exploitatieovereenkomst.

Voor de locaties Plantage, Willem de Zwijgerlaan en Ranzijn zijn overeenkomsten opgesteld en ondertekend, evenals voor een tweetal ruimtelijke ontwikkelingen met betrekking tot agrarische bedrijfsbebouwing aan de Achthovenerweg.

4.1 Verlenen van omgevingsvergunningen.

Omgevingsvergunningen worden verleend op aanvraag. In 2014 zijn er 245 omgevingsvergunningen aangevraagd en sloopmeldingen gedaan.

4.2 Toezicht en handhaving op de naleving van de vergunningen.

In het kader van het wettelijk toezicht hebben regelmatig controles plaatsgevonden. Bij overtreding wordt handhavend opgetreden, overeenkomstig het vastgestelde handhavingsbeleid. In 2014 zijn 7 handhavingszaken gestart.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014(b)	2014 (w)
Ruimtelijk kader voor heel Leiderdorp	nee	-	Vastgesteld structuurplan	-
% van de bestemmings-plannen niet ouder dan 10 jaar.	100%	100%	100%	100%
Aantal vastgestelde beleidsdocumenten		2	2	1
Aantal ontwikkelingen met ruimtelijke randvoorwaarden	3	4	5	1
Aantal exploitatie en koop/verkoop overeenkomsten			2	5
Aantal omgevingsvergunningen / sloopmeldingen	125		135	245
Aantal bouwplaats / kabels en leidingen vergunningen	54		60	88
Aantal handhaving	20		100	7

5B Woonbeleid

Inleiding

Wij willen dat onze inwoners 'gewoon lekker kunnen wonen tussen stad en Groene Hart'. Dit betekent dat er voor hen voldoende passende woningen in een prettige woonomgeving zijn. Bijzondere aandacht krijgen starters en senioren. Wij werken nauw samen met de woningbouwcorporatie in Leiderdorp, andere (markt)partijen, de regio Holland Rijnland en andere overheden.

Doel	Voldoende woningen en diversiteit in woningen om te voorzien in de woningbehoefte van onze inwoners		
SMART doel	1. Uiterlijk in 2020 is het woningaanbod toekomstbestendig en voor de aandachtsgroepen (starters, ouderen, statushouders, mindervaliden etc.) passend.	2. Tot 2020 wordt bij nieuwbouw 30% sociale woningbouw gerealiseerd.	3. Tot 2020 wordt voor alle sociale huurwoningen binnen de regionale kaders lokaal maatwerk gerealiseerd.
Activiteiten 2014	1.1 Onderzoek naar bevorderen doorstroming.	2.1 Vastleggen van randvoorwaarden voor woningbouw bij nieuwe projecten.	3.1 Uitwerken regels lokaal maatwerk.
	1.2 Uitwerken marketingaanpak toekomstbestendigheid bestaande woningvoorraad.		
	1.3 Onderzoek mogelijkheden afspraken particuliere verhuurders.		
Prestatie-indicator	% toegewezen woningen in Leiderdorp aan statushouders overeenkomstig de taakstelling		
	% toegewezen woningen in Leiderdorp aan bijzondere doelgroepen overeenkomstig taakstelling		
	Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp		
	% sociaal van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp		
	% van vrijkomende sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers		
	% nieuw opgeleverde sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers		
	% woningbouwprojecten waarbij duurzaamheid als randvoorwaarde is opgelegd		
	% levensloopgeschikt van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de kern		

Wat hebben we bereikt?

1. Uiterlijk in 2020 is het woningaanbod toekomstbestendig en voor de aandachtsgroepen (starters, ouderen, statushouders, mindervaliden etc.) passend.

Er zijn stappen gezet in de ontwikkeling van diverse woningbouwplannen die aansluiten bij het realiseren van een passend woningaanbod voor de aandachtsgroepen. Zo is het kantoorgebouw aan Elisabethhof (voormalig Astellas) herontwikkeld naar sociale huurwoningen, terwijl ook een gedeelte voor Gemiva wordt ingezet. Thomashuis gaat zich met de steun van Rijnhart Wonen definitief vestigen in de voormalige Willem de Zwijgerschool. Ook werd eind 2014 besloten de commerciële ruimte van Keerpunt te verbouwen tot 5 huurwoningen voor senioren. Gesteld kan worden dat wij "op de goede weg zijn" en dat de doelstelling voor 2020 nog haalbaar is. Daarbij is van belang dat de vraagzijde veranderlijk is, zodat flexibiliteit in de woningbouw zo veel mogelijk ingebracht wordt. Qua aantallen woningen lopen wij redelijk in de pas. Van de taakstelling van ongeveer 750 woningen voor de periode 2010-2020 zijn er de eerste 5 jaar 368 woningen opgeleverd. (49 %)

2. Tot 2020 wordt bij nieuwbouw 30% sociale woningbouw gerealiseerd

In de periode 2010-2014 zijn in totaal 428 woningen opgeleverd, waarvan 151 woningen in de sociale huursector. Dit is 35 %. Er zijn nog veel plannen in procedure. Daardoor hebben wij het vertrouwen dat de doelstelling van 30 % op langere termijn alleszins realistisch is. Inmiddels is in de Regionale Woonagenda 2014 Holland Rijnland vastgelegd om tenminste 15% sociale huurwoningen te realiseren per gemeente. Daarmee zal de doelstelling naar verwachting bijgesteld worden.

3. Tot 2020 wordt voor alle sociale huurwoningen binnen de regionale kaders lokaal maatwerk gerealiseerd

Per 1 april 2014 is de huisvestingsverordening van Holland Rijnland in werking getreden. Vanaf die datum mag 30 % van de mutaties in het sociale huurwoningenbestand door middel van lokaal maatwerk worden toegewezen. Essentie daarbij is dat de doorstroming binnen de gemeente bevorderd wordt en daarmee een hoger percentage dan 35 a 40 wordt toegewezen aan ingezetenen van Leiderdorp. In de praktijk is in 2014 nog geen gebruik gemaakt om van de standaard toewijzingsregels af te wijken. Door het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland is in december 2014 besloten dat het aantal woningen dat lokaal mag worden toegewezen voor Leiderdorp maximaal 47 is.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Onderzoek naar bevorderen doorstroming.

Met Rijnhart Wonen hebben wij de mogelijkheden onderzocht om ouderen bij voorrang woningen toe te wijzen en te enthousiasmeren te gaan verhuizen. Alle rijksbeleid staat echter haaks op onze wensen en ook in het kader van de WMO wordt ingezet op extramuraliseren waardoor verwacht mag worden dat mensen veel langer in hun eigen huis zullen blijven wonen, met zorg aan huis. Lokaal maatwerk wordt vanaf 2015 ingezet om ingezetenen voorrang te geven.

1.2 Uitwerken marketingaanpak toekomstbestendigheid bestaande woningvoorraad.

Er is nog geen concrete marketing aanpak opgesteld. We bekijken de toekomstbestendigheid in de relatie tot wonen en zorg (extramuraal) en doen dit samen met Leiden . Rijnhart Wonen heeft voor de bij haar in eigendom zijnde (sociale) huurwoningen en per complex nut en noodzaak van maatregelen voor lange termijn vastgelegd. Ook wordt aandacht besteed aan duurzaamheid, denk daarbij aan zonnecollectoren op Schanscomplex.

1.3 Onderzoek mogelijkheden afspraken particuliere verhuurders.

In bestaande situaties blijken er nauwelijks tot geen mogelijkheden te zijn om afspraken hierover te maken. Bij nieuwbouwprojecten kunnen op voorhand afspraken gemaakt worden over bijv. toewijzing (bijv. ook statushouders). Zo is dit in 2014 toegepast bij Rosarium.

2.1 Vastleggen van randvoorwaarden voor woningbouw bij nieuwe projecten

In 2014 zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de Driemasterlocatie.

3.1 Uitwerken regels lokaal maatwerk.

In 2014 is globaal aangeduid hoe met globaal maatwerk om te gaan. Begin 2015 is lokaal maatwerk voor het eerst feitelijk toegepast (5 nieuwe woningen Keerpunt) en zijn kaders uitgewerkt en geïmplementeerd.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
% toegewezen woningen in Leiderdorp aan statushouders overeenkomstig de taakstelling	100 %	100%	100%	100%
% toegewezen woningen in Leiderdorp aan bijzondere doelgroepen overeenkomstig taakstelling	100 %	100%	100%	100%
Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen, waarvan:	36	4	49-59	60
- Amaliaplein				
- voormalig Astellasgebouw			45-55	
- Brittenstein				
- Schans van Valdez				
- Meas	60 in aanbouw			60
- Hoofdstraat 124-126	4	4		
- Hoofdstraat 213-221	4 in ontwikkeling		4	
- Cor Gordijnsingel/Keerpunt				
% sociaal van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in Leiderdorp	100%	0%	30%	30 %
% van vrijkomende sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan Leiderdorpers	n.n.b.	35 %	30%	nnb
% nieuw opgeleverde sociale woningen in Leiderdorp dat toegewezen is aan leiderdorpers	36 Vlechtbaan 7 voor Gemiva 19:29= 65% waarvan 12 uit Brittenstein	n.v.t.	100%	nnb
% woningbouwprojecten waarbij duurzaamheid als voorwaarde is opgelegd		100%	100%	100%
% levensloopgeschikt van totaal aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de kern			100%	100%

5C Economische zaken

Inleiding

Wij willen de economische structuur van Leiderdorp versterken door het creëren van een aantrekkelijk economisch klimaat. Wij scheppen daarvoor de kaders en bieden ondernemers zoveel mogelijk ruimte. Wij werken nauw samen met onze ondernemers, Leiderdorpse Ondernemers Vereniging, Kamer van Koophandel, andere (markt)partijen, de (Leidse) regiegemeenten en de provincie.

Doel	Ruimte voor verschillende soorten ondernemerschap	
Smartdoel	1. Een duurzaam economisch beleid tot 2020.	2. De Leidse regio wil een duurzame plek zijn in de top van Europese kennisregio's met life sciences & health als sleutelsectoren en spin-off voor productie, midden- en kleinbedrijf en dienstverlening in de regio zelf.
	3. Actueel beleid voor de ambulante handel in 2014.	4. Het verminderen van administratieve lasten en regeldruk voor bedrijven in 2014.
Activiteiten 2014	1.1 De actiepunten uit het Economisch beleid worden uitgevoerd tot 2020, waarbij in 2014 de focus ligt op het versterken van het zorgcluster.	2.1 Leiderdorp voert samen met de gemeenten in de Leidse regio en de deelnemende onderwijsinstellingen en (groepen van) ondernemers het uitvoeringsprogramma tot 2020 uit, waarbij in 2014 de focus ligt op het versterken van het zorgcluster.
	3.1 Het evalueren van de Nota ambulante handel.	4.1 Samen met de ondernemers worden concrete acties geformuleerd om de administratieve lasten en de regeldruk voor ondernemers te verminderen.
	3.2 Het actualiseren van de Nota ambulante handel.	
	3.3 Het actualiseren van de Marktverordening.	
Prestatie-indicator	Tevredenheid onder ondernemers over economisch beleid.	Het jaarlijks actualiseeren van en rapporteren over het uitvoeringsprogramma Economische agenda Leidse regio.
	Een geëvalueerde Nota ambulante handel	Ondernemers ondervinden een vermindering van administratieve lasten en regeldruk ten opzichte van 2012.
	Een vastgestelde beleidsnota Ambulante handel	
	Een vastgestelde Marktverordening	

Wat hebben we bereikt?

1. Een duurzaam economisch beleid tot 2020.

Dit doel is realistisch. In 2014 hebben we de focus gelegd op het versterken van de A4-zone Leiderdorp. We hebben de handen ineen geslagen met de ondernemers (gebruikers/eigenaren) om gezamenlijk een gebiedsvisie op te stellen. De gebiedsvisie is in het voorjaar van 2015 gereed.

De vitaliteitsboulevard (voorheen: zorgboulevard) is een onderdeel van de A4-zone Leiderdorp. De zorginstellingen zijn betrokken bij het project Versterken A4-zone Leiderdorp.

2. De Leidse regio wil een duurzame plek zijn in de top van Europese kennisregio's met life sciences & health als sleutelsectoren en spin-off voor productie, midden- en kleinbedrijf en dienstverlening in de regio zelf.

Dit doel is realistisch. We zijn actief betrokken geweest bij de uitvoering van Economie071 (voorheen: de Economische agenda Leidse regio). Zo is de verkenning afgerond om een economisch cluster vitaliteit in de Leidse regio te realiseren. Daarnaast is gestart met het opstellen van een visie op de retail in de Leidse regio.

3. Actueel beleid voor de ambulante handel in 2014.

Dit doel is niet bereikt, omdat in 2014 de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071. Dit wordt, zoals gemeld in de bestuursrapportage, in 2015 opgepakt.

4. Het verminderen van administratieve lasten en regeldruk voor bedrijven in 2014.

Dit doel is niet bereikt, omdat in 2014 de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071. Dit wordt, zoals gemeld in de bestuursrapportage, in 2015 opgepakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 De actiepunten uit het economisch beleid worden uitgevoerd tot 2020, waarbij in 2014 de focus ligt op het versterken van het zorgcluster.

We hebben samen met de ondernemers uit de A4-zone Leiderdorp een werkgroep opgericht die het project begeleidt. Om de overige ondernemers te informeren, zijn meerdere plenaire vergaderingen gehouden. Een extern bureau is op dit moment aan de slag met de gebiedsvisie, waarin aandacht zal zijn voor de branchering, de inrichting van het openbaar gebied en de promotie van het gebied. Ook is aansluiting gezocht bij de Retailvisie Leidse regio. Als deelproject gaan we in 2015 met de zorginstellingen in gesprek om de onderlinge samenwerking te bevorderen en om de vitaliteitsboulevard te versterken.

2.1 Leiderdorp voert samen met de gemeenten in de Leidse regio en de deelnemende onderwijsinstellingen en (groepen van) ondernemers het uitvoeringsprogramma tot 2020 uit, waarbij in 2014 de focus ligt op het versterken van het zorgcluster.

De steen die TNO in de vijver heeft gegooid (de term "zorg" behoort bij de verzorgingsstaat en de term "vitaliteit" doet meer recht aan de huidige samenleving), heeft een vervolg gekregen in het project. Samen met een groot aantal partijen is in de Leidse regio besloten tot het ontwikkelen van een economisch cluster vitaliteit. De ontwikkeling wordt gestructureerd met drie pijlers, te weten (1) het verzamelen van big data, (2) het bij elkaar brengen van drie concrete projecten en (3) het betrekken van onze inwoners bij "vitaliteit" door het opzetten van een prijsvraag. De eerste twee pijlers worden door Innovation Quarter uitgevoerd. De derde pijler wordt getrokken door de gemeente Leiden en Leiderdorp.

Met de gemeenten in de Leidse regio is, samen met de Koepel van ondernemersverenigingen, een werkgroep opgericht om een regionale retailvisie te schrijven. Deze visie is in het voorjaar 2015 gereed.

3.1 Het evalueren van de Nota ambulante handel.

Dit wordt in 2015 opgepakt, omdat in 2014 over de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071.

3.2 Het actualiseren van de Nota ambulante handel.

Dit wordt zoals aangegeven in de bestuursrapportage in 2015 opgepakt, omdat in 2014 de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071.

3.3 Het actualiseren van de Marktverordening.

Dit wordt in 2015 opgepakt, omdat in 2014 de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071.

4.1 Samen met de ondernemers worden concrete acties geformuleerd om de administratieve lasten en de regeldruk voor ondernemers te verminderen.

Dit wordt in 2015 opgepakt, omdat in 2014 de focus is komen te liggen op de uitvoering van het economisch beleid en Economie071.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Tevredenheid onder ondernemers over economisch beleid	n.n.b.	n.n.b.	6*	n.v.t.**
Het jaarlijks actualiseren van en rapporteren over het uitvoeringsprogramma Economische agenda Leidse regio	n.v.t.		1	
Een geëvalueerde Nota ambulante handel			1	0
Een nieuw vastgestelde Nota ambulante handel			1	0
Een nieuw vastgestelde Marktverordening			1	0
Vermindering administratieve lasten, regeldruk en vergunningen			10%	n.v.t.***

*het jaar is afhankelijk van onderzoeksmoment.**in 2014 is de tevredenheid niet gemeten.***is doorgeschoven naar 2015

5D Duurzaamheid

Inleiding

Wij willen meer duurzaamheid in Leiderdorp en richten ons daarbij op klimaatneutraliteit en energiebesparing, verbeteren van de luchtkwaliteit, schone en zuinige mobiliteit, duurzame gebiedsontwikkeling en duurzaam bouwen en energie uit afval.

We werken hiertoe nauw samen met de Omgevingsdienst West Holland, onze inwoners, bedrijven en woningbouwcorporatie en andere partijen. De wettelijke taken worden door de Omgevingsdienst uitgevoerd.

Het ingezamelde groente-, fruit-, en tuinafval wordt vanaf 2015 vergist. Voor dit onderwerp wordt verwezen naar Subprogramma 4G Reiniging.

Doel	Realiseren van meer duurzaamheid in Leiderdorp			
Smartdoel	1. In 2015 voldoen we aan de wettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid.	2. Voor 2017 maken minimaal 21 huishoudens gebruik van de duurzaamheidslening.	3. 100% duurzame inkoop in 2015.	4. In 2025 is Leiderdorp een duurzame gemeente.
Activiteiten 2014	1.1 Het uitvoeren van maatregelen die voor 2014 in de duurzaamheidsagenda zijn benoemd.	2.1 Het uitvoeren van de duurzaamheidslening.	3.1 In overleg met het Servicepunt71 afspraken maken om in 2014 zoveel mogelijk en uiterlijk in 2015 alle producten duurzaam in te kopen.	4.1 Samen met ondernemers, burgers en de woningbouwcorporatie duurzame innovatieve initiatieven ontplooiën.
	1.2 De samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland optimaliseren door invulling te geven aan het opdrachtgeverschap.			
	1.3 Het benoemen van een ambtenaar duurzaamheid.			
Prestatie-indicator	1. realisatie van duurzaamheidsagenda.	2. De jaarlijks gehonoreerde aanvragen.	3. % duurzame inkoop	4. De startups van duurzame innovatieve initiatieven.

Wat hebben we bereikt?

1. In 2015 voldoen we aan de wettelijke eisen op het gebied van duurzaamheid.

De Omgevingsdienst West-Holland heeft een evaluatie van de duurzaamheidsagenda uitgevoerd. De evaluatie zal in het eerste kwartaal 2015 ter informatie aan de gemeenteraad worden aangeboden. Dan weten we in hoeverre we voldoen aan de wettelijke eisen.

2. Voor 2017 maken minimaal 21 huishoudens gebruik van de duurzaamheidslening.

Twee huishoudens hebben in 2014 gebruik gemaakt van de duurzaamheidslening. We zijn voor het bereiken van het doel afhankelijk van particulieren.

3. 100% duurzame inkoop in 2015

De inkoop is afgelopen jaar duurzamer geworden, doordat duurzaamheid een vaste plek heeft gekregen in het inkoopproces. Een percentage over 2014 is nog niet bekend. De verwachting is dat we dit doel gaan halen.

4. In 2025 is Leiderdorp een duurzame gemeente.

We hebben met de gemeenten in de Leidse regio gesproken over het gezamenlijk opstellen van een duurzaamheidsagenda. De buurgemeenten hebben zich terughoudend opgesteld. Besloten is om in 2015 een lokale duurzaamheidsagenda op te stellen en

waar regionale onderwerpen een gezamenlijk belang dienen regionaal af te stemmen. We verwachten dat we dit doel daarmee kunnen behalen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het uitvoeren van maatregelen die voor 2014 in de duurzaamheidsagenda zijn benoemd.

Uitvoering van maatregelen vindt in deelprojecten plaats, waaronder de milieustraat, het Integraal Verkeer en Vervoerplan (IVVP), GPR-score 8 (instrument om duurzaamheidsprestaties voor woning- en utiliteitsbouw te meten), duurzame stedenbouw, duurzaam bouwen (DuBo+).

Wat betreft het ISV3 Geluid (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2010-2014) hebben wij de Omgevingsdienst West-Holland opdracht gegeven tot uitvoering van het regionale saneringsprogramma voor woningen op de A-lijst van de Omgevingsdienst West-Holland. Dit regionale programma omvat 262 woningen (=51 procent van het aantal woningen dat nog gesaneerd moet worden). De verantwoording loopt via de jaarrekening van de Omgevingsdienst West-Holland.

1.2 De samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland optimaliseren door invulling te geven aan het opdrachtgeverschap.
In 2014 is samen met de Omgevingsdienst een start hiermee gemaakt. Mede door de discussie over de robuustheid en de optimale schaalgrootte van de Omgevingsdienst West-Holland is de aandacht op deze onderwerpen gericht. In 2015 gaan wij de invulling van het opdrachtgeverschap verder oppakken.

1.3 Het benoemen van een ambtenaar duurzaamheid.

Duurzaamheid speelt op vele werkelden een belangrijke rol. We hebben daarom besloten dat de betreffende ambtenaren het aspect "duurzaamheid" meenemen in hun werkveld. De rol van accounthouder naar de Omgevingsdienst West-Holland blijft in stand.

2.1 Het uitvoeren van de duurzaamheidslening.

De gemeente heeft, in samenspraak met de Omgevingsdienst, twee aanvragen afgehandeld.

3.1 In overleg met het Servicepunt71 afspraken maken om in 2014 zoveel mogelijk en uiterlijk in 2015 alle producten duurzaam in te kopen.

In overleg tussen Servicepunt71 en de gemeenten in de Leidse regio is afgesproken om in 2015 verder invulling te geven aan het realiseren van de doelstelling.

4.1 Samen met ondernemers, burgers en de woningbouwcorporatie duurzame innovatieve initiatieven ontplooiën.

We gaan dit punt betrekken bij de in 2015 op te stellen gemeentelijke duurzaamheidsagenda.

prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Gerealiseerde duurzaamheidsagenda	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
De jaarlijks gehonoreerde aanvragen van de duurzaamheidslening			minimaal 7	2
% duurzame inkoop	n.v.t.	67%	n.n.b.	
De startups van duurzame innovatieve initiatieven			2	

Wat heeft het gekost?

5 Ruimtelijk beleid bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 5A Ruimtelijke ordening	Lasten	1.632	1.154	-9	1.145	1.160	-15
	Baten	-912	-529	-11	-540	-805	264
Saldo		720	625	-20	605	355	249
PROG 5B Woonbeleid	Lasten	47	122	-44	78	70	8
	Baten	-89	-38	0	-38	-26	-12
Saldo		-42	84	-44	40	44	-4
PROG 5C Economische zaken	Lasten	97	82	42	124	111	14
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		97	82	42	124	111	14
PROG 5D Duurzaamheid	Lasten	540	499	-67	432	481	-50
	Baten	0	0	0	0	-33	33
Saldo		540	499	-67	432	449	-17
Programma	Lasten	2.316	1.857	-78	1.779	1.822	-43
	Baten	-1.001	-568	-11	-579	-864	285
Saldo van baten en lasten		1.315	1.289	-89	1.201	958	242
Reserves	Toevoeging	242	0	220	220	351	-131
	Onttrekking	-455	-7	-226	-233	-233	0
Mutaties reserves		-213	-7	-6	-13	118	-131
Resultaat		1.102	1.282	-95	1.187	1.076	112

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Ruimtelijke ordening

In 2014 zijn alsnog voor een tweetal projecten een vergunningsaanvraag gedaan en de legesopbrengsten zijn hierdoor € 131.000 hoger dan begroot. Dit bedrag wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de reserve omgevingsvergunning. De kosten voor de voorbereiding van verkoop snippergroen zijn voor een groot gedeelte gemaakt in 2013. De inkomsten van de verkoop grondstroken zijn gerealiseerd in 2014. In de 1e bestuursrapportage is besloten om € 60.000 toe te voegen aan de reserve Egalisatie exploitatie. Uiteindelijk heeft de verkoop € 79.000 meer opgebracht dan begroot.

Effect: meer baten in programma 5A € 210.000; saldo € 210.000

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Egalisatiereserve omgevingsvergunning	Toevoeging	0	0	50	50	181	-131
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	50	50	181	-131
Sociale woningbouw	Toevoeging	0	0	48	48	48	0
	Onttrekking	-64	-7	-27	-34	-34	0
Saldo		-64	-7	21	14	14	0
Jaarafsluiting programma 5	Toevoeging	156	0	122	122	122	0
	Onttrekking	-195	0	-155	-155	-155	0
Saldo		-39	0	-33	-33	-33	0
Egalisatie exploitatielasten programma 5	Toevoeging	86	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-109	0	-44	-44	-44	0
Saldo		-23	0	-44	-44	-44	0
Resultaat voorgaand jaar pr 5	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-86	0	0	0	0	0
Saldo		-86	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	242	0	220	220	351	-131
	Onttrekking	-455	-7	-226	-233	-233	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5		-213	-7	-6	-13	118	-131

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Doordat in 2014 alsnog voor een tweetal projecten een vergunningaanvraag is gedaan zijn de legesopbrengsten € 131.000 hoger dan begroot. Dit leidt conform de nota Reserves en voorzieningen tot een storting in de reserve.

Programma 6 : Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid

6A Algemene regionale samenwerking

Inleiding

De komende 10 jaar is Leiderdorp bestuurlijk zelfstandig in staat om de bestuurlijke opgaven waar de gemeente voor staat te realiseren. Dat doen wij onder andere door samen te werken met omliggende gemeenten en verbindingen te leggen met onze maatschappelijke, bestuurlijke en private partners. Op deze manier willen wij voor onze burgers effectief en efficiënt zijn en gebruik maken van kennis en kunde binnen de regio. We hebben daartoe onze visie vastgesteld in de zogeheten Paprikanotitie en de Nota verbonden partijen. De uitgangspunten in beide documenten zijn verwerkt in de Toekomstvisie Leiderdorp 2025, Samenwerken en Verbinden. In het bestuurlijke deel van de Toekomstvisie is samenwerking in de Leidse regio waar mogelijk en wenselijk als uitgangspunt gekozen.

Doel	Kaders scheppen voor het behouden en waar mogelijk versterken van de ruimtelijke en maatschappelijke kwaliteit van Leiderdorp.		
SMART doel	1. Betere krachtenbundeling op de schaal van de Leidse regio.	2. Betere krachtenbundeling in Holland Rijnland voor strategische onderwerpen.	3. Meer sturing op gemeenschappelijke regelingen waar Leiderdorp aan deelneemt.
Activiteiten 2014	1.1 De gemeenten in de Leidse regio verkennen een gezamenlijke, inhoudelijke agenda.	2.1 De strategische belangen die de Leidse regio overstijgen worden behartigd op de schaal van Holland Rijnland.	3.1 Leiderdorp is in elke belangrijke (strategische) groep in de regio vertegenwoordigd.
	1.2 De colleges, raden en ambtelijke organisaties ontmoeten en spreken elkaar vanuit een inhoudelijke agenda.	2.2 De richtinggevende discussie over de positie en taken van Holland Rijnland tussen de metropoolregio's wordt afgerond.	3.2 Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een discussie gevoerd over de taken die de regeling voor Leiderdorp uitvoert. Leiderdorp start hiervoor via de ambtelijke en bestuurlijke lijnen de discussie.
	1.3 Onderwerpen op met name operationeel en/of tactisch niveau die het lokale belang overstijgen, worden in eerste instantie op Leidse regio niveau uitgewerkt.		3.3 Het Leiderdorps regiomodel wordt bij alle gemeenschappelijke regelingen gebruikt in de Leiderdorpsse organisatie.
Prestatie-indicator	Voor dit subprogramma zijn geen prestatie-indicatoren benoemd.		

Wat hebben we bereikt?

1. Betere krachtenbundeling op de schaal van de Leidse regio.

De gemeenten in de Leidse regio werken vanuit een gezamenlijk regionaal belang. Deze krachtenbundeling vindt plaats op tal van terreinen en is het meest zichtbaar geworden in de economische agenda en in de bereikbaarheidsagenda voor de Leidse regio; Economie071 en LAB071.

2. Betere krachtenbundeling in Holland Rijnland voor strategische onderwerpen.

De discussie over de toekomst van Holland Rijnland is nog niet afgerond. In 2014 is een richtinggevend document opgesteld over de toekomstige taken en de inrichting van de organisatie die past bij de nieuwe opzet van Holland Rijnland. De afronding van de discussie over de toekomst van Holland Rijnland en de effectivering zijn voorzien voor 2015. De voorbereidingen voor de drie decentralisaties zijn door de samenwerkende gemeenten van Holland Rijnland gezamenlijk gedaan. Met deze samenwerking hebben zij de ingangsdatum voor de invoering van de Jeugdzorg gehaald.

3. Meer sturing op gemeenschappelijke regelingen waar Leiderdorp aan deelneemt.

De gemeenten zijn zich als eigenaren steeds meer bewust van hun eigen rol en taak, daar waar het gaat om aansturing van de verschillende regelingen. Leiderdorp neemt de verschillende rollen en taken van opdrachtgever en -nemer, eigenaar en klant mee in de discussie over de toekomst van de gemeenschappelijke regelingen waarin wij samenwerken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 De gemeenten in de Leidse regio verkennen een gezamenlijke, inhoudelijke agenda.

De gemeenten in de Leidse regio hebben elkaar regelmatig ontmoet zowel op het niveau van de raden, colleges, portefeuillehouders en ambtelijk niveau. Dat heeft op een aantal gebieden al geleid tot samenwerkingsvormen; bij economie en bereikbaarheid, bij de afvalwaterketen, in het sociaal domein etc. Eind 2014 heeft Oegstgeest haar keuze voor de samenwerking in de Leidse regio gemaakt. Daarmee ontstaat ook de gelegenheid om een gezamenlijke inhoudelijke samenwerkingsagenda voor de Leidse regio te maken.

De colleges hebben afgesproken op portefeuillehoudersniveau te bezien op welke inhoudelijke onderwerpen de samenwerking kan worden gestart of verder uitgebouwd.

1.2 De colleges, raden en ambtelijke organisaties ontmoeten en spreken elkaar vanuit een inhoudelijke agenda.

Voor iedere bijeenkomst wordt een inhoudelijke agenda opgesteld, die wordt ingevuld door de deelnemende gemeenten. Daarmee ontstaat sturing op het resultaat van de bijeenkomst.

1.3 Onderwerpen op met name operationeel en/of tactisch niveau die het lokale belang overstijgen, worden in eerste instantie op Leidse regio niveau uitgewerkt.

Voor Leiderdorp is dit een leidend uitgangspunt in de samenwerking in de Leidse regio voor bestaande en nieuwe onderwerpen. Het geldt voor alle niveaus binnen de organisatie. De Leidse regio is een aaneengesloten stedelijk gebied met vergelijkbare ruimtelijke en maatschappelijke opgaven. Bij de bestuurlijke gesprekken met Oegstgeest in het kader van haar verkenning naar de bestuurlijke toekomst en samenwerkingspartners heeft Leiderdorp dit belang meermaals benadrukt.

2.1 De strategische belangen die de Leidse regio overstijgen worden behartigd op de schaal van Holland Rijnland.

Via het platform Holland Rijnland zijn de belangen voor de regio belangrijke thema's behartigd; biobased economy, space en bioscience. Tevens is de regio met de provincie Zuid Holland de gestart met de aanleg van R-net (netwerk voor hoogwaardig openbaar vervoer in de Randstad).

2.2 De richtinggevende discussie over de positie en taken van Holland Rijnland tussen de metropoolregio's wordt afgerond.

In juli 2014 heeft Leiderdorp tijdens een bestuurlijke bijeenkomst over de toekomst van Holland Rijnland aangegeven hoe hij de toekomst van Holland Rijnland ziet. Door een gemis aan regie op het dossier vanuit Holland Rijnland is het nog niet gelukt om de discussie over de positie en taken van Holland Rijnland af te ronden. Die afronding staat gepland voor 2015.

3.1 Leiderdorp is in elke belangrijke (strategische) groep in de regio vertegenwoordigd.

Zowel bij de projecten voor de drie decentralisaties binnen Holland Rijnland als bij de discussie over de toekomst van de Omgevingsdienst West Holland en de RDOG HM (Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden) is Leiderdorp goed vertegenwoordigd geweest. Daarmee heeft Leiderdorp de visie op regionale samenwerking goed kunnen inbrengen in de discussies. Op ambtelijk niveau heeft Leiderdorp een belangrijke bijdrage geleverd in de verschillende projectgroepen voor onder andere de drie decentralisaties, LAB071 en Economie071.

3.2 Bij de gemeenschappelijke regelingen wordt een discussie gevoerd over de taken die de regeling voor Leiderdorp uitvoert. Leiderdorp start hiervoor via de ambtelijke en bestuurlijke lijnen de discussie.

Bij verschillende regelingen waaraan Leiderdorp deelneemt is de discussie gestart. O.a. bij de RDOG HM en de Omgevingsdienst West Holland, alsmede bij Servicepunt71.

3.3 Het Leiderdorps regiomodel wordt bij alle gemeenschappelijke regelingen gebruikt in de Leiderdorpsse organisatie.

Het model wordt blijvend gebruikt en is een goed middel om college en raad actief te informeren en te adviseren.

6B Bestuur en dienstverlening

Inleiding

De gemeente wordt hét portaal van de overheid. De Gemeentewinkel is verantwoordelijk voor de dienstverlening aan individuele burgers en ondernemers. Er wordt hard gewerkt om de dienstverlening aan de burgers en ondernemers gemakkelijker, minder bureaucratisch en transparanter te maken.

Dit gebeurt o.a. door het koppelen van gegevens van verschillende overheidsinstanties, zowel interne als externe partijen. Op deze manier willen wij tevens de administratieve lasten voor burgers en bedrijven verminderen.

Doel	Betere dienstverlening	
SMART doel	1. Op 1 januari 2015 is het Serviceplein Leiderdorp (Klant Contact Centrum) in de gemeente Leiderdorp dé ingang voor vragen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. De professionele dienstverlening zet de klant centraal en biedt een optimale service voor inwoners, bedrijven en instellingen bij het verkrijgen van producten, diensten en informatie.	2. De kwaliteit van de dienstverlening wordt door de klant minimaal beoordeeld met 7,6.
Activiteiten 2014	1.1 Het doorontwikkelen van het Serviceplein.	2.1 Afhandeling klantvragen via Serviceplein op 70%.
	1.2 Het doorontwikkelen van de beoogde medewerkers 1e lijnsdienstverlening van het Serviceplein.	2.2 Klanttevredenheid handhaven of verbeteren t.o.v. 2013.
	1.3 Implementatie Basisregistratie Personen (BRP).	2.3 Uitbreiding van het op afspraak werken in 2014.
	1.4 Gemeenteraadsverkiezingen en Europese parlementsverkiezingen.	
Prestatie-indicator	Meetgegevens (koppeling systemen 1e lijn Serviceplein/aantal producten en % afgehandeld door 1e lijn Serviceplein).	Kwaliteitshandvest en servicenormen en uitkomst KTO. (Benchmarking Publiekszaken).

Wat hebben we bereikt?

1. Op 1 januari 2015 is het Serviceplein Leiderdorp (Klant Contact Centrum) in de gemeente Leiderdorp dé ingang voor vragen van inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. De professionele dienstverlening zet de klant centraal en biedt een optimale service voor inwoners, bedrijven en instellingen bij het verkrijgen van producten, diensten en informatie.

Wij hebben deze ambitie moeten bijstellen. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen kunnen met hun individuele klantvragen terecht bij het Serviceplein Leiderdorp. Het Serviceplein is en blijft in ontwikkeling om haar dienstverlening te verbeteren en te optimaliseren. In een groeimodel werkt de gemeente toe naar een volwaardig Serviceplein dat per 1 januari 2018 functioneert volgens de normen van programma 'Antwoord©', fase 4.

2. De kwaliteit van de dienstverlening wordt door de klant minimaal beoordeeld met 7,6.

Over 2014 wordt de kwaliteit van de dienstverlening beoordeeld met een 8,5. Opgemerkt moet worden dat de wijze van bevragen in het benchmarkonderzoek gewijzigd is voor 2014: de enquêteur in het Atrium is vervangen door een digitale vragenlijst. Deze vragenlijst heeft minder respons opgeleverd, waardoor de score een vertekend beeld geeft.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Het doorontwikkelen van het Serviceplein.

In 2014 zijn verschillende stappen gezet voor de inrichting van het Serviceplein. Er is gewerkt aan de voorbereiding van een laagdrempelige, klantgerichte website waar producten en diensten af te nemen zijn. Twee varianten voor de website zijn intern in de organisatie en extern met stakeholders, zoals inwoners en ondernemers besproken. Eén variant wordt nu verder uitgewerkt. Ook is het werken op afspraak ingevoerd, is onderzoek gedaan naar de aanschaf van een klantcontactstelsel (KCS) voor het

Serviceplein en is een aanvang gemaakt met de upgrade van de telefooncentrale om het Serviceplein beter te faciliteren (o.a. om managementinformatie en -rapportages te kunnen genereren).

1.2 Het doorontwikkelen van de beoogde medewerkers 1e lijnsdienstverlening van het Serviceplein.

De medewerkers van het cluster Receptie/Telefonie zijn in september 2014 begonnen met de MBO-opleiding Waardevol klantcontact. De opleiding wordt incompany gevolgd. Naast de Receptie/Telefonie wordt de opleiding ook gevolgd door een aantal medewerkers van Burgerzaken, en door een aantal medewerkers van de gemeente Oegstgeest.

1.3 Implementatie Basisregistratie Personen (BRP).

De implementatie van de BRP is in 2014 afgerond. In september is het landelijk Register Niet-Ingezetenen (RNI) gevuld. Hierin zijn personen opgenomen die Nederland hebben verlaten in verband met emigratie. Als zij terugkeren in Nederland worden de gegevens opgevraagd bij het RNI.

1.4 Gemeenteraadsverkiezingen en Europese parlementsverkiezingen.

Op 18 maart 2014 vonden de Gemeenteraadsverkiezingen plaats. Het opkomstpercentage was 55,69% (in 2010 was dit 57,04 %). Op 22 maart 2014 werden de verkiezingen voor de leden van het Europees Parlement gehouden. Het opkomstpercentage was 44,37 % (in 2009 was dit 42,37%).

2.1 Afhandeling klantvragen via Serviceplein op 70%.

In 2014 is veel inzet geleverd om meer klantvragen via het Serviceplein af te handelen. Er is een aanvang gemaakt met de upgrade van de telefooncentrale waardoor in de toekomst de prestatie-indicatoren ook daadwerkelijk bepaald kunnen worden.

2.2 Klanttevredenheid handhaven of verbeteren t.o.v. 2013.

Via Benchmarking Publiekszaken is er een score van 8,5 voor de klanttevredenheid behaald. De enquêteur in het Atrium is vervangen door een digitale vragenlijst. Deze vragenlijst heeft minder respons opgeleverd, waardoor de score een vertekend beeld geeft.

2.3 Uitbreiding van het op afspraak werken in 2014.

Met ingang van 7 juli 2014 is het volledig werken op afspraak ingevoerd. Dit geldt voor alle publiekszaken. In de periode voor 7 juli is bij afdeling Burgerzaken ervaring opgedaan met het werken op afspraak. Dit is zowel inwoners als medewerkers goed bevallen. Daarom is besloten het volledig werken op afspraak in te voeren. In januari 2015 zal een evaluatie plaatsvinden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Klanttevredenheid	n.n.b.	7,9	7,7	8,5
Aantal afgehandelde klantvragen via KCC	n.n.b.	65%	70%	-

6C Openbare orde en veiligheid

Inleiding

Wij willen de veiligheid voor bewoners en bezoekers van Leiderdorp op het huidige hoge niveau houden in objectief en subjectief opzicht en waar mogelijk het niveau verhogen. Dit doen wij door het voeren van integraal veiligheidsbeleid, waarbij de gemeente de regiefunctie vervult. Een middel om dit te bereiken is toepassing van de methode Kernbeleid Veiligheid, waarbij het veiligheidsterrein wordt ingedeeld in verschillende beleidsvelden. Het is noodzakelijk partijen binnen de samenleving van Leiderdorp en daarbuiten, te betrekken bij het veiligheidsbeleid, waarbij ieder invulling geeft aan de eigen rol en verantwoordelijkheid.

Doel	Het huidige veiligheidsniveau voor bewoners en bezoekers van Leiderdorp handhaven, in objectief en subjectief opzicht.		
SMART doel	1. Stijgende trend woninginbraken omkeren: aantal inbraken daalt met 12% ten opzichte van het niveau 2011-2012.	2. Huiselijk geweld aanpakken: waar nodig oplegging huisverbod, goed in samenspraak met politie, GGD en nodige partners.	3. Eind 2014 voldoen aan het regionaal normenkader en de verplichtingen uit de wet veiligheidsregio's, ten aanzien van de crisisbeheersing.
Activiteiten 2014	1.1 Preventief: burgers betrekken door middel van preventieavonden, besmettingsbrieven en aansluiten bij burgernet. Mogelijkheden van keurmerk veilig wonen en overige preventieve maatregelen onder de aandacht brengen bij betrokken partijen.	2.1 Bij constatering van een vorm van huiselijk geweld met oplegging van een huisverbod, toezien dat elke partij de afspraken nakomt.	3.1 Samenwerken met district en veiligheidsregio, onder meer door uitvoering van de projectopdracht voor alle 5 gemeenten binnen de regio.
	1.2 Repressief: samenwerken met politie en onder meer in regionaal verband blijven zoeken naar instrumenten om het oplossingspercentage te verhogen en het aantal woninginbraken terug te dringen.	2.2 Met betrokken partijen samenwerking stimuleren en onder de aandacht brengen en houden van de problematiek en aandacht voor bieden van handelingsperspectief.	3.2 Gelijkschakelen van kwaliteitsniveau crisisorganisaties.
Prestatie-indicator	Aantal woninginbraken	Aangifte huiselijk geweld.	Voldoen criteria conform wet én besluit veiligheidsregio's.

Wat hebben we bereikt?

1. Stijgende trend woninginbraken omkeren: aantal inbraken daalt met 12% ten opzichte van het niveau 2011-2012.

Het aantal woninginbraken is al enige jaren een groot probleem en daarom een belangrijk onderwerp waarop samen met betrokken veiligheidspartners intensief inzet wordt gepleegd. Het is te vroeg om conclusies te trekken, maar er zijn in 2014 aanzienlijk minder woninginbraken gepleegd in Leiderdorp, dan in de jaren ervoor.

2. Huiselijk geweld aanpakken: waar nodig oplegging huisverbod, goed in samenspraak met politie, GGD en nodige partners.

Betreffende partijen vinden elkaar steeds gemakkelijker. De procedures zijn bij alle betrokkenen goed bekend. Er wordt op een goede manier uitvoering gegeven aan de Wet tijdelijk huisverbod en er worden, als het nodig is, snel en gemakkelijk contacten gelegd.

3. Eind 2014 voldoen aan het regionaal normenkader en de verplichtingen uit de wet veiligheidsregio's, ten aanzien van de crisisbeheersing.

Uit de scan gemeentelijke processen komt naar voren dat Leiderdorp er goed voor staat ten aanzien van de crisisorganisatie. Subregionaal (Leiden e.o.) wordt goed en intensief samengewerkt, wat de basis is voor een crisisorganisatie op orde. Regionaal bleken enkele normen onhaalbaar of konden er vraagtekens worden geplaatst bij het nut ervan. Voor een steeds betere crisisorganisatie zijn de plannen, i.s.m. betrokken partijen bijgesteld, zodat Leiderdorp (gezamenlijk met de andere gemeenten in de subregio Leiden) naar verwachting eind 2015 zal voldoen aan alle - dan actuele - vereisten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Preventief:

Burgers zijn betrokken door middel van preventieavonden, waarbij ook het Keurmerk Veilig Wonen opnieuw onder de aandacht is gebracht. Voorts zijn mensen uitgenodigd zich aan te sluiten bij Burgernet. Ook zijn er bewonersbrieven verzonden om omwonenden, na een woninginbraak, te wijzen op inbraakrisico's (zogenoemde besmettingsbrieven).

1.2 Repressief:

In de repressie is vooral de politie aan zet. De gemeente zoekt - en vindt - de samenwerken met politie, maar ook met andere partners, om het oplossingspercentage te verhogen en het aantal woninginbraken terug te dringen.

2.1 Afspraken

Bij constatering van een vorm van huiselijk geweld met oplegging van een huisverbod, toezien dat elke partij de afspraken nakomt. Ook zonder gebruik van de Wet tijdelijk huisverbod zijn de contacten gelegd en worden in gezamenlijkheid maatregelen getroffen om huiselijk geweld tegen te gaan.

2.2 Samenwerken

Met betrokken partijen is en wordt overlegd en wordt de samenwerking gestimuleerd en onder de aandacht gehouden. Ook wordt aandacht besteed aan de te bieden handelingsperspectieven. Verder zijn de voorbereidingen getroffen ten behoeve van een geïntegreerd advies-, meld- en steunpunt voor huiselijk geweld én kindermishandeling. Vanaf 1 januari 2015 heeft dit gezamenlijke punt de naam 'Veilig thuis'.

3.1 Samenwerken in district

Samenwerken met de gemeenten in het district en in de gehele veiligheidsregio, onder meer door uitvoering van de projectopdracht voor de 5 gemeenten binnen het district. Door de samenwerking wordt de crisisorganisatie steeds professioneler vorm gegeven. Begin 2014 is opnieuw een scan van de gemeentelijke bevolkingszorgprocessen gemaakt. Na onderzoek is een realistisch beeld verkregen over de huidige stand van zaken van onze crisisorganisatie t.a.v. het regionaal normenkader en de vereisten uit de Wet veiligheidsregio. Regionaal bleken enkele normen onhaalbaar of konden vraagtekens worden geplaatst bij het nut ervan. Voor een steeds betere crisisorganisatie zijn de plannen, i.s.m. betrokken partijen bijgesteld, zodat Leiderdorp (samen met de 4 andere gemeenten in de subregio Leiden) naar verwachting eind 2015 zal voldoen aan de vereisten.

3.2 Gelijkschakelen van kwaliteitsniveau crisisorganisaties

Hiermee is weer een belangrijke stap gezet richting het gelijkschakelen van het kwaliteitsniveau van de crisisorganisaties.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Aantal aangiftes woninginbraken	113	117	122	65
Rapportcijfer veiligheid (1 x per 2 jaar veiligheidsmonitor)	7,1 (2011)	7,1	-	-
Aantal misdrijven huiselijk geweld ¹	41	30	-	33
Audit Crisisbeheersing	55%	80%	100%	95%

¹ Aangiftencijfer vervangen door misdaadcijfer i.v.m. veranderde cijfers politie.

6D Brandweer en rampenbestrijding

Inleiding

Wij willen een krachtige brandweerorganisatie die in een complexe samenleving effectief en efficiënt het hoofd kan bieden aan steeds ingewikkelder en ingrijpender incidenten.

Om die reden zijn de brandweerkorpsen in Hollands Midden geregionaliseerd en maakt het voormalige korps Brandweer Leiderdorp onderdeel uit van één brandweerorganisatie Brandweer Hollands Midden. Het werkgebied van de Brandweer Hollands Midden bestrijkt het noordelijk deel van de provincie Zuid-Holland en strekt zich uit van de Duin- en Bollenstreek in het noorden via het Groene Hart naar Krimpenerwaard in het zuiden en telt ruim 750.000 inwoners.

Doel	Op gebied van brandveiligheid en rampenbestrijding zoveel mogelijk risico's voor zijn of erop voorbereid zijn en in de repressie hulp bieden aan mens en dier.		
SMART doel	1. Tijdig voorkomen van risicovolle situaties.	2. Voorbereid zijn om snel en vakbekwaam te kunnen reageren bij incidenten en crisis.	3. Hulp bieden aan mens en dier.
Activiteiten 2014	1.1 Toezicht houden tijdens de bouwfase bij bouwprojecten.	2.1 Onderhoud van materieel en personeel (OTO).	3.1 Repressief optreden.
	1.2 Controleren van objecten.		
	1.3 Adviseren ten aanzien van evenementen en objecten.		
Prestatie-indicator	Advisering bij relevante evenementen.	Geoefendheid van personeel conform gestelde eisen.	Opkomsttijden bij incidenten.

Wat hebben we bereikt?

1. Tijdig voorkomen van risicovolle situaties.

Door het houden van toezicht en het vooraf adviseren over zaken waarbij de (brand)veiligheid in het geding is, zijn in de voorfase al veel risico's voorkomen.

2. Voorbereid zijn om snel en vakbekwaam te kunnen reageren bij incidenten en crises.

De brandweermensen zijn op een goed niveau wat betreft benodigde kennis en kunde en zowel mens als materieel is in goede conditie.

3. Hulp bieden aan mens en dier.

Op operationeel vlak zijn ook dit jaar weer de taken naar behoren en op tijd uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Toezicht houden tijdens de bouwfase bij bouwprojecten.

De samenwerking tussen de gemeente (cluster bouwen en wonen) en de brandweer is goed. Bij verzoeken van de gemeente voert de brandweer in samenspraak met de gemeente de toezichtstaken uit.

1.2 Controleren van objecten.

Ook hier geldt dat er een goede samenwerking met de brandweer is. Bij verzoeken van de gemeente voert de brandweer in samenspraak ook controletaken uit.

1.3. Adviseren ten aanzien van evenementen en objecten.

Controles op verzoek van de gemeente tijdens de bouwfase en evenementen worden door de brandweer uitgevoerd.

2.1. Onderhoud van materieel en personeel (OTO).

Via het Algemeen Bestuur kan hierop invloed worden uitgeoefend. Ook plannen ten aanzien van Opleiden, Trainen en Oefenen worden in het bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden vastgesteld.

3.1. *Repressief optreden.*

Branden zijn geblust en er is inzet gepleegd in het kader van de dienstverlening. De repressieve taken zijn uitgevoerd.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Advisering bij relevante evenementen (norm: 90%)	≥ 90	≥ 90 ³	≥ 90	100 ¹
Geoefendheid van personeel (norm: 80%)	≥ 80	-	≥ 80	- ²
Opkomst tijd bij incidenten, bij prio 1 - binnen 9 minuten (norm: 75%)	87	≥ 75 ³	≥ 75	84

1 Er is 10 maal advies gevraagd en handhavingsadvies verkregen.

2 Geoefendheid is op dit moment nog niet vastgelegd, zal straks worden gemeten aan de hand van de oefenpaspoorten.

3 In 2013 geen cijfers beschikbaar, door problemen met de brondata konden gegevens niet worden geëxporteerd en bewerkt tot prestatie-indicatoren.

Wat heeft het gekost?

6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
PROG 6A Algemene regionale samenwerking	Lasten	1.407	1.386	17	1.403	1.369	34
	Baten	-7	0	0	0	-3	3
Saldo		1.400	1.386	17	1.403	1.366	37
PROG 6B Bestuur en dienstverlening	Lasten	9.981	9.695	597	10.292	9.950	341
	Baten	-906	-877	-33	-911	-1.028	117
Saldo		9.075	8.818	563	9.381	8.922	459
PROG 6C Openbare orde en veiligheid	Lasten	336	417	-29	388	361	27
	Baten	-12	-8	0	-8	-14	7
Saldo		324	409	-29	380	347	34
PROG 6D Brandweer en rampenbestrijding	Lasten	1.336	1.481	-90	1.391	1.315	75
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		1.336	1.481	-90	1.391	1.315	75
Programma	Lasten	13.060	12.979	495	13.474	12.996	478
	Baten	-926	-885	-33	-918	-1.046	127
Saldo van baten en lasten		12.134	12.094	461	12.555	11.951	605
Reserves	Toevoeging	2.306	487	410	897	1.070	-173
	Onttrekking	-3.994	-1.341	-550	-1.891	-1.891	0
Mutaties reserves		-1.688	-853	-140	-994	-821	-173
Resultaat		10.447	11.241	321	11.562	11.130	432

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

B. Bestuur en dienstverlening

Studiekosten bestaan uit een regulier opleidingsbudget en een individueel opleidingsbudget. Bij individueel opleidingsbudget hebben de ambtenaren de mogelijkheid om dit budget a € 500 per persoon per jaar in 3 jaar op te sparen en in een keer op te vragen. Dit is nog niet volledig benut en wordt meegenomen voor € 72.000 in de resultaatbestemming 2014.

ICT onderhoud en software, € 177.000 minder uitgegeven dan begroot in 2014. Conform beleidskader reserves en voorzieningen wordt dit resultaat verwerkt met de reserve informatiebeleidsplan. Zie ook de toelichting bij de verrekening reserves van programma 6.

Griffie en Rekenkamer; € 74.000 minder uitgegeven aan druk- en kopieerkosten, notulenvergoedingen, advieskosten en overige kosten in 2014.

Reisdocumenten; de inkomsten voor de reisdocumenten worden afgedragen aan het Rijk, deze zijn € 45.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit geeft zowel op de lasten als op de baten een verhoging maar is budgettair neutraal.

Leges; ook op de andere legesopbrengsten, zoals huwelijken, burgerlijke stand, APV en rijbewijzen zijn de baten hoger uitgevallen dan begroot, € 30.000.

Concernzaken; er waren medewerkers gedetacheerd bij andere gemeentelijke organisaties waarvoor een vergoeding is verkregen van € 22.000 die niet geraamd was.

Effect: minder lasten in programma 6B € 368.000, meer baten in programma 6B € 97.000; saldo € 442.000 positief

D. Brandweer en rampenbestrijding

Binnen de loonbetalingen voor piketdiensten rampenbestrijding is een voordeel behaald van € 29.000. Restant voordeel op de lasten bestaat uit lagere doorbelaste kosten brandweerkazerne door hogere opbrengsten (servicekosten) en diverse kleine voordelen op overige posten € 46.000

Effect: minder lasten in programma 6D € 75.000; saldo € 75.000 positief

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 6	Toevoeging	0	0	50	50	50	0
	Onttrekking	-1.100	0	-236	-236	-236	0
Saldo		-1.100	0	-186	-186	-186	0
Rekenkamer	Toevoeging	0	0	0	0	11	-11
	Onttrekking	-6	0	0	0	0	0
Saldo		-6	0	0	0	11	-11
Voormalig personeel	Toevoeging	17	0	236	236	236	0
	Onttrekking	-224	-143	-95	-238	-238	0
Saldo		-207	-143	141	-2	-2	0
Jaarafsluiting programma 6	Toevoeging	218	0	100	100	100	0
	Onttrekking	0	0	-218	-218	-218	0
Saldo		218	0	-118	-118	-118	0
Egalisatie exploitatielasten programma 6	Toevoeging	85	487	0	487	487	0
	Onttrekking	-613	-267	0	-267	-267	0
Saldo		-527	220	0	220	220	0
Regionale investeringsfonds RIF	Toevoeging	755	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-571	-571	0	-571	-571	0
Saldo		184	-571	0	-571	-571	0
Regionalisering	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-270	-59	0	-59	-59	0
Saldo		-270	-59	0	-59	-59	0
Informatiebeleidsplan	Toevoeging	131	0	23	23	185	-162
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		131	0	23	23	185	-162
Gemeensch. regeling Oude Rijnzone prog 6	Toevoeging	1.100	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-348	-300	0	-300	-300	0
Saldo		752	-300	0	-300	-300	0
Resultaat voorgaand jaar pr 6	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-862	0	0	0	0	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Saldo		-862	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	2.306	487	410	897	1.070	-173
	Onttrekking	-3.994	-1.341	-550	-1.891	-1.891	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6		-1.688	-853	-140	-994	-821	-173

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. 2014 > € 15.000

Informatiebeleidsplan

Voor 2014 was het Informatiemanagement budget incidenteel verhoogd voor het project modernisering GBA (BRP). Dit project heeft landelijk vertraging opgelopen. Daarnaast is er een incidenteel budget doorgeschoven ten behoeve van de website. De website valt veel lager uit qua kosten dan verwacht. Enkele andere wettelijke verplichtingen (iNUP) zijn door de intensieve samenwerking met de SP71 gemeenten opgeschoven naar 2015. De incidentele kosten zijn door de gezamenlijke aanbesteding lager, dit heeft tevens een positieve invloed op het budget. Conform nota reserves en voorzieningen wordt het resultaat verwerkt met de reserve informatiebeleidsplan.

Effect: Hogere storting van € 162.000

Programma 7 : Grondontwikkeling

7A Grondontwikkeling algemeen

Inleiding

De gemeente heeft nog verschillende gronden en opstallen in eigendom waar ze geen bestemming (meer) voor heeft. Deze locaties worden herontwikkeld voor onder andere woningbouw, maar ook bijvoorbeeld voor een supermarkt naast het zwembad de Does. Voor deze locaties wordt een ontwikkelingskader opgesteld (zie programma 5A Ruimtelijke ordening en vervolgens worden de gronden in ontwikkeling gebracht. Meestal gebeurt de ontwikkeling door een andere partij als gevolg van een aanbesteding of samenwerkingsovereenkomst.

Doel	Herontwikkeling locaties		
SMART doel	1. Passende (stedenbouwkundige)kaders formuleren teneinde herinvulling en herbestemming van de leegkomende locaties te realiseren.	2. Afsluiten van overeenkomsten om medewerking te verlenen aan de (ruimtelijke) procedures om de gewenste ontwikkeling op leeggekomen locaties te realiseren.	3. Doorlopen ruimtelijke procedures om de ontwikkeling mogelijk te maken. Dit kan met een bestemmingsplan of een afwijkingsprocedure.
Activiteiten 2014	1.1 Opstellen kaders en randvoorwaarden locatie voormalige Driemasterschool.	2.1 Afsluiten overeenkomst voor locatie Willem de Zwijgerlaan 1.	3.1 Doorlopen ruimtelijke procedures voor locatie Willem de Zwijgerlaan 1. 3.2 Doorlopen ruimtelijke procedure voor locatie Amaliaplein.
Prestatie-indicator	<ul style="list-style-type: none"> - Raadsbesluit tot vaststelling randvoorwaarde - Bouw / realisatie - Collegebesluit voor afsluiten overeenkomsten - Vaststellen vvgb of bestemmingsplan door raad - Verlenen van vergunningen door college - Verkoop en overdacht gronden 		

Wat hebben we bereikt?

1. *Passende (stedenbouwkundige)kaders formuleren teneinde herinvulling en herbestemming van de leegkomende locaties te realiseren.*

Dit is in 2014 voor de Willem de Zwijgerlaan, Amaliaplein afgerond. Voor de Driemasterlocatie is een voorstel in de vorm van ontwikkelvisie geformuleerd.

2. *Afsluiten van overeenkomsten om medewerking te verlenen aan de (ruimtelijke) procedures om de gewenste ontwikkeling op leeggekomen locaties te realiseren.*

Voor de ontwikkeling van de Willem de Zwijgerlaanlocatie is er met Rijnhart Wonen een intentieovereenkomst gesloten. Voor de locatie Amaliaplein is het sluiten van de koopovereenkomst vertraagd en zal nu in 2015 plaatsvinden.

3. *Doorlopen ruimtelijke procedures om de ontwikkeling mogelijk te maken. Dit kan met een bestemmingsplan of een afwijkingsprocedure.*

De ontwikkeling van de Willem de Zwijgerlaan past binnen het geldende bestemmingsplan. Voor Amaliaplein en Driemaster wordt de procedure naar verwachting in 2015 gestart.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Opstellen kaders en randvoorwaarden locatie voormalige Driemasterschool.

Voor de locatie Driemaster is in 2014 samen met stakeholders een gebiedsanalyse gedaan en zijn voor het gebied diverse scenario's met woningbouw opgesteld. Deze zijn eind 2014 vertaald in een ontwikkelvisie. Deze visie wordt begin 2015 voorgelegd aan de raad.

2.1 Afsluiten overeenkomst voor Willem de Zwijgerlaan 1.

In vervolg op de intentieovereenkomst met Rijnhart Wonen voor de vestiging van een Thomashuis is een koopovereenkomst en exploitatieovereenkomst voorbereid. De overdracht vindt begin 2015 plaats.

3.1 Doorlopen ruimtelijke procedures voor locatie Willem de Zwijgerlaan 1.

Rijnhart Wonen werkt de plannen voor de vestiging van het Thomashuis op deze locatie uit. Daarna zal Rijnhart Wonen de aanvraag voor de omgevingsvergunning doen.

3.2 Doorlopen ruimtelijke procedures voor locatie Amaliaplein.

De overeenkomst voor de ontwikkeling van locatie Amaliaplein is nog in afrondende fase. Met de provincie en omliggende gemeenten is overleg over de regionale afstemming van de supermarktontwikkeling. Daarvoor wordt een regionale detailhandelsvisie opgesteld. Deze regionale visie en afstemming zijn vereist om binnen de nieuwe Verordening Ruimte van de provincie te passen. De visie wordt in 2015 vastgesteld. De koper heeft mede daardoor de plannen nog niet verder uitgewerkt.

Prestatie-indicatoren

	onderwerp	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Raadsbesluit tot vaststelling randvoorwaarden	Amaliaplein WdZ Driemaster		0%	Gereed	
Collegebesluit voor afsluiten overeenkomsten	Amaliaplein WdZ Driemaster			Gereed Start	
Vaststellen vvgb of bestemmingsplan door raad	Amaliaplein WdZ Driemaster			Gereed Gereed 50%	
Verlenen van vergunningen door college	Amaliaplein WdZ Driemaster			Gereed Gereed	
Verkoop en overdracht gronden	Amaliaplein WdZ Driemaster			Overdracht Gereed	
Bouw/oplevering	Amaliaplein WdZ Driemaster			Start Start	

7B Grondontwikkeling Centrumplan

Inleiding

Het project Centrumplan heeft als hoofddoel een kloppend dorpshart te realiseren. Dat doen wij o.a. door het realiseren van een levendiger centrum met een groter aantal openbare functies en het aantrekkelijker maken om in het gebied te verblijven door opwaardering van de openbare ruimte en uitbreiding van het winkelareaal.

Doel	Door uitbreiding van winkelareaal en het aantrekkelijker maken van het centrumgebied een aantrekkelijker woon- en leefklimaat in Leiderdorp maken	
SMART doel	1. Het ten opzichte van 2010 verbeteren en vergroten met ongeveer 7.500 m2 bvo van het winkelareaal in Winkelhof in 2015.	2. Het openbaar gebied in het centrum uiterlijk in 2015 ten opzichte van 2010 kwalitatief hoogwaardiger in te richten.
Activiteiten 2014	1.1 Verlenen vergunning activiteit bouwen.	2.1 Uitvoering aanpassing kruispunt Engelendaal.
Prestatie-indicator	1. Waardering van bewoners voor het dorpshart en Winkelhof	
	2. Oplevering openbaar gebied	
	3. Onherroepelijk bestemmingsplan Nieuw Centrum	
	4. Levering bouwrijpe grond aan Wereldhave en overdracht gronden	
	5. Afgifte omgevingsvergunning	
	Start bouw	
	Uitbreiding uitbreiding Winkelhof	

Wat hebben we bereikt?

1. Winkelhof qua winkelareaal uitbreiden

Wereldhave is van plan minder m2 uitbreiding te realiseren. Dit voornemen is in december 2014 aan de raad gepresenteerd. Feitelijke indiening van plannen wordt op korte termijn verwacht, maar is afhankelijk van huurpotentieel (de gesprekken lopen). Ondertussen is in pandig begonnen met de verbetering van het bestaande winkelcentrum.

2. Het openbaar gebied in het centrum kwalitatief hoogwaardiger in te richten.

Door het wachten op concrete uitbreidingsplannen kon de grootschalige aanpak van het openbare gebied nog niet gestart worden. Wel is het braakliggend stuk grond dat bestemd is voor uitbreiding aanzienlijk opgeknapt door gras in te zaaien en plantenbakken te plaatsen die door cliënten van Gading/Gemiva worden verzorgd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Verlenen vergunning activiteit bouwen.

De vergunningverlening is verschoven naar 2015. Wel is medio 2014 op verzoek van Wereldhave schriftelijk vastgelegd dat de gemeente bereid is medewerking te verlenen aan uitbreiding van het winkelbestand, ook met grotere winkelunits.

2.1 Uitvoering aanpassing kruispunt Engelendaal.

In het kader van het IVVP zijn alle voorbereidingen getroffen, inclusief aanbesteding. Feitelijk uitvoering zal medio 2015 plaatsvinden.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Onherroepelijk bestemmingsplan Nieuw Centrum	Tussen-uitspraak RvS op 30-3-2012 met reactie gemeenteraad d.d.10-9-2012 incl. vastgesteld IVVP		Zo nodig aanpassen	Wacht op aanvraag
Levering bouwrijp grond aan Wereldhave en overdracht gronden aan Wereldhave				
Afgifte omgevingsvergunningen	wacht op aanpassing van de aanvraag		100%	Wacht op aanvraag
Oplevering openbaar gebied	terrein oude gemeentehuis zo veel mogelijk groen ingericht met behoud van parkeerplaatsen.		Realisatie IVVP maatregelen Engelendaal, Heinsiuslaan	Oude gemeentehuissterrein met gras ingezaaid
Uitbreiding Winkelhof	wacht op planvorming Wereldhave		Vergunning en start bouw	Wacht op aanvraag
Hoogwaardige inrichting verblijfsgebied			Aanleg	lets verbeterd door inzaaien gras.
Waardering van bewoners voor het dorpshart en Winkelhof				

7C Grondontwikkeling W4

Inleiding

De grondontwikkeling W4 dient voor het genereren van gelden waardoor het mogelijk wordt onze bijdrage aan de verlengde verdiepte A4 (gedeeltelijk) terug te verdienen.

We willen dit bereiken door het ontwikkelen van locaties binnen Leiderdorp met het oog op wonen, werken, water en wegen.

Doel	Generen van een bijdrage voor de verlengde en verdiepte A4	
SMART doel	1. In 2014 hebben wij in het plangebied W4 twee woonlocaties, Plantage en Mauritskwartier, tot ontwikkeling gebracht die financieel bijdragen aan de verlengde en verdiepte A4.	2. In 2015 hebben wij in het plangebied W4 de werklocatie Bospoort tot ontwikkeling gebracht.
Activiteiten 2014	1.1 Toetsen en bewaken realisatie woningbouw.	2.1 Slopen bestaande pannenkoekenboerderij.
	1.2 Er wordt een aantal recreatievoorzieningen aangelegd.	2.2 Inzetten op verkoop van kavels Paviljoens 1 en 2
Prestatie-indicator	Bijdrage aan Rijkswaterstaat	
	Inrichting Munnikkenpolder (extra huuropbrengst te verwachten i.v.m. verlening van 1 jaar van 2014 naar 2015)	
	Het verplaatsen van de Munnikkenmolen en Meerburgermolen en de inrichting van de nieuwe locatie	
	Opleveren van fietspaden en fietsbruggen	
	Het verplaatsen van de kanovereniging naar de Munnikkenpolder	
	Het woonrijp opleveren van Weteringpark	
	Het afronden van het Groencompensatieplan	
	Opleveren bouwrijpe grond Plantage	
	Woonrijp opleveren Mauritskwartier (park Groen Schans)	
	Opleveren bouwrijpe grond Ikea	
	Opleveren bouwrijpe grond paviljoens	
	Bouwrijp opleveren kavel M Mauritskwartier	
Slopen van de bestaande pannenkoekenboerderij		

Wat hebben we bereikt?

1. Ontwikkelen twee woonlocaties in 2014

Mauritskwartier is, met uitzondering van Kavel M en Boomgaardlaan, afgerond. Woonrijp maken van Boomgaardlaan is voorbereid en aanbesteed. De uitvoering vindt plaats in januari 2015 en medio 2015 is de oplevering van de weg.

Plantage is een stap verder met de positieve uitspraak op 31 december 2014 van de Raad van State over bestemmingsplan W4, dat nu onherroepelijk is. Tevens is een realisatieovereenkomst en een contract over de grondverkoop met Bohemen afgesloten in december 2014. De gemeenteraad heeft in oktober 2014 een coördinatiebesluit genomen, zodat alle benodigde vergunningen in zo kort mogelijke tijd kunnen worden verleend.

2. Ontwikkelen van werklocaties in 2015

Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen rondom Vierzicht en de mogelijke paviljoens in Bospoort. Nu de pannenkoekenboerderij is gesloopt, kunnen wij in het eerste kwartaal 2015 de gronden bouwrijp opleveren aan IKEA. Feitelijke realisatie van IKEA is uitgesteld. Het bedrijf heeft aangegeven de opzet van zijn plannen te heroverwegen en mogelijk te vernieuwen/innoveren.

Wat hebben we ervoor gedaan?

1.1 Toetsen en bewaken realisatie woningbouw.

Door een tussenuitspraak van de Raad van State over bestemmingsplan W4 moest er een nadere onderbouwing van de woningbehoefte komen. Dit heeft tot instemming van de Raad van State met het bestemmingsplan geleid. Het noodzakelijke uitwerkingsplan van het globale bestemmingsplan W4 is opgesteld en eind 2014 ter inzage gelegd, tegelijk met de aanvraag omgevingsvergunning voor 23 vrije sector woningen. Intensief overleg met Bohemen is er geweest over bouwplannen in gebied Plantage, alsook met de omwonenden. Alle voorbereidingen zijn getroffen om het gebied bouwrijp te maken in het 2e kwartaal 2015.

1.2 Er wordt een aantal recreatievoorzieningen aangelegd.

Zoals verwacht is het contract met de Grondbank een jaar verlengd, waarbij wij als surplus de inrichting met een strand eind 2015 tegemoet mogen zien. Na de afronding van de inrichting kan ook de kanovereniging zijn definitieve plaats in dit gebied innemen. De langzaamverkeersroute over de W4 ter hoogte van het gemeentehuis zal medio 2015 worden opengesteld.

2.1 Slopen bestaande pannenkoekenboerderij.

Medio 2014 hebben de sloopwerkzaamheden plaatsgevonden. Dit terrein vormt een deel van de aan IKEA op te leveren bouwrijpe gronden.

2.2 Inzetten op verkoop van kavels Paviljoens 1 en 2

Er zijn besprekingen over een soort voorverkoop/reservering van deze Paviljoens geweest. Deze hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid, mede omdat besluitvorming hieromtrent min of meer gerelateerd is aan de plannen van IKEA.

Prestatie-indicatoren

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Bijdrage aan Rijkswaterstaat	€ 8,8 miljoen	in 2012 voldaan, n.v.t.		
Inrichting Munnikkenpolder (extra huuropbrengst te verwachten i.v.m. verlenging van 1 jaar van 2014 naar 2015)	Uitvoering	Deels in uitvoering, deels planfase	Deels in uitvoering, deels planfase	Contract verlenging tot eind 2015; deelsingericht
Het verplaatsen van de Munnikkenmolen en Meerburgermolen en de inrichting van de nieuwe locatie	Munnikkenmolen verplaatst, nog niet geopend	100%	100%	100%
Opleveren van fietspaden en fietsbruggen		Vorbereidingsfase	100%	20 % Voorbereiding afgerond en uitvoering gaande. Oplevering medio 2015
Het verplaatsen van de kanovereniging naar de Munnikkenpolder		Geen ontwikkelingen	100%	Wacht op inrichting Munnikkenpolder
Het woonrijp opleveren van Weteringpark		-	100%	Afgerond
Het afronden van het Groencompensatieplan		Loopt door tot en met 2015	100%	Werkzaamheden voorbereid
Opleveren bouwrijpe grond Plantage	Planfase	Planfase	50%	0% Voorbereiding afgerond Oplevering 100% 2e kwartaal 2015
Woonrijp opleveren Mauritskwartier (park Groen Schans)				afgerond

	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Opleveren bouwrijpe grond Ikea		95%	100%	100% Overdracht voorbereid; wordt 2e kwartaal 2015
Opleveren bouwrijpe grond paviljoens		Geen ontwikkelingen		Geen ontwikkelingen
Bouwrijp opleveren Kavel M Mauritskwartier		Geen ontwikkelingen		Grond is bouwrijp. Wacht op kopers
Het slopen van de bestaande pannenkoekenboerderij		95%	100%	100%

Wat heeft het gekost?

7 Grondontwikkeling bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
PROG 7A Grondontwikkeling algemeen	Lasten	286	72	4.393	4.465	281	4.184
	Baten	-232	0	-4.564	-4.564	-383	-4.181
Saldo		55	72	-172	-100	-102	2
PROG 7B Grondontwikkeling Centrumplan	Lasten	5.900	199	710	910	488	422
	Baten	-5.898	-195	-700	-895	-586	-308
Saldo		2	5	10	15	-98	113
PROG 7C Grondontwikkeling W4	Lasten	3.002	11.365	8.179	19.544	5.878	13.665
	Baten	-2.915	-8.598	-11.272	-19.870	-7.078	-12.791
Saldo		88	2.767	-3.094	-326	-1.200	874
Programma	Lasten	9.188	11.636	13.282	24.918	6.648	18.270
	Baten	-9.044	-8.792	-16.537	-25.329	-8.048	-17.281
Saldo van baten en lasten		144	2.844	-3.255	-411	-1.400	989
Reserves	Toevoeging	1.484	529	3.838	4.366	1.408	2.958
	Onttrekking	-1.830	-3.541	-682	-4.223	-270	-3.953
Mutaties reserves		-346	-3.012	3.156	143	1.138	-995
Resultaat		-202	-168	-99	-267	-262	-5

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Grondontwikkeling Algemeen

Een groot deel van de grondexploitaties lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening betreft een momentopname en kan afwijken van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten, per saldo geeft het geen resultaat omdat de gemaakte kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans. De lasten en of baten schuiven door naar toekomstige jaren. Indien de uiteindelijk prognose negatief zou worden komt dit tot uiting in een dotatie aan de voorziening. Zowel de lasten als de baten bij de grondexploitatie Amaliaplein zijn doorgeschoven in de tijd.

Effect: per saldo budgettair neutraal.

B. Grondontwikkeling Centrumplan

In 2014 worden de projecten Hoek Merelstraat en Meas afgesloten.

Hoek Merelstraat is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 270.816. Voor de Hoek Merelstraat is een voorziening van € 358.596 getroffen vanuit de reserve Bouw- en grondexploitaties. Het voordeel van € 87.799 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Meas is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 56.420. Voor het project Meas is een voorziening getroffen van € 66.897. Het voordeel van € 10.477 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Effect: saldo € 98.276 positief.

C. Grondontwikkeling W4

Een groot deel van de grondexploitaties lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening betreft een momentopname en kan afwijken van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten, per saldo geeft het geen

resultaat omdat de gemaakte kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans. De lasten en of baten schuiven door naar toekomstige jaren. Indien de uiteindelijke prognose negatief zou worden komt dit tot uiting in een dotatie aan de voorziening.
Effect circa € 12 mln. aan baten en 13 mln. aan lasten.

De onderstaande projecten leiden wel tot een exploitatieresultaat en worden verrekend met de reserves.

In 2014 is een voordeel op de huur van de zandwinning van € 225.000 behaald. Conform Gig 2014 is een nadeel van € 156.000 opgenomen. Omdat er een verlenging moest komen voor het huurcontract van de zandwinning en dit een meevaller zou zijn ten opzichte van de totale prognose is er bij het opstellen van de begroting 2014 € 200.000 voordeel op de huur van de Grondbank in de exploitatie opgenomen. Het voordeel bedraagt voor de W4 reserve € 25.000. Voordeel ten opzichte van de begroting (- € 156.000 + € 225.000 =) € 179.000.

Conform GIG 2014 wordt in 2014 het project Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput afgesloten. Dit project wordt met een boekwaarde van € 3.229.821 afgesloten. Voor dit project is een voorziening ten laste van de W4 reserve getroffen waarvan de hoogte van € 3.242.726 gebaseerd is op de contante waarde per 1/1/2014. Daarbij is conform begroting rente toegerekend in 2014 € 113.495, totaal stand voorziening per 31/12/2014 € 3.356.221. Het voordeel tussen de voorziening en totale boekwaarde € 126.400 wordt teruggestort in de reserve W4. Voordeel ten opzichte van de begroting (€ 126.400 + € 113.495) € 240.000.

In 2014 is er een gronduitgifte- en ontwikkelingsovereenkomst gesloten voor de Plantage. Hierop is de prognose aangepast van de uitgaven en inkomsten en is de voorziening naar beneden bijgesteld. De vrijval € 459.333 die hiervan het gevolg is, is gestort in de reserve W4. Voordeel ten opzichte van de begroting € 459.000.

Effect: Saldo € 878.000

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Bouw- en grondexploitaties programma 7	Toevoeging	13	65	361	425	98	327
	Onttrekking	-54	-109	-371	-480	-40	-440
Saldo		-42	-45	-10	-55	58	-113
Egalisatie exploitatielasten programma 7	Toevoeging	50	0	304	304	304	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		50	0	304	304	304	0
Bestemmingsreserve W4	Toevoeging	1.421	464	3.172	3.636	1.005	2.631
	Onttrekking	-1.776	-3.431	-311	-3.742	-230	-3.513
Saldo		-354	-2.967	2.862	-106	776	-881
Totaal	Toevoeging	1.484	529	3.838	4.366	1.408	2.958
	Onttrekking	-1.830	-3.541	-682	-4.223	-270	-3.953
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7		-346	-3.012	3.156	143	1.138	-995

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Bouw- en Grondexploitaties

In de begroting is rekening gehouden met de onttrekking van de boekwaarde € 440.000 van de projecten Hoek Merelstraat en Meas. Werkelijk is het positieve verschil € 98.000 tussen de totale boekwaarde en de getroffen voorziening gestort in de reserve.
Effect: lagere storting € 327.000, minder onttrekking € 440.000; saldo € 113.000.

Bestemmingsreserve W4

Voordeel Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput; Voor dit project is alleen het voordelige saldo van de getroffen voorziening en de boekwaarde € 240.000 in de reserve gestort. In de begroting is de totale onttrekking van de boekwaarde, en de totale storting van de voorziening in de reserve opgenomen.

Vrijval voorziening Plantage, € 459.333

Voordeel Zandwinning ten opzichte van de begroting, € 179.000

Effect: Lagere storting € 2.631.000, Lagere onttrekking € 3.513.000; saldo € 882.000

Algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Inleiding

Dit hoofdstuk is een verplicht voorgeschreven hoofdstuk binnen de jaarstukken volgens het besluit Begroting & Verantwoording (BBV). Dit hoofdstuk bevat een uiteenzetting van de financiering van de voorzieningenniveaus van de gemeente Leiderdorp zoals dat in de voorgaande 7 programma's is uiteengezet.

Wat hebben we bereikt?

Een degelijk financieel beleid.

Het financieel beleid is gebaseerd op een meerjarig sluitende begroting waarbij structurele lasten worden gedekt met structurele baten. Nieuw beleid is gefinancierd door oud beleid in te ruilen en meevallers zijn vrijgevallen naar de algemene middelen en tegenvallers worden zoveel als mogelijk gecompenseerd binnen het programma.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Algemene uitkering

De fluctuaties in de algemene uitkering worden opgevangen in de behoedzaamheidsreserve, hierdoor hebben deze fluctuaties niet langer invloed op de lopende begroting en het jaarrekeningresultaat. Aan de hand van de circulaires over het gemeentefonds zijn begrotingswijzigingen voorgelegd om mutaties in deze reserve vast te leggen.

Belasting- en legesverordeningen

De belastingverordeningen die met ingang van 2014 zijn gaan gelden zijn vastgesteld in de raadsvergadering van december 2013. Deze verordeningen zijn waar nodig aangepast aan de modelverordeningen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en daar waar nodig aangepast aan de ontwikkelingen in de wetgeving en jurisprudentie. Uitgangspunt was om de opbrengst van de tarieven maximaal kostendekkend te maken met inachtneming van de wettelijke maxima. Deze kostendekkendheid van de tarieven zijn aan een onderzoek onderworpen en aanpassingen zijn doorgevoerd in de vastgestelde legesverordening 2014.

Doorontwikkelen Planning & Control producten

In 2014 is het proces van de doorontwikkeling Planning & Control producten doorgezet en de verantwoordelijkheid voor de planning & control producten is verschoven van financiën naar de beleidsinhoudelijke afdelingen. De kwaliteit van de planning & control producten is verbeterd doordat de inhoud van het werk en de financiële implicaties meer in samenhang worden gezien. De coördinatie van de planning & control producten ligt bij Servicepunt71.

Interne rente

Het rentepercentage is conform de financiële kadernota 2014-2017 gelijk gebleven op 3,5%.

Prestatie-indicatoren

Doel	meetpunt	2012 (w)	2013 (w)	2014 (b)	2014 (w)
Gezonde financiën op lange termijn	Een sluitende begroting/jaarrekening	ja € 2.091.318	ja € 545.391	ja € 684.000	ja € 953.270
	Een structureel sluitende begroting/jaarrekening	ja	ja	ja	ja

Wat heeft het gekost?

Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	Lasten	136	206	-45	161	149	12
	Baten	-7.175	-7.678	0	-7.678	-7.485	-193
Saldo		-7.039	-7.472	-45	-7.517	-7.336	-181
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-23.162	-23.467	-201	-23.668	-23.840	173
Saldo		-23.162	-23.467	-201	-23.668	-23.840	173
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	Lasten	0	55	-55	0	0	0
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	55	-55	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	Lasten	407	408	-3	405	396	9
	Baten	-814	-679	-222	-901	-900	-2
Saldo		-406	-271	-226	-496	-504	7
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	Lasten	2.194	2.601	-483	2.118	2.042	76
	Baten	-3.535	-4.590	1.094	-3.495	-3.395	-100
Saldo		-1.341	-1.989	611	-1.378	-1.353	-25
Alg dekkingsmiddelen F Overig	Lasten	89	1	14	16	15	1
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		89	1	14	16	15	1
Programma	Lasten	2.827	3.271	-572	2.699	2.602	98
	Baten	-34.685	-36.414	671	-35.743	-35.620	-123
Saldo van baten en lasten		-31.858	-33.142	99	-33.044	-33.018	-25
Reserves	Toevoeging	2.124	610	645	1.255	1.428	-173
	Onttrekking	-1.161	-163	-711	-874	-874	0
Mutaties reserves		963	447	-66	381	554	-173
Resultaat		-30.895	-32.696	33	-32.662	-32.464	-198

Verschillen programma's begroot na wijziging t.o.v. 2014.

De verschillenanalyse is gebaseerd op afwijkingen > € 50.000. Afwijkingen < € 50.000 per programmaonderdeel worden niet nader toegelicht.

A. Lokale heffingen

De OZB inkomsten vallen tegen € 179.000 ten opzichte van de begroting. Dit heeft te maken met onder andere waardevermindering na bezwaar en leegstand. Een nakohier (naheffing) wordt in 2015 opgelegd en heeft nog betrekking op boekjaar 2014. Precariobelasting is opgenomen in de 2e bestuursrapportage. Een te hoge indexatie in 2013 leidt tot een onderschrijding baten van € 42.000. Een voorstel tot verlaging van de opbrengsten wordt meegenomen in de Kadernota 2016-2019. In 2014 zijn er voor de invordering meer aanmaningen en dwangbevelen uitgegaan dan oorspronkelijk geraamd, € 46.000.

Effect: minder baten in programma lokale heffingen € 175.000; saldo € 175.000 negatief.

B. Algemene Uitkering

Het voordeel wordt veroorzaakt door de decembercirculaire 2014. Voor 2014 wordt als gevolg van aanpassing van de uitkeringsfactor een voordeel verwacht. De definitieve uitkeringsfactor wordt pas in 2015 bekend. Conform de Nota reserves en voorzieningen (december-2013) wordt het voordeel in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort.

Effect: meer baten in programma Algemene Uitkering € 173.000, hogere dotatie in reserve behoedzaamheid; saldo budgettair neutraal

E. Financiering

Op de rente langlopende geldleningen is een voordeel behaald van € 82.000, niet het volledige bedrag aan verwachte leningen is nodig gebleken. Op de te ontvangen rente vanuit het grondbedrijf is een nadeel van € 84.500 ontstaan. Er zijn minder uitgaven bij het Grondbedrijf gedaan dan conform Gig 2014 gepland was. Ook zijn er minder uitgaven op de gemeentelijke investeringen gedaan want ook bij de toegekende rente aan investeringen is een nadeel op de baten van € 20.000.

Effect: minder lasten in programma Financiering € 82.000; minder baten € 104.500; saldo € 22.500 negatief

VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve algemene dekkingsm.	Toevoeging	1.005	0	545	545	545	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		1.005	0	545	545	545	0
opbrengst verkoop NUON alg dekkingsm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-86	0	0	0	0	0
Saldo		-86	0	0	0	0	0
Bouw- en grondexploitaties alg dekkingsm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-156	-163	0	-163	-163	0
Saldo		-156	-163	0	-163	-163	0
Resultaat na bestemm. voorgaand jaar	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-919	0	-545	-545	-545	0
Saldo		-919	0	-545	-545	-545	0
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds AD	Toevoeging	1.119	610	100	710	883	-173
	Onttrekking	0	0	-165	-165	-165	0
Saldo		1.119	610	-66	544	717	-173
Totaal	Toevoeging	2.124	610	645	1.255	1.428	-173
	Onttrekking	-1.161	-163	-711	-874	-874	0
VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING		963	447	-66	381	554	-173

Verschillen mutatie reserves begroot na wijziging t.o.v. werkelijk 2014 > € 15.000

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Conform de Nota reserves en voorzieningen (december-2013) wordt het voordeel op de uitkering uit het gemeentefonds in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort.

3.2 Paragrafen

Paragraaf 1 : Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Leiderdorp geheven belastingen, heffingen en leges. De paragraaf geeft inzicht in de tariefontwikkeling, de opbrengsten en de lokale lastendruk.

A. Overzicht van de lokale heffingen

De volgende heffingen worden door de gemeente Leiderdorp opgelegd en ingevorderd:

1. Onroerende-zaakbelastingen;
2. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
3. Rioolheffing;
4. Hondenbelasting;
5. Precariobelasting;
6. Marktgeden;
7. Lijkbezorgingrechten;
8. Toeristenbelasting;
9. Leges.

B. Ontwikkelingen / Actualiteit

Wetsvoorstel vrijstelling precariobelasting op netwerken nutsbedrijven. Naar aanleiding van de motie Van der Burg (Kamerstukken II, 32 500-VII, nr. 9) is er een nieuw wetsvoorstel gemaakt over vrijstelling van de precariobelasting voor netwerken van nutsbedrijven. Door dit voornemen zullen de netwerken van nutsbedrijven worden vrijgesteld van precariobelasting. Het Wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting van nutsbedrijven is nog niet naar de Tweede Kamer. Minister Plasterk neemt meer tijd om te studeren op reële alternatieven. Daarbij wordt onderzocht of er een constructie naar analogie met de 'gedoogconstructie' in de Telecomwet mogelijk is. Het wetsvoorstel tot afschaffing precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven houdt hij tot die tijd aan. Over dit concept wetsvoorstel heeft de Raad van State in september 2012 advies uitgebracht. Het concept wetsvoorstel en het advies van de Raad van State zijn niet openbaar en derhalve is het nu niet duidelijk hoe het voorstel ervoor staat.

C. Beleid lokale heffingen (tarieven)

Algemeen

De Leiderdorpsse belastingopbrengsten stegen net als de leges in 2014 met 2% ten opzichte van 2013.

OZB

In de begroting 2013 - 2016 was voor 2014 een extra stijging van de OZB opgenomen van 1%, gekoppeld aan een evenredige daling van de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Tezamen met de doorgevoerde indexatie van 2% stegen de tarieven van de OZB ten opzichte van 2013 met 3%. De tarieven zijn berekend op basis van de nieuwe WOZ concept-waarden 2014 (waardepeildatum 1-1-2013).

Onderstaande tabel toont het verloop van de tarieven in de periode 2012 tot en met 2014.

OZB		2012	2013	2014
Woningen	Eigenaar	0,1452%	0,1545%	0,1654%
Niet-woningen	Gebruiker	0,1569%	0,1752%	0,2135%
Niet-woningen	Eigenaar	0,2046%	0,2286%	0,2655%

Afvalstoffenheffing, reinigingsrecht en rioolheffing

Wij streven ernaar de tarieven zodanig vast te stellen dat de geraamde opbrengst gelijk is aan de geraamde lasten, zodat deze overeenkomen met het wettelijk toegestane dekkingspercentage van 100%. Beide tarieven zijn gebaseerd op de te verwachten exploitatiekosten van beide activiteiten, periodiek groot onderhoud, en met de aan toekomstige investeringen gerelateerde kapitaallasten. Eventuele overschotten en tekorten op de reiniging en riolering worden verrekend met de egalisereserves. Voor zowel rioolheffing als de afvalstoffenheffing is een meerjarige investeringsprognose opgesteld.

Bij de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht zijn de afgelopen jaren toenemende overschotten ontstaan. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door een teruglopend volume aan de aanbodzijde, met dito consequenties voor de verwerkingskosten. Voor de komende jaren zullen de nu nog bovengronds staande wijkcontainers ondergronds worden gebracht en tevens zullen hierna de nog bovenstaande milieucorneren ondergronds worden gebracht.

Door de kostenontwikkeling bij inzameling en de verwerking van afvalstromen hoefden de tarieven voor de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten niet te stijgen. De opbrengsten in de begroting 2013 opgenomen zijn eerst met 2% geïndexeerd en vervolgens verlaagd met de extra verhoging van de rioolheffing (conform GRP 5,5%), de 1% van de OZB die al bij de begroting was vastgesteld en een extra bedrag van € 100.000. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten 2014 daalden in 2014 met 5,2%.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing in EURO's	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Tarief éénpersoonshuishouden	225,35	220,45	208,99
Tarief tweepersoonshuishouden	295,33	289,03	274,00
Tarief meer dan twee persoonshuishouden	315,15	308,42	292,38

Reinigingsrechten

Reinigingsrechten in EURO's	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Tarief reinigingsrechten	365,71	373,02	352,67

De rioolheffing is naast de inflatiecorrectie van 2% verhoogd met 5,5% op basis van het in 2011 vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan, waarmee de totale stijging uitkomt op 7,5%. De stijging van 5,5% is cumulatief doorgevoerd voor de jaren 2012 tot en met 2015 en wordt gecompenseerd door een gelijke verlaging in de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Rioolheffing in EURO's	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Tarief per m3	0,95	1,02	1,09

De wet tot wijziging van de Gemeentewet, de Wet op de waterhuishouding en de Wet Milieubeheer zijn op 1 januari 2008 in werking getreden. Dit hield verband met de introductie van zorgplichten van gemeenten voor het afvloeiend hemelwater en grondwater, met verduidelijking van de zorgplicht voor het afvalwater en aanpassing van het bijbehorende bekostigingsinstrument. De gemeenten hebben vanaf dat moment de zorgplicht gekregen voor stedelijk afvalwater, hemelwater en structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Om deze zorgplicht te bekostigen, is ingevolge de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken een nieuwe belastingbevoegdheid opgenomen in artikel 228a van de Gemeentewet.

Hondenbelasting

De tarieven voor het houden van één of meer honden stegen met 2%.

Hondenbelasting in EURO's	Tarief 2012	Tarief 2013	Tarief 2014
Tarief 1e hond	81,45	83,08	84,74
Tarief 2e hond	143,48	146,35	149,27
Iedere hond meer dan twee	207,24	211,38	215,60
Tarief kennel	487,03	496,77	506,70

Precariobelasting

De tarieven precariobelasting 2014 zijn met de inflatiecorrectie van 2% gestegen.

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting is verhoogd en gelijkgesteld met de tarieven in de regio. Voor 2014 was het tarief € 2,00 (in 2013 was dit € 1,68) per persoon per nacht.

D. Opbrengsten

Het eigen belastinggebied van de gemeente omvat een totale opbrengst in 2014 van € 13.081 miljoen. De opbrengsten voor 2014 zijn als volgt.

x € 1.000	2012 werkelijk	2013 werkelijk	2014 werkelijk	verschil	in %
Onroerende-zaakbelastingen	-6.171	-6.369	-6.665	296	105%
Reinigingsheffingen	-3.210	-3.122	-2.953	-169	95%
Burgerzaken	-490	-437	-491	54	112%
Bouw en woningtoezicht incl. verordening	-273	-285	-392	107	137%
Rioolheffing	-1.189	-1.248	-1.367	119	110%
Hondenbelasting	-85	-84	-82	-2	98%
Toeristenbelasting	-100	-89	-85	-4	96%
Lijkbezorgingsrechten	-139	-147	-182	35	124%
(Afkoop onderhoud/aankoop graf)	-104	-108	-186	77	171%
Marktgeden	-9	-9	-10	1	110%
Precariobelasting	-585	-595	-579	-17	97%
APV en overige belastingen	-9	-50	-88	38	176%
Totaal	-12.363	-12.543	-13.079	535	104%

E. Lokale lastendruk

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Leiderdorp vergeleken met de woonlasten van andere gemeenten in het jaar 2014.

Vergelijking lastendruk met omliggende gemeenten over jaar 2014

Gemeente	Woonlasten éénpersoons huishoudens	Woonlasten meerpersoons huishoudens
Katwijk	573,00	671,00
Leiden	573,00	755,00
Leiderdorp	653,00	836,00
Leidschendam-Voorburg	609,00	665,00
Oegstgeest	681,00	794,00
Teylingen	624,00	693,00
Voorschoten	806,00	865,00
Wassenaar	965,00	1.183,00
Zoeterwoude	770,00	845,00

Vergelijking lastendruk met gemeenten met vergelijkbaar aantal inwoners over het jaar 2014

Gemeente	Inwoneraantal (2014)	Woonlasten éénpersoons huishoudens	Woonlasten meerpersoons huishoudens
Ermelo	26.045	568,00	631,00
Gilze Rijen	26.069	487,00	581,00
Kaag en Braassem	25.745	825,00	923,00
Leiderdorp	26.813	653,00	836,00
Noordwijk	25.691	690,00	811,00
Werkendam	26.387	635,00	782,00
Zaltbommel	27.182	686,00	742,00

Bron: www.coelo.nl

F. Kwijtscheldingsbeleid

Niet iedere inwoner van Leiderdorp is in staat de gemeentelijke belastingen te betalen. In zo'n geval bestaat de mogelijkheid kwijtschelding aan te vragen. Bij een aanvraag voor kwijtschelding wordt beoordeeld of de belastingcapaciteit van de burger inderdaad onvoldoende is om de gemeentelijke belastingen te betalen. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de onroerende-zaakbelastingen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De belastingcapaciteit wordt berekend aan de hand van het vermogen, het netto-bestedbaar inkomen en diverse door het Rijk vastgestelde normbedragen. Tevens vindt er door het inlichtingenbureau (IB) een geautomatiseerde toetsing van het recht op kwijtschelding plaats. Deze heeft tot doel verlaging van de administratieve lasten voor de burgers en verkorting van de afhandeltermijnen.

Kwijtscheldingen	2012	2013	2014
Afvalstoffen- en rioolheffing	€ 83.090	€ 86.024	€ 121.047

Paragraaf 2 : Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1. Inleiding

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken, en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder effecten voor het voorzieningenniveau.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat in principe uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de langlopende voorzieningen en de begrotingspost onvoorzien.

Het is een politieke afweging om te bepalen welke delen van de direct en niet-direct beschikbare componenten men tot de weerstandscapaciteit wil rekenen. In het beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement is die afweging uitgewerkt.

Risicomanagement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. De gemeente wil risico's die zij loopt zo veel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te identificeren, prioriteren, analyseren, beoordelen. Door een goed systeem van risicomanagement worden bestuurders en managers in staat gesteld voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen te nemen.

2. Risico's

Risico-overzicht

Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem dat bij meer gemeenten wordt gebruikt. Hiermee worden risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld door alle afdelingen binnen de gemeente. Op grond van het beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement worden in het onderstaande overzicht alleen de 10 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage, nadat een beheersmaatregel is getroffen, aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit aangevuld met de getroffen beheersmaatregel. Onderaan de tabel is het totaalbedrag voor de overige risico's opgenomen.

De 10 belangrijkste risico's

PRG	Risico (incl.gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
1	Onvoldoende budget om benodigde aanbod voor ondersteuning te realiseren (met name op PGB Jeugd)	<i>Actief</i> 1. permanente monitoring budget om actie te kunnen ondernemen; 2. inventariseren aantallen lopende trajecten; 3. financiële reserve aanleggen; 4. verschuiving in prioriteiten gemeente begroting; 5. kosten baten op lange termijn onderzoeken; 6. samenwerking op financieel gebied, spreiding financiële risico's in regio, bijv. bij financiële gevolgen incidenten jeugdzorg	90%	1.000.000	7.43%

PRG	Risico (incl.gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
1	Niet tijdig beschikken over juiste informatie ten behoeve van beleids- ontwikkeling en begroting en informeren cliënten	<i>Actief</i> 1. bepalen en inventariseren van gegevens die nodig zijn; 2. inzichtelijk maken welke informatie wel binnen gemeente en regio beschikbaar is; 3. signaleren ontbrekende informatie en lobby naar landelijke overheid	90%	600.000	4.47%
1	Btw niet compensabel op jeugdzorg en wmo die via een samenwerkingsverband wordt ingekocht.	<i>Actief</i> 1. Geen samenwerkingsverband; 2. landelijke lobby	90%	600.000	4.47%
7	Exploitatie door derden in combinatie met beperkte bankgarantie. Recht op bankgarantie, deze zal echter niet toereikend zijn om herinrichtingskosten en/of eventuele milieuproblematiek te dekken. Daarnaast vervalt mogelijk een deel van de huuropbrengst van de polder.	<i>Actief</i> Uitvoeringskosten liggen bij een externe partij en er is voorzien in een goede monitoring (Omgevingsdienst West-Holland/ Provincie)	50%	1.000.000	4.17%
8	Doordat de interne rentebaten en rentelasten voor een groot deel afhankelijk zijn van de GIG heeft een verschuiving in de geprognoseerde uitgaven en inkomsten binnen de GIG projecten een direct effect op het rentesaldo. De GIG wordt defensief geraamd. Dit leidt echter tot een offensieve raming voor het rentesaldo. In de begroting is voorzichtig met de renteposten van de GIG omgegaan, toch kunnen hier nog extra nadelen cq voordelen op volgen. Lagere inkomsten op de interne rente cq hogere uitgaven.	<i>Actief</i> Rente onderzoek gedaan. Rente opbrengst in exploitatie is afgetopt	90%	500.000	3.74%
1	ICT-systemen niet tijdig gereed om gebruik en uitwisseling van informatie te ondersteunen	<i>Actief</i> 1. aansluiting zoeken bij landelijk advies over informatie- voorziening; 2. inventarisatie betrokken systemen inclusief verwachte knelpunten; 3. beginnen met veilige ict-toepassingen, bewezen technologie; Acties: 1. audit tbv toets privacy en veiligheid gegevens; 2. duidelijke afspraken en protocol over informatie- beveiliging en privacy gegevens 3. informatie- voorziening inrichten vanuit principe klant is eigenaar dossier en medewerkers hebben toegang	90%	400.000	3.00%
8	Verstreckte garantstellingen voor leningen aan diverse instellingen, kunnen niet worden afgelost. Dit risico is gestegen ten gevolge van de kredietcrisis (inclusief NHG). (zie ook R62)	<i>Actief</i> Beleid is erop gericht dat er geen nieuwe garantstellingen zonder waarborg worden afgegeven.	90%	400.000	2.98%

PRG	Risico (incl.gevolg)	Beheersmaatregel	Kans	Financieel gevolg (max in €)	Invloed
2	Kosten voor beschutte werkplekken en re-integratie bij DZB nemen toe	<i>Actief</i> Keuzes over verdeling budget over doelgroepen en inzet van effectieve instrumenten op basis van financieel afwegingsmodel, waarin de financiële gevolgen in grote lijnen zijn aangegeven.	90%	400.000	2.98%
7	Op een terrein is een discussie over het verlenen van medewerking aan programma eigenaar/ontwikkelaar	<i>Suggestie</i> Contractueel goed vastleggen van afspraken	70%	500.000	2.92%
1	Gemeente is niet in staat inkoop/aanbesteding voldoende te realiseren	<i>Actief</i> 1. tijdig betrekken deskundigen op terrein van financiën en aanbesteding; 2. In aanbestedings- traject meerdere mogelijkheden tot sturing aanbrengen; 3. verschillende modellen voor bekostiging logisch inzetten; 4. inzetten op kennis en expertise uitwisselen met partners	70%	450.000	2.98%
Totaal grote risico's				5.850.000	
Overige risico's				24.723.005	
Totaal alle risico's				30.573.005	

Veranderingen in top 10 van risico's

De top tien risico's in de jaarrekening 2014 zijn overeenkomstig de risicotop-10 in de begroting 2015 gebleven.

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 30.573.005 voor alle risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Bij de simulatie is gerekend met een zekerheidspercentage van 90%.

Het resultaat is dat met een benodigde weerstandscapaciteit van € 7.628.159 het voor 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt, indien zij zich voor zouden doen.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de meest relevante percentages en de daarmee corresponderende benodigde weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Percentage	Bedrag (€)
75%	6.741.067
80%	6.969.746
85%	7.256.381
90%	7.628.159
95%	8.217.551

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement (2009) alsmede van de nota reserves en voorzieningen (2013). De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit een direct en niet direct beschikbaar deel. Het niet direct beschikbare deel kan na democratische besluitvorming worden omgezet van niet direct beschikbaar naar direct beschikbaar.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Capaciteit (€)
Direct beschikbaar	3.692.938
Niet direct beschikbaar	10.791.434
Begroting: Onvoorziene lasten	55.183
Totale weerstandscapaciteit	14.539.555

4. Weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 14.539.555	= 1,91
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 7.628.159	

Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio. Het ratio valt in klasse B. Dit duidt op een **ruim voldoende** weerstandsvermogen.

5. Overzicht risico's per programma

Risicoverdeling per programma

Risico per programma	Aantal risico's	Brutobedrag	Nettobedrag (=bedrag na maatregelen)	Aantal actieve maatregelen	Aantal risico's m.b.t. samenwerkings- verbanden
Programma 1 Zorg, Welzijn, Jeugd	22	4.982.000	4.980.000	19	2
Programma 2 Werk en Inkomen	3	700.000	700.000	2	0
Programma 3 Kunst, Cultuur en Sport	1	200.000	200.000	0	0
Programma 4 Beheer openbare ruimte	9	1.815.000	1.775.001	3	0
Programma 5 Ruimtelijk Beleid	2	200.000	60.000	1	0
Programma 6 Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid	37	14.899.002	11.879.002	38	5
Programma 7 Grondontwikkeling	15	6.479.000	5.519.001	13	0
Algemene dekkingsmiddelen	15	6.125.001	4.830.001	10	0
Niet in te delen in programma	6	630.000	630.000	2	1
Totaal	110	36.030.003	30.573.005	88	8
Uitplitsing programma 7 Grondontwikkeling					
W4-risico's	14	5.979.000	5.019.001	13	0
overige programma 7	1	500.000	500.000	0	0
Totaal	15	6.479.000	5.519.001	13	0

Paragraaf 3 : Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Leiderdorp heeft een oppervlakte van 1.229 hectare. In deze ruimte vinden allerlei activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig voor infrastructuur en voorzieningen. In Leiderdorp bestaan deze kapitaalgoederen uit de beheerproducten wegen, riolering, water, groen, openbare verlichting, civieltechnische (kunst)werken en accommodaties. De beoogde kwaliteit van deze beheerproducten wordt verwerkt in beheerplannen waaruit de jaarlijkse onderhoudskosten volgen en waarin een meerjarenbeeld over plannen en financiën wordt gegeven. De beheerplannen van de verschillende producten worden op elkaar afgestemd met als doel het beheer, waaronder het groot onderhoud, zoveel mogelijk integraal en wijkgericht aan te pakken.

Om de plannen uit de toekomstvisie en de in programma 5A genoemde ruimtelijke structuurvisie te vertalen naar het fysieke beheer, hebben we integraal gewerkt aan een beheervisie op de openbare ruimte, welke is vastgesteld. Met deze beheervisie is een basis gelegd om te komen tot duidelijke handvatten voor het ontwerpen van een beheerbare openbare ruimte en wordt een helder kader voor het beheer gesteld. Vanuit dit kader werken we de beheerfilosofie nader uit (tweede fase IBOR) zodat inrichting, gebruik en beheer van de openbare ruimte zorgvuldig op elkaar zijn afgestemd. In deze processen spelen wij in op de behoefte van de burgers en op initiatieven die in de samenleving ontstaan.

In deze paragraaf geven wij een overzicht van de bestaande en geplande beheerproducten en de financiële consequenties. Deze paragraaf heeft een nauwe relatie met programma 4 Beheer openbare ruimte.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

A. Wegen

Gewenst kwaliteitsniveau:

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn noodzakelijk om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Naast een technische kwalitatieve beschouwing wordt in onderhoudsrapporten de onderhoudstoestand op een aantal beleidsthema's gepresenteerd. Hiermee wordt een kwaliteitsbeeld van het wegareaal weergegeven dat meer aansluit op de beleving van de burgers en de beleidsmakers. Op basis van de vier beleidsthema's, zoals door de CROW gedefinieerd, is een algemene indruk weergegeven.

Op basis van de meest recente inspectiecijfers is conform de CROW-normen de score per beleidsthema bepaald. Hiermee wordt een overzicht verkregen van de kwalitatieve toestand van het areaal afgezet tegen de beleidsthema's. Zie onderstaand schema.

Totaal

Beleidsthema	Voldoende (%)	Matig (%)	Onvoldoende (%)
Aanzien	73	4	23
Comfort	70	7	23
Duurzaamheid	97	1	2
Veiligheid	73	4	23

Het gemiddelde kan behalve met inspectiecijfers ook worden aangetoond met de methode beeldkwaliteit, waar er gesproken wordt over kwaliteit B. Het percentage van 23% is te verklaren door het gegeven dat er relatief veel schadebeelden 'oneffenheden' en 'zettingen' zijn aangetroffen.

De inspecties zijn in 2013 anders ingestoken dan in de jaren ervoor. Zo is rekening gehouden met zettingsgevoelige gebieden. Onze beheersstrategie (o.a. beheerscycli en maatregelpakketten) is daarop aangepast. Uitgangspunt voor de beheerscycli is tevens het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan dat in 2011 is vastgesteld, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen niet-

zettingsgevoelig en zettingsgevoelig gebied. Omdat het beheer van de openbare ruimte integraal wordt aangepakt, worden maatregeljaren voor rioolvervangning en wegbeheer gecombineerd.

Het onderhoud aan belijning en figuraties op het wegoppervlak nemen wij gelijktijdig mee met het wegonderhoud. Op de doorgaande wegen (meestal asfaltverharding) wordt voor belijning thermoplastisch of slijtvast materiaal gebruikt, dat weliswaar duurder in aanleg maar wel duurzamer is. Voor belijning die niet wordt overreden en op klinkerverharding is aangebracht, kiezen we voor de veel goedkopere traditionele wegenverfbelijning.

Met de raamovereenkomst (onderhoud elementenverharding) als basiscontract, plegen wij aan diverse wegen groot onderhoud. Het asfaltonderhoud wordt geclusterd en jaarlijks na de vorstperiode gepland en uitgevoerd. Het totale programma voor het wegonderhoud wordt jaarlijks afgestemd en opgesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben wij de Beheervisie openbare ruimte vastgesteld en het plan van aanpak Van beheerfilosofie naar beheerproces opgesteld voor IBOR fase 2. Hierin geven wij antwoord op de vraag: hoe gaan wij om met de veranderopgave van de gemeente in relatie tot wensen en behoeften van interne en externe klanten, en hoe kunnen deze goed worden ingebed in het toekomstig beheerproces van de openbare ruimte?

Om de gewenste kwaliteit te behouden en/of te optimaliseren, is de openbare ruimte op de volgende locaties gerenoveerd: Loevestein (van Van der Valk Boumanweg tot Ockenrode), Merelstraat-Koekoekstraat en omgeving, en de Wollewei. Bij het gemeentehuis is de parkeerplaats uitgebreid.

B. Openbare verlichting

Gewenst kwaliteitsniveau:

In het beleidsplan Openbare Verlichting (OV) zijn scenario's financieel uitgewerkt voor verschillende kwaliteitsniveaus en te behalen milieudoelstellingen. Het gewenste kwaliteitsniveau hebben wij vertaald naar een meerjarenonderhoudsplan. Verlichting wordt momenteel ontworpen en aangelegd conform richtlijnen van de NPR 13201 en de criteria van Agentschap.nl (voorheen SenterNovem) voor duurzaam inkopen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de gewenste kwaliteit te behouden hebben we in de volgende gebieden werkzaamheden verricht.

- In het Meas gebied is de verlichting aangepast en authentieke verlichting aangebracht;
- In de Merelstraat is de verlichting aangepast;
- Rondom de Brede School West is de verlichting aangepast en uitgebreid;
- In het 30 km-gebied van Vronkenlaan t/m Laan van Ouderzorg is de verlichting aangepast;
- Voor de lichtmastreclame zijn 11 masten vervangen door voor dit doel geschikte exemplaren (zwaarder belastbaar).

C. Civieltechnische kunstwerken

Gewenst kwaliteitsniveau:

Onderhoud, beheer en inspecties van kunstwerken zijn noodzakelijk om de functionaliteit, toegankelijkheid en veiligheid te garanderen. Om te blijven voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau wordt volgens een meerjarenonderhoudsplan gewerkt. De gemeente is eigenaar en beheerder van bruggen en heeft het beheer over 28 verkeersbruggen, 109 (betonnen en houten) fiets- en voetbruggen en 12 steigers.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Volgens planning zijn 11 houten bruggen vernieuwd. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van een nieuw te plaatsen fiets- en voetgangersbrug langs de Willem-Alexanderlaan.

D. Verkeersregelininstallaties

Gewenst kwaliteitsniveau:

De gemeente heeft in totaal 9 verkeersregelininstallaties (VRI's) die centraal worden beheerd door een geautomatiseerde verkeersregelcentrale. De installaties werken verkeersafhankelijk: ze reageren op aanbod en verwerken het verkeer op basis van een prioriteitenprogramma. Dit houdt in dat bepaalde verkeersdeelnemers, zoals het openbaar vervoer, prioriteit krijgen. Bij vervanging worden de lampen vervangen door LED lampen. Drie van de negen installaties zijn al aangepast. De LED lampen zijn niet alleen energiezuiniger dan gewone lampen, maar hebben ook een behoorlijk langere levensduur. De vervanging van een aantal verkeersregelininstallaties is als maatregel opgenomen in het maatregelenpakket van het Integraal Verkeers- en Vervoerplan (IVVP).

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben 1 VRI verwijderd als onderdeel van de werkzaamheden op de Laan van Ouderzorg. De overige VRI's worden (voor zover nog niet gedaan) vernieuwd. In 2014 zijn deze werkzaamheden, tezamen met de overige werkzaamheden op het Engelendaal als onderdeel van het IVVP verder uitgewerkt tot besteksniveau. Ook is een aannemer geselecteerd. In 2015 zal het werk uitgevoerd worden.

E. Speelplaatsen

Gewenst kwaliteitsniveau:

Onderhoud, beheer en inspecties van speelruimten zijn noodzakelijk om de functionaliteit, toegankelijkheid en veiligheid te garanderen. De gemeente beschikt momenteel nog over 96 'formele' speelplaatsen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Er is ervaring opgedaan met de pilot in Voorhof, Heelblaadjespad en Driegatenbrug. Deze wordt ingezet voor de verdere uitvoering van het speelruimteplan, waaronder de inrichting van (nieuwe) speelruimten. De hoofdinspectie op veiligheid is uitgevoerd. De uitkomsten zijn verwerkt in een logboek. Op basis van de inspectiegegevens en de functionele controlerondes zijn de nodige aanpassingen verricht. Er zijn twee speelplaatsen vernieuwd waarbij gebruik is gemaakt van duurzame en onderhoudsvriendelijke materialen.

F. Water

Gewenst kwaliteitsniveau:

Aan de hand van de beoordeling van de technische onderhoudsstaat, worden plannen opgesteld om oevers waar nodig te renoveren. Waar het in technisch opzicht mogelijk is, worden oevers bij voorkeur omgevormd in natuurvriendelijke oevers. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan het beleid van de gemeente en het Hoogheemraadschap van Rijnland voor het ontwikkelen van de ecologische hoofdstructuur en verbetering van de waterkwaliteit.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De technische onderhoudsstaat is verwerkt in uitvoeringsplannen. In 2014 is een baggerwerk voorbereid en uitgevoerd in de wijken Leyhof, Zijlkwartier, Baanderij, Schansen, Vogelwijk en een deel van Ouderzorg.

Voor de oeerverdediging is de voorbereiding gestart van de vervanging van beschoeiing rondom de Buitenhofvijver (deels traditioneel en waar mogelijk natuurvriendelijk). Uitvoering hiervan vindt plaats in het 3e kwartaal van 2015.

G. Groen

Gewenst kwaliteitsniveau:

Het openbaar groen is van groot belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Vanuit verschillende beleid- en beheerkaders wordt gewerkt aan een duurzaam groenbestand.

Alle bomen in de openbare ruimte van de gemeente zijn geïnventariseerd en geïnspecteerd op veiligheid en onderhoudsstaat. Aan de hand van deze inspectie is een onderhoudsplan opgesteld voor de periode 2010-2014 met als doel een vitaal en veilig bomenbestand in 2015. Voor de instandhouding en de veiligheid van het bomenareaal zetten wij periodieke inspectierondes in. Dit geschiedt volgens de VTA-methode (Visual Tree Assessment).

Wij werken aan het verhogen van de biodiversiteit in het openbaar groen door het ontwikkelen van ecologische verbindingzones, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en het ontwikkelen van meer variatie in bosplantsoen. Deze acties zetten wij in op basis van beheer- en uitvoeringsplannen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 heeft een nieuwe VTA-inspectie plaatsgevonden. Deze moet nog worden verwerkt in een onderhoudsprogramma voor de komende jaren. Waar ruimte in (bos)plantsoenen en bermen ontstond door (snoei)werkzaamheden zijn nieuwe inheemse struiken aangeplant of kruidachtigen ingezaaid.

Wat heeft het gekost?

financieel overzicht Integraal beheer Openbare Ruimte x € 1.000

	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
A. wegen programma 4 beheer openbare ruimte		
Kapitaallasten	537	534
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	822	704
B. openbare verlichting programma 4 beheer openbare ruimte		
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	110	210
C. civieltechnische kunstwerken programma 4 beheer openbare ruimte		
Kapitaallasten	16	13
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	353	336
D. Verkeersregelinstallaties programma 4 beheer openbare ruimte		
Kapitaallasten	36	36
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	47	87
E. Speelplaatsen programma 3 Sport & Spel		
Kapitaallasten	4	0
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	98	125
F. Waterwegen programma 4 beheer openbare ruimte		
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening)	197	88
G. Groen programma 4 beheer openbare ruimte		
Kapitaallasten	14	7
Exploitatielast (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	1.730	1.697
Voorziening Integraal beheer Openbare Ruimte		
saldo 1 januari	3.872	3.872
aanwending	1.699	1.419
storting	1.208	1.257
saldo 31 december	3.381	3.709
Bestemmingsreserve Integraal Beheer		
saldo 1 januari	0	0
aanwending	0	0
storting	800	1.198
saldo 31 december	800	1.198

H. Riolering

Gewenst kwaliteitsniveau:

Inzameling (riolering), transport en zuivering vormen tezamen het afvalwatersysteem. Volgens de wet Milieubeheer en de Waterwet heeft de gemeente de inzamelings- en transporttaak en het waterschap de zuiveringstaak. De wettelijke basis is nu gericht op de zorgplicht van afvalwater-, hemelwater- en grondwaterproblemen. De planverplichting is vastgelegd in de Wet milieubeheer. In het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP 2011-2015) staat hoe de gemeente Leiderdorp omgaat met haar drie zorgplichten.

Om het afvalwater te kunnen inzamelen en transporteren, moeten de buizen, putten, kolken e.d. in goede staat zijn. Voor de objecten in de buitenriolering onder vrijverval geldt normblad Buitenriolering – Onderzoek en toestandsbeoordeling van objecten (NEN 3398:2004).

Door jaarlijkse reiniging van het rioolstelsel en daaropvolgende video-inspecties wordt de kwaliteit van het stelsel gecontroleerd en gewaarborgd. Het belangrijkste aspect binnen de kwaliteitszorg van riolering betreft de volksgezondheid en milieuhygiëne. Een ander aspect in de kwaliteitszorg is het voorkomen van wateroverlast, zowel van hemelwater als grondwater. Om wateroverlast tijdens regen zoveel mogelijk te voorkomen, moet de riolering voldoende berging- en afvoercapaciteit hebben.

Om problemen zoveel mogelijk te voorkomen, zijn de volgende aspecten van belang:

- het vergroten van de berging- en afvoercapaciteit;
- Waar het doelmatig is, wordt de hemelwaterafvoer op het verhard oppervlak afgekoppeld van het gemengde stelsel.

De gemeente Leiderdorp voldoet aan het emissiespoor (basisinspanning). Op basis van de vervangingscycli (technische levensduur) en beoordeling middels video-inspectie aan de hand van kwaliteitsfilters van NEN 3398:2004 wordt het riool in stand gehouden. De vervangingskosten worden gedekt vanuit de rioolheffing.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de kwaliteit te borgen is er in 2014 voor gekozen om het functioneren van het rioolstelsel inzichtelijk te maken. Veel activiteiten hebben zich gericht op het inspecteren, beoordelen, herinventariseren, analyseren en opstellen van rekenmodellen. Dit heeft geleid tot vele inzichten, maar ook tot nadere integrale onderzoeksvragen op het gebied van water en riool. Die inzichten hebben eveneens geresulteerd in het leveren van input in de samenwerking in de afvalketen binnen Leidse regio. Alvorens we de doelen (de drie k's: kostenbesparing, kwetsbaarheid en kwaliteit) willen behalen, is het van groot belang dat het stelsel goed inzichtelijk is.

De in 2014 verkregen onderzoeksresultaten zijn verwerkt in het basisrioleringsplan (BRP). De maatregelen met bijbehorende kostendekkingsberekeningen zijn vervolgens gemaakt in het nieuwe verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP 2015-2018) in regioverband. Deze twee stukken worden in het eerste kwartaal van 2015 afgerond en aan de gemeenteraad aangeboden. De inhoudelijke activiteiten zijn nader verwoord in subprogramma 4F Riolering.

Wat heeft het gekost?

financieel overzicht Riolering x € 1.000

programma 4 beheer openbare ruimte	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
Kapitaallasten	405	403
Exploitatielast riolering (exclusief kapitaallasten)	510	532
Voorziening riolering van derden¹		
saldo 1 januari	0	0
aanwending	0	0
storting	0	3.187 ²
saldo 31 december	0	3.187

¹ Het verschil tussen baten en lasten (na correctie BTW en overhead) van riolering word jaarlijks verrekend met de bestemmingsreserve riolering.

² Conform het BBV is de egaliseringsreserve riolering omgezet naar een voorziening.

I. Accommodaties

Accomodatiebeleid:

De Sterrentuin (Van Diepeningenlaan 110) is bouwkundig aangepast om verhuur van kantoorruimte aan kinderopvangorganisatie SKL mogelijk te maken. B plus C gaat per 1 januari 2015 circa 100 m2 brutovloeroppervlak kantoorruimte minder huren. De beschikbaar gekomen ruimte is geschikt gemaakt als cursusruimte. In een deel van het digitale lokaal (B plus C blijft deze ruimte huren) zijn nieuwe werkplekken gerealiseerd. Het lokaal zelf is nog steeds geschikt voor het geven van cursussen. De aanpassingen leiden ertoe dat het gebouw beter wordt benut.

Buitenhoflaan 1 (De Buit) is aangepast om de backoffice van het Jeugd- en Gezinsteam (JGT) en het Sociaal Team Leiderdorp (STL) te huisvesten.

Onderwijsgebouwen:

In voorbereiding op de overheveling van het buitenonderhoud van de schoolgebouwen naar de schoolbesturen per 1 januari 2015, is in 2014 gebouwonderhoud uitgevoerd voorzover dit noodzakelijk en urgent was.

Voor het gebouw aan de Wilddreef 2 (de voormalige basisschool De Driemaster) is in december opdracht voor sloop gegeven. De sloopwerkzaamheden zullen in februari 2015 zijn voltooid. Het terrein wordt ingezaaid met gras.

Sportvelden:

Bij Velocitas is het groot onderhoud aan de velden conform planning uitgevoerd. Bij RCL is de geplande vervanging van de verharding in afstemming met de vereniging verplaatst naar 2015.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 is aan de gebouwen met name het regulier onderhoud uitgevoerd: onder andere het onderhoud aan installaties en keuring van brandblusmiddelen.

Gebouw	Werkzaamheden
De Sterrentuin	aanpassingen t.b.v. huisvesting SKL
De Buit (Buitenhoflaan 1)	bouwkundige aanpassingen t.b.v. JGT en STL
schoolgebouwen	buitenonderhoud i.v.m. overheveling beheertaak

Wat heeft het gekost?

Financieel overzicht gemeentelijke accommodaties x € 1.000

	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014
Kapitaallasten gebouwen (kostenplaatsen)	1.989	1.981
Exploitatielast gebouwen (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	1.825	1.848
Kapitaallasten sportvelden (programma 3 Sport & Spel)	39	37
Exploitatielast sportvelden (exclusief dotatie in voorziening en kapitaallasten)	129	130
Voorziening gemeentelijke accommodaties		
saldo 1 januari	2.884	2.884
aanwending	1.527	624
storting	583	583
saldo 31 december	1.940	2.843

Paragraaf 4 : Financiering

Inleiding

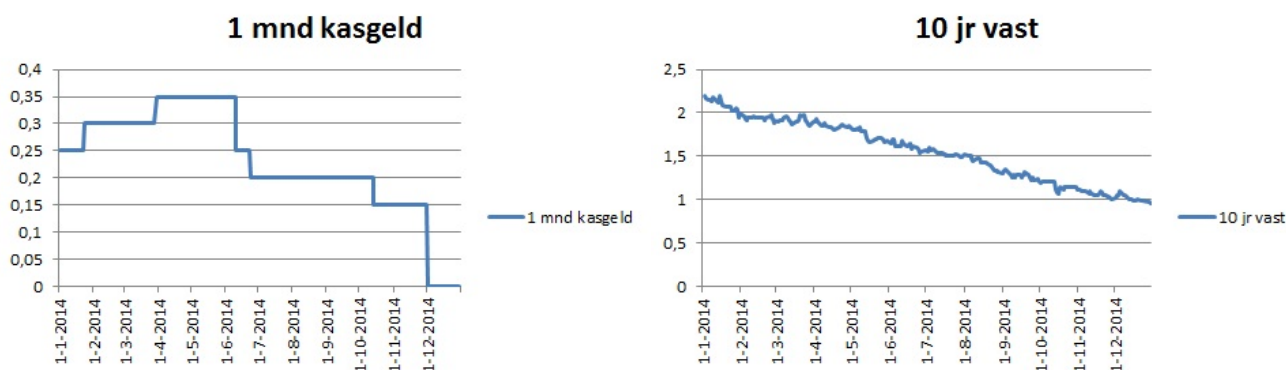
In de paragraaf Financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Leiderdorp uiteengezet voor het boekjaar 2014. De uiteenzetting vindt plaats door middel van een onderdeel "algemene ontwikkelingen" en een onderdeel "ontwikkelingen gemeente Leiderdorp". Onder de "algemene ontwikkelingen" komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. De "ontwikkelingen gemeente Leiderdorp" richten zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering van de gemeente Leiderdorp.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

De gemiddelde kapitaalmarktrente voor rentevaste en lineaire leningen met een looptijd van 10 jaar is over 2014 uitgekomen op 1,55% (over 2013 was de gemiddelde rente 2,03%). Uit de renteontwikkeling gedurende 2014 is een dalende trend zichtbaar.

De rente op de geldmarkt wordt voornamelijk bepaald door het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De rentestand wordt door de ECB gebruikt om te sturen op de inflatie. Het belangrijkste tarief van de ECB is de herfinancieringsrente. De herfinancieringsrente is in 2014 twee keer aangepast. In juni 2014 is dit rentetarief verlaagd van 0,25 % naar 0,15%, in september 2014 is het tarief verder verlaagd naar 0,05%. De depositorente die de ECB hanteert is voor de geldmarkt de ondergrens. De depositorente is in 2014 in twee stappen verlaagd van 0% naar -0,20%. Als gekeken wordt naar de rentarieven op kasgeldleningen met de looptijd van 1 maand, dan vertoonde deze een dalend verloop op een laag niveau.

Wet- en regelgeving

SEPA (Single European Payment Area) implementatie

In 2014 is het Europese betalingsverkeer overgegaan op de SEPA standaarden met het bijbehorende IBAN rekeningnummer. Binnen de gemeente Leiderdorp is medio 2014 het migratieproject met succes afgerond. Al het betalingsverkeer kan conform de SEPA standaarden plaatsvinden.

Ontwikkelingen gemeente Leiderdorp

Kaders treasury

In de Wet Financiering decentrale overheden (Wet FIDO) worden de kaders gesteld voor een verantwoorde en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Binnen de gemeente Leiderdorp zijn, door de raad, in de financiële verordening de kaders voor de treasury bepaald. In het Treasurystatuut (februari 2010) zijn de kaders verder aangescherpt.

Kasgeldlimiet

De gemiddelde vlottende schuld, over drie maanden gezien, is voor een gemeente gelimiteerd op 8,5% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de kasgeldlimiet in 2014 weergegeven:

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Gemiddelde netto vlottende schuld	Kasgeldlimiet	Ruimte (=+) of Overschrijding
eerste kwartaal 2014	7.052	5.633	-1.419
tweede kwartaal 2014	8.767	5.633	-3.134
derde kwartaal 2014	5.042	5.633	591
vierde kwartaal 2014	7.690	5.633	-2.057

In het eerste, tweede en vierde kwartaal is de kasgeldlimiet overschreden. De overschrijdingen van de kasgeldlimiet komen voort uit het beleidsvoornemen om de financieringsbehoefte zoveel als mogelijk af te dekken met kortlopende financiering, vooruitlopend op de ontvangst van de vierde tranche van de verkoop van de NUON aandelen (€ 9 miljoen in juli 2015). De overschrijding van de kasgeldlimiet heeft geen gevolgen. De wet FIDO schrijft voor dat de toezichthouder vooraf geïnformeerd dient te worden indien de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden.

Renterisiconorm

Over de langlopende schuld mogen de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de renterisiconorm in 2014 weergegeven:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2013	2014
Begrotingstotaal	70.541	66.276
Wettelijk percentage	20%	20%
Renterisiconorm	14.108	13.255
Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (aflossingen)	1.957	2.407
Ruimte onder renterisiconorm	12.151	10.848

Het bedrag aan langlopende leningen waarover, volgens de wet FIDO, de gemeente Leiderdorp een renterisico liep bedroeg in 2014 € 2,4 miljoen. Dat bedrag blijft ruimschoots binnen de wettelijke norm.

Schuldquote

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee wettelijke normen; de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De schuldquote vormt een extra aangrijpingspunt om het renterisico te duiden. Met de schuldquote wordt de schuldpositie uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal.

Schuldquote (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	2013	2014
Langlopende schuld	22.071	23.664
Begrotingstotaal	70.541	66.276
Schuldquote	31%	36%

Indien de schuldquote hoger is dan 100%, dan geven de rentelasten en het risico van rentestijgingen er aanleiding toe dat de gemeente het afbouwen van schulden in overweging gaat nemen. Indien de schuldquote ligt tussen de 80% en 100%, dan is voorzichtigheid geboden. Ondanks de lichte stijging van de schuldquote bevindt deze zich nog steeds op een relatief laag niveau.

De schuldquote wordt door de VNG nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. De VNG heeft een schuldquote gedefinieerd gebaseerd op diverse balansposten. Aangezien de schuldquote in begroting meerjarig wordt opgenomen, zou voor de berekening een geprognoseerde balans moeten worden opgesteld. Het is niet in lijn met de BBV om een geprognoseerde balans op te stellen bij de begroting. Om toch een meerjarige schuldquote te kunnen presenteren wordt in de begroting en ook de jaarrekening een eenvoudige schuldquote gepresenteerd (langlopende schuld / begrotingstotaal).

Financiering

De ontwikkeling van de leningenportefeuille is in onderstaande tabel gegeven:

Ontwikkeling leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

Ontwikkeling leningenportefeuille	2014
Stand per 1 januari 2014	22.071
Nieuwe leningen	4.000
Reguliere aflossingen	-2.407
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2014	23.664

In 2014 is één langlopende geldleningen aangetrokken:

Langlopende leningen (bedragen x € 1.000)

Instelling	Bedrag	Periode	Rente
BNG	4.000.000	01-07-2014 t/m 01-07-2024	1,408

Rentemethodiek

Voor de interne doorberekening van de rentelasten hanteert de gemeente een interne rente van 3,5%. Deze interne rekenrente, welke wordt gebruikt voor rentetoe rekening aan activa, is afgestemd op het rentepercentage dat de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) hanteert voor lineaire vaste geldleningen met een looptijd van 25 jaar. In uitzondering hierop wordt voor grondexploitaties en investeringen die een negatieve boekwaarde hebben (meer baten dan lasten) de interne rekenrente gebaseerd op het rentepercentage dat de BNG rekent over een 6-maands deposito (behoudens de in de financiële verordening benoemde uitzonderingen).

Op grond van de wijze waarop het rentepercentage tot stand komt kan geconcludeerd worden dat deze marktconform is voor de kostprijsberekening van de gemeentelijke taken.

Tevens kan bekeken worden hoe het rentepercentage zich verhoudt tot het gemiddelde rentepercentage op de langlopende schuld. Over 2014 bedroeg het gemiddelde percentage over de langlopende schuld 3,4%. Ook vanuit dit perspectief kan dus geconcludeerd dat de gemeente aan haar investeringen een reëel rentepercentage toerekent.

Schatkistbankieren

De gemeente Leiderdorp heeft gedurende 2014 geen positief banksaldo gehad. De gemeente Leiderdorp was dan ook niet verplicht om, in het kader van het verplicht schatkistbankieren, middelen af te storten in 's Rijks schatkist. Conform de vereisten in het BBV (art 52c), zal in de toelichting op de balans het drempelbedrag en, per kwartaal, het bedrag aan middelen dat door de gemeente Leiderdorp buiten 's Rijks schatkist is aangehouden, worden vermeld.

Complexe financiële producten

De gemeente Leiderdorp maakt geen gebruik van complexe financiële producten zoals derivaten.

Kredietrisicobeheer

De gemeente Leiderdorp heeft een overeenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten waarin een aantal zaken is geregeld, zoals een rekening-courantovereenkomst en het aantrekken en uitzetten van kort en lang geld.

Gedurende het jaar wordt een liquiditeitsplanning bijgehouden. De opgestelde planning wordt vergeleken met de werkelijke betalingen. Aan de hand van de liquiditeitsplanning wordt bepaald of geld moet worden aangetrokken.

Relatiebeheer

Bancaire relaties voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Treasurystatuut. Beoordelingen van deze relaties vindt plaats bij het aangaan van de relatie. Offertes worden conform het statuut bij verschillende instanties opgevraagd.

Geldstromenbeheer

De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De saldi op de overige rekeningen worden zoveel mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG.

Paragraaf 5 : Bedrijfsvoering

Inleiding:

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen (dienstverlening aan burgers, beleids- en bestuurlijke processen) als de ondersteunende processen. De bedrijfsvoering is zodanig ingericht, dat de programmabegroting, de productenraming en de werkplannen van de ambtelijke organisatie op een zo efficiënt mogelijke wijze gerealiseerd kunnen worden. Deze werkzaamheden worden gerealiseerd door de organisatie-eenheden Control en Concernzaken en in samenwerking met Servicepunt71.

Control is belegd in een afzonderlijke eenheid met een onafhankelijke positie in de organisatie, en valt rechtstreeks onder de gemeentesecretaris. Control bevordert en bewaakt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de bedrijfsprocessen binnen de gemeente Leiderdorp en de betrouwbaarheid van de informatie die deze processen opleveren (zogenaamde 'brede control').

Communicatie is een belangrijk middel om een adequate informatie-uitwisseling te realiseren en om een goede verstandhouding met de burgers en andere relaties te verkrijgen, alsmede om belanghebbende te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Het communicatiebeleidsplan 2012-2015 is de 'kapstok' voor het werk en de activiteiten van communicatie.

Servicepunt71

Vanaf 1 januari 2012 hebben 4 gemeenten uit de Leidse regio waaronder Leiderdorp de uitvoering van de bedrijfsvoering ondergebracht bij *Servicepunt71 (SP71)*. Leiderdorp is mede-eigenaar van SP71 en heeft binnen de eigen organisatie een team ingericht dat verantwoordelijk is voor professionele opdrachtgeving.

De volgende bedrijfsvoeringstaken worden binnen Servicepunt71 uitgevoerd:

- *Financiën richt zich met name op het tijdig en juist registreren, betalen en innen van facturen en het financieel advies aan bestuur en managementteam en stelt ook de planning- en controlproducten op.*
- *Juridische Zaken adviseert gevraagd en ongevraagd de organisatie op alle juridische aspecten waarmee de gemeente te maken heeft.*
- *HRM fungeert als (sparring-) partner en ondersteuner voor het management en individuele medewerkers bij de ontwikkeling en uitvoering van integraal personeelsbeleid, alsmede bij organisatievraagstukken.*
- *ICT en informatiebeheer richten zich op de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en efficiënter werken op basis van het door de rijksoverheid geformuleerde beleid om de publieke dienstverlening van het Rijk, de provincies en de gemeenten voor een groot deel via internet te laten plaats vinden. In het Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP) staat beschreven hoe de basisstructuur (verplicht) moet worden gerealiseerd.*
- *Inkoop biedt diensten en deskundigheid op het gebied van inkoop en aanbesteden. Inkoop begeleidt individuele en gezamenlijke inkoop- en aanbestedingstrajecten voor alle soorten overheidsopdrachten en voert het contract- en leveranciersmanagement uit.*
- *Facilitaire Zaken levert facilitaire producten en diensten aan de medewerkers van de gemeenten Leiden en Leiderdorp. Zij ondersteunt het primaire proces van beide gemeenten door het verzorgen van bode- en huismeesterdiensten en het verzorgen van de inkoop en toezicht op de uitvoering van overeenkomsten van diensten als catering, schoonmaak, beveiliging, en postbezorging.*

Human Resource Management

Het overzicht van de personeelskosten is als volgt:

Bedragen x € 1.000	2013 werkelijk	2014 primitief	2014 na wijz.	2014 werkelijk	begr na wijz. -/- werkelijk	% werkelijk/ begr na wijz.
a. Salarislasten	10.159	10.468	10.426	10.044	381	96%
b. Inhuur derden t.l.v. vaste formatie	603	573	682	767	-86	113%
c. Inhuur derden t.l.v. tijdelijke formatie	134	23	30	104	-74	348%
d. Studiekosten algemeen	176	229	325	235	90	72%
e. Onafhankelijk advies	770	699	689	668	20	97%
Totaal	11.843	11.992	12.150	11.818	332	97%

Toelichting overzicht van de personeelskosten

Voor de posten salarislasten en het onafhankelijk advies is geen verdere toelichting nodig.

Inhuur derden ten laste van de vaste formatie en de tijdelijke formatie is hoger dan begroot en dit wordt veroorzaakt door onder andere een vervangen medewerker bij de afdeling Concernzaken die tijdelijk is uitgeleend aan Servicepunt71. De inhuur is duurder dan de loonkosten en de te ontvangen vergoeding die hiertegenover staat. Daarnaast is bij de afdeling Gemeentewerken personeel ingehuurd die ten laste van de loonkosten moest komen.

Studiekosten bestaan uit een regulier opleidingsbudget en een individueel opleidingsbudget. Bij individueel opleidingsbudget hebben de ambtenaren de mogelijkheid om dit budget a € 500 per persoon per jaar in 3 jaar op te sparen en in een keer op te vragen. Dit is nog niet volledig benut en wordt meegenomen in de resultaatbestemming 2014.

Organisatieontwikkeling

De kwartiermakers voor de organisatieontwikkeling zijn benoemd in 2014. Samen met de gemeentesecretaris zullen zij in 2015 vormgeven aan de ontwikkeling en de inrichting van het nieuwe organisatieconcept.

Financiën

De samenwerking in Servicepunt71-verband heeft met zich meegebracht dat wij kunnen leren van elkaar om zo ons kwaliteitsniveau op een hoger plan te brengen. Dit geldt natuurlijk ook voor de Planning & Control producten.

In 2014 is de begroting voor het eerst in een digitale vorm verschenen. Dit biedt naast de bekende "papier" verschijningsvorm een moderne en toegankelijke vorm van het presenteren van de begroting.

Juridische Zaken

Het aantal bij de gemeente ingediende bezwaarschriften blijft hoog. Ze zijn zoals in voorgaande jaren al aangegeven voornamelijk gericht tegen besluiten die betrekking hebben op de Wet Werk en Bijstand en aanverwante regelingen. Er zijn in 2014 dus wederom extra zittingen gehouden voor behandeling van de bezwaarschriften.

In 2014 is eindelijk de knoop doorgemaakt om de diverse bezwarencommissies van de aan Servicepunt71 deelnemende gemeenten op te heffen en één gezamenlijke bezwarencommissie in te stellen. De regionale commissie bezwaarschriften is van start gegaan op 1 januari 2015.

Juridische advisering heeft voornamelijk plaatsgevonden vanuit Servicepunt71. Alleen bij zeer specifieke of complexe zaken is extern juridische deskundigheid ingehuurd.

Ook Leiderdorp blijft te maken hebben met een toename in het aantal beroepen op de Wet openbaarheid van bestuur. Een groot aantal van deze verzoeken zou mogelijkwijs kunnen worden aangemerkt als een oneigenlijk verzoek. De gemeente heeft in dezen in 2014 geen dwangsommen verbeurd.

Communicatie

Betrokken, omgevingsbewust, ondernemend en betrouwbaar. Deze kernwaarden zijn leidend voor het doen en laten van de gemeente. Ze impliceren een luisterende houding en een open, actieve communicatie. Binnen de organisatie en in contact met de omgeving.

Cluster Communicatie staat bestuurders, managers en medewerkers met raad en daad bij in hun communicatie met inwoners, ondernemers, instellingen en (andere) samenwerkingspartners. Dat kan gaan om maatschappelijke en ruimtelijke opgaven, de gemeentelijke dienstverlening maar ook om alledaagse zaken die aandacht behoeven.

Beleidsmedewerkers en communicatieadviseurs werken vanaf het begin van beleidsprocessen nauw met elkaar samen om de buitenwereld en de binnenwereld met elkaar te verbinden. Communicatie zit zo in het hart van het beleid.

Communicatiemix

Het Cluster Communicatie verbeterde de kwaliteit van de communicatiemiddelen. Dagelijks verschijnt actuele informatie op de website. Via LeiderdorpMail brengt het cluster 1274 abonnees wekelijks op de hoogte van nieuws (was 1100 abonnees in 2013).

Gemeentelijk nieuws en de toelichting op (uitvoering van) beleid staan in Gemeente aan Huis in het Leiderdorps Weekblad. Steeds vaker verwijzen wij naar onze website voor meer informatie of achtergrondinformatie.

E-mailservice regelingen en verordeningen

Vanaf 1 januari 2014 is de gemeente niet langer verplicht om de regelingen en verordeningen op papier bekend te maken in Gemeente aan Huis. Verordeningen en regelingen worden gepubliceerd via www.overheid.nl. Om toch op de hoogte te blijven van de bekendmakingen van verordeningen en regelingen biedt de gemeente een e-mailservice aan. Wanneer een regeling of verordening verandert of wordt vernieuwd, ontvangen abonnees een e-mail.

Burgerpanel

In 2011 startte het cluster met het burgerpanel, een goede manier om de mening van inwoners te achterhalen. Het burgerpanel van Leiderdorp heeft 750 panelleden. In 2014 vroegen wij het Burgerpanel naar hun mening over de leefbaarheid in de openbare ruimte, het cultuuraanbod in Leiderdorp en recreatie in de polders.

Leiderdorp op Sociale Media

Vanaf januari 2012 is het nieuws van de gemeente Leiderdorp ook te volgen via Twitter en Facebook. Dagelijks ontvangen inwoners het laatste nieuws van de gemeente Leiderdorp op hun tablet, telefoon of pc. Van leuke berichten over activiteiten in het Milieu Educatief Centrum tot aan belangrijke berichten over bijvoorbeeld de werkzaamheden aan de A4. Op het moment heeft @Leiderdorpinfo 1154 volgers. Vorig jaar waren dat er 799 (23 januari 2014). Er is ook veel interactie op Twitter; er worden vooral vragen gesteld over onderwerpen die spelen in de openbare ruimte.

(Deel)projecten

Cluster Communicatie maakte omgevingsanalyses, strategieën, plannen en communicatieplanningen voor grote projecten. Bij speerpunten, programma's en uitvoering van beleid bekeek het cluster hoe inwoners en belanghebbenden betrokken en geïnformeerd konden worden. Dat gebeurde in een zo vroeg mogelijk stadium.

Grote projecten in 2014 waren de 3 decentralisaties, W4/A4, Centrumplein, IVVP/Kruispunten Engelendaal, Bereikbaarheid Leidse Agglomeratie LAB071, Economie71, Boterhuispolder, Brede School West, Werkgroep regionale communicatie (SP71 gemeenten), Leidse Ommelanden, Transformatie Informatiecentrum A4, wateroverlast Zijkwartier, Plantage, Driemasterlocatie, Brittenstein, evenementen (Nieuwjaarsreceptie, Beursvloer, Informatiemarkt, Veteranenmiddag, Lintjesregen, Monumentendag).

Deskundigheidsbevordering

Cluster Communicatie nam zijn deskundigheidsbevordering serieus. Onderwerpen waren: creatieve strategievorming, Factor-c: omgevingsanalyse, risico- en crisiscommunicatie.

Crisis- en risicocommunicatie

Steeds meer kent de crisis- en risicocommunicatie een regionale aanpak. In 2011 is een regionale pool voor adviseur Beleidsteam, hoofd AC, adviseur CoPi en adviseur ROT gestart. Vanaf januari 2012 is een medewerker van het cluster opgenomen in de pool voor adviseur Beleidsteam. Deze medewerker heeft zitting in de werkgroep Risicocommunicatie. De werkgroep heeft een Risicocommunicatieplan geschreven en ook risicocommunicatie-activiteiten uitgevoerd.

Informatiebeleid en informatiebeveiliging

Informatiebeleid speelt constant in op de veranderende eisen en wensen van burgers, bedrijven en instellingen voor de dienstverlening en op de ondersteunende systemen die nodig zijn. Het informatiebeleidsplan 2013-2015 is de rode draad om aan te geven wat we de komende jaren op het gebied van informatievoorziening gaan doen. In dit plan zijn naast de wettelijke verplichtingen ook; de basis op orde, de verdere digitalisering en interne projecten benoemd. In 2014 is weer een aantal stappen gezet om de informatievoorziening te verbeteren.

Het project Basisregistratie grootschalige topografie (BGT), waar voor de gemeente deels verantwoordelijk is, krijgt steeds meer vorm. De BGT vervangt de huidige grootschalige basiskaart van Nederland (GBKN). Afgelopen jaar is een proeflevering gedaan aan het Samenwerkingsverband van Bronhouders BGT conform de eisen van de BGT.

De gemeente Leiderdorp is bezig om de dienstverlening naar haar burgers en bedrijven te optimaliseren. Hiervoor zijn verschillende projecten gestart zoals bijvoorbeeld het project Serviceplein. Het Serviceplein wordt het centrale punt waar de burgers en bedrijven terecht kunnen voor het afnemen van producten en diensten en beantwoording van vragen. Om aan de vraag te voldoen moet het Serviceplein kunnen beschikken over informatie, informatie over de voortgang van lopende processen. Door beter zaakgericht te werken binnen de gemeente Leiderdorp worden integrale processen inzichtelijk en kunnen burgers en bedrijven beter bediend worden. We streven naar zaakgericht werken in plaats van documentgericht en naar minder papieren dossiers, waardoor informatie toegankelijker wordt en altijd en overal beschikbaar is. Het project Zaakgericht werken is in april 2014 afgerond. Volgende stap is de implementatie van het Klant Contact Systeem.

Informatiebeveiliging wordt voor gemeenten steeds belangrijker. Naast een morele verplichting naar de inwoners om de privacy te beschermen zijn er steeds meer wettelijke bepalingen die vereisen dat de informatiebeveiliging op orde is. Denk hierbij aan de WBP, BRP, SUWI en de BAG. De eisen voor informatiebeveiliging hebben betrekking op het waarborgen van de data-integriteit (juistheid, volledigheid, tijdigheid), de continuïteit van de dienstverlening en het waarborgen van de vertrouwelijkheid van kritische informatie. Op grond van deze definitie kunnen we concluderen dat praktisch alle afdelingen van een gemeente te maken hebben met één of meer wettelijke kaders. Het in 2013 vastgestelde informatiebeveiligingsstatuut is in 2014 uitgebreid met een addendum voor Governance en incidentenprocedure om zo te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten. In 2014 heeft een Risico Inventarisatie en Evaluatie plaatsgevonden en is er een start gemaakt met het informatiebeveiligingsplan.

Inkoop

De gecentraliseerde en verder geprofessionaliseerde inkoop heeft in 2014 wederom zijn vruchten afgeworpen. Mede door de inzet van de inkoopadviseurs vanuit Servicepunt71 zijn in 2014 de nodige inkoopvoordelen behaald. Ook het samenwerken en de daarbij te behalen schaalvoordelen zijn verwezenlijkt.

In 2013 is onderzoek gedaan naar het verder versterken van de inkoopfunctie en de mogelijke verdere besparingen voor de gemeenten. Uit dit onderzoek is gebleken dat mogelijke voordelen, ook op het gebied van rechtmatigheid, nog kunnen worden behaald met contractmanagement en -beheer en -registratie. In 2014 is hiermee gestart en in 2015 vindt verdere doorontwikkeling plaats. 2014 heeft voornamelijk in het teken gestaan van het op orde krijgen van de contractportfolios van de 5 deelnemende organisaties.

Facilitaire zaken

In 2014 heeft SP71 verdere stappen gezet in het verbeteren van de interne bedrijfsvoering. Hierbij is vooral aandacht besteed aan de interne aansturing op de locaties.

Er zijn twee aanbestedingen gerealiseerd te weten voor schoonmaak en voor kantoorartikelen. DZB zet op basis van een nieuwe overeenkomst haar diensten voort op het gemeentehuis, kinderboerderij en de aula op de begraafplaats. Voor kantoorartikelen is een nieuwe overeenkomst aangegaan met Staples per 1 januari 2015.

In 2014 hebben we het vierwekelijks overleg tussen gebouwenbeheer, de locatieleider en de bodes gecontinueerd tot 1 augustus om de werkzaamheden tussen gebouwbeheer en bodedienst af te stemmen. Dit overleg is beëindigd als gevolg van verschillende personele en bedrijfsmatige ontwikkelingen.

SP71 heeft nog geen invulling gegeven aan het verzoek om de bodes op te leiden om te kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving in het kader van de tapvergunning. Ook de wens om te komen tot een exploitatiemodel voor de verhuur van de vergaderruimtes en Atrium is nog niet opgevolgd.

Op het gebied van inventaris is de keuze gemaakt om klapstoelen en statafels te kopen en niet langer per evenement in te huren. Het is onze verwachting dat deze kosten zich binnen een termijn van twee jaar hebben terugverdiend.

Paragraaf 6 : Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente Leiderdorp een bestuurlijk en financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld en dat niet verhaalbaar is, of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Beleid

Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Van belang is te controleren of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd zijn. Een ander belang is het kostenbeslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Eind 2007 heeft het college de discussienotitie Sturen op Regionale samenwerking gepresenteerd (ook wel "paprikanotitie" genoemd). Deze notitie is op 19 maart 2008 door de Commissie Regio besproken, waarbij de hoofdlijn van deze notitie is overgenomen. Deze notitie geeft richting aan de gewenste toekomstige ontwikkeling van regionale samenwerking en vormt hiermee een kader voor het aangaan of ontwikkelen van samenwerkingsverbanden. De hoofdlijn van dit kader is: kies voor twee schaalniveaus. Eén voor strategie, dat zo groot mogelijk kan zijn. Eén voor uitvoering op de schaal van de Leidse agglomeratie.

De visie bevat een model van uitvoeringsorganisatie, een model voor betere raadscontrole en een duiding van de nieuwe identiteit van de regiegemeente pur sang. De raad heeft in 2010 de spelregels voor het aangaan van Verbonden Partijen voor Leiderdorp vastgesteld. Deze staan in de Nota Verbonden Partijen Leiderdorp. Hierin staat geformuleerd wat de algemene en specifieke kaders en de gemeentelijke doelstellingen zijn voor verbonden partijen. Daarmee heeft de raad een visie ontwikkeld op het geheel aan samenwerkingsverbanden. De aanbevelingen uit de Begrotingscan 2007 over dit thema zijn in deze nota verwerkt, alsmede de aanbevelingen uit de rapportage van de Rekenkamer Leiderdorp van februari 2008 over Verbonden Partijen. De relevante informatie uit de Bestuurskrachtmeting die in 2008 is opgesteld, is hierin meegenomen.

Overzicht verbonden partijen

Totaal overzicht Leiderdorp van de bijdragen aan verbonden partijen.

Verbonden partij	Bijdrage Leiderdorp	
	x € 1.000	
	werkelijk 2014	begroot 2014
Holland Rijnland	950	950
Veiligheidsregio	1.460	1.393
Gevulei	930	1.095
RDOG	711	723
ODWH	459	477
Oude Rijnzone	5	0
Servicepunt71	3.004	2.826
Sociale Dienst (Leiden/Leiderdorp)	888	0

Daarnaast zijn er voor Leiderdorp naast de bijdrage inzake de gemeenschappelijke regelingen nog investeringsbijdragen, te weten:

- Conform begroting is in 2014 € 300.000 bijgedragen aan de GR Oude Rijnzone voor het regionaal investeringsfonds
- Conform begroting is in 2014 € 571.000 bijgedragen aan de GR Holland Rijnland voor het regionaal investeringsfonds.

Overzicht per verbonden partij

bedragen x € 1.000

Naam	Holland Rijnland Samenwerkingsverband		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Holland Rijnland is een samenwerking van en voor vijftien gemeenten in het hart van de Randstad. Deze gemeenten werken vanuit een gezamenlijke strategische visie op de verdere ontwikkeling van de regio om de kwaliteit van wonen, werken, ondernemen en recreëren van burgers, bedrijven en instellingen in het gebied te bevorderen.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 46 leden waarvan 3 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	875	1.376
	Vreemd vermogen	30.601	33.819
	Jaarresultaat		601
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.hollandrijnland.net		

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam	Gemeenschappelijke vuilverwerking Leiden e.o. (Gevulei)		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Voordeel behalen uit het gezamenlijk laten verwerken van ingezameld huisvuil. Bevorderen van hergebruik goederen door middel van het kringloopbedrijf en recycling.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het algemeen bestuur bestaat uit 16 leden, waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van tonnage. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten. Vanuit de gemeente Leiderdorp is in 2014 een bijdrage van € 930.000 betaald.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	438	778
	Vreemd vermogen	2.156	1.925
	Jaarresultaat		379
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Gemeentewerken		

Per ultimo 2015 zal deze Gemeenschappelijke regeling ophouden te bestaan

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam	Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4		
Vestigingsplaats	Rotterdam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam (Wgr, art.94,95)		
Doelstelling/ Publiek belang	Het doel van de regeling is het bevorderen dat de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de aanleg van de HSL-Zuid en de verbreding, verlegging en reconstructie van de A 16, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, respectievelijk de A 4, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, en de beslissing op die verzoeken doelmatig, deskundig en op gelijke wijze plaatsvinden. Door deze regeling wordt tevens voor de burgers duidelijkheid geschapen over de terzake bevoegde instantie.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 21 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Belang van het Rijk is 50%, de gemeenten vertegenwoordigen samen de andere 50%.		
Financieel belang	De gemeenten lopen geen risico. Het rijk neemt alle schadeclaims en uitvoeringskosten voor haar rekening.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

De regeling eindigt op 1 januari 2016.

Naam	Oude Rijnzone		
Vestigingsplaats	Alphen aan den Rijn		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	De Oude Rijnzone is het gebied langs de rivier de Oude Rijn, tussen Leiden en Bodegraven. De Oude Rijnzone is door de provincie aangewezen als transformatiezone. In deze zone worden nieuwe woon- en werkgebieden ontwikkeld, bestaande bedrijfslocaties geherstructureerd en de water- en natuurkwaliteiten versterkt. Daarnaast is er aandacht voor de verbetering van de bereikbaarheid van het gebied.		
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit 12 leden waarvan 2 leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Belang van de Provincie is 50%, de gemeenten vertegenwoordigen samen de andere 50% op basis van inwoners. De gemeente Leiderdorp heeft in 2014 een bijdrage betaald van € 5.000.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	37.655	27.270
	Jaarresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.ouderijnzone.nl		

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam	Omgevingsdienst West-Holland		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Uitvoering van de wettelijke taken zoals de vergunningverlening en handhaving van de Wet milieubeheer en de Wet bodembescherming (m.n. bouwstoffenbesluit), en advisering van de deelnemende gemeenten bij de uitvoering van hun taken, zoals ruimtelijke planvorming en verkeersbeleid.		
Bestuurlijk belang	Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden waarvan geen bestuursleden uit de gemeente Leiderdorp. Het algemeen bestuur bestaat uit 22 leden waarvan 2 bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van uren, in 2014 is een bijdrage van € 459.000 betaald. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	1.138	1.372
	Vreemd vermogen	6.202	5.012
	Jaarresultaat		88
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.odwh.nl		

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 23 leden van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden waarvan 1 lid afkomstig van de gemeente Leiderdorp. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen leden afkomstig van de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten. Vanuit de gemeente Leiderdorp is in 2014 een bijdrage van € 710.579 betaald.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	2.217	5.787
	Vreemd vermogen	26.465	24.793
	Jaarresultaat		2.976
Overige informatie	Met de totstandkoming van deze gemeenschappelijke regeling zijn de regelingen GHOR en GGD-ZHN opgeheven. (raadsbesluit 10 oktober 2005)		
	Primaathouder: Afdeling Beleid		
	Website: www.ggdhm.nl		

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling met Openbaar Lichaam		
Doelstelling/ Publiek belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om toenemende risico's beter te beheersen		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. De 19 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit zeven burgemeesters en een voorzitter waarvan 1 burgemeester uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	10.120	10.396
	Vreemd vermogen	22.828	21.998
	Jaarresultaat		2.430
Overige informatie	Met de totstandkoming van deze gemeenschappelijke regeling zijn de regelingen Regionale Brandweer, CPA en GHOR opgeheven.		
	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.veiligheidsregio-hm.nl		

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam	Oasen		
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Oasen is een maatschappelijk drinkwaterbedrijf. Zij zorgen op duurzame wijze voor drinkwater voor onze klanten.		
Bestuurlijk belang	Oasen heeft 5 bestuursleden waarvan geen afkomstig uit de gemeente Leiderdorp.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 25 aandelen à € 453,78 in Oasen naar rato van het aantal inwoners.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	86.019	n.n.b.
	Vreemd vermogen	114.863	n.n.b.
	Jaarresultaat		n.n.b.
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.oasen.nl		

Naam (programmanummer)	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur en de directie bestaan beiden uit 3 leden waarvan geen leden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. De gemeente is aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 97.968 (€ 124.419,36) aandelen in de BNG.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	3.340.000	3.582.000
	Vreemd vermogen	127.753.000	149.923.000
	Jaarresultaat		126.000
Overige informatie	Deelname in de BNG wordt beschouwd als een duurzame belegging.		
	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.bng.nl		

Naam (programmanummer)	Alliander N.V.		
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.		
Bestuurlijk belang	De raad van bestuur bestaat uit 3 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. De gemeente Leiderdorp is aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente Leiderdorp heeft 604.919 aandelen in Alliander.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	3.375.000	3.579.000
	Vreemd vermogen	4.173.000	4.093.000
	Jaarresultaat		323.000
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.alliander.nl		
	In 2009 is Nuon verkocht aan het Zweedse Vattenfall. De gemeente blijft wel aandeelhouder in het Netwerkbedrijf Alliander.		

Naam (programmanummer)	Servicepunt71		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Doelstelling/ Publiek belang	Vanaf 1 januari 2012 verzorgt Servicepunt71 de interne bedrijfsvoering van de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Servicepunt71 levert producten en diensten op het gebied van ICT, HRM, Financiën, Juridische Zaken en Inkoop en voor de gemeenten Leiden en Leiderdorp ook de Facilitaire Zaken.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur bestaat uit 4 leden waarvan 1 lid afkomstig uit de gemeente Leiderdorp. Het dagelijks bestuur bestaat ook uit 4 leden, die door het algemeen bestuur worden benoemd.		
Financieel belang	De deelnemers betalen een jaarlijkse bijdrage op basis van een verdeelpercentage. Het verdeelpercentage is gebaseerd op het aandeel in het totaal van de overgedragen formatie en de overgedragen materiële budgetten. De deelnemers in Servicepunt71 zijn gezamenlijk aansprakelijk voor de eventueel ontstane tekorten. De gemeente Leiderdorp heeft in 2014 een bijdrage van € 2.527.000 betaald en voor meer-/maatwerk een bedrag van € 477.000.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014¹
	Eigen vermogen	1.678	1.774
	Vreemd vermogen	14.680	12.414
	Jaarresultaat		2
Overige informatie	Primaathouder: Concernzaken		
	Website: www.servicepunt71.nl		

¹ Dit betreft concept jaarcijfers

Naam (programmanummer)	De gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie Leiden en Leiderdorp Sociale Dienst		
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling lichte vorm.		
Doelstelling/ Publiek belang	De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Leiden en Leiderdorp zal op de uitvoering de navolgende taken, wetten en regelingen uitvoeren, te weten: de Wet Werk en Bijstand (WWB), het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers (IOAW), de Wet Inkomensvoorziening Ouderen en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ), de regeling scholing en activering ingevolge de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW), de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB), de Regeling Instroom en Doorstroombanen (ID), de Wet Inburgering (WI), de Wet kinderopvang, SMI-kinderopvang, de huisvestingtaakstelling van vluchtelingen, de schuldhulpverlening, de sociale recherche, het minimabeleid, dan wel enige andere in de toekomst voor deze wetten en regelingen eventueel in de plaats komende regelingen.		
Bestuurlijk belang	De dienstverleningsovereenkomst komt tot stand tussen de gemeenten Leiden en Leiderdorp. Er zijn geen bestuursleden, maar er vindt wel overleg plaats met de bevoegde wethouders betreffende aangaande gemeenten.		
Financieel belang	Vanuit de gemeente Leiderdorp is volgens het dienstverleningsovereenkomst in 2014 een bijdrage van € 888.000 betaald, nacalculatie volgt nog. Procentueel belang van Leiderdorp is 50%.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

Naam (programmanummer)		Samenwerkingsverband GGZ subsidies	
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling lichte vorm.		
Doelstelling/ Publiek belang	Het doel van de regeling is het in stand houden van Collectieve Preventieve GGZ met een breed aanbod van GGZ preventieactiviteiten onderscheiden naar activiteiten voor Kinderen & Jeugd en voor Volwassenen & Ouderen, en GGZ voorzieningen.		
Bestuurlijk belang	Stemverhoudingen, aandeelhoudersbelangen en vertegenwoordigers bestuur.		
Financieel belang	Gemeente Leiden treedt namens de deelnemende gemeenten op als subsidieverstrekker en brengt dit in rekening bij de deelnemende gemeenten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000,-	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
	Jaarresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Overige informatie	Primaathouder: Afdeling Beleid		

Naam (programmanummer)		DataLand	
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Vennootschap		
Doelstelling/ Publiek belang	Intergemeentelijke samenwerking op het gebied van de vastgoed- en geo-informatie		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit 7 leden waarvan geen bestuursleden afkomstig van de gemeente Leiderdorp. De gemeenten zijn als participant vertegenwoordigd in de certificaathoudersvergadering.		
Financieel belang	Gemeente Leiderdorp heeft 13.000 certificaten van aandelen Dataland B.V. à € 0,10 per certificaat. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het in certificaten geïnvesteerde bedrag. Het betreft een eenmalige storting. Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden. Verstrekking van gegevens aan afnemers vindt plaats tegen verstrekingskosten. Deze inkomsten worden door DataLand gebruikt om de drieledige taken van de organisatie – een stichting zonder winstoogmerk – uit te voeren. Jaarlijks wordt een vergoeding aan deelnemende gemeenten uitgekeerd voor het leveren van de gemeentelijke gegevens. Het eventuele overschot aan inkomsten wordt daarnaast aan certificaathoudende gemeenten uitgekeerd.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2014	31-12-2014
	Eigen vermogen	495	846
	Vreemd vermogen	569	625
	Jaarresultaat		318
Overige informatie	Primaathouder: Beleid		
	Website: www.dataland.nl		

Paragraaf 7 : Grondbeleid

Visie

Het grondbeleid is ondersteunend aan de realisatie van programma's als ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, onderwijs, cultuur, sport en recreatie en economische infrastructuur. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact. De baten en de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Het grondbeleid van Leiderdorp is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2013-2017; Grondslagen van het grondbeleid. De nota is op 18 maart 2013 door de raad vastgesteld.

Bij de programma's worden beleidsdoelen onderscheiden in SMART-doelen, activiteiten en prestatie-indicatoren. Bij het grondbeleid is eenzelfde driedeling gemaakt:

Doel	Faciliteren grondbeleid
SMART doel	Faciliterend grondbeleid, niet meer grond dan nodig, marktconforme grondprijzen.
Activiteiten	Het monitoren van grondtransacties aan de nota
Prestatie-indicatoren	Grondprijzenbrief, de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG), uniforme erfpachtovereenkomsten.

Hieronder volgen enkele kernpunten uit de nota Grondbeleid:

(de nummers tussen haakjes corresponderen met de nummers van de beleidsregels van de nota Grondbeleid)

Beleidskeuze vorm grondbeleid:

(3.1) De Gemeente Leiderdorp kiest voor een faciliterend grondbeleid. Uitgangspunt is in principe faciliterend grondbeleid. Daar waar de gemeente een sterkere stempel wil drukken op de ontwikkeling cq. het noodzakelijk is om een ontwikkeling conform de gemeentelijke randvoorwaarden te realiseren, kan actief grondbeleid worden ingezet. Hierbij moet het financiële risico, ook op langere termijn, wel aanvaardbaar zijn.

Instrumenten:

Bij het voeren van grondbeleid staat de gemeente een aantal instrumenten ter beschikking. De beleidsregels bij de diverse instrumenten zijn in de Nota Grondbeleid terug te vinden, hieronder worden enkele uitgelicht:

Beleidsregels instrumenten:

(4.5.3) De gemeente zal handhaven op oneigenlijk gebruik en streeft er naar, waar mogelijk, tot verkoop te komen.

(4.7.1) Grondverkoop heeft de voorkeur boven erfpacht. Voor erfpacht wordt gekozen indien de gronden voor de gemeente strategisch van belang zijn.

(4.7.3) Bij erfpacht wordt uitgegaan van een marktconforme canon. In het kader van eenduidigheid en transparantie worden bestaande erfpachtovereenkomsten bij verlenging aangepast aan een marktconforme canon.

Grondprijnsbeleid:

Bij een transparant grondbeleid horen transparante grondprijzen.

Beleidsregels grondprijnsbeleid

(5.1) Het grondprijnsbeleid wordt jaarlijks geactualiseerd middels een grondprijzenbrief waarin de richtlijn voor de grondprijzen is aangegeven.

(5.2) De gemeente Leiderdorp hanteert een marktconform grondprijns-beleid.

(5.3) De grondprijns wordt in beginsel door de residuele waardemethode bepaald.

Grondslagen waardering

De gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs vermeerderd met gemaakte kosten voor onderzoek en bouwrijp maken. Zoals wettelijk verplicht is, mag de boekwaarde niet hoger zijn dan de ingeschatte marktwaarde. Afhankelijk van deze inschatting wordt de boekwaarde afgeboekt (bij definitief geen mogelijkheid tot terugverdienen) of een voorziening gevormd (bij redelijke twijfel over het terugverdienen van de boekwaarde).

Reserves

Zoals het besluit begroting en verantwoording (BBV) voorschrijft wordt het saldo van een project via resultaatbestemming in het jaar van afsluiten toegevoegd aan een reserve grondverkoop. Voor W4 is er de bestemmingsreserve W4. Grondexploitaties die geen onderdeel uitmaken van W4 worden verantwoord onder de algemene reserve bouw- en grondexploitaties.

Organisatie

Beleidsregels Organisatie

(6.1.1) De grondexploitaties worden jaarlijks herzien en vastgesteld via de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG).

(6.1.2) In de jaarlijkse rapportage GIG vindt naast verantwoording over de grondexploitaties ook verantwoording plaats ten aanzien van overige ruimtelijke investeringsprojecten.

(6.1.3) De voortgang ten opzichte van de rapportage GIG vindt minimaal jaarlijks plaats in de voortgangsrapportage GIG.

(6.2.1) Per project/grondexploitatie worden de risico's in beeld gebracht. Hierbij worden beheersmaatregelen aangegeven.

(6.2.2) Het weerstandsvermogen wordt berekend o.b.v. de leidraad uit de Kadernota Weerstandsvermogen & Risicomanagement en opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen bij de begroting en de jaarstukken.

Samenvatting GIG

Hieronder staat de samenvatting uit de GIG 2015 (voorjaar 2015).

GIG algemeen

In de voorliggende rapportage is de financiële stand van zaken van de ruimtelijke projecten weergegeven. In het najaar van 2014 is de raad over de financiële voortgang geïnformeerd via de Voortgangsrapportage GIG 2014. Bij voortgangsrapportages vindt geen financiële doorrekening plaats. In de voorliggende rapportage is dit wel gebeurd.

In tabel 1 zijn de resultaten van de GIG per 2015 afgezet tegen de GIG-versie van 2014 (vastgesteld 16 juni 2014). Voor de vergelijkbaarheid zijn de bedragen tevens uitgedrukt als netto contante waarde (NCW) per 01-01-2014.

Tabel 1: Netto contant resultaat Integrale Grondexploitaties 2014-2015:

TOTAALOVERZICHT				
	GIG - 2015	GIG - 2015	GIG - 2014	Vershil
	NCW 01-01-15	NCW 01-01-14	NCW 01-01-14	NCW 01-01-14
W4				
W4 - Ontwikkelingslocaties	-4.178.894	-4.037.579	-4.603.503	565.925
W4 - Investeringsprojecten	-9.427.512	-9.108.707	-8.791.162	-317.546
W4 - Afgesloten projecten / overige projecten in reserve	12.724.495	12.294.198	12.076.075	218.123
Totaal	-881.911	-852.088	-1.318.590	466.502
	(nadelig)	(nadelig)	(nadelig)	(voordelig)
Centrumplan	742.228	717.128	704.743	12.385
	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)
Overige ruimtelijke projecten	PM*	PM*	PM*	0
	(voordelig)	(voordelig)	(voordelig)	(neutraal)
Totaal alle projecten	-139.683	-134.959	-613.846	478.887

* De PM bij de categorie 'Overige ruimtelijke projecten' betreft het project Amaliaplein. Het resultaat is vertrouwelijk vastgesteld door de raad in oktober 2013. Na het aangaan van de Koop- en Realisatieovereenkomst wordt het resultaat op netto contante waarde openbaar.

Bij de beoordeling van de resultaten dient in acht te worden genomen dat de resultaten mede gebaseerd zijn op aannames op basis van de huidige inzichten zodat er altijd sprake is van een bandbreedte. Een verslechtering of verbetering ten opzichte van de huidige inschattingen heeft een direct effect op het eindresultaat.

Mutaties bij W4 zullen bij het afsluiten van de projecten ten bate of ten laste worden gebracht van de bestemmingsreserve W4, mutaties bij het Centrumplan en Overige ruimtelijke projecten worden bij het afsluiten van de projecten ten bate of ten laste gebracht van de algemene reserve bouw- en grondexploitaties.

W4

Ten opzichte van de GIG 2014 is er voor W4 een mutatie van € 0,467 mio (voordelig). Dit leidt tot een totaal resultaat voor W4 van -/- € 0,882 mio (nadelig op netto contante waarde 01/01/2015).

De toename van het resultaat van de **W4 - Ontwikkelingslocaties** met circa +/- € 0,566 mio (voordelig) is op hoofdlijnen het gevolg van:

- Afronding van het project 'Mauritskwartier - Groene Scheg + Kleine Zandput (Groene Schans)' (+/- € 0,122 mio voordelig, reeds gemeld in de Voortgangsrapportage GIG 2014).
- Bij het project 'Plantage' is het grondbod van de ontwikkelaar verwerkt in de grondexploitatie en kon de kostenraming archeologie naar beneden worden bijgesteld (+/- € 0,444 mio voordelig, als 'PM' gemeld in de Voortgangsrapportage GIG 2014).

De afname van het resultaat van de **W4 - Investeringsprojecten** met circa +/- € 0,318 mio (nadelig) wordt met name veroorzaakt door:

- Bij het project 'Grondberging Munnikenspolder' is bij verlenging van de (huur)overeenkomst een lagere huuropbrengst gerealiseerd dan waarmee rekening was gehouden (-/- € 0,285 mio nadelig, als 'PM' gemeld in de Voortgangsrapportage GIG 2014)
- Verschuiving boekwaarde van project 'Grondberging Munnikenspolder' (-/- € 0,218 mio, nadelig). De boekwaarde van het project dient jaarlijks ten gunste te worden gebracht aan de bestemmingsreserve W4. Tegenover deze nadelige mutatie voor het project staat dus de mutatie van (+/+ € 0,218 mio, voordelig) bij de W4 afgesloten projecten / overige projecten in reserve.
- Bij het project 'Weteringpark' is het aanbestedingsvoordeel voor de aanleg van de Boomgaardlaan in de grondexploitatie verwerkt (+/+ € 0,186 mio voordelig).

De toename van het resultaat van de **W4 - Afgesloten projecten / overige projecten in reserve** met circa +/+ € 0,218 mio (voordelig) is het gevolg van:

- Verschuiving boekwaarde van project 'Grondberging Munnikenspolder' (+/+ € 0,218 mio, voordelig). De boekwaarde van het project dient jaarlijks ten gunste te worden gebracht aan de bestemmingsreserve W4. Tegenover deze voordelige mutatie voor de reserve staat dus een mutatie van (-/- € 0,218 mio, nadelig) bij het W4 - investeringsproject 'Grondberging Munnikenspolder (prognose)'.

Volgens tabel 1 wordt het nadelige resultaat voor W4 dus (met € 0,466 mio) minder nadelig dan bij de GIG2014 verwacht was.

De mutatie van +/+ € 0,466 mio is echter niet de mutatie voor de bestemmingsreserve W4. Bij het project 'Grondberging Munnikenspolder' is € 0,200 mio ten gunste gebracht van de exploitatie. Ook het aanbestedingsvoordeel bij het project 'Weteringpark' (+/+ € 0,186 mio) ten gunste van de exploitatie gebracht.

Voor een aantal van de W4 Ontwikkelingslocaties is het resultaat nadelig. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hiervoor een voorziening getroffen van in totaal € 8,8 mio (zie tabel 2).

De bestemmingsreserve W4 komt hiermee op een stand van € 11.502.678 per 31-12-2014.

Tabel 2: Voorzieningen W4

Getroffen voorzieningen W4	GIG - 2015	GIG - 2015	GIG - 2014	Vershil
	NCW 01-01-15	NCW 01-01-14	NCW 01-01-14	NCW 01-01-14
Vierzicht - Kavel 1+5 + reststrook	-2.016.546	-1.948.354	-1.948.354	0
Plantage	-4.563.688	-4.409.361	-4.853.160	443.799
Bospoort - Zuid	-2.228.146	-2.152.798	-2.152.798	0
Totaal	-8.808.381	-8.510.513	-8.954.312	443.799
	(nadelig)	(nadelig)	(nadelig)	(voordelig)

Het belangrijkste projectoverstijgende risico ten aanzien van W4 betreft op dit moment:

- De huidige marktsituatie (verkoop woningen Plantage, paviljoens Bospoort Zuid en ontwikkeling kavel M (woningbouw)) die kan leiden tot (verdere) planvertragingen.

Dit risico wordt ingeperkt door onderstaande beheersmaatregelen:

- Intensief overleg op bestuurlijk niveau met ontwikkelingspartner.
- Temporisering verkoopopbrengsten in de grondexploitaties.
- Intensivering acquisitie-inspanningen i.s.m. ontwikkelingspartner.
- Nadrukkelijke sturing op een (kosten)efficiënte uitvoering en begeleiding van planontwikkelings- en civiel technische werkzaamheden.

Als de kavels 1 en/of 5 van Vierzicht op termijn toch ter ontwikkeling kunnen worden gebracht betekent dit een optimalisatiemogelijkheid voor de GIG. Uit deze optimalisatie zal dan echter wel de sloop van de tijdelijke geluidschermen voldaan moeten worden.

Centrumplan

Het resultaat van de Integrale Grondexploitatie voor het Centrumplan is beperkt gewijzigd ten opzichte van de GIG 2014 met +/- € 12.385,- (voordelig, netto contante waarde 01/01/2014). Dit komt door de afronding van het project 'Meas'.

Daarnaast heeft een verschuiving van werkzaamheden van het project 'Hoek Merelstraat' naar het project 'Centrumplein' plaatsgevonden waarna het project 'Hoek Merelstraat' kan worden afgesloten. Deze mutatie heeft echter geen invloed op het totale resultaat van het Centrumplan.

Voor de projecten 'Hoek Merelstraat' en 'Meas' was op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een voorziening getroffen. De resultaten van deze twee projecten kunnen nu ten laste van de reserve bouw- en grondexploitaties worden gebracht. De stand van de algemene reserve bouw – en grondexploitaties komt hiermee op € 1.521.444 (per 31-12-2014).

Het belangrijkste risico ten aanzien van het Centrumplan betreft op dit moment:

- Voortgang project Centrumplein (onzekerheid tijdspad door nieuwe plannen van de ontwikkelaar, economische ontwikkelingen en provinciaal beleid).

Overige ruimtelijke projecten

In tabel 1 is het totaalresultaat van de Integrale Grondexploitatie voor de Overige ruimtelijke projecten nog op 'PM' gezet. Dit betreft het project 'Amaliaplein'. Het voordelige resultaat is vertrouwelijk vastgesteld door de raad op 14 oktober 2013. Na het aangaan van de Koop- en Realisatieovereenkomst wordt het resultaat op netto contante waarde openbaar. Ten opzichte van de GIG 2014 is het resultaat bij de actualisatie per 01-01-2015 niet gewijzigd

Algemeen

In de onderstaande twee tabellen zijn de resultaten van de GIG per 2015 afgezet tegen de GIG-versie van 2014 (vastgesteld 16 juni 2014). Voor de vergelijkbaarheid zijn de bedragen tevens uitgedrukt als netto contante waarde (NCW) per 01-01-2014.

Tabel 1 en 2: Netto contant resultaat Integrale Grondexploitatie 2014-2015

Overzicht per complex W4

5. Overzicht per complex PRBW4							
Overzicht exploitatie per complex grondbedrijf	920013 Vierzicht - Kavel 1, 5 en reststrook	920021 Mauritskwartier - Groene Scheg	920023 Mauritskwartier - Kavel M	920041 Bospoort - Noord	920042 Bospoort - Zuid	920030 Plantage	Totaal projecten W4
Boekwaarde 1-1-2014	1.319.012	3.095.106	63.171	-9.889.079	359.032	4.337.319	-715.440
Verwerving en inbreng	0	0	0	0	0	0	0
Sloop- en milieumaatregelen	0	0	0	28.000	0	353.747	381.747
Bouwrijp maken	0	0	0	503.060	0	88	503.148
Woonrijpmaken	225.723	24.041	0	0	0	12.227	261.991
Bovenwijkse voorz., fondsen, ov. kosten	0	0	0	0	463.975	17.206	481.181
Voorbereiding, toezicht en planontw.	11.742	2.153	453	91.288	271	71.083	176.990
Indirecte kosten	50.579	108.521	2.223	133.340	17.190	170.874	482.728
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	288.043	134.715	2.677	755.688	481.437	625.225	2.287.785
Indirecte opbrengsten	-17.375	0	0	-470.104	0	-18.398	-505.877
Woningen	0	0	0	0	0	0	0
Commerciële en overige functies	0	0	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten, bijdr. en subsidies	0	0	0	0	0	-25.000	-25.000
Totaal baten	-17.375	0	0	-470.104	0	-43.398	-530.877
verschuiving boekwaarde	32.962	0	2.244	22.443	12.718	38.868	109.236
mutatie reserve	0	0	0	0	0	0	0
Boekwaarde 31-12-2014	1.622.643	3.229.821	68.092	-9.581.052	853.186	4.958.014	1.150.705
boekwaarde 31-12-2014	1.622.643	3.229.821	68.092	-9.581.052	853.186	4.958.014	1.150.705
totaal nog te maken kosten (nominaal)	396.712	0	132.606	1.886.876	2.045.870	3.799.155	8.261.219
totaal nog te ontvangen inkomsten (nominaal)	0	0	-363.636	0	-691.500	-4.314.385	-5.369.521
prognose einde project (nominaal)	2.019.355	3.229.821	-162.938	-7.694.176	2.207.556	4.442.784	4.042.402
prognose einde project (ncw 1-1-2015)	2.016.546	3.229.821	-145.898	-7.713.410	2.228.146	4.563.688	4.178.894

Overzicht exploitatie per complex grondbedrijf

Overzicht exploitatie per complex grondbedrijf	920237 Amaliaplein	Totaal overige projecten in exploitatie	920126 Centrumplein	920123 Oude Rijn (Meas)	920128 Hoek merelstraat	Totaal Centrumplan in exploitatie	Totaal Grondbedrijf
Boekwaarde 1-1-2014	p.m.	p.m.	-1.633.303	30.279	221.005	-1.382.018	-1.382.018
Lasten							
Verwerving en inbreng	p.m.	p.m.	0	0	0	0	0
Sloop- en milieumaatregelen	p.m.	p.m.	35.125	0	0	35.125	35.125
Bouwrijp maken	p.m.	p.m.	0	0	0	0	0
Woonrijpmaken	p.m.	p.m.	250	11.212	36.283	47.745	47.745
Bovenwijkse voorz., fondsen, ov. kosten	p.m.	p.m.	0	27.000	0	27.000	27.000
Voorbereiding, toezicht en planontw.	p.m.	p.m.	22.123	13.101	5.013	40.236	40.236
Indirecte kosten	p.m.	p.m.	546	1.828	8.497	10.871	10.871
Onvoorzien	p.m.	p.m.	0	0	0	0	0
Totaal lasten	p.m.	p.m.	58.044	53.141	49.793	160.978	160.978
Baten							
Indirecte opbrengsten	p.m.	p.m.	-56.981	0	0	-56.981	-56.981
Woningen	p.m.	p.m.	0	0	0	0	0
Commerciele en overige functies	p.m.	p.m.	0	0	0	0	0
Overige opbrengsten, bijdr. en subsidies	p.m.	p.m.	0	-27.000	0	-27.000	-27.000
Totaal baten	p.m.	p.m.	-56.981	-27.000	0	-83.981	-83.981
mutatie reserve						0	0
verschuiving boekwaarde						0	0
Boekwaarde 31-12-2014	p.m.	p.m.	-1.632.240	56.420	270.798	-1.305.022	-1.305.022
boekwaarde 31-12-2014	p.m.	p.m.	-1.632.240	56.420	270.798	-1.305.022	-1.305.022
totaal nog te maken kosten (nominaal)	p.m.	p.m.	1.089.781	0	0	1.089.781	1.089.781
totaal nog te ontvangen inkomsten (nominaal)	p.m.	p.m.	-528.240	0	0	-528.240	-528.240
prognose einde project (nominaal)	p.m.	p.m.	-1.070.699	56.420	270.798	-743.481	-743.481
prognose einde project (ncw 1-1-2015)	p.m.	p.m.	-1.069.445	56.420	270.798	-742.228	-742.228

Projecten met een uitvoeringsbesluit en een positief eindresultaat.

Project	Balanswaarde per 31-12-2014	nog te maken kosten	nog te verwachten opbrengsten	verwacht exploitatieresult op eindwaarde (-/- = voordelig)	netto contante waarde verwacht exploitatieresult (-/- = voordelig)
Mauritskwartier - Kavel M	68.092	132.606	363.636	162.938	145.898
Bospoort - Noord	-9.581.052	1.886.876	0	7.694.176	7.713.410
Centrumplein	-1.632.240	1.089.781	528.240	1.070.699	1.069.445
Amaliaplein	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	-11.145.200	3.109.263	891.876	8.927.813	8.928.753

Risico's Publiek-Private Samenwerking (PPS)

De gemeente heeft momenteel geen PPS-constructie.

Parameters

Bij de herziening per 1/1/2015 van de grondexploitatie in de Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie (GIG) 2015 zijn de volgende parameters gehanteerd:

Rentepercentage: 3,5%

Kostenindex: 2%

Opbrengstenindex: 0%

In de financiële verordening (verordening 212) is opgenomen dat jaarlijks de interne rente wordt herijkt. Dit wordt bij de financiële kadernota bekeken. In de financiële kadernota is voorgesteld om het rentepercentage van 3,5% (vooralsnog) te handhaven in de begroting 2015-2018. De kosten- en opbrengstenindices zijn niet aangepast ten opzichte van de GIG2014 gelet op het prijsindexcijfer grond-, water,- en wegebouw (GWW) en om opbrengsten conservatief te ramen.

Fasering verkopen

Bij de herziening per 1/1/2015 van de grondexploitatie in de GIG2015 zijn de nog te verwachten opbrengsten voor grondverkoop als volgt gefaseerd:

Mauritskwartier kavel M: (medio) 2016

Plantage: 50% in 2015 (2e halfjaar) en 50% medio 2016

Bospoort (paviljoens): (medio) 2017

3.3 Staat van de Gemeente

Domein		Rood/ Oranje/Groen	Toelichting
Financiën			
De begroting is materieel in evenwicht.	■	Groen	De begroting 2015 is structureel en reëel in evenwicht.
De meerjarenbegroting is materieel in evenwicht.	■	Oranje	De begroting is structureel en reëel in evenwicht voor de jaren 2015 en 2016. Voor 2017 en 2018 is de begroting niet structureel en reëel in evenwicht.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	Bij het opstellen van de Kadernota 2016-2019 zal worden bezien hoe de begroting voor de jaren 2017 - 2019 ook structureel en reëel in evenwicht kan worden gebracht. Hiermee moet in dit najaar een begroting 2016-2019 vastgesteld kunnen worden met een meerjarig materieel begrotingsevenwicht.
Ruimtelijke ordening			Ieder bestemmingsplan, wijzigingsplan en uitwerkingsplan, dat vastgesteld wordt door de raad bevat een aparte paragraaf waarin het gemeentelijk beleid wordt afgezet tegen respectievelijk Rijks, provinciaal en regionaal beleid.
De provinciale ruimtelijke belangen zijn opgenomen in de gemeentelijke ruimtelijke plannen.	■	Groen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Leiderdorp heeft in 2014 geen concept ontwerp bestemmingsplannen aan de provincie voorgelegd. ■ Leiderdorp heeft in 2014 geen ontwerp bestemmingsplannen aan de provincie voorgelegd. ■ Leiderdorp heeft in 2014 naar aanleiding van uitspraken van de Raad van State twee gewijzigd vastgestelde bestemmingsplannen aan de provincie voorgelegd (Oude Dorp en W4). ■ De provincie heeft van geen van de hierboven genoemde plannen aangegeven dat ze niet (geheel) overeenkomen met het provinciaal ruimtelijk beleid. <p>Ter aanvulling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Leiderdorp heeft in 2014 een concept ontwerp uitwerkingsplan aan de provincie voorgelegd (Plantage). De provincie heeft van dit uitwerkingsplan niet aangegeven dat deze niet (geheel) overeenkomt met het provinciaal ruimtelijk beleid. ■ Leiderdorp heeft in 2014 een ontwerp wijzigingsplan (Achthovenerweg 41a/b) ter visie gelegd. Dat plan heeft een zienswijze van de provincie opgeleverd. Het plan is op basis hiervan aangepast.
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	N.v.t.
Omgevingsrecht (Toezicht, handhaving en vergunningverlening milieu, bouwen en wonen)			
Er is een door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie / de gemeenteraad is geïnformeerd over de zelfevaluatie.	■	Groen	Onder regie van de Omgevingsdienst West-Holland is in het vierde kwartaal van 2013 een zelfevaluatie uitgevoerd. De raad is hierover in 2014 geïnformeerd.
Er is een door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan / de gemeenteraad is geïnformeerd over het verbeterplan.	■	Groen	Om een adequaat kwaliteitsniveau te realiseren voor de uitvoering van het omgevingsrecht is Leiderdorp een samenwerking aangegaan met de gemeenten Noordwijk, Leiden, Zoeterwoude en de omgevingsdienst West-Holland. Vanuit dit collectief is één verbeterplan opgesteld voor alle deelnemende gemeenten. De raad heeft op 13 april 2015 kennis genomen van het verbeterplan.
Vanaf 1-1-2015: er is een door de gemeenteraad vastgestelde eindmeting.	■	N.v.t.	Deze indicator komt te vervallen. Het landelijk traject is afgesloten en er wordt geen eindmeting gefaciliteerd.

Domein		Rood/ Oranje/Groen	Toelichting																		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	N.v.t.																		
Externe veiligheid																					
De gemeente levert actuele en volledige informatie voor de provinciale risicokaart.	■	Groen	In december 2014 zijn alle in Leiderdorp aanwezige risico-objecten ingevoerd en geautoriseerd door de omgevingsdienst West-Holland. Voor het jaar 2015 zijn twee evaluatiemomenten gepland (maart en september) ter controle of de mutaties worden/zijn doorgevoerd.																		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	N.v.t.																		
Archief- en informatiebeheer																					
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde.	■	Oranje	Op 14 mei 2013 is het Aanvullend beleidskader interbestuurlijk archieftoezicht vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Dit beleidskader bevat wettelijke criteria, zogeheten kritisch prestatie indicatoren (KPI's), voor toetsing aan de Archiefwet. Het opstellen van het KPI verslag op het gebied van archief- en informatiebeheer wordt gedaan door de gemeentearchivaris. De gemeentearchivaris is in dienst bij Erfgoed Leiden e.o. Uit de rapportage van halverwege 2014 blijkt dat Leiderdorp nog niet op alle punten voldoet. In 2014 zijn is een verbeterplan opgesteld. 2 punten uit dit verbeterplan zijn reeds opgepakt, namelijk het calamiteitenplan en het register verbonden partijen. Het resterende punt "Informatiebeheerplan" wordt in 2015 opgesteld.																		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	N.v.t.																		
Huisvesting verblijfsgerechtigden																					
Er is volledig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.	■	Groen	<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar</td> <td>-2</td> </tr> <tr> <td>Fase interventieladder</td> <td>signaleren</td> </tr> <tr> <td>Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>In het eerste halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar</td> <td>-10</td> </tr> <tr> <td>Fase interventieladder</td> <td>signaleren</td> </tr> <tr> <td>Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>In het tweede halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar</td> <td>-10</td> </tr> </tbody> </table>	Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	-2	Fase interventieladder	signaleren	Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	11	In het eerste halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders	3	Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	-10	Fase interventieladder	signaleren	Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	15	In het tweede halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders	15	Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	-10
Voorsprong/achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	-2																				
Fase interventieladder	signaleren																				
Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	11																				
In het eerste halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders	3																				
Voorsprong/achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	-10																				
Fase interventieladder	signaleren																				
Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	15																				
In het tweede halfjaar gehuisveste verblijfsgerechtigden/vergunninghouders	15																				
Voorsprong/achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	-10																				
Er is tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand.	■	N.v.t.	Het COA registreert op dit moment nog niet het gemiddeld aantal weken waarbinnen een verblijfsgerechtigde / vergunninghouder wordt gehuisvest. Dit betekent dat er geen informatie is ten aanzien van het tijdig voldoen aan de halfjaartaakstelling.																		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>		Nee	De verwachting is dat de ingelopen achterstand in het 1e kwartaal 2015 met de huisvesting van 1 groot gezin is ingelopen .																		

4 JAARREKENING

4.1 Algemene toelichting jaarrekening

In dit hoofdstuk gaan wij in op de algemene waarderingsgrondslagen van deze jaarrekening en de voor 2014 opmerkelijke zaken.

Presentatiewijziging

In tegenstelling tot voorgaande jaren is besloten om de presentatie van de jaren in de Balans om te draaien. Voor een betere leesbaarheid is er voor gekozen om aansluiting te zoeken bij de Toelichting op de Balans. Eerst het oude jaar (2013) en vervolgens de cijfers van het huidige verslagjaar (2014) vermelden.

Met ingang van begrotingsjaar 2014 is artikel 35 van de BBV gewijzigd. In de balans dient nu onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen te worden:

- a. investeringen met een economisch nut
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Achtergrond van deze aanpassing is dat de huidige regelgeving bij riool- en afvalstoffenheffing tot onduidelijkheden bij fiscale procedures leiden, met name op het gebied van kostentoekening. Uitgangspunt is nu dat investeringen worden geactiveerd. Indien gemeenten in de heffing bijdragen hebben opgenomen voor toekomstige vervanging van deze investeringen, komen deze gelden in een vervangingsvoorziening. Indien de investering wordt gerealiseerd vindt activering plaats, waarna de daartoe bestemde gelden uit de vervangingsvoorziening direct rechtstreeks in mindering op het geactiveerde bedrag komen.

Als gevolg van voornoemde wijziging is op de balans een afsplitsing van de betreffende activa objecten gerealiseerd. Het effect hiervan is zichtbaar in het verloopoverzicht van de investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, dat is opgenomen in de paragraaf 4.3.1.toelichting op de activa.

Stelselwijziging

In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening. Deze voorziening heeft de balanscategorie door derden verkregen middelen met specifieke bestemming.

Vanaf 2014 is besloten om de invulling van artikel 50 van het BBV, inzake de vermelding van de borg- en garantstellingen aan de passiefzijde van de balans, te beperken tot de borg- en garantstellingen welke volledig voor risico komen van de gemeente. De achtervang positie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw wordt, in tegenstelling tot voorgaande jaren, niet meer op de balans opgenomen. De vergelijkende cijfers 2013 zijn op deze wijziging aangepast.

Opmerkelijke zaken

Wij willen u wijzen op de volgende belangrijke zaken die enige toelichting behoeven:

■ Voorziening Vierzicht kavel 1, 5 en reststrook

Bij het splitsen eind 2012 van Vierzicht in twee delen is een opbrengst gestort in de bestemmingsreserve W4. Met het afboeken van de winstverwachting voor de kavels 1 en 5 in 2011 wordt voor het resterende complex geen opbrengst meer verwacht. Voor dit jaar betekent de bijstelling alleen de rente die wordt toegevoegd. Dit bedraagt in 2014 € 68.000. De voorziening is hiermee gewijzigd van € 1.948.000 naar € 2.016.000.

■ Voorziening Mauritskwartier Groene Scheg en Kleine Zandput

Bij het splitsen eind 2012 van Mauritskwartier zijn diverse complexen afgesloten en is de opbrengst gestort in de bestemmingsreserve W4. Het nieuwe afgesplitste complex Mauritskwartier Groene Scheg en Kleine Zandput is zelfstandig niet winstgevend. Voor dit complex is daarom een voorziening getroffen ten laste van de bestemmingsreserve W4, waarvan de hoogte van € 3.242.726 gebaseerd is op de contante waarde per 1/1/2014. Daarbij is conform begroting rente toegerekend in 2014 van € 113.495, waarmee de stand van de voorziening per 31/12/2014 € 3.356.221 is. In 2014 is het complex afgesloten. Het voordeel tussen de voorziening en totale boekwaarde € 126.400 wordt teruggestort in de reserve W4. Voordeel ten opzichte van de begroting is dus € 240.000 (€ 126.400 + € 113.495)

■ Voorziening Bospoort Zuid

Bij het splitsen eind 2012 van Bospoort in Bospoort Noord en Bospoort Zuid is geconstateerd dat het nieuwe afgesplitste complex Bospoort Zuid zelfstandig niet winstgevend is. Voor dit complex is daarom een voorziening getroffen ten laste van de bestemmingsreserve W4. Voor dit jaar betekent de bijstelling alleen de rente die wordt toegevoegd. Dit bedraagt in 2014 € 75.000. De voorziening is hiermee gewijzigd van € 2.153.000 naar € 2.228.000.

■ Voorziening plantage

In 2008 kwam naar voren dat het complex Plantage niet meer met een te verwachten positief resultaat zal gaan afsluiten. Hiervoor is in de jaarrekening 2008 voor het eerst een voorziening getroffen. In 2014 is een voorlopige koopovereenkomst gesloten voor de Plantage. Hierop is de prognose van het project Plantage opnieuw bekeken en hieruit is gebleken dat de getroffen voorziening te hoog is. De voorziening bedroeg op 1 januari 2014 € 4.853.000. Hier is in 2014 rente aan toegerekend € 170.000, totaal voorziening € 5.023.000. Totaal benodigde (na aangepaste prognose) voorziening € 4.564.000. Het verschil € 459.000 is vrijgevalen in de reserve W4.

■ Voorziening Centrumplan

Voor de projecten Oude Rijn (Meas) en Hoek Merelstraat zijn in het verleden al voorzieningen getroffen. In 2014 worden de projecten Hoek Merelstraat en Meas afgesloten.

Hoek Merelstraat is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 270.816. Voor de Hoek Merelstraat is een voorziening van € 358.596 getroffen vanuit de reserve Bouw- en grondexploitaties. Het voordeel van € 87.799 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Meas is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 56.420. Voor het project Meas is een voorziening getroffen van € 66.897. Het voordeel van € 10.477 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Waarderingsgrondslagen

Balans

Indien niet anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Afschrijvingstermijnen

Termijnen conform verordening 212 *

Soort Activa	Looptijd
Immateriële activa	maximaal 5 jaar
Gebouwen	50 jaar
Riolering	conform GRP
Pompen Riolering	conform GRP
Transportmiddelen	9 jaar
Automatisering (Pc's, printers etc.)	5 jaar
Automatisering (Software en programmatuur)	4 jaar
Inventaris	15 jaar
Technische installaties	15 jaar

* Zie verordening 212 voor aanvullende afschrijvingstermijnen

Immateriële vaste activa

Het betreft hier uitsluitend kosten van onderzoek en ontwikkeling deze worden in 5 jaar lineair afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden opgenomen tegen historische kostprijs, verminderd met lineair en annuïtair berekende afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voorzover het investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft.

Per 1 januari 1997 heeft een vervroegde afschrijving op diverse activa plaatsgevonden van ca. € 6,1 miljoen. Per 1 januari 1998 is voor ca. € 6,4 miljoen versneld afgeschreven. Als gevolg hiervan zijn stille reserves ontstaan, het betreft hier o.a. schoolgebouwen en de brandweerkazerne.

Financiële vaste activa

Langlopende leningen worden tegen de nominale waarde (restsaldo) opgenomen. Indien zich een risico op oninbaarheid voordoet, wordt de waarde verminderd met het ingeschatte risico. De leningen zijn in de jaarrekening 2014 tegen nominale waarde opgenomen.

Vorraden

Zowel de gronden van het grondbedrijf als die van inbreidingslocaties worden onder voorraden verantwoord. Zoals hiervoor vermeld zijn voor diverse complexen voorzieningen getroffen, deze voorzieningen zijn onder voorraden verantwoord.

Vlottende activa

De vlottende activa zijn tegen de nominale waarde opgenomen, met uitzondering van de post overige invorderingen. Wegens oninbaarheid is een voorziening getroffen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen, bestaande uit de algemene reserves, de bestemmingsreserves ter egalisatie en de overige bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2014 € 41 miljoen.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn tegen nominale waarde opgenomen. Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar 2014 of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Exploitatierekening

In de exploitatierekening wordt het stelsel van baten en lasten gehanteerd. Inkomsten en uitgaven worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is gebaseerd op de meest actuele gegevens van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Hierbij zijn de beschikkingen tot en met december 2014 meegenomen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn gebaseerd op de berekende afschrijvingen vermeerderd met rente over de gemiddelde boekwaarde van het betreffende activum. Het gehanteerde rentepercentage bedraagt net als in 2013 3,5%.

Kostenverdeelstaat

De toedeling van de kostenplaatsen gebeurt in overeenstemming met de begroting of op basis van werkelijke uren. De kostenplaatsen Gemeentewinkel, Gemeentewerken en Beleid worden in overeenstemming met de werkelijk geschreven uren doorberekend.

4.2 Balans per 31 december

ACTIVA		Ultimo 2013		Ultimo 2014
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		236		225
Vaste activa				
Materiële vaste activa		62.527		71.198
Investeringen met economisch nut	52.111		57.326	
Investeringen economisch nut met heffingen	9.126		10.985	
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	1.290		2.887	
Financiële vaste activa		20.419		20.146
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.137		2.137	
Leningen aan:				
-Overige verbonden partijen	26		24	
-Overige langlopende leningen	9.160		9.160	
Bijdragen activa derden	9.096		8.825	
Totaal vaste activa		83.182		91.568
Vlottende activa				
Vorraden		1.637		4.138
-Onderhanden werk inclusief bouwgronden in exploitatie	1.637		4.138	
-Gereed product en handelsgoederen	0		0	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		9.999		9.641
-Vorderingen op openbare lichamen	3.816		3.549	
-Overige vorderingen	6.182		6.091	
Liquide middelen		2		1
Overlopende activa		103		37
Totaal vlottende activa		11.740		13.817
TOTAAL ACTIVA		94.922		105.385

PASSIVA		Ultimo 2013		Ultimo 2014
Vaste passiva				
Eigen vermogen		40.990		40.920
Reserves				
-Algemene reserve	2.693		3.693	
-Bestemmingsreserves	37.752		36.274	
-Saldo van de rekening van baten en lasten	545		953	
Voorzieningen		7.429		10.436
Voorzieningen				
- Egalisatie voorzieningen	6.756		6.552	
- Voorzieningen derden verkr midd met spec best	0		3.187	
- Voorzieningen toekomstige verplichtingen	673		696	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ één jaar		22.077		23.670
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.071		23.663	
Waarborgsommen	7		7	
Totaal vaste passiva		70.496		75.026
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		8.894		15.010
-Kasgeldleningen	0		3.000	
-Banksaldi	5.329		8.318	
-Overige schulden	3.566		3.692	
Overlopende passiva		15.531		15.349
Totaal vlottende passiva		24.425		30.359
TOTAAL PASSIVA		94.922		105.385
Borg- en garantstellingen		35.647		28.687

4.3 Toelichting op de balans

4.3.1 Toelichting op de activa (alle bedragen x € 1.000)

4.3.1.1 Immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-13	Investerings	des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-14
Kosten onderzoek en ontwikkeling	236	59	0	70	0	225
Totaal immateriële vaste activa	236	59	0	70	0	225

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
Investerings met economisch nut	52.111	57.326
Investerings economisch nut met heffingen	9.126	10.985
Investerings met maatschappelijk nut	1.290	2.887
Totaal materiële vaste activa	62.527	71.198

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut:

Investerings met economisch nut	Boekwaarde 31-12-13	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-14
Gronden en terreinen	4.656	0	0	35	0	4.621
Bedrijfsgebouwen	39.935	6.394	0	1.226	-110	45.213
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	284	781	0	30	558	478
Vervoermiddelen	390	198	0	77	0	510
Machines, apparaten en installaties	3.905	0	0	380	0	3.526
Overige materiele vaste activa	2.941	298	0	260	0	2.979
Totaal investeringen met economisch nut	52.111	7.671	0	2.008	447	57.326

Er hebben in 2014 geen desinvesteringen plaatsgevonden.

Investering betreft met name:

- BSW
- Van Oude Rijn tot Kaag

Bijdrage derden betreft:

- Accommodatie de Munnik (negatief: betreft een correctie op een te hoog bedrag in 2013)
- Van Oude Rijn tot Kaag

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut met heffingen:

Investeringen met economisch nut met heffingen	Boekwaarde 31-12-13	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-14
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	6.408	440	0	143	0	6.705
Vervoermiddelen	45	481	0	21	0	505
Machines, apparaten en installaties	1.434	1.231	0	67	0	2.599
Overige materiele vaste activa	1.240	0	0	63	0	1.177
Totaal investeringen met economisch nut met heffingen	9.126	2.152	0	292	0	10.985

Investeringen betreft met name:

- Ondergrondse wijkverzamelcontainers
- Riolering 2014
- Translift

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investeringen met maatschappelijk nut	Boekwaarde 31-12-13	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-14
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	1.241	1.640	0	44	0	2.837
Overige materiele vaste activa	49	0	0	0	0	49
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	1.290	1.640	0	44	0	2.887

Voor de Grond-, weg en waterbouwkundige werken worden de mutaties met name veroorzaakt door:

- BSW buitenruimte
- Uitgaven IVVP

4.3.1.2 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-13	Verstekte leningen	Aflossingen	Afschrij-vingen	Boekwaarde 31-12-2014
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen (effecten)	2.137	0	0	0	2.137
Leningen aan:					
-overige verbonden partijen	26	0	2	0	24
-overige langlopende leningen	9.160	0	0	0	9.160
Bijdrage activa derden	9.096	0	0	272	8.825
Totaal financiële vaste activa	20.419	0	2	272	20.146

Leningen

In 2014 zijn geen nieuwe leningen verstrekt, tevens zijn er geen nieuwe bijdragen in de activa van derden verstrekt.

De overige langlopende leningen omvat enkel een vordering op Vattenfall ten aanzien van de verkoop van de aandelen NUON.

De vierde en laatste tranche van de verkoop aandelen NUON wordt afgerekend in juli 2015, waarna de vordering op Vattenfall zal komen te vervallen.

Bijdrage activa derden bestaat met name uit de bijdrage aan de tunnelbak A4.

Deelnemingen (effecten)

Mutaties deelnemingen (effecten)	aantal	waarde	Boekwaarde 31-12-13	Mutaties 2014	Boekwaarde 31-12-14
Aandelen Alliander:					
aandelen Alliander (29% voorheen NUON)	604.919	0,23	137	0	137
extra kapitaalstorting		2,92	1.766	0	1.766
totaal aandelen Alliander	604.919		1.903	0	1.903
Aandelen Bank Ned. Gemeenten	97.968	2,27	222	0	222
Aandelen OASEN	25	453,78	11	0	11
Certificaten DataLand	13.000	0,10	1	0	1
Totaal deelnemingen (effecten)	110.993		2.137	0	2.137

In 2014 hebben geen mutaties in de deelnemingen plaatsgevonden.

4.3.1.3 Voorraden

Voorraden	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
Onderhanden werk projecten	2.399	2.682
Onderhanden werken bouwgronden in exploitatie Centrumplan en overig	-1.821	-1.628
Onderhanden werken bouwgronden in exploitatie W4	1.058	3.083
Totaal Voorraden	1.637	4.138

Van de onderhanden werk projecten kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde 31-12-13	Beste- dingen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-14	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-14
Fietsbrug Munnikkenpolder	122	11			133		133
Inrichting Munnikkenpolder	1.508	246			1.753		1.753
Geluidswallen RWS (Viaduct Ericalaan)	769	27			796		796
Totaal	2.399	284	0	0	2.682	0	2.682

De kosten en opbrengsten van de zandwinning lopen via de exploitatie onder programma 7.

Van de in exploitatie genomen bouwgronden Centrumplan en overig projecten kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekwaarde 31-12-13	Beste- dingen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-14	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-14
Centrumplein	-1.628	1	5		-1.632		-1.632
Oude Rijn (Meas)	30	26		-56	0		0
Centrumplan vijfde Woontoren (Merelstraat)	221	50		-271	0		0
Voorziening Oude Rijn (Meas)	-67	67			0	0	0
Voorziening Centrumplan vijfde Woontoren (Merelstraat)	-359	359			0	0	0
Totaal centrumplan	-1.802	503	5	-327	-1.632	0	-1.632
Overige grondexploitaties:							
Amaliaplein	-18	23			5		5
Totaal	-1.821	525	5	-327	-1.628	0	-1.628

In 2014 worden de projecten Hoek Merelstraat en Meas afgesloten. Hoek Merelstraat is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 270.816. Voor de Hoek Merelstraat is een voorziening van € 358.596 getroffen vanuit de reserve Bouw- en grondexploitaties. Het voordeel van € 87.799 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Meas is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 56.420. Voor het project Meas is een voorziening getroffen van € 66.897. Het voordeel van € 10.477 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.

Toelichting in exploitatie genomen bouwgronden W4:

	Boekwaarde 31-12-13	Beste- dingen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-14	Voorziening verlieslaten complex	Balanswaarde 31-12-14
Vierzicht Kavels 1 en 5 en reststrook	1.319	304			1.623		1.623
Mauritskwartier Kavel M	63	5			68		68
Mauritskwartier Groene Scheg + Kleine Zandput	3.095	135		-3.230	0		0
Bospoort Noord	3.537	308			3.845		3.845
Bospoort Zuid	359	494			853		853
Plantage	4.882	621			5.503		5.503
Voorziening Vierzicht	-1.948					-68	-2.017
Voorziening Mauritskwartier	-3.243					3.243	0
Voorziening Bospoort Zuid	-2.153					-75	-2.228
Voorziening plantage	-4.853					289	-4.564
Totaal	1.058	1.866	0	-3.230	11.892	3.389	3.083

Conform GIG 2014 wordt in 2014 het project Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput afgesloten. Dit project wordt met een boekwaarde van € 3.229.821 afgesloten. Voor dit project is een voorziening ten laste van de W4 reserve getroffen waarvan de hoogte van € 3.242.726 gebaseerd is op de contante waarde per 1/1/2014. Daarbij is conform begroting rente toegerekend in 2014 € 113.495, totaal stand voorziening per 31/12/2014 € 3.356.221. Het voordeel tussen de voorziening en totale boekwaarde € 126.400 wordt teruggestort in de reserve W4. Voordeel ten opzichte van de begroting is dus € 240.000 (€ 126.400 + € 113.495) Eerder zijn ook voor andere de verlieslatende complexen voorzieningen getroffen die jaarlijks worden bijgesteld. Voor 2014 zijn de mutaties van de betreffende voorzieningen als volgt:

- Voorziening Vierzicht € 68.000 negatiever
- Voorziening Bospoort € 75.000 negatiever
- Voorziening Plantage € 289.000 positiever

In 2014 is een gronduitgifte- en ontwikkelingsovereenkomst gesloten voor de Plantage. Hierop is de prognose van het project Plantage opnieuw bekeken en hieruit is gebleken dat de getroffen voorziening te hoog is. De voorziening bedroeg op 1 januari 2014 € 4.853.000. Hier is in 2014 rente aan toegerekend € 170.000, totaal voorziening € 5.023.000. Totaal benodigde (na aangepaste prognose) voorziening € 4.564.000. Het verschil € 459.000 is vrijgevalen in de reserve W4.

4.3.1.4 Uitzettingen korter dan 1 jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	Boekwaarde 31-12-13	Balanswaarde 31-12-2014	Voorziening oninbaarheid	Boekwaarde 31-12-14
Vorderingen op openbare lichamen	3.816	3.549	0	3.549
Debiteuren	1.443	3.176	1.338	1.839
Overige vorderingen	4.740	4.252	0	4.252
Totaal	9.999	10.978	1.338	9.641

De vordering op openbare lichamen, bestaat grotendeels uit de ingediende vorderingen op de belastingdienst BTW/BCF 2014 en ingediende of nog in te dienen suppleties BTW/BCF voor een totaalbedrag van € 3.378.000.

De stand van de dubieuze debiteuren per ultimo 2014 bedraagt € 1.337.517 (2013: € 1.321.000), dit betreffen met name dubieuze debiteuren sociale zaken € 872.950 en gemeentelijke belastingen € 220.831 en een post van € 243.729 inzake onderwijs.

Toelichting overige vorderingen

De post 'overige vorderingen' bestaat uit veel verschillende bedragen. Het betreft hier vorderingen die nog niet als debiteur zijn verantwoord, maar wel betrekking hebben op 2014. De grootste bedragen zijn:

- € 3.072.221 te vorderen inzake bouwprojecten
- € 586.798 te vorderen precario op kabels en leidingen 2014
- € 183.192 te vorderen preferent dividend over de nog niet geleverde aandelen NUON
- € 159.688 te vorderen subsidie van Holland Rijnland voor de Boterhuispolder
- € 74.439 te vorderen van Sportfondsen inzake mogelijke toekomstige exploitatie verliezen
- € 73.066 te vorderen van SCOL gebruikersvergoeding Leeuwerik 2014
- € 48.210 te vorderen van Nedvang 2014

Schatkistbankieren

Conform de wet FIDO is de gemeente Leiderdorp verplicht om overtollige middelen, boven de doelmatigheidsdrempel, aan te houden in 's Rijks Schatkist. Voor 2014 bedraagt de doelmatigheidsdrempel € 497.070,-.

De middelen die, in het kader van de doelmatigheidsdrempel, buiten 's Rijks Schatkist zijn gehouden zijn:

Bedrag buiten 's Rijks Schatkist	2014
Kwartaal 1	0
Kwartaal 2	0
Kwartaal 3	0
Kwartaal 4	0

4.3.1.5 Liquide middelen

Liquide Middelen	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
Kas	2	1
Totaal liquide middelen	2	1

In Leiderdorp is het banksaldo negatief. Zie voor verdere uitleg de passiva kant netto vlottende schulden onderdeel banksaldi.

4.3.1.6 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	36	-0
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	67	37
Totaal overlopende activa	103	37

Uitsplitsing overlopende activa SISA	Boekwaarde 31-12-13	toevoegingen	ontvangen bedragen	Boekwaarde 31-12-14
ministerie SZW				
WWB-inkomensdeel	36	336	372	-0
totaal ministerie SZW	36	336	372	-0

4.3.2 Toelichting op de passiva (alle bedragen x € 1.000)

4.3.2.1 Reserves en resultaat na bestemming

Reserves	Boekwaarde 31-12-13	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-14
Algemene reserve	2.693	1.440	439	3.693
Bestemmingsreserves	37.752	6.272	7.751	36.274
Resultaatbestemming	545	953	545	953
Totaal eigen vermogen	40.990	8.665	8.736	40.920

De onderbouwingen van de reserves zijn opgenomen onder de staat van Reserves.

Een opvallende verandering dit jaar is het vervallen van de egalisatiereserve Riolering. In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening.

Het resultaat van de jaarrekening 2014 is € 953.270 positief.

4.3.2.2 Voorzieningen

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-13	Toevoeging	onttrekking	Boekwaarde 31-12-14
Voorzieningen met een verplichting	673	205	182	696
Voorzieningen derden verkr midd met spec best	0	3.187	0	3.187
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	6.756	1.840	2.043	6.552
Totaal voorzieningen	7.429	5.232	2.225	10.436

De analyses van de voorzieningen zijn opgenomen onder de staat van Voorzieningen.

Een opvallende verandering dit jaar is de vorming van een voorziening Riolering. In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening. Deze voorziening heeft de balanscategorie door derden verkregen middelen met specifieke bestemming.

De voorziening dubieuze debiteuren is conform het BBV opgenomen aan de activa zijde van de balans. Hiermee is de voorziening een correctie post op de openstaande vorderingen aan debiteuren.

Dit systeem is ook verplicht voor de voorzieningen die zijn getroffen i.v.m. te verwachten verliezen bouwgrond-exploitaties.

4.3.2.3 Vaste schulden

Vaste schulden	Boekwaarde 31-12-13	Vermeer- deringen	aflossingen	Boekwaarde 31-12-14	Rentelast 2014
Onderhandse leningen	22.071	4.000	2.407	23.663	745
Waarborgsommen	7	0	-0	7	0
Totaal vaste schulden	22.077	4.000	2.407	23.670	745

In 2014 is één langlopende lening aangetrokken van € 4.000.000,-. De aflossingen betreffen de reguliere jaarlijkse aflossingen op de bestaande leningportefeuille.

In 2015 zijn er geen leningen met een laatste aflossingstermijn in 2015. Het totaal aan aflossingen voor 2015 is € 2.807.000,-

4.3.2.4 Vlottende passiva

Vlottende passiva	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
Netto vlottende schulden	8.894	15.010
Overlopende passiva	15.531	15.349
Totaal vlottende passiva	24.425	30.359

Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
Kasgeldleningen	0	3.000
Banksaldi	5.329	8.318
Crediteuren	1.703	2.134
Overige schulden	1.863	1.558
Totaal Netto vlottende schulden	8.894	15.010

Kasgeldleningen

Voor de overbrugging tot aan het moment van de ontvangst van de vierde tranche van de verkoop aandelen Nuon (in juli 2015), wordt de financieringsbehoefte afgedekt met kortlopende financiering. Eind 2014 is hiervoor een kasgeldlening aangegaan van € 3 miljoen met de looptijd van 1 maand.

Overige schulden

De post 'overige schulden' bestaat uit verschillende bedragen. Het betreft hier nog te betalen/besteden posten die nog niet als crediteur zijn verantwoord, maar wel betrekking hebben op 2014 of eerder. De grootste bedragen zijn:

€ 496.986 te betalen aan BNG inzake rente 2014 van de langlopende leningen

€ 406.717 te betalen aan zorginstellingen inzake de Wmo 2014

€ 422.438 te betalen inzake de Sociale Dienst/Participatie/Soza/WSW

€ 60.000 te betalen ten behoeve van congiërges 2014

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-13	Boekwaarde 31-12-14
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.270	1.103
Crediteuren sociale zaken	33	105
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	14.228	14.141
Totaal overlopende passiva	15.531	15.349

De 'Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen' bestaat vooral uit 2008 en 2009 inzake een voorschot voor de gronden in Bospoort ad € 13.426.077. Aangezien de grondoverdracht nog niet heeft plaatsgevonden dienen deze gelden op de overlopende passiva te worden verantwoord. Op het moment dat de grondoverdracht heeft plaatsgevonden worden de gelden overgezet naar onderhanden werken bouwgronden in exploitatie W4, complex Bospoort.

Bij de crediteuren sociale zaken moet de afdracht loonbelasting en premie ZVW van december 2014 nog betaald worden aan de belastingdienst. Dit heeft als gevolg dat de crediteuren sociale zaken met € 72.000 toeneemt.

Uitsplitsing overlopende passiva SISA	Boekwaarde 31-12-13	toevoe- gingen	vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-14
ministerie SZW				
Besluit bijstandsvverlening zelfstandige	0	0	96-	96
Onderrealisatie wet sociale werkvoorziening	-15	77	-121	184
Participatiebudget	132	-132	0	0
totaal ministerie SZW	117	-55	-121	279
Monumentenwet (Archeologie)	1.009	-196	14	799
ISV (wozoco)	131	0	131	0
BDU (Plantage)	0	25	0	25
BDU (verkeer)	13	0	13	0
Totaal	1.270	-226	37	1.103

In 2014 heeft de gemeente Leiderdorp voor de BBZ een te hoog voorschot ontvangen van het ministerie van SZW welke terugbetaald dient te worden.

De sociale werkvoorziening heeft in 2014 minder standaardeenheden gerealiseerd dan is opgenomen in de beschikking van het Ministerie SZW. Het teveel bevoorschotte bedrag dient te worden terugbetaald.

Het overschot op het participatiebudget 2014 mag worden meegenomen naar 2015 en terugbetaling aan het Ministerie SZW is niet aan de orde.

4.3.3 Gewaarborgde geldleningen

Het onder de balans opgenomen bedrag voor gewaarborgde geldleningen bestaat uit de volgende borgstellingen:

Geldnemer	Hoofdsom	%	Schuldrestant	
			1-1-2014	31-12-2014
Directe borgstellingen				
Alecto	823	100%	519	479
Schietvereniging 'De Vrijheid'	91	100%	36	32
Schietvereniging 'De Vrijheid' (met SWS)	150	50%	118	100
Stichting Ruiterschool 'Liethorp'	165	100%	37	21
Stichting Ruiterschool 'Liethorp' (met SWS)	290	50%	123	115
Watersportver. Doeshaven (met SWS)	400	50%	130	110
Rijnhart wonen	56.735	100%	29.741	26.846
Woonzorg Nederland	4.468	100%	3.897	-
Stichting Kinderopvang Leiderdorp	1.400	100%	241	194
Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel	842	100%	805	790
Totaal directe borgstellingen	65.364		35.647	28.687
Waarborgfonds Sociale Woningbouw				
Rijnhart wonen	106.777	achtervang	94.721	93.273
Woonzorg Nederland	7.998	achtervang	3.328	6.884
St. DUWO	2.000	achtervang	2.000	2.000
Totaal Waarborgfonds Sociale Woningbouw	116.775	achtervang	100.049	102.157
Totaal Waarborgfonds Eigen Woning (NHG)	119.000	achtervang	122.000	119.000
Totaal dir. borgstellingen + Waarborgfondsen	301.139		257.696	249.844

Een aantal leningen wordt verstrekt onder 50% borging door de gemeente. In deze gevallen borgt de Stichting Waarborgfonds voor de Sport (SWS) de resterende 50%.

Rechtstreekse borgstelling door de gemeente: (per 31 december 2014: € 28,7 miljoen)

De gemeente kan borg staan voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen van instellingen die binnen het grondgebied van de gemeente actief zijn:

In 2014 zijn geen betalingen op borgstellingen ingeroepen.

In 2014 heeft geen besluitvorming plaatsgevonden ten aanzien van nieuwe aanvragen.

In 2014 is één lening van Woonzorg Nederland overgegaan naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw en wordt vanaf dat moment niet meer direct geborgd door de gemeente Leiderdorp.

Garantstelling via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW): (per 31 december 2014: € 102,1 miljoen)

Binnen het grondgebied van de gemeente Leiderdorp zijn een aantal toegelaten instellingen actief die vanaf december 2007 borging van leningen moeten laten lopen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW).

Het WSW biedt corporaties de mogelijkheid om leningen aan te trekken tegen een lagere rente, doormiddel van borgstelling. Borgstelling door het WSW is echter alleen mogelijk als de Rijksoverheid en de gemeenten een minimaal garantieniveau van het WSW garanderen. Dit heet de achtervang. De achtervang biedt financiers zekerheid, waardoor het rendement voor de financiers volledig gegarandeerd is.

De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen:

Primaire zekerheid: de financiële middelen van de corporatie

De financiële positie van de corporatie vormt de eerste zekerheid. Het WSW stelt eisen aan de kredietwaardigheid van (aspirant-) deelnemers. Zijn de financiële middelen van de corporatie op langere termijn niet toereikend, dan kan de corporatie onder voorwaarden saneringssteun krijgen van het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting (CFV).

Secundaire zekerheid: het garantievermogen van het WSW

Als corporaties hun rente- en aflossingsverplichtingen niet nakomen, dan kan de financier het WSW aanspreken. Hiertoe beschikt het WSW over een borgstellingsreserve. Als de borgstellingsreserve van het WSW onder een bepaald garantieniveau komt of dreigt te komen, dan heeft het WSW de plicht obligo's op te vragen bij de corporaties. De obligo is een financiële bijdrage die de corporatie verschuldigd is op basis van een overeenkomst tussen de corporatie en het WSW. Het garantievermogen bestaat dus uit de borgstellingsreserve van het WSW plus de obligoverplichting. Als een financier het WSW aanspreekt, en het WSW betaalt voor een corporatie, dan krijgt het WSW een vordering op de desbetreffende deelnemer (regresrecht). De deelnemende corporatie heeft onroerende zaken in onderpand gegeven bij het WSW. De corporatie heeft zich verplicht deze onroerende zaken vrij van hypotheek te houden, en er op eerste verzoek van het WSW een hypotheekrecht te vestigen voor het WSW. Daarnaast kan het WSW ook een aanspraak doen op het overige bezit. Zo wordt de schade bij het WSW zo veel mogelijk beperkt.

Tertiaire zekerheid: Rijksoverheid en gemeenten

De achtervangpositie van Rijk en gemeenten vormt de derde zekerheid. Indien, na het opvragen van de obligo's en het uitoefenen van het regresrecht, het WSW nog steeds niet kan voldoen aan de verplichting, dan moeten de Rijksoverheid en de gemeenten renteloze leningen aan het WSW verstrekken. Dit is geregeld in de achtervangovereenkomsten die het WSW heeft met de gemeenten en de Rijksoverheid.

In het geval dat de achtervangers op hun achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling, waarbij de Rijksoverheid 50% voor haar rekening neemt en de overige 50% van de leningen door gemeenten zullen worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen.

Garantstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Naast de 100% garantiestellingen en de achtervang bij de door het WSW verstrekte garantstellingen, heeft de gemeente Leiderdorp ook een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Eigen Woning (WEW), beter bekend als Nationale Hypotheekgarantie.

De achtervangfunctie bij het WEW is gerealiseerd door middel van een achtervangovereenkomst tussen het WEW en de Rijksoverheid en (standaard) achtervangovereenkomsten tussen het WEW en alle gemeenten. Op basis van deze overeenkomsten kan het WEW bij dreigende liquiditeitstekorten een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen verstrekt door het Rijk (50%) en verstrekt door de gemeenten (50%). De achtervangfunctie kan door het WEW worden aangesproken indien het fondsvermogen kleiner is dan anderhalf maal het gemiddeld verliesniveau. Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten, voor nieuw af te geven hypotheekgaranties, vervallen. Vanaf deze datum is, voor nieuw af te geven hypotheekgaranties, sprake van een 100% achtervang door het Rijk. In dit verband zijn de achtervangovereenkomsten per 1 januari 2011 zodanig aangepast dat de gemeenten niet worden aangesproken op de risico's die voortvloeien uit hypotheekgaranties die zijn verstrekt na 31 december 2010.

Jaarlijks verstrekt het WEW een liquiditeitsprognose over de voorliggende vijf jaar. Op basis meest recente liquiditeitsprognose is de verwachting dat voor de periode van 2014 tot en met 2019 geen aanspraken worden gedaan op de achtervangfunctie van gemeenten en Rijk (bron: Jaarrekening WEW 2013). Jaarlijks verstrekt het WEW tevens een opgave van de nominale gegarandeerde bedrag per gemeente. Het nominaal door de gemeente Leiderdorp gegarandeerde bedrag bedraagt € 119 miljoen. (hoofdsom van de verstrekte NHG hypotheek tot 2011).

4.3.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Omschrijving van de verplichtingen	Laatste jaar van de verplichting	verplichting
Opgebouwde vakantierechten juni - december 2014	2015	289.812
Verlof uren die in 2014 niet zijn opgenomen	2015	320.262
Langlopende contracten per 31/12/14		2.058.915
Verstreckte hypotheke		12.400.000
TOTAAL		15.068.989

Werknemersverplichtingen

Het saldo van de verlof uren wordt berekend d.m.v. de openstaande verlofuren aan per 31-12-2014 per personeelslid van Leiderdorp maal het uurtarief van dit personeelslid in zijn schaal en dit geeft een bedrag van € 320.262.

Vakantiegeld opgebouwd van juni tot en met december 2014 geeft een bedrag van € 289.812.

Langlopende contracten

In december 2014 is besloten om het contract met Sportfondsen niet op te zeggen. Daardoor loopt het contract door van 1 januari 2016 tot 1 januari 2020. Dit betreft gebruik en onderhoud van diverse sport accommodaties en het uitvoeren van de werkzaamheden van het sportservicepunt.

Het jaarbedrag bedraagt:

Huurprijs SFL (prijspeil 2015) € 484.472

Exploitatiebijdrage (prijspeil 2015) € 918.044

Servicepunt Sport en Bewegen (prijspeil 2015) € 79.489

Met Alecto is in 1996 een overeenkomst aangegaan voor het beheer en onderhoud van de velden door Alecto.

In deze overeenkomst is overeengekomen dat de Gemeente Leiderdorp elke 10 jaar een financiële bijdrage inclusief inflatie-index levert voor het onderhoud. Het bedrag per 10 jaar bedraagt € 576.910.

Verstreckte hypotheke

Aan Ikea zijn hypotheke verstrekt op de gronden in Bospoort. Deze hypotheke gelden als zekerheid voor de reeds ontvangen voorschotten. Mocht de grondlevering uiteindelijk geen doorgang kunnen vinden dan moeten de voorschotten minus de kosten worden terugbetaald (€ 12.400.000).

4.3.5 Vaste activa staat

x € 1.000	Boek- waarde 1/1	Inves- tering	Desinves- tering	Afschrij- ving	Bijdrage van derden	Afwaardering duurzame waarde vermindering	Boek- waarde 31/12	Rente
Immateriele vaste activa								
onderzoek en ontwikkeling	236	59	0	70	0	0	225	7
Totaal immateriele vaste activa	236	59	0	70	0	0	225	7
Materiele vaste activa								
Investeringen met maatschappelijk nut								
Grond, weg-, waterbouw maatsch. nut	1.241	1.664	0	44	24	0	2.837	36
overige materiele vaste activa	49	0	0	0	0	0	49	0
Totaal Investeringen met maatschappelijk nut	1.290	1.664	0	44	24	0	2.887	36
Investeringen met economisch nut								
Gronden en terreinen	4.656	0	0	35	0	0	4.621	162
Bedrijfsgebouwen	39.935	6.394	0	1.226	-110	0	45.213	1.353
Grond, weg-, waterbouw econ. nut	284	781	0	30	558	0	478	18
Vervoermiddelen	390	198	0	77	0	0	510	12
Machines/apparaten/ install. econ. nut	3.905	0	0	380	0	0	3.526	131
Overige materiele vaste activa	2.941	298	0	260	0	0	2.979	54
Investeringen in erfpacht								
Investeringen met economisch nut	52.111	7.671	0	2.008	447	0	57.326	1.730
Investeringen economisch nut met heffingen								
Grond - ,weg - en waterbouwkundige werken	6.408	440	0	143	0	0	6.705	226
Vervoermiddelen	45	481	0	21	0	0	505	1
Machines, apparaten en installaties	1.434	1.231	0	67	0	0	2.599	40
Overige materiele vaste activa	1.240	0	0	63	0	0	1.177	43
Investeringen met economisch nut met heffingen	9.126	2.152	0	292	0	0	10.985	310

x € 1.000	Boek- waarde 1/1	Inves- tering	Desinves- tering	Afschrij- ving	Bijdrage van derden	Afwaarderir duurzame waarde vermindering	Boek- waarde 31/12	Rente
Totaal Materiele vaste activa	62.527	11.487	0	2.345	471	0	71.198	2.075
Financiele vaste activa								
Bijdr. aan activa in eigendom derden	9.096	0	0	272	0	0	8.825	314
kapitaalverstr. aan deelnemingen	2.137	0	0	0	0	0	2.137	75
leningen aan overige verbonden partijen	24	-3	0	-3	0	0	24	0
langlopende geldleningen	9.160	0	0	0	0	0	9.160	321
Totaal Financiele vaste activa	20.418	-3	0	269	0	0	20.146	709
Totaal Vaste activa	83.181	11.542	0	2.684	471	0	91.568	2.792

4.3.6 Staat investeringskredieten incl. af te sluiten

In dit hoofdstuk wordt een verklaring gegeven over de stand van zaken van kredieten groter dan € 100.000 voor de opgenomen kredieten en € 25.000 voor de afgesloten kredieten in 2014.

De bedragen onder kolom krediet betreffen gesaldeerde bedragen. De gerealiseerde uitgaven en inkomsten worden afzonderlijk weergegeven.

Kredieten

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
Programma: INVESTERINGEN							
Beleidssterrein: SALDI KOSTENPLAATSEN BEDRIJFSVOERING							
7210741 Olietanks 2012	14	0	14	0	0	0	
7210742 Smeerbrug 2013	22	0	22	0	0	0	
7210744 Geesink achterlader	166	166	0	0	0	0	Ja
7210745 Nissan Pick-Up 2013	45	32	13	0	0	0	Ja
7210746 VW dubbelcab 2014	55	0	55	0	0	0	
7210747 VW dubbelcab 2014	55	0	55	0	0	0	
7210748 VW enkelcabine 2014	60	0	60	0	0	0	
7210749 translift 1	241	240	1	0	0	0	Ja
7210750 Translift 2	241	240	1	0	0	0	Ja
7210751 VW enkelcabine 2014	60	0	60	0	0	0	
7210752 VW enkelcabine 2014	60	0	60	0	0	0	
7210842 Inventaris sportfondsen	6	0	6	0	0	0	
7210867 Verbouwing Sterrentuin	10	16	-6	0	0	0	Ja
7210871 Huisvesting JGT en STL	40	32	8	0	0	0	
Totaal SALDI KOSTENPLAATSEN BEDRIJFSVOERING	1.076	726	350	0	0	0	
Beleidssterrein: 1 Zorg,Welzijn,Jeugd en Onderwijs							
Brede School West	15.243	11.125	4.118	0	715	-715	Ja
7210537 Hobbith OKV HP09	198	198	0	0	0	0	Ja
7210704 OKV Hasselbraam 2011	162	162	0	0	0	0	Ja
7210711 IBP Invoer WMO	26	0	26	0	0	0	
7210713 Software WMO	38	23	16	0	0	0	
7210865 Aanpassingen kantoorruimte Leo Kanner	25	27	-2	0	0	0	Ja
7210866 Verbouwing regenboog inz bso	60	60	0	0	0	0	Ja
7210868 BSW eerste inrichting speelvoorz	20	20	0	0	0	0	
Totaal 1 Zorg,Welzijn,Jeugd en Onderwijs	15.772	11.615	4.157	0	715	-715	
Beleidssterrein: 3 Kunst, Cultuur en Sport							

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7210709 Bereg. install 2013	7	0	7	0	0	0	
7210795 Accom. de Munnik	168	523	-355	0	523	-523	Ja
Totaal 3 Kunst, Cultuur en Sport	175	523	-347	0	523	-523	
Beleidssterrein: 4 Beheer openbare ruimte							
7210443 Gladheidsbestrijding sneeuwplieg 2010	13	0	13	0	0	0	
7210470 Reiniging wijkcont	150	0	150	0	0	0	
7210490 VRI's Totaal	1.759	0	1.759	0	0	0	
7210491 VRA's Totaal	1.180	0	1.180	0	0	0	
7210663 Verkeersregelinstall	70	0	70	0	0	0	
7210664 Riolering 2014	5.174	338	4.836	0	0	0	Ja
7210669 Hekwerken 2011	20	20	-0	0	0	0	Ja
7210670 Hekwerken 2012	20	19	1	0	0	0	Ja
7210671 Hekwerken 2013	20	5	15	0	0	0	
7210715 Ondg. wijk.cont 2012	1.000	831	169	0	0	0	
7210716 Ondg. wijk.cont 2013	1.200	793	407	0	0	0	
7210726 Riool 2014 ondz 5jr	60	59	1	0	0	0	Ja
7210727 Riool 2014 gem rev8j	77	0	77	0	0	0	Ja
7210728 Riool 2014 M/E 15jr	43	0	43	0	0	0	Ja
7210784 Houtversnipperaer	16	0	16	0	0	0	
7210785 Minitractor kinderboerderij	6	0	6	0	0	0	
7210798 Van Oude Rijn tot Kaag	0	802	-802	0	820	-820	
7210844 IVVP Engelenlaan	649	310	339	0	124	-124	
7210845 IVVP Zijlkwartier	382	534	-152	0	50	-50	
7210846 IVVP Quickwins	369	84	285	0	7	-7	
7210847 IVVP Management	156	26	129	0	17	-17	
7210861 Wateroverlast Zijlkwartier	958	101	857	0	0	0	
7230481 Houten bruggen 2010	135	276	-141	0	170	-170	
7230482 Houten bruggen 2011	135	59	76	0	31	-31	
7230483 Houten bruggen 2012	113	96	17	0	0	0	
7230548 Houten bruggen 2013	135	30	105	0	0	0	
7230551 Wachtpl.boten met in	125	0	125	0	0	0	
7230552 Hoek Vronkenlaan	100	51	49	0	0	0	
7230556 Houten bruggen 2013 (KN2012)	80	0	80	0	0	0	
Totaal 4 Beheer openbare ruimte	14.144	4.435	9.709	0	1.220	-1.220	
Beleidssterrein: 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid							
7210666 Betaalautomaten bevolking	7	0	7	0	0	0	Ja
7210692 Raadsinfor.syst.2011	27	0	27	0	0	0	

	Krediet	Uitgaven t/m lopend dienstjaar	Restant krediet	Te realiseren inkomsten	Inkomsten t/m lopend dienstjaar	Nog te realiseren inkomsten	Af te sluiten
7210693 Bevolking software GBA	100	0	100	0	0	0	
7210738 Begraafplaats, grafdelfmach 2013	27	0	27	0	0	0	
7210806 Koppelingen applic/basisregistraties	50	31	19	0	0	0	
7210807 Wifi Gemeentehuis	10	0	10	0	0	0	
7210808 Website	20	2	18	0	0	0	
7210809 Klantcontactcentrum	59	0	59	0	0	0	
7210811 Basisregistraties	13	0	13	0	0	0	
7210814 Klantbegeleidingssysteem	25	0	25	0	0	0	
7210823 Heffingen / Invorderingen software	50	0	50	0	0	0	
7210826 WMO software	35	0	35	0	0	0	
7210829 Cyclorama's software	15	0	15	0	0	0	
7210840 Integreeren dienstverlening	8	0	8	0	0	0	
7210869 Mobiele strafbeschikking	10	0	10	0	0	0	
Totaal 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	456	32	424	0	0	0	
Beleidssterrein: 7 Grondontwikkeling							
7210850 Herinr. Vliko- terrein Oude Rijnzone	1.100	48	1.052	0	0	0	
Totaal 7 Grondontwikkeling	1.100	48	1.052	0	0	0	
Totaal INVESTERINGEN	32.724	17.379	15.345	0	2.457	-2.457	

Toelichting bij opgenomen kredieten > € 100.000.

7210470 Reiniging wijkcont.

Dit betreft een vervangingskrediet voor de minicontainers. In 2014 zijn er geen uitgaven op deze post geboekt.

7210490/ 7210491 VRI's en VRA's

VRI's en VRA's worden met de uitvoering van het IVVP meegenomen. De uitvoering start in 2015.

7210715/7210716 Ondg. wijk.cont 2012/2013

In 2011 is gestart met een pilot. Ook in 2014 zijn investeringen gedaan in ondergrondse wijkcontainers.

7210798 Van oude Rijn tot Kaag

Er wordt een recreatie en wandelgebied aangelegd met behulp van subsidiegelden. Daarnaast is conform raadsbesluit het positieve resultaat van de Boterhuispolder overgeboekt naar de investering voor Oude Rijn tot Kaag .

7210844 t/m 7210847 IVVP

Voor de werkzaamheden voor het IVVP zijn investeringsnummers opgenomen. Hierop worden de werkzaamheden afgerekend. De kosten worden conform de begroting verrekend met de reserves. De uitvoering van het Zijkwartier heeft in 2014 plaatsgevonden, hier moet nog een subsidie voor binnenkomen. De voorbereiding vande Engelendaal is in 2014 gestart, de uitvoering van de werkzaamheden start in 2015. De voortgang van dit project wordt opgenomen in de GIG.

7210861 Wateroverlast Zijlkwartier

Vorbereiding van het project Wateroverlast Zijlkwartier had meer tijd nodig. Omdat veel werkzaamheden plaatsvinden op particuliere gronden, is extra tijd geïnvesteerd in een goede afstemming met de bewoners in het gebied. De uitvoering en afronding van het project vindt plaats in 2015.

7230481 t/m 7230548 + 7230556 Houten bruggen

Groot onderhoud van bruggen is in 2012 aanbesteed, uitvoering loopt door tot medio 2015. Een aantal renovaties aan de houten bruggen is ook in 2014 uitgevoerd.

7230551 Wachtpl. boten met in

Werkzaamheden nog niet uitgevoerd.

7230552 Hoek Vronkenlaan

Uitvoering vindt plaats.

7210693 Bevolking software GBA

De investering is voor de implementatie van de aansluiting BRP in 2014. Dit is echter uitgesteld tot 2017.

7210580 Herinr. Vliko-terrein Oude Rijnzone

Conform raadsvoorstel is € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van de koopovereenkomst, bodemonderzoek en taxatie en de groene herinrichting ter grootte van de locatie Vliko in de polder Achthoven. Verdere toelichting over de voortgang van het project wordt opgenomen in de GIG.

Toelichting bij afgesloten kredieten > € 25.000.

7210744 Geesink achterlader

De achterlader is in 2014 aangeschaft . Krediet kan worden afgesloten.

7210745 Nissan Pick-Up 2013

De Nissan Pick-Up is aangeschaft.

7210749 translift 1 en 7210750 Translift 2

De voertuigen zijn in 2014 aangeschaft . Kredieten kunnen worden afgesloten.

Brede school west

Het betreft hier het uitvoeringskrediet voor de Brede School West. Het gebouw is opgeleverd in 2014 en het krediet wordt afgesloten. In 2015 zullen nog wel de laatste afhandelingen van o.a. facturen plaatsvinden waardoor de boekwaarde nog niet definitief is. Verdere toelichting over de voortgang van het project wordt opgenomen in de GIG.

7210537 Hobbith OKV HP09

De onderwijskundige vernieuwingen van de basisschool de Hobbit zijn in 2014 voldaan. De werkzaamheden zijn afgerond en gedeclareerd.

7210704 OKV Hasselbraam 2011

De onderwijskundige vernieuwingen van de basisschool de Hasselbraam zijn in 2014 voldaan. De werkzaamheden zijn afgerond en gedeclareerd.

7210865 Aanpassingen kantoorruimte Leo Kanner

Binnen de Leo Kanner is de verbouwing van de kantoorruimte, zodat deze verhuurd kan worden, afgerond.

7210866 Verbouwing regenboog inz bso

De verbouwing binnen de basisschool de regenboog is in 2014 afgerond. De reden van de verbouwing is dat de BSO een deel van de basisschool is gaan huren voor kinderopvang. Daarvoor waren een aantal aanpassingen noodzakelijk.

7210795 Accom. de Munnik

Voor de accommodatie de Munnik is in 2014 een saldo neutrale correctieboeking gedaan in verband met een btw correctie. Het project is klaar en in rekening gebracht.

7210664 Riolering 2014

Het resterende krediet wordt toegevoegd aan rioleringskredieten 2015.

7210669 Hekwerken 2011 en 7210670 Hekwerken 2012

In 2014 zijn de Hekwerken voor de voetbalkooi Nievaartpad/sportkooi trapveld Nievaartpad geplaatst. De werkzaamheden zijn afgerond waarmee beide kredieten kunnen worden afgesloten.

7210726 Riool 2014 ondz 5jr

In 2014 hebben diverse onderzoeken met betrekking tot het riool plaatsgevonden. deze werkzaamheden zijn afgerond waarmee het krediet kan worden afgesloten.

7210727 Riool 2014 gem rev8j

Er zijn geen uitgaven gedaan in 2014. Het krediet is afgesloten.

7210728 Riool 2014 M/E 15jr

Er zijn geen uitgaven gedaan in 2014. Het krediet is afgesloten.

4.3.7 Staat van reserves

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen.

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- Algemene reserve;
- Bestemmingsreserves ter egalisatie van tarieven. Deze dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven worden;
- Overige bestemmingsreserves: Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten is;
- Op de balansdatum bestaande risico's over bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten dienen in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. De voorziening dubieuze debiteuren is conform het BBV opgenomen aan de activa zijde van de balans. Hiermee is de voorziening een correctie post op de openstaande vorderingen aan debiteuren. Dit systeem is ook verplicht voor de voorziening Centrumplan en W4. Deze voorzieningen vormen zo een correctiepost op het saldo onderhanden werken (voorraden).

Op 16 december 2013 is de nota Reserves en Voorzieningen herzien en door de gemeenteraad vastgesteld. Deze jaarrekening is conform de richtlijnen van deze nota opgesteld.

In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening. Deze voorziening heeft de balanscategorie door derden verkregen middelen met specifieke bestemming.

bedragen x € 1.000	Stand 1/1	Geboekt storting	Geboekt onttrekking	Stand 31/12	Begroot Stand 31/12
algemene reserves					
8297001 Algemene reserve	1.067	1.341	236	2.171	2.171
8297002 Bouw- en grondexploitaties	1.626	98	203	1.521	1.408
algemene reserves	2.693	1.440	439	3.693	3.580
bestemmingsreserves					
8297201 Kunst en cultuur	34	10	22	22	22
8297203 Sociale woningbouw	116	48	34	130	130
8297204 Rekenkamer	39	11	0	50	39
8297205 Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	1.200	348	348	1.200	852
8297206 Voormalig personeel	239	236	238	237	237
8297209 Jaarafsluiting	665	262	615	312	312
8297210 Sociaal Beleid	447	217	92	571	355
8297211 Egalisatieres. exploitatielasten	8.780	989	1.338	8.431	8.392
8297212 Regionaal investeringsfonds RIF	5.894	0	571	5.323	5.323
8297213 Regionalisering	59	0	59	0	-0
8297214 Informatiebeleidsplan	244	185	0	430	268
8297215 GR Oude Rijnzone	1.352	0	300	1.052	1.052
8297216 Bestemmingsreserve W4	11.248	1.005	751	11.503	10.621
8297218 Implementatie 3D transities	125	373	0	498	125
8297243 Bestemmingsreserve Integraal Beheer	0	1.198	0	1.198	800
8297244 Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds	1.119	883	195	1.806	1.634
bestemmingsreserves	31.562	5.764	4.564	32.763	30.162
egalisatiereserves				0	
8297101 Egalisatiereserve omgevingsvergunning	0	181	0	181	50
8297102 Egalisatiereserve riolering	2.913	274	3.187	0	3.247
8297103 Egalisatiereserve reiniging	3.277	53	0	3.330	3.499
egalisatiereserves	6.190	508	3.187	3.511	6.796
Reserves excl. resultaat na bestemming	40.445	7.712	8.191	39.966	40.537

Algemene reserve

De algemene reserve is als weerstandskas van de gemeente het vangnet voor onverwachte (grote) financiële uitgaven.

De algemene reserve is vrij besteedbaar. Tevens fungeert deze reserve binnen de kaders van het weerstandsvermogen als dekkingsreserve.

Algemene reserves hebben een aantal uitgangspunten, deze zijn in de Nota Reserves en voorzieningen vastgelegd.

- Het moet gaan om eenmalige middelen
- Bijbehorende kosten moeten tegelijkertijd worden afgedekt
- Eenmalige lasten ter verlaging van toekomstige structurele lasten
- Het ratio van het weerstandsvermogen blijft minimaal voldoende
- Onttrekking ter beperking van de (toekomstige) risico's
- Besluitvorming direct vastleggen in de begroting
- Bij besluitvorming levert het college standaard een overzicht aan met mogelijke toekomstige uitnamen
- Algemene reserves hebben een bodem

Toevoegingen:

- Resultaat jaarrekening 2013 cf Resultaatbestemming € 545.000;
- Vrijval voordeel Brede school Oude Dorp cf GIG 2014 € 746.000;
- Vrijval overschot voorziening wethouderspensioenen cf. laatste bijstelling 2014 (RBS december 2014) € 50.000.

Onttrekkingen:

- Door vorming van het nieuwe College zijn er nieuwe wachtgeldverplichtingen ontstaan. Net zoals bij de vorige collegewisseling is het totale risico afgedekt door een storting te doen in de reserve voormalig personeel. In deze reserve is € 236.427 gestort ten laste van de algemene reserve. Op het moment dat één van de oud-wethouders eerder gedeeltelijk of volledig aan het werk komt kan het overschot terug worden gestort in de algemene reserve.
Dit is conform de 2e bestuursrapportage 2014 verwerkt.

Algemene reserve bouw- en grondexploitaties

Reserve is bestemd voor de opvang van eventuele nadelen bij de uitvoering van bouwgrond-exploitaties op basis van exploitatieberekeningen en wordt gevoed door voordelen op bouwgrond-exploitaties. Op deze manier kan ook gestalte worden gegeven aan een beleid waarbij de mogelijkheid wordt opengehouden om tekorten uit de ene exploitatie te compenseren met positieve opbrengsten uit andere exploitaties.

Toevoegingen:

- Hoek merelstraat vrijval voorziening € 88.000, terwijl in de begroting uitgegaan was van € 12.500 onttrekking;
- Meas vrijval voorziening € 10.500, terwijl in de begroting uitgegaan was van € 2.341 onttrekking.

Onttrekkingen:

Er zijn onttrekkingen gedaan inzake de projecten:

- In de exploitatie is jaarlijks een budget beschikbaar voor voorbereidingswerkzaamheden voor projecten die nog niet gestart zijn. Dit budget van € 40.000 wordt onttrokken aan de reserve.
- Onttrekking ten behoeve van rente van € 163.000.

Reserve Kunst en cultuur

Deze reserve is gevormd voor het nieuw plaatsen van kunstwerken, subsidiëring van vernieuwende culturele activiteiten en overige kunst aangelegenheden.

Toevoegingen:

Conform begroting is er € 9.925 gestort in de reserve Kunst en Cultuur.

Onttrekkingen:

In 2014 zijn geen aanvullende onttrekkingen geweest uit de reserve. De onttrekking is conform begroting verwerkt.

Reserve sociale woningbouw

Reserve om knelpunten op het gebied van de volkshuisvesting te kunnen oplossen. De huidige marktontwikkelingen leiden er toe dat het steeds moeilijker is om sociale woningbouw te plegen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Toevoegingen:

- Terugstorting uitvoering woonvisie cf 2e bestuursrapportage 2014, € 48.000.

Onttrekkingen:

- Conform raadsbesluit wordt het restant budget woonvisie beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het actieplan voortkomend uit de woonvisie wonen in Stad en Land. In 2014 was dit € 6.816;
- Meas subsidie ten behoeve van Sociale woningbouw cf 2e bestuursrapportage 2014, € 27.000.

Reserve rekenkamer

Het beschikbaar stellen van financiële middelen aan de rekenkamer voor de uitvoering van onderzoeken. De reserve is ingesteld vanwege het fluctueren van de (financiële) omvang van de onderzoeken en het niet gelijktijdig verlopen van onderzoeken met kalenderjaren. De kosten die gemaakt worden betreffen onder andere presentiegelden en onderzoekskosten.

Toevoegingen:

Conform de nota reserves en voorzieningen wordt het budget van de rekenkamer tot het plafond van de reserve geëgaliseerd. In 2014 is € 25.000 van het budget niet benut, de reserve wordt dan ook tot het plafond van € 50.000 aangevuld met € 10.958.

Onttrekkingen:

N.v.t.

Reserve Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

De reserve dient voor het egaliseren van positieve- of negatieve saldi, die voortkomen uit de exploitatiebudgetten van diverse regelingen binnen programma 1 zoals de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Leerlingenvervoer.

Toevoegingen:

Conform de nota reserves en voorzieningen worden de verschillende budgetten binnen programma 1 tot het plafond van de reserve geëgaliseerd. In 2014 is ruim € 500.000 van de budgetten niet benut, de reserve wordt dan ook tot het plafond van € 1.200.000 aangevuld met € 348.065.

Onttrekkingen:

- Voorbereidingsbudget 3D conform Raadsbesluit 2014i00425, € 268.065.
- Tekort leerlingvervoer conform begrotingswijziging Bestuursrapportage 1 2014, € 80.000.

Reserve voormalig personeel

Deze reserve dient ter dekking van kosten die ontstaan doordat een medewerker niet meer in dienst is bij de gemeente Leiderdorp, maar wel (tijdelijk) recht heeft op salarisbetaling van de gemeente (wachtgeldregeling). Ook is er een bedrag opgenomen voor mogelijke aanvulling van de voorziening wachtgeld bestuurders.

Toevoegingen:

- Door vorming van het nieuwe College zijn er nieuwe onvoorziene wachtgeldverplichtingen ontstaan. Net zoals bij de vorige collegewisseling is het totale risico afgedekt door een storting te doen in de reserve voormalig personeel. In deze reserve is € 236.427 gestort ten laste van de algemene reserve. Op het moment dat één van de oud-wethouders eerder gedeeltelijk of volledig aan het werk komt kan het overschot terug worden gestort in de algemene reserve. Dit is conform de 2e bestuursrapportage 2014 verwerkt.

Onttrekkingen:

- Onttrekking volgens begroting wachtgeld personeel € 143.020.
- Een bedrag van € 95.362 is onttrokken uit deze reserve voormalig personeel ten gunste van de voorziening wachtgeld bestuurders. Met deze storting is de voorziening voldoende gevuld voor de reële wachtgeldverplichtingen.

Reserve jaarafsluiting

Budgetten meenemen naar het volgende jaar. Dit betreft budgetten die een jaar overschrijdend karakter hebben als gevolg van planningsverschillen in de realisatie. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten die plaatsvinden c.q. geleverd worden in het opvolgende kalenderjaar. Op het moment dat deze budgetten niet worden bestemd (via resultaatbestemming) in de reserve jaarafsluiting, loopt de realisatie gevaar als gevolg van een budgettekort in het jaar daarop. De raad neemt over de toevoeging aan de reserve via een begrotingswijziging een besluit. Volgens planning (realisatie) worden de middelen besteed ten laste van de reserve jaarafsluiting. Ook deze mutatie wordt door middel van een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Toevoegingen:

In de 2e bestuursrapportage 2014 is een aantal zaken toegevoegd aan de reserve:

- Coalitieakkoord recreatiebeleid € 10.000;
- Coalitieakkoord nota Welstand € 15.000;
- Structuurvisie € 77.000;
- Woonvisie € 20.000;
- Aanpassingen buitenhofvijver € 40.000;
- Organsatievernieuwing € 100.000.

Onttrekkingen:

- Bij de Jaarrekening 2012 is een amendement aangenomen met betrekking tot onkruidbestrijding 2014. Hiervoor is € 100.000 beschikbaar gesteld.

De toevoegingen in 2013 zijn in 2014 weer aan de reserve onttrokken:

- Studiekosten € 58.129;
- Organisatie vrijwilligersbijeenkomst € 5.000;
- Meerjarenonderhoudsplanning Kunst € 9.028;
- Combinatiefunctie € 26.720;
- Woonvisie € 64.000;
- Website € 42.000;
- Maatschappelijke structuurvisie € 40.000;
- Organisatievernieuwingsbudget € 118.000;
- Structuurvisie € 62.500;
- Bestemmingsplan en juridische kosten € 29.000;
- Scheve huisjes € 15.000;
- Trendteam € 5.500;
- Waterplan € 40.000.

Reserve Sociaal Beleid

De reserve dient voor het egaliseren van positieve- of negatieve saldi, die voortkomen uit de exploitatiebudgetten van diverse open-einde regelingen van programma Werk en Inkomen (b.v. WWB, Participatie-budget, Minimabeleid, WSW).

Toevoegingen:

- Conform de nota reserves en voorzieningen wordt het budget van Sociaal Beleid tot het plafond van de reserve ad. € 750.000 geëgaliseerd. In 2014 is € 217.000 van het budget niet benut, dit wordt in de reserve gestort.

Onttrekkingen:

- Re-integratie/WWB; onttrekking conform begroting 2014 € 92.500.

Egalisatiereserve exploitatielasten

Egalisatie van de lasten over de jaren heen.

Toevoegingen:

- Afkoop Alecto groot onderhoud 2007 conform begroting 2014 € 32.757;
- Afkoop Alecto groot onderhoud 2017 conform begroting 2014 € 115.382;
- Civieltechnische begeleiding Rijkswaterstaat conform begroting 2014 € 50.000;
- IBP eenmalige kosten 2011 conform begroting 2014 € 487.336;
- Subsidie bodemsanering € 194.232;
- Inkomsten snippergroen € 60.000;
- Nieuwbouw Brede school west € 49.375

Onttrekkingen:

- Sporthal de Bloemerde conform begroting 2014 € 50.000;
- Nieuwbouw gemeentehuis conform begroting 2014 € 267.307;
- Nieuwbouw Brede school west € 141.422
- Nieuwbouw Brede school Oude dorp € 795.425
- Civieltechnische begeleiding Rijkswaterstaat € 43.800
- MEC € 39.970

Reserve regionaal investeringsfonds RIF

De reserve dient ter dekking van de in 2008 besloten bijdrage aan het RIF van € 571.000 per jaar gedurende 15 jaar, inclusief de in 2013 besloten bijdrage 2e tranche RIF

Toevoegingen:

N.v.t.

Onttrekkingen:

Conform raadsbesluit wordt er jaarlijks € 571.000 onttrokken aan deze reserve voor het Regionaal investeringsfonds.

Reserve regionalisering

De vorming van de regionale brandweer en het opzetten van het Servicepunt71 brengt in eerste aanleg transitiekosten met zich mee. De reserve is ingesteld om deze eenmalige kosten te kunnen financieren.

Toevoegingen:

N.v.t.

Onttrekkingen:

Conform begroting 2014

Reserve Informatiebeleidsplan

Het beschikbaar stellen van financiële middelen ten behoeve van het InformatieBeleidsPlan (b.v. voor de uitvoering van onderzoeken, enz.). De reserve is ingesteld vanwege het fluctueren van de (financiële) omvang van deze kosten.

Toevoegingen:

Conform de nota reserves en voorzieningen worden het budget van het Informatiebeleidsplan tot het plafond van de reserve (€ 600.000) geëgaliseerd. In 2014 is € 162.000 van het budget niet benut en toegevoegd aan de reserve.

Conform de 2e bestuursrapportage is daarnaast € 23.250 als gevolg van herijking kapitaallasten toegevoegd aan de reserve.

Onttrekkingen:

N.v.t.

Reserve GR Oude Rijn Zone (ORZ)

De reserve dient ter dekking van de in 2010 besloten bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling van € 300.000 per jaar gedurende 5 jaar en voor zover het saldo hiervoor toereikend is voor de aanvullende kosten voor de Leiderdorpse projecten van de Oude Rijn Zone.

Toevoegingen:

N.v.t.

Onttrekkingen:

- Bijdrage aan Oude Rijnzone conform begroting 2014 € 300.000.

Bestemmingsreserve W4

Als uitvloeisel van de overeenkomst met Rijkswaterstaat moet de gemeente bij oplevering van de Tunnelbak van de Rijksweg A4 € 8 miljoen (+index) betalen. Alle deelprojecten W4 die worden afgesloten worden verrekend met deze reserve, zodat de bijdrage betaald kan worden. De reserve loopt na oplevering van het laatste W4 project op nul.

Toevoegingen:

- Rente op de reserve W4 € 393.687 cf begroting 2014;
- Conform Gig 2014 wordt in 2014 het project Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput afgesloten. Dit project wordt met een boekwaarde van € 3.229.821 afgesloten. Voor dit project is een voorziening ten laste van de W4 reserve getroffen waarvan de hoogte van € 3.242.726 gebaseerd is op de contante waarde per 1/1/2014. Daarbij is conform begroting rente toegerekend in 2014 € 113.495, totaal stand voorziening per 31/12/2014 € 3.356.221. Het voordeel tussen de voorziening en totale boekwaarde € 126.400 wordt teruggestort in de reserve W4;
- Een bedrag van € 25.757 betreft het restant van de verhuuropbrengsten uit de Zandwinning Munnikenpolder. Een bedrag van € 200.000 is ten bate van de exploitatie gekomen, terwijl het restant ad. € 25.757. ten gunste van de reserve is gekomen. Een en ander is conform de financiële kadernota 2014-2017 en de vastgestelde programmabegroting 2014-2017;
- In 2014 is er een verkoopovereenkomst gesloten voor de Plantage. Hierop is de prognose aangepast van de uitgaven en inkomsten en is de voorziening naar beneden bijgesteld. De vrijval € 459.333 die hiervan het gevolg is, is gestort in de reserve W4.

Onttrekkingen:

- Weteringpark € 179.600 conform begroting 2014;
- Civieltechnische begeleiding Rijkswaterstaat € 50.000 conform begroting 2014;
- Tunnelbak W4 € 521.097 ter dekking van de kapitaallasten 2014.

Reserve Implementatie 3D-transities

Om stagnatie in het proces te voorkomen en snel en adequaat te kunnen handelen is het van belang ook financieel snel te kunnen handelen. Met het aanwenden van een bestemmingsreserve (voor de duur van 5 jaar) voor de drie transities op het maatschappelijk terrein wordt dit gefaciliteerd.

Toevoegingen:

Conform de nota reserves en voorzieningen worden positieve of negatieve resultaten van de beschikbaar gestelde exploitatie budgetten al naar gelang gestort of onttrokken aan deze reserve. In 2014 is € 372.784 van de budgetten niet benut en toegevoegd aan de reserve.

Onttrekkingen:

n.v.t.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel: Nivelleren kapitaallasten van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Alle kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte vanaf 2014 worden indien mogelijk afgedekt via deze reserve.

Jaarlijks worden bij het opstellen van de jaarrekening eventuele overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR (exclusief interne uren en exclusief riolering) in de bestemmingsreserve IBOR gestort.

Toevoegingen:

Conform het Raadsbesluit van de Beheervisie openbare ruimte die op 3 februari 2014 is vastgesteld worden bij de jaarrekening eventuele overschotten op het regulier onderhoudsbudget IBOR toegevoegd aan de reserve. In 2014 is € 397.608 van de onderhoudsbudgetten niet benut en toegevoegd aan de reserve.

Conform begroting is daarnaast een bedrag van € 800.000 ter dekking van toekomstige kapitaallasten gestort.

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel schommelingen in de algemene uitkering op te kunnen vangen voor het lopende jaar en het eerst volgende jaar. Taakstellend kan de reserve ingezet worden voor volgende jaren.

Na vaststelling van de primitieve begroting door de gemeenteraad wordt de algemene uitkering nog regelmatig bijgesteld als gevolg van rijksbeleid en als gevolg van het definitief worden van de diverse (ingeschatte) kengetallen (b.v. aantal inwoners). Deze bijstellingen, zowel positief als negatief, worden voor het lopende jaar en het daarop volgende jaar verrekend met deze reserve. Voor de jaren erna worden passende maatregelen genomen om de schommelingen structureel op te vangen.

Toevoegingen:

- Toevoegingen cf begroting 2014 € 575.151;
- verschil werkelijk ontvangen uitkering t.o.v. begroot € 172.685
- Toevoeging te reserveren bedragen
  - WMO maatwerkvoorziening € 28.000 (09-2013)
  - APV milieucontroles € 16.981 (12-2013)
  - Armoedebeleid € 59.275 (12-2013)
  - Uitvoeringskosten inburgering € 30.449 (12-2013)

Onttrekkingen:

- Tekort als gevolg van decembercirculaire 2013 € 142.679;
- Ten laste van gereserveerde bedragen
  - Voedselbank € 2.800 (collegebesluit) tlv Armoedebeleid;
  - WMO nota 2015-2018 € 20.000 tlv WMO maatwerkvoorziening;
  - Tekort uitvoeringskosten 2013 € 30.000 cf 2e bestuursrapportage 2014 tlv uitvoeringskosten inburgering.

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Egaliseren van baten of lasten van de producten met betrekking tot de omgevingsvergunningen om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend.

Toevoeging:

Ten behoeve van constructieve berekeningen voor Ikea is in de bestuursrapportage een bedrag van € 50.000 toegevoegd aan de reserve. Dit is conform de 1^e bestuursrapportage verwerkt in afwijking van het oorspronkelijke doel van deze egalisatiereserve.

Doordat in 2014 alsnog voor een tweetal projecten een vergunningaanvraag is gedaan zijn de legesopbrengsten hoger dan begroot. Dit leidt conform de nota Reserves en voorzieningen tot een storting in deze reserve.

Egalisatiereserve riolering

Egaliseren van baten of lasten op het product Riolering om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend.

In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening. Deze voorziening heeft de balanscategorie door derden verkregen middelen met specifieke bestemming. Conform de nota Reserves en Voorzieningen worden de uitgaven en inkomsten van riolering/rioolheffing geëgaliseerd. Hierin wordt ook een deel van de reiniging wegens meegenomen. De BTW op de reguliere uitgaven -die compensabel is het kader van het BCF- wordt aan deze uitgaven toegerekend, dit gebeurt met een overheadtoeslag op de bestede uren. Als gevolg van hogere uitgaven is er sprake van een lagere storting dan verwacht.

Hiermee kwam de storting in de reserve uit op € 273.841, terwijl in de begroting nog uitgegaan was van € 333.691.

Egalisatiereserve reiniging

Egaliseren van baten en lasten op het product Reiniging om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend.

De egalisatie van riolering is in 2014 uitgekomen op een storting in de reserve van € 53.477, terwijl in de begroting nog uitgegaan was van € 222.034.

4.3.8 Staat van voorzieningen

bedragen x € 1.000	Stand 1/1	Geboekt toevoeging	Geboekt aanwending	Vrijgevallen bedragen	Stand 31/12	Begroot Stand 31/12
voorzieningen						
Voorz derden verkr midd met spec best						
8298201 Voorziening Riolering derden	0	3.187	0	0	3.187	0
Voorz derden verkr midd met spec best	0	3.187	0	0	3.187	0
voorzieningen met verplichting						
8298001 Pensioenoverdrachten wethouders	559	105	0	50	614	614
8298002 Wachtgeld bestuurders	114	100	132	0	83	102
voorzieningen met verplichting	673	205	132	50	696	716
voorzieningen ter egalisatie kosten						
8298106 Voorziening Gemeentelijke accommodaties	2.884	583	624	0	2.843	1.940
8298107 Vrz.Integraal Beheer Openb.Ruimte(IBOR)	3.872	1.257	1.419	0	3.709	3.381
voorzieningen ter egalisatie kosten	6.756	1.840	2.043	0	6.552	5.321
voorzieningen	7.429	5.232	2.175	50	10.436	6.037

Voorziening riolering

In december 2014 is een brief naar de gemeenteraad gestuurd met betrekking tot mogelijke verplichte vorming van een voorziening riolering. Inmiddels is inderdaad gebleken dat deze voorziening zal moeten worden gebruikt in plaats van de huidige egalisatiereserve. In deze jaarrekening is het saldo per 31/12/2014 van de reserve dan ook overgeboekt naar de nieuwe voorziening. Deze voorziening heeft de balanscategorie door derden verkregen middelen met specifieke bestemming.

Voorziening pensioenoverdrachten wethouders

Met ingang van 2001 heeft een wethouder de mogelijkheid om zijn opgebouwde pensioen over te dragen. Voor de (gewezen) wethouders bestaat het recht om tot 6 maanden na afloop van het dienstverband het opgebouwde pensioen over te laten dragen aan een pensioenfonds. De gemeente is verplicht om aan een tijdig gedaan verzoek te voldoen. Deze voorziening wordt alleen opgebouwd voor de huidige wethouders en de gewezen wethouders voor zover de verplichting nog opeisbaar is.

Toevoegingen:

Conform begroting

Onttrekkingen:

Er zijn geen verzoeken ontvangen voor pensioenoverdrachten. Uit de nieuwe berekeningen van Raet is een overschot in de voorziening gebleken, een bedrag van € 50.000 is vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Voorziening wachtgeld bestuurders

Op basis van een daartoe geldende regeling kunnen (voormalige) wethouders/burgemeesters na hun aftreden aanspraak maken op een wachtgeldregeling.

Toevoegingen:

Er is een aanvullende storting van € 95.362 voorziening wachtgeld bestuurders gedaan. Met deze storting is de voorziening voldoende gevuld voor de reële wachtgeldverplichting voor de oud-wethouders.

Onttrekkingen:

Er hebben onttrekkingen plaatsgevonden inzake wachtgeldbetalingen en de kosten van een loopbaan-begeleidingstraject.

Voorziening gemeentelijke accommodaties

De voorziening gemeentelijke accommodaties is ingesteld voor het planmatig kunnen uitvoeren van werkzaamheden aan gebouwen en Sportvelden op basis van een actueel onderhoud beheerprogramma en om de uitgaven ervan gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren te verdelen.

Toevoegingen:

conform begroting

Onttrekkingen:

Voor 2014 waren er renovatiewerkzaamheden gepland van in totaal € 500.000 voor de basisscholen Hasselbraam en Regenboog. Deze werkzaamheden worden uitgevoerd in combinatie met de voorgenomen renovatie van de panden. Hier moet echter nog een besluit over genomen worden. Om deze reden zijn de onderhoudswerkzaamheden opgeschoven in de tijd.

In 2014 was de verwachting dat de oude basisschool de Driemaster, Doesmeer en het voormalige werfgebouw aan de Simon Smitweg gesloopt zouden worden, kosten in totaal € 220.000. De Driemaster is begin 2015 gesloopt (€ 65.000). Voor de twee overige gebouwen moet nog nadere besluitvorming genomen worden.

De onderhoudswerkzaamheden voor de Touwbaan van in totaal € 155.000 zullen in 2015 i.p.v. 2014 uitgevoerd worden.

Voorziening IBOR

De voorziening is in 2013 ingesteld voor het planmatig kunnen uitvoeren van werkzaamheden op basis van een actueel onderhoud beheerprogramma en om de uitgaven ervan gelijkmatig over een aantal begrotingsjaren te verdelen. De saldi uit de vervallen voorzieningen Waterwegen, infrastructuur en spel zijn eenmalig aan deze voorziening toegevoegd.

Toevoegingen:

conform begroting

Onttrekkingen:

In 2014 waren baggerwerkzaamheden gepland voor de wijk Leyhof, Baanderij, Zijlkwartier en Volgelwijk. Een groot deel van deze werkzaamheden zijn in de tijd opgeschoven naar begin 2015. Hierdoor is er in 2014 € 139.000 minder besteed aan waterwegen en bermen.

Voor een aantal wegen zoals bijvoorbeeld de Engelendaal was voor 2014 groot onderhoud gepland. Door vertraging in de aanbesteding starten deze projecten in 2015. Hierdoor is er in 2014 € 140.000 minder uitgegeven. In 2015 zullen de kosten alsnog gemaakt gaan worden.

4.4 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

4.4.1 Financiële analyse per programma

In dit hoofdstuk wordt een analyse gegeven over de verschillen tussen de begroting en de jaarrekening. Ook wordt per programma aangegeven of er sprake is van begrotingsonrechtmatigheid.

In de programma's zijn deze analyses ook opgenomen. In het Besluit Begroting en Verantwoording is voorgeschreven dat dit zowel in de programmaverantwoording als in de jaarrekening moet plaatsvinden. U treft hieronder derhalve teksten aan die u bij de programma's 'wat heeft het gekost' heeft kunnen lezen.

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	Lasten	10.218	10.867	-441	10.425	9.499	927
	Baten	-853	-718	-30	-748	-963	215
Saldo		9.366	10.148	-471	9.677	8.535	1.142
2 Werk en Inkomen	Lasten	10.059	9.969	471	10.440	10.661	-221
	Baten	-7.641	-7.757	-263	-8.020	-8.316	296
Saldo		2.418	2.211	209	2.420	2.345	75
3 Kunst, Cultuur en Sport	Lasten	2.958	2.651	136	2.787	2.643	144
	Baten	-123	-70	0	-70	-100	29
Saldo		2.834	2.581	136	2.717	2.543	174
4 Beheer openbare ruimte	Lasten	10.630	10.391	-809	9.582	9.683	-101
	Baten	-4.865	-4.491	-113	-4.604	-4.714	110
Saldo		5.765	5.899	-921	4.978	4.970	9
5 Ruimtelijk beleid	Lasten	2.316	1.857	-78	1.779	1.822	-43
	Baten	-1.001	-568	-11	-579	-864	285
Saldo		1.315	1.289	-89	1.201	958	242
6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	Lasten	13.060	12.979	495	13.474	12.996	478
	Baten	-926	-885	-33	-918	-1.046	127
Saldo		12.134	12.094	461	12.555	11.951	605
7 Grondontwikkeling	Lasten	9.188	11.636	13.282	24.918	6.648	18.270
	Baten	-9.044	-8.792	-16.537	-25.329	-8.048	-17.281
Saldo		144	2.844	-3.255	-411	-1.400	989
Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten	2.827	3.271	-572	2.699	2.602	98
	Baten	-34.685	-36.414	671	-35.743	-35.620	-123
Saldo		-31.858	-33.142	99	-33.044	-33.018	-25
Totaal	Lasten	61.257	63.620	12.485	76.104	56.553	19.552
Totaal	Baten	-59.139	-59.696	-16.315	-76.011	-59.669	-16.342
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		2.118	3.924	-3.831	93	-3.116	3.210
RESERVES 1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs	Toevoeging	830	0	795	795	1.516	-721
	Onttrekking	-1.051	-475	-914	-1.389	-1.350	-39

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Saldo		-221	-475	-118	-594	166	-759
RESERVES 2 Werk en Inkomen	Toevoeging	286	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-589	-92	-30	-122	-122	0
Saldo		-303	-92	-30	-122	94	-217
RESERVES 3 Kunst, Cultuur en Sport	Toevoeging	211	158	0	158	158	0
	Onttrekking	-487	-112	-36	-148	-148	0
Saldo		-275	46	-36	10	10	0
RESERVES 4 Beheer openbare ruimte	Toevoeging	1.035	872	524	1.396	1.565	-169
	Onttrekking	-1.616	-849	188	-661	-661	0
Saldo		-580	23	712	735	904	-169
RESERVES 5 Ruimtelijk beleid	Toevoeging	242	0	220	220	351	-131
	Onttrekking	-455	-7	-226	-233	-233	0
Saldo		-213	-7	-6	-13	118	-131
RESERVES 6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid	Toevoeging	2.306	487	410	897	1.070	-173
	Onttrekking	-3.994	-1.341	-550	-1.891	-1.891	0
Saldo		-1.688	-853	-140	-994	-821	-173
RESERVES 7 Grondontwikkeling	Toevoeging	1.484	529	3.838	4.366	1.408	2.958
	Onttrekking	-1.830	-3.541	-682	-4.223	-270	-3.953
Saldo		-346	-3.012	3.156	143	1.138	-995
RESERVES Algemene Dekkingsmiddelen	Toevoeging	2.124	610	645	1.255	1.428	-173
	Onttrekking	-1.161	-163	-711	-874	-874	0
Saldo		963	447	-66	381	554	-173
Totaal	Toevoeging	8.518	2.656	6.432	9.088	7.712	1.375
Totaal	Onttrekking	-11.182	-6.580	-2.960	-9.541	-5.549	-3.992
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		-2.664	-3.924	3.471	-453	2.163	-2.616
	Lasten/Toev.	69.775	66.276	18.916	85.192	64.265	20.927
	Baten/Ontr.	-70.321	-66.276	-19.276	-85.552	-65.218	-20.333
RESULTAAT		-545	0	-360	-360	-953	594

Programma 1: Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Verschil	Afwijking %
Lasten	10.425	9.499	927	8,89 %
Baten	-748	-963	215	-28,74 %
Saldo	9.677	8.535	1.142	11,80 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- In 2014 is € 437.000 in de Wmo-budgetten niet besteed. Dit wordt met name veroorzaakt door de extra eigen bijdragen die wij via het CAK ontvangen en waarin wij voorafgaand geen inzage hebben. Daarnaast is er op woningaanpassingen budget overgebleven. Dit is niet eerder afgeraamd omdat de aanvragen hiervoor duur uit kunnen vallen. Van de niet-bestede middelen zal € 348.000 worden gestort in de reserve zorg, welzijn, jeugd en onderwijs, tot het maximumniveau van € 1,2 miljoen.
- Conform raadsvoorstel is € 268.000 beschikbaar gesteld in 2014 voor de implementatie 3D transities. Deze gelden zijn verdeeld over de sub programma's 1B (Wmo), € 134.000 en 1C (Jeugd beleid), € 134.000 omdat hier de grootste veranderingen plaatsvinden. Daarnaast is in de Algemene uitkering 2014 € 82.000 ontvangen voor de transitie Wmo en conform de nota Reserves en voorzieningen toegekend aan dit project. De extra inhuur 2014 is voorzover mogelijk op het inhuurbudget van de afdeling Beleid, en binnen de loonkosten van de afdeling Beleid geboekt. Hierdoor zijn de kosten die ten laste van het projectbudget 2014 gebracht zijn beperkt.
- De extra gelden uit de Algemene uitkering voor de transitie jeugd € 124.000 zijn conform de nota Reserves en voorzieningen ook aan het projectbudget toegevoegd. Binnen programma 1C is € 180.000 niet besteed van het implementatiebudget. Conform de nota Reserves en voorzieningen zijn deze gelden in de reserve Implementatie 3D transities gestort.
- Hiernaast blijkt de afrekening van het Rijk voor de doeluitkering van het CJG tot 2012 € 31.000 lager uit te vallen dan het bedrag waar rekening mee is gehouden. Dit leidt tot een vrijval van de reservering voor de terugbetaling aan het Rijk.
- Ten tijde van de begroting 2012 was bekend dat de rasmiddelen weg zouden vallen. Om dit op te vangen is extra geld vrij gemaakt in het meerjarenbeeld op jeugd. In de Algemene uitkering is eind 2012 ook eenmalig geld beschikbaar gesteld voor 2014. Derhalve is in 2014 € 33.000 teveel budget opgenomen.
- Uitgaven leerlingenvervoer zijn begroot op uitgaven in 2013, omdat leerlingenvervoer wordt toegekend over een schooljaar, lopend van augustus-augustus. In het schooljaar 2014/2015 zijn er minder leerlingen die worden vervoerd, waardoor de maandelijkse uitgaven substantieel zijn verminderd.

Programma 2: Werk en Inkomen

2 Werk en Inkomen bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Verschil	Afwijking %
Lasten	10.440	10.661	-221	-2,12 %
Baten	-8.020	-8.316	296	-3,69 %
Saldo	2.420	2.345	75	3,09 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging overschreden met € 221.000. De hiermee samenhangende baten bedragen € 296.000. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- De prognose van de afrekening 2014 gemeente Leiden voor de uitvoeringstaken van de Sociale dienst is € 130.000 hoger dan het voorschot waar rekening mee is gehouden in 2014. Hiervan is € 30.000 aangekondigt in de 2e bestuursrapportage. Het verschil van € 100.000 was ten tijde van de bestuursrapportage nog niet bekend. In de voorcalculatie is per abuis geen rekening gehouden met o.a. de kosten van;
  - financiële ondersteuning SP71, € 52.500
  - extra formatie i.v.m. drukte werkzaamheden, € 53.000
  - automatiseringssysteem, onderhoud, € 25.500
- Daarnaast is op de Algemene Bijstand € 250.000 meer uitgegeven dan in de begroting rekening mee was gehouden. Deze tekorten worden in de egalisatie met de reserve Sociaal Beleid meegenomen.
- Op schuldhulpverlening is € 70.000 meer uitgegeven dan in de begroting rekening mee gehouden is. Deze uitgaven mogen ten laste van de subsidies voor Participatie gebracht worden voor de verantwoording naar het Rijk.
- Niet bestede participatiemiddelen € 48.000.
- Meeneemregeling; door een wijziging in de wet- en regelgeving bestaat er geen verplichting meer en zijn de middelen vanaf 2015 vrij besteedbaar binnen de kaders van de integratie uitkering. Dat wil zeggen dat er ultimo 2014 geen grondslag meer is voor het opnemen van een overlopend passief. Voor de gemeente Leiderdorp betekent dit een vrijval in het kader van de meeneemregeling van € 100.961. Deze vrijval wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de Reserve Sociaal beleid.
- De terugvorderingen van onterecht uitgekeerde bijstandsgelden zijn € 199.000 hoger dan in de begroting rekening mee is gehouden.
- In 2013 heeft de accountant aangegeven dat de reserveringen die aangehouden werden voor dubieuze debiteuren te hoog ingeschat zijn. Derhalve heeft er in 2014 een vrijval(baten) van € 85.000 plaatsgevonden.

Programma 3: Kunst, Cultuur en Sport

3 Kunst, Cultuur en Sport bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil	Afwijking %
Lasten	2.787	2.643	144	5,18 %
Baten	-70	-100	29	-41,85 %
Saldo	2.717	2.543	174	6,39 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- Op de bibliotheek is een voordeel ontstaan van € 20.000 door een lagere doorbelasting van het gebouw de Sterrentuin. Hier is een voordeel ontstaan door lagere kosten beveiliging en een onderbesteding van de overige kosten.
- Binnen het subsidieprogramma is in 2014 minimaal gebruik gemaakt van het incidentenfonds, voordeel € 10.000.
- In het subsidieprogramma is in 2014 € 30.000 beschikbaar gesteld voor subsidiemogelijkheden aan sportverenigingen. In december 2014 is de Beleidsregel sporten en bewegen 2014-2017 vastgesteld die het mogelijk maakt om een subsidie aan te vragen voor het organiseren van nieuwe sport- of beweegactiviteiten. In 2014 zelf zijn dan ook nog geen uitgaven gerealiseerd.
- Vanuit 2013 was € 26.000 meegenomen voor de combinatiefunctie sport. Hiervoor is opdracht gegeven voor onderzoek. Dit is nog niet afgerekend.
- De doorbelasting van de kosten voor o.a. zwembad de Does en sporthal de Bloemerd binnen programma 3B (sport) is lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er op de kosten dagelijks onderhoud circa € 38.000 minder is uitgegeven dan begroot.

Programma 4: Beheer openbare ruimte

4 Beheer openbare ruimte bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil	Afwijking %
Lasten	9.582	9.683	-101	-1,06 %
Baten	-4.604	-4.714	110	-2,39 %
Saldo	4.978	4.970	9	0,17 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging overschreden met € 101.000. De hiermee samenhangende baten bedragen € 110.000. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- Het voordeel op onderdeel Water is voornamelijk ontstaan door een incidenteel voordeel van € 109.000 op dagelijks onderhoud.
- In de reguliere exploitatie begroting was geen bedrag opgenomen voor de verwerkingskosten van zowel grofvuil als gft-afval. Dit omdat er altijd vanuit werd gegaan dat de GEVULEI begroting leidend was, terwijl deze juist afbouwend is. Voor een deel van de verwerkingskosten zijn nu andere bedrijven gecontracteerd, waarvoor geen bedrag in de begroting was opgenomen. Hierdoor is er een overschrijding ontstaan van € 182.000.

Programma 5: Wonen en Ondernemen

5 Ruimtelijk beleid bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil	Afwijking %
Lasten	1.779	1.822	-43	-2,40 %
Baten	-579	-864	285	-49,28 %
Saldo	1.201	958	242	20,19 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging overschreden met € 43.000. De hiermee samenhangende baten bedragen € 285.000. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- In 2014 zijn alsnog voor een tweetal projecten een vergunningsaanvraag gedaan en de legesopbrengsten zijn hierdoor € 131.000 hoger dan begroot. Dit bedrag wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de reserve omgevingsvergunning.
- In 2013 is gestart met de voorbereiding van verkoop van snippergroen. In 2014 zijn de betreffende groenstroken verkocht. De verkoop heeft uiteindelijk € 79.000 meer opgebracht dan begroot.

Programma 6: Bestuur, Burgerzaken en Veiligheid

6 Bestuur Burgerzaken & Veiligheid bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil	Afwijking %
Lasten	13.474	12.996	478	3,54 %
Baten	-918	-1.046	127	-13,84 %
Saldo	12.555	11.951	605	4,82 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- Op het onderdeel personeel en organisatie is een voordeel behaald van € 35.000. Voornamelijk op opleidingskosten, bedrijfsfitness en geneeskundige kosten. Daarnaast is er door onderbezetting een voordeel op de personeelskosten ontstaan van € 135.000.
- Bij ICT is € 175.000 minder uitgegeven dan begroot.
- Er waren medewerkers gedetacheerd bij andere gemeentelijke organisaties waarvoor een vergoeding is verkregen van € 22.000 welke niet geraamd was.
- In 2014 zijn de legesopbrengsten voor diverse documenten € 75.000 hoger dan begroot. Voor de reisdocumenten worden de inkomsten afgedragen aan het rijk en geeft dit per saldo geen voordeel.
- Binnen de loonbetalingen voor piketdiensten rampenbestrijding is een voordeel behaald van € 29.000.

Programma 7: Grondontwikkeling

7 Grondontwikkeling bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Verschil	Afwijking %
Lasten	24.918	6.648	18.270	73,32 %
Baten	-25.329	-8.048	-17.281	68,23 %
Saldo	-411	-1.400	989	-240,79 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden. Er is voor dit programma derhalve geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Verschillenanalyse grondontwikkeling

Een groot deel van de grondexploitaties lopen over meerdere jaren. Het resultaat in de jaarrekening betreft een momentopname en kan afwijken van de planning. Dit leidt bij de jaarrekening tot een afwijking op de lasten en baten, per saldo geeft het geen resultaat omdat de gemaakte kosten/opbrengsten geactiveerd worden op de balans. De lasten en of baten schuiven door naar toekomstige jaren. Indien de uiteindelijk prognose negatief zou worden komt dit tot uiting in een dotatie aan de voorziening.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- In 2014 worden de projecten Hoek Merelstraat en Meas afgesloten.
  - Hoek Merelstraat is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 270.816. Voor de Hoek Merelstraat is een voorziening van € 358.596 getroffen vanuit de reserve Bouw- en grondexploitaties. Het voordeel van € 87.799 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.
  - Meas is afgesloten met een totaal boekwaarde van € 56.420. Voor het project Meas is een voorziening getroffen van € 66.897. Het voordeel van € 10.477 wordt teruggestort in de reserve Bouw- en grondexploitaties.
- In 2014 is een voordeel op de huur van de zandwinning van € 25.000 behaald. Dit wordt conform GIG 2014 gestort in de reserve W4.
- Conform GIG 2014 wordt in 2014 het project Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput afgesloten met een boekwaarde van € 3.229.821. Voor dit project is een voorziening ten laste van de W4 reserve getroffen van € 3.356.221. Het voordeel van € 126.400 wordt teruggestort in de reserve W4
- In 2014 is er een gronduitgifte- en ontwikkelingsovereenkomst gesloten voor de Plantage. Hierop is de prognose aangepast van de uitgaven en inkomsten en is de voorziening naar beneden bijgesteld. De vrijval € 459.333 die hiervan het gevolg is is (terug) gestort in de reserve W4.

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil	Afwijking %
Lasten	2.699	2.602	98	3,62 %
Baten	-35.743	-35.620	-123	0,34 %
Saldo	-33.044	-33.018	-25	0,08 %

Algemene conclusie

De werkelijke lasten zijn ten opzichte van de begroting na wijziging niet overschreden . Er is voor dit programma geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Hieronder verklaren wij een aantal bijzonderheden:

- De opbrengsten van de OZB en precario zijn per saldo € 193.000 lager dan begroot. Dit heeft te maken met onder andere waardevermindering na bezwaar en leegstand en een te hoge indexatie precario in 2013.
- Het voordeel op de Algemene uitkering van € 173.000 wordt veroorzaakt door de decembercirculaire 2014. Voor 2014 wordt als gevolg van aanpassing van de uitkeringsfactor een voordeel verwacht. De definitieve uitkeringsfactor wordt pas in 2015 bekend.
- Op de rente langlopende geldleningen is een voordeel behaald van € 82.000, niet het volledige bedrag aan verwachte leningen is nodig gebleken. Een nadeel op de baten wordt veroorzaakt door minder uitgaven bij het grondbedrijf waardoor een nadeel is ontstaan op de ontvangen rente van € 84.500 en ook op de toegekende rente is een nadeel te melden op de baten van € 20.000 door minder uitgaven op de gemeentelijke investeringen.

4.4.2 Toelichting financiële afwijkingen reserves

Het resultaat 2014 na bestemming bedraagt € 953.270 positief. In de jaren 2011 tot en met 2013 waren de resultaten respectievelijk € 385.361 voordelig en € 2.091.318 voordelig en € 545.391 voordelig.

bedragen x € 1.000,-	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014	Vershil 2014
Lasten	61.257	75.764	56.553	19.212
Baten	-59.139	-75.311	-59.669	-15.642
Totaal van saldo van baten en lasten	2.118	453	-3.116	3.569
Mutaties in reserves:				
- toevoegingen	8.518	9.088	7.712	1.375
- onttrekkingen	-11.182	-9.541	-5.549	-3.992
Resultaat	-545	0	-953	953

Het aanwenden van een reserve vereist een raadsbesluit waarin de reden van aanwending wordt aangegeven, die correspondeert met het doel van de reserve. In de rekening zijn alleen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting (swijzigingen) door de raad is goedgekeurd. Verder kunnen er raadsbesluiten zijn die inhouden dat specifiek benoemde resultaatafhankelijke saldi, bijvoorbeeld een overschot/tekort op de uitvoering van de WMO ook nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
Algemene reserve programma 1	Toevoeging	0	0	746	746	746	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	746	746	746	0
Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs	Toevoeging	20	0	0	0	348	-348
	Onttrekking	-320	0	-348	-348	-348	0
Saldo		-300	0	-348	-348	0	-348
Jaarafsluiting programma 1	Toevoeging	66	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-8	0	-65	-65	-65	0
Saldo		58	0	-65	-65	-65	0
Implementatie 3D transities	Toevoeging	76	0	0	0	373	-373
	Onttrekking	-92	0	0	0	0	0
Saldo		-16	0	0	0	373	-373
Egalisatie exploitatielasten programma 1	Toevoeging	668	0	49	49	49	0
	Onttrekking	-530	-475	-500	-975	-937	-39
Saldo		138	-475	-451	-926	-887	-39
Resultaat voorgaand jaar pr 1	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-100	0	0	0	0	0
Saldo		-100	0	0	0	0	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Totaal	Toevoeging	830	0	795	795	1.516	-721
	Onttrekking	-1.051	-475	-914	-1.389	-1.350	-39
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 1		-221	-475	-118	-594	166	-759

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 1:

Reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs

De niet bestede middelen van de WMO budgetten zijn conform de nota Reserves en voorzieningen geëgaliseerd in deze reserve tot het plafond van € 1,2 miljoen.

Effect: Hogere storting € 348.000

Reserve Implementatie 3D transities

De niet bestede middelen van de door de raad toegekende budgetten voor het project Implementatie 3D transities zijn gestort in deze reserve.

Effect: Hogere storting € 373.000

Reserve Egalisatie exploitatielasten

Bij de eenmalige lasten van de Brede School West was geen rekening gehouden met de uitgaven voor Kunst. Deze uitgaven mogen niet geactiveerd worden omdat de (markt) waarde niet bepaald kan worden. Derhalve zijn deze kosten uit de boekwaarde van de buitenruimte gehaald en ten laste van de eenmalige lasten gebracht. De eenmalige lasten zijn conform raadsvoorstel onttrokken aan deze reserve (hogere onttrekking van € 34.000). Daarnaast is bij de begroting van de eenmalige lasten van de Brede School West geen rekening gehouden met de gebruiksvergoeding die wij van Scol ontvangen hebben (lagere onttrekking van € 73.000).

Effect: Lagere onttrekking € 39.000.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 2	Toevoeging	244	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-244	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0	0
Sociaal Beleid	Toevoeging	41	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-344	-92	0	-92	-92	0
Saldo		-303	-92	0	-92	124	-217
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds pr 2	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	-30	-30	-30	0
Saldo		0	0	-30	-30	-30	0
Totaal	Toevoeging	286	0	0	0	217	-217
	Onttrekking	-589	-92	-30	-122	-122	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 2		-303	-92	-30	-122	94	-217

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 2:

Sociaal beleid

Conform de nota Reserves en Voorzieningen worden de budgetten van Programma 2 geëgaliseerd met de reserve Sociaal Beleid. De uitvoeringskosten worden niet meegenomen in deze equalisatie.

Effect: Hogere storting € 217.000

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
opbrengst verkoop aand NUON programma 3	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-330	0	0	0	0	0
Saldo		-330	0	0	0	0	0
Kunst en cultuur	Toevoeging	10	10	0	10	10	0
	Onttrekking	-19	-22	0	-22	-22	0
Saldo		-9	-12	0	-12	-12	0
Jaarafsluiting programma 3	Toevoeging	36	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-48	0	-36	-36	-36	0
Saldo		-12	0	-36	-36	-36	0
Egalisatie exploitatielasten programma 3	Toevoeging	166	148	0	148	148	0
	Onttrekking	-90	-90	0	-90	-90	0
Saldo		76	58	0	58	58	0
Totaal	Toevoeging	211	158	0	158	158	0
	Onttrekking	-487	-112	-36	-148	-148	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 3		-275	46	-36	10	10	0

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 3:

Geen afwijkingen ten opzichte van begroting

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-175	0	0	0	0	0
Saldo		-175	0	0	0	0	0
opbrengst verkoop aand NUON programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-779	0	0	0	0	0
Saldo		-779	0	0	0	0	0
Egalisatiereserve riolering	Toevoeging	474	72	262	334	274	60
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		474	72	262	334	274	60

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
Egalisatiereserve reiniging	Toevoeging	421	0	222	222	53	169
	Onttrekking	0	-228	228	0	0	0
Saldo		421	-228	450	222	53	169
Jaarafsluiting programma 4	Toevoeging	140	0	40	40	40	0
	Onttrekking	-229	-100	-40	-140	-140	0
Saldo		-89	-100	0	-100	-100	0
Bestemmingsreserve W4 programma 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-308	-521	0	-521	-521	0
Saldo		-308	-521	0	-521	-521	0
Resultaat voorgaand jaar pr 4	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-124	0	0	0	0	0
Saldo		-124	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Integraal Beheer	Toevoeging	0	800	0	800	1.198	-398
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	800	0	800	1.198	-398
Totaal	Toevoeging	1.035	872	524	1.396	1.565	-169
	Onttrekking	-1.616	-849	188	-661	-661	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 4		-580	23	712	735	904	-169

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 4:

Egalisatiereserve riolering

In de notitie BBV rioleringen 2014 is er meer duidelijkheid gebracht tussen het onderscheid voorziening en reserves. De notitie geeft aan wanneer gereserveerde middelen in een voorziening moeten worden ondergebracht en wanneer het toegestaan is deze middelen te reserveren in een reserve. De opbrengsten voor riolering betreffen financiële middelen die de gemeente oplegt en gereserveerd moeten blijven voor riolering. Daarmee zijn het verkregen middelen van derde met een specifiek doel. Gevolg is dat de reserve via een balansmutatie omgezet wordt naar de voorziening riolering.

De BTW op de reguliere uitgaven -die compensabel is het kader van het BCF- wordt aan deze uitgaven toegerekend, dit gebeurt met een overheadtoeslag op de bestede uren. De kosten blijven 'hangen' op de functie. Als gevolg van hogere uitgaven is er sprake van een lagere storting dan verwacht.

Effect: Lagere storting € 60.000.

Egalisatiereserve reiniging

Egaliseren van baten en lasten op het product Reiniging om schommelingen in het tarief te voorkomen. Het tarief over alle jaren heen is maximaal 100% kostendekkend. Het verschil tussen de inkomsten uit afvalstoffenheffing en de gecorrigeerde uitgaven wordt aan deze reserve toegevoegd. Hierin wordt ook een deel van de reiniging wegen meegenomen. De BTW op de reguliere uitgaven -die compensabel is in het kader van het BCF- wordt aan deze uitgaven toegerekend, dit gebeurt ook met een overheadtoeslag op de bestede uren. Als gevolg van hogere uitgaven is er sprake van een lagere storting in de reserve dan verwacht.

Effect: lagere storting van € 169.000.

Bestemmingsreserve Integraal Beheer

Conform besluitvorming IBOR wordt het voordelig resultaat op dagelijks onderhoud van € 398.000 verrekend met de reserve IBOR. Deze reserve dient ter dekking van toekomstige kapitaallasten binnen IBOR.

Effect: hogere storting van € 398.000.

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Egalisatiereserve omgevingsvergunning	Toevoeging	0	0	50	50	181	-131
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	50	50	181	-131
Sociale woningbouw	Toevoeging	0	0	48	48	48	0
	Onttrekking	-64	-7	-27	-34	-34	0
Saldo		-64	-7	21	14	14	0
Jaarafsluiting programma 5	Toevoeging	156	0	122	122	122	0
	Onttrekking	-195	0	-155	-155	-155	0
Saldo		-39	0	-33	-33	-33	0
Egalisatie exploitatielasten programma 5	Toevoeging	86	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-109	0	-44	-44	-44	0
Saldo		-23	0	-44	-44	-44	0
Resultaat voorgaand jaar pr 5	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-86	0	0	0	0	0
Saldo		-86	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	242	0	220	220	351	-131
	Onttrekking	-455	-7	-226	-233	-233	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 5		-213	-7	-6	-13	118	-131

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 5:

Egalisatiereserve omgevingsvergunning

Conform de nota reserves wordt het resultaat op de producten met betrekking tot de omgevingsvergunningen geëgaliseerd in de reserve omgevingsvergunningen. Door hogere baten in 2014 wordt nu een bedrag in de reserve gestort.

Effect: hogere storting van € 131.000

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve programma 6	Toevoeging	0	0	50	50	50	0
	Onttrekking	-1.100	0	-236	-236	-236	0
Saldo		-1.100	0	-186	-186	-186	0
Rekenkamer	Toevoeging	0	0	0	0	11	-11
	Onttrekking	-6	0	0	0	0	0

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
Saldo		-6	0	0	0	11	-11
Voormalig personeel	Toevoeging	17	0	236	236	236	0
	Onttrekking	-224	-143	-95	-238	-238	0
Saldo		-207	-143	141	-2	-2	0
Jaarafsluiting programma 6	Toevoeging	218	0	100	100	100	0
	Onttrekking	0	0	-218	-218	-218	0
Saldo		218	0	-118	-118	-118	0
Egalisatie exploitatielasten programma 6	Toevoeging	85	487	0	487	487	0
	Onttrekking	-613	-267	0	-267	-267	0
Saldo		-527	220	0	220	220	0
Regionale investeringsfonds RIF	Toevoeging	755	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-571	-571	0	-571	-571	0
Saldo		184	-571	0	-571	-571	0
Regionalisering	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-270	-59	0	-59	-59	0
Saldo		-270	-59	0	-59	-59	0
Informatiebeleidsplan	Toevoeging	131	0	23	23	185	-162
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		131	0	23	23	185	-162
Gemeensch. regeling Oude Rijnzone prog 6	Toevoeging	1.100	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-348	-300	0	-300	-300	0
Saldo		752	-300	0	-300	-300	0
Resultaat voorgaand jaar pr 6	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-862	0	0	0	0	0
Saldo		-862	0	0	0	0	0
Totaal	Toevoeging	2.306	487	410	897	1.070	-173
	Onttrekking	-3.994	-1.341	-550	-1.891	-1.891	0
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 6		-1.688	-853	-140	-994	-821	-173

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 6:

Rekenkamer

Conform de nota reserves en voorzieningen wordt het overschot van € 11.000 op het budget van de rekenkamer toegevoegd aan de reserve rekenkamer.

Effect: hogere toevoeging van € 11.000.

Informatiebeleidsplan

Conform de nota reserves en voorzieningen wordt het overschot van € 162.000 op het budget Informatiebeleidsplan (IBP) toegevoegd aan de reserve IBP.

Effect: Hogere toevoeging € 162.000

VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7 bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Bouw- en grondexploitaties programma 7	Toevoeging	13	65	361	425	98	327
	Onttrekking	-54	-109	-371	-480	-40	-440
Saldo		-42	-45	-10	-55	58	-113
Egalisatie exploitatielasten programma 7	Toevoeging	50	0	304	304	304	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		50	0	304	304	304	0
Bestemmingsreserve W4	Toevoeging	1.421	464	3.172	3.636	1.005	2.631
	Onttrekking	-1.776	-3.431	-311	-3.742	-230	-3.513
Saldo		-354	-2.967	2.862	-106	776	-881
Totaal	Toevoeging	1.484	529	3.838	4.366	1.408	2.958
	Onttrekking	-1.830	-3.541	-682	-4.223	-270	-3.953
VERREKENING RESERVES PROGRAMMA 7		-346	-3.012	3.156	143	1.138	-995

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves programma 7:

Bouw- en Grondexploitaties

In de begroting is rekening gehouden met de onttrekking van de boekwaarde € 440.000 van de projecten Hoek Merelstraat en Meas. Werkelijk is het positieve verschil € 98.000 tussen de totale boekwaarde en de getroffen voorziening gestort in de reserve

Effect: Minder onttrekkingen € 440.000, minder stortingen € 327.000; saldo € 113.000

Bestemmingsreserve W4

- Voordeel Mauritskwartier-Groene scheg/kleine zandput; Voor dit project is alleen het voordelige saldo van de getroffen voorziening en de boekwaarde € 240.000 in de reserve gestort. In de begroting is de totale onttrekking van de boekwaarde, en de totale storting van de voorziening in de reserve opgenomen.
- Vrijval voorziening Plantage, € 459.333
- Voordeel Zandwinning ten opzichte van de begroting, € 179.000

Effect: Minder stortingen in Reserve W4 € 2.631.000, minder onttrekkingen reserve W4 € 3.513.000; saldo € 881.000.

VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Verschil 2014
Algemene reserve algemene dekkingsm.	Toevoeging	1.005	0	545	545	545	0
	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
Saldo		1.005	0	545	545	545	0

VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING bedragen x € 1.000,-		Rekening 2013	Begroting 2014	Wijziging Begroting	Begroting 2014 na wijziging	Rekening 2014	Vershil 2014
opbrengst verkoop NUON alg dekkingsm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-86	0	0	0	0	0
Saldo		-86	0	0	0	0	0
Bouw- en grondexploitaties alg dekkingm.	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-156	-163	0	-163	-163	0
Saldo		-156	-163	0	-163	-163	0
Resultaat na bestemm. voorgaand jaar	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-919	0	-545	-545	-545	0
Saldo		-919	0	-545	-545	-545	0
Behoedzaamheidsres. Gemeentefonds AD	Toevoeging	1.119	610	100	710	883	-173
	Onttrekking	0	0	-165	-165	-165	0
Saldo		1.119	610	-66	544	717	-173
Totaal	Toevoeging	2.124	610	645	1.255	1.428	-173
	Onttrekking	-1.161	-163	-711	-874	-874	0
VERREKENING RESERVES ALG.DEKKING		963	447	-66	381	554	-173

Toelichting afwijkingen mutaties in reserves algemene dekkingsmiddelen:

Behoedzaamheidsreserve Gemeentefonds

Conform de Nota reserves en voorzieningen wordt het voordeel op de uitkering uit het gemeentefonds in de behoedzaamheidsreserve Algemene uitkering gestort.

Effect: hogere toevoeging € 173.000

4.4.3 Gerealiseerde dekkingsmiddelen

Hieronder treft u aan het overzicht van algemene dekkingsmiddelen conform het Besluit Begroting en Verantwoording.

Beleidssterrein bedragen x € 1.000,-	Rekening 2013	Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Begroting 2014	Vershil 2014
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	-7.039	149	-7.485	-7.336	-7.517	-181
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	-23.162	0	-23.840	-23.840	-23.668	173
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	-406	396	-900	-504	-496	7
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	-1.341	2.042	-3.395	-1.353	-1.378	-25
Alg dekkingsmiddelen F Overig	89	15	0	15	16	1
Totaal	-31.858	2.602	-35.620	-33.018	-33.044	-25

4.4.4 Incidentele baten en lasten

Het overzicht incidentele baten en lasten is krachtens het BBV een verplicht overzicht dat voor het verkrijgen van een juist beeld van de materiele sluitendheid van de begroting en de meerjarenbegroting en daarmee de financiële positie van de gemeente onmisbaar is.

Structureel evenwicht

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De bepaling van het structureel evenwicht verloopt als volgt;

- Totaal van de lasten en baten van de programma's en algemene dekkingsmiddelen
- AF: de incidentele lasten en baten
- Blijft over het totaal van de structurele lasten en baten
- BIJ: de structurele verrekeningen met de reserves.

Geeft het totaal structureel jaarrekeningsaldo.

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2014
TOTAAL EXPLOITATIE PROGRAMMA'S	Lasten	Totaal	56.553
TOTAAL EXPLOITATIE PROGRAMMA'S	Baten	Totaal	-59.669
SALDO LASTEN EN BATEN PER PROGRAMMA			-3.116
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Lasten	I	258
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Baten	I	0
SALDO ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS			258
WERK EN INKOMEN	Lasten	I	91
WERK EN INKOMEN	Baten	I	-101
SALDO WERK EN INKOMEN			-9
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Lasten	I	0
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Baten	I	0
SALDO KUNST, CULTUUR EN SPORT			0
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Lasten	I	0
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Baten	I	0
SALDO BEHEER OPENBARE RUIMTE			0
WONEN EN ONDERNEMEN	Lasten	I	77
WONEN EN ONDERNEMEN	Baten	I	-219
SALDO WONEN EN ONDERNEMEN			-142
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Lasten	I	0
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Baten	I	-50
SALDO BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID			-50

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2014
GRONDONTWIKKELING	Lasten	I	131
GRONDONTWIKKELING	Baten	I	-1.009
SALDO GRONDONTWIKKELING			-878
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Lasten	I	0
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Baten	I	0
SALDO ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			0
Totaal structurele lasten			55.996
Totaal structurele baten			-58.290
SALDO STRUCTUREEL LASTEN EN BATEN			-2.294
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Toevoegingen	S	0
ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS	Onttrekkingen	S	-332
SALDO ZORG, WELZIJN, JEUGD EN ONDERWIJS			-332
WERK EN INKOMEN	Toevoegingen	S	0
WERK EN INKOMEN	Onttrekkingen	S	-30
SALDO WERK EN INKOMEN			-30
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Toevoegingen	S	158
KUNST, CULTUUR EN SPORT	Onttrekkingen	S	-112
SALDO KUNST, CULTUUR EN SPORT			46
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Toevoegingen	S	327
BEHEER OPENBARE RUIMTE	Onttrekkingen	S	-521
SALDO BEHEER OPENBARE RUIMTE			-194
WONEN EN ONDERNEMEN	Toevoegingen	S	98
WONEN EN ONDERNEMEN	Onttrekkingen	S	-34
SALDO WONEN EN ONDERNEMEN			64
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Toevoegingen	S	236
BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID	Onttrekkingen	S	-1.672
SALDO BESTUUR, BURGERZAKEN EN VEILIGHEID			-1.436
GRONDONTWIKKELING	Toevoegingen	S	419
GRONDONTWIKKELING	Onttrekkingen	S	-270
SALDO GRONDONTWIKKELING			150

bedragen x € 1.000 Programma	Lasten/ baten	I/S	2014
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Toevoegingen	S	545
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Onttrekkingen	S	-874
SALDO ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN			-329
Totaal structurele toevoegingen			1.785
Totaal structurele onttrekkingen			-3.845
STRUCTUREEL JAARREKENING	Lasten		57.780
STRUCTUREEL JAARREKENING	Baten		-62.135
STRUCTUREEL SALDO VAN DE JAARREKENING			-4.355
STRUCTUREEL EVENWICHT			JA

Incidentele lasten en baten

In onderstaande tabel zijn de incidentele posten per programma groter dan € 50.000 opgenomen.

	bedragen x € 1.000	2014 begroot na wijzigingen	2014 werkelijk	Begroot na wijz -/- werk	programma
1	lasten	494	121	373	1. Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs
	baten	0	-373	373	Resultaatbestemming
	saldo	494	-252	746	
2	lasten	180	141	39	1. Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs
	baten	141	141	0	Resultaatbestemming
	saldo	321	283	39	
3	lasten	746	746	0	Resultaatbestemming
	baten	-746	-746	0	Resultaatbestemming
	saldo	0	0	0	
4	lasten	0	348	-348	Resultaatbestemming
	baten	0	0	0	1. Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs
	saldo	0	348	-348	
5	lasten	86	86	0	2. Werk en Inkomen
	baten	0	0	0	
	saldo	86	86	0	
6	lasten	0	101	-101	Resultaatbestemming
	baten	0	-101	101	2. Werk en Inkomen

	bedragen x € 1.000	2014 begroot na wijzigingen	2014 werkelijk	Begroot na wijz -/- werk	programma
	saldo	0	0	0	
7	lasten	0	116	-116	Resultaatbestemming
	batens	-92	-92	0	Resultaatbestemming
	saldo	-92	-92	-116	
8	lasten	60	137	-77	5. Wonen en ondernemen en resultaatbest.
	batens	-140	-219	79	5. Wonen en ondernemen
	saldo	-80	-82	2	
9	lasten	0	0	0	5. Wonen en ondernemen
	batens	0	-131	131	Resultaatbestemming
	saldo	0	-131	131	
10	lasten	50	50	0	Resultaatbestemming
	batens	-44	-44	0	Resultaatbestemming
	saldo	6	6	0	
11	lasten	50	50	0	Resultaatbestemming
	batens	-50	-50	0	6. Bestuur, Burgerzaken en veiligheid
	saldo	0	0	0	
12	lasten	23	185	-162	Resultaatbestemming
	batens	0	0	0	6. Bestuur, Burgerzaken en veiligheid
	saldo	23	185	-162	
13	lasten	194	194	0	Resultaatbestemming
	batens	-194	-194	0	7. Grondontwikkeling
	saldo	0	0	0	
14	lasten	164	164	-0	7. Grondontwikkeling
	batens	-164	-164	0	7. Grondontwikkeling
	saldo	-0	0	-0	
15	lasten	425	98	327	Resultaatbestemming
	batens	0	-98	98	7. Grondontwikkeling
	saldo	425	98	425	
16	lasten	427	427	-0	7. Grondontwikkeling en resultaatbest.

	bedragen x € 1.000	2014 begroot na wijzigingen	2014 werkelijk	Begroot na wijz -/ werk	programma
	baten	0	-427	427	7, Grondontwikkeling
	saldo	427	0	427	
17	lasten	0	126	-126	Resultaatbestemming
	baten	0	-126	126	7. Grondontwikkeling
	saldo	0	126	-0	
18	lasten	262	262	0	Resultaatbestemming
	baten	-615	-615	0	Resultaatbestemming
	saldo	-615	-615	0	

Analyse voorgaande tabel

Incidentele budgetten groter dan € 50.000 worden hier toegelicht per opgenomen post.

Programma1 Zorg, Welzijn, Jeugd en Onderwijs

1. Implementatie 3D transities; voor de implementatie 3D transities is conform raadsvoorstel in 2014 budget beschikbaar gesteld, daarnaast zijn conform de nota Reserves en Voorzieningen de gelden beschikbaar gesteld voor de implementatie 3D in de Algemene Uitkering toegevoegd aan dit budget. De eventuele onder- of overschrijdingen worden aan het eind van het jaar geëgaliseerd met de reserve Implementatie 3D transities.
2. Brede School West; voor de brede School west zijn de eenmalige lasten conform raadsvoorstel via programma 1F huisvesting onderwijs ten laste van de reserve Egalisatie Kapitaallasten gebracht.
3. Brede School Oude dorp; het project brede school Oude dorp is afgesloten en een voordeel van € 746.000 is uit de reserve Egalisatie exploitatielasten gestort in de Algemene reserve.
4. Wmo budgetten; de onderschrijding die in 2014 op de Wmo budgetten is ontstaan is conform de nota Reserves en Voorzieningen geëgaliseerd met de reserve Zorg, welzijn, jeugd en onderwijs.

Programma 2 Werk en Inkomen

5. Minimabeleid; vanuit de Algemene uitkering is in 2014 eenmalig € 66.000 beschikbaar gesteld voor koopkrachtregeling minima. In de WMO notitie is op grond van een (tijdelijke) regeling categoriale bijstand chronisch zieken en gehandicapten eenmalig € 20.000 onttrokken uit de behoedzaamheidsreserve om eenmalig een compensatie van € 100 toe te kennen aan minima. Totaal incidenteel toegekend aan minima is een bedrag van € 86.000.
6. Meeneemregeling; door een wijziging in de wet- en regelgeving bestaat er geen verplichting meer en zijn de middelen vanaf 2015 vrij besteedbaar binnen de kaders van de integratie uitkering. Dat wil zeggen dat er ultimo 2014 geen grondslag meer is voor het opnemen van een overlopend passief. Voor de gemeente Leiderdorp betekent dit een vrijval in het kader van de meeneemregeling van € 100.961. Deze vrijval wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de Reserve Sociaal beleid.
7. Participatie; voor Participatie is conform raadsvoorstel 3 jaar € 92.500 uit de reserve Sociaal Beleid bestemd voor Participatie reïntegratie trajecten, daarnaast zijn conform de nota Reserves en Voorzieningen de gelden van de eventuele onder- of overschrijdingen aan het eind van het jaar geëgaliseerd met de reserve Sociaal beleid.

Programma 5 Wonen en ondernemen

8. Verkoop grondstroken; in 2013 is men gestart met de voorbereiding voor het verkopen van kleine stukjes grond. Hiervoor zijn in 2013 extra kosten gemaakt waarvan de inkomsten van verkoop verwacht werden in 2014. Derhalve zijn de kosten van 2013 onttrokken aan de reserve Egalisatie Exploitatielasten en zijn in 2014 eenmalig de inkomsten opgehoogd met € 60.000 om dit bedrag terug te storten in de reserve. De eenmalige opbrengsten zijn totaal € 138.000 hoger dan verwacht voor deze wijziging. Hier staat tegenover de incidentele uitgave van € 77.000 in 2014.

9. Omgevingsvergunningen; in 2014 zijn alsnog voor een tweetal projecten een vergunningsaanvraag gedaan en de legesopbrengsten zijn hierdoor € 130.676 hoger dan begroot. Dit bedrag wordt conform de nota Reserves en Voorzieningen toegevoegd aan de reserve omgevingsvergunning.

10. Voor de civieltechnische begeleiding van het rijk heeft de raad 3x € 50.000 beschikbaar gesteld. Deze gelden zijn in de reserve Egalisatie exploitatielasten gestort. In 2014 is hierop € 43.800 onttrokken conform de 2de bestuursrapportage.

Programma 6 Bestuur, burgerzaken en veiligheid

11. Voorziening pensioenoverdrachten; op basis van de actuariële berekening van de pensioenen kan de voorziening Pensioenoverdrachten vrijvallen met een bedrag van € 50.000. Deze vrijval is toegevoegd aan de Algemene Reserve

12. Informatiemanagement; conform nota reserves en voorzieningen wordt het voordelig resultaat binnen informatiemanagement gedoteerd aan de reserve informatiebeleidsplan.

Programma 7 Grondontwikkeling

13. Bodemsanering; ontvangen subsidies € 194.231 voor ISV bodemsanering zijn geboekt in 2014. Omdat deze gelden niet in de nabije toekomst doorbetaald worden is het voorstel geweest in de 2e bestuursrapportage om deze gelden in de reserve Egalisatie exploitatielasten te storten en te oormerken.

14. Wozoco; voor het project Wozoco van Rijnhart Wonen is de laatste termijn subsidie ontvangen van de provincie en doorbetaald aan Rijnhart wonen.

15. GIG; in 2014 is het project Hoek Merelstraat en Meas afgesloten met een incidenteel voordeel van € 98.000 Dit is in de reserve bouw en grondexploitaties gestort.

16. GIG; voor het project Plantage is de prognose positief bijgesteld (negatieve lasten van € 32.437 en baten van € 426.896 totaal € 459.333). Dit betekent een eenmalige vrijval vanuit de getroffen voorziening € 459.333 Deze vrijval is in de reserve W4 gestort.

17. GIG; het project Mauritskwartier/groene Scheg is afgesloten in 2014. Hieruit is een incidenteel voordeel van € 126.400 vrijgevallen vanuit de getroffen voorziening.

Diverse programma's

18. Resultaatbestemming 2013; conform de resultaatbestemming 2013 zijn budgetten meegenomen naar de verschillende programma's ten laste van de reserve jaarafsluiting. Programma 1: € 65.500, programma 3: € 35.748, programma 4: € 40.000, programma 5: € 33.500 en programma 6: € 118.129.

Conclusie

In het kader van het financieel toezicht dienen begroting en jaarrekening in materieel evenwicht te zijn. Materieel evenwicht betekent dat er geen incidentele baten worden ingezet voor structurele lasten. Zoals in het voorgaand overzicht aangegeven is de jaarrekening in materieel evenwicht.

4.4.5 Aanwending onvoorzien

Artikel 28 van het BBV schrijft voor dat een overzicht moet worden weergegeven van het bedrag onvoorzien. In de programmabegroting van 2014 is een bedrag opgenomen ad € 55.183. Dit bedrag is opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

De volgende mutaties (begrotingswijzigingen) hebben plaatsgevonden:

- In 2014 is het gehele saldo vrijgevallen in het resultaat van de jaarrekening.

4.4.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector (=WNT)

Openbaarmakingsverplichting Wet Normering Topinkomens (WNT)

In 2014 is de regeling 2014-000315901 en de aanpassing 2014-0000571120 van toepassing.

De WNT geldt voor topfunctionarissen in de publieke en semi publieke sector.

Deze sectoren zijn op grond van de WNT verplicht om bezoldigingsgegevens van topfunctionarissen openbaar te maken.

Daarbij is gesteld dat het inkomen van de topfunctionaris maximaal 130% van het ministersalaris mag zijn. Dit komt neer op maximaal € 230.474 inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage.

Topfunctionarissen zijn diegenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon.

Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt het 6 maanden criterium. Dat betekent dat ook ingehuurde topfunctionarissen vallen onder de WNT zodra zij in een aaneengesloten periode van 18 maanden 6 maanden of meer de functie van topfunctionaris vervullen.

Voor de gemeente geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionarissen worden aangemerkt.

Er zijn geen ingehuurde topfunctionarissen die onder het criterium vallen.

	2013	2014
Functie(s)	gemeentesecretaris	gemeentesecretaris
Naam	Romeijn H	Romeijn H
Deeltijdfactor	100%	100%
Duur dienstverband	vanaf 1-9-2013	onbepaald
Beloning (in hele euro's)	€ 28.758	€ 94.743
Onkostenvergoedingen (in hele euro's)	€ 462	€ 219
beloning betaal op termijn (in hele euro's)	€ 5.381	€ 15.375
Uitkering beëindiging verband		
jaar beëindiging dienstverband		

	2013	2014
Functie(s)	griffier	griffier
Naam	Zantingh JC	Zantingh JC
Deeltijdfactor	100%	100%
Duur dienstverband	onbepaald	onbepaald
Beloning (in hele euro's)	€ 70.923	€ 71.441
Onkostenvergoedingen (in hele euro's)	€ 747	€ 82
beloning betaal op termijn (in hele euro's)	€ 11.849	€ 11.314
Uitkering beëindiging verband		
jaar beëindiging dienstverband		

4.5 Single Information Single Audit (SISA)

Ook in de jaarrekening 2014 is de verantwoording via Single Information Single Audit (Sisa) opgenomen.

De opmaak van de staat is door het ministerie voorgeschreven.

Sisa-bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d. d. 2 januari 2015						
OCW	D3	Excessieve kosten Archeologie Monumentenwet 1988 (art. 34a, 1e lid) en Besluit archeologische monumentenzorg Gemeenten	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen (dit zijn de totale bestedingen exclusief de drempelbijdragen en exclusief het verstoordersdeel) Aard controle R Indicatornummer: D3 / 01	Aantal afgeronde projecten in (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: D3 / 02	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D3 / 03	
OCW	D8	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatornummer: D8 / 04
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04
		1 PZH-2012-35818415 herinrichten Van Poelgeestlaan - Laan van Ouderzorg BDU 2013	€ 164.650	€ 249.933	€ 0	€ 0
		2 PZH-2008-161559 Mauritsingel Duurzaam Veilig BDU 2008	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 PZH-2013-440325215 D14039 Duurzaamveilig inrichten Voorhoftlaan	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
		1 PZH-2012-35818415 herinrichten Van Poelgeestlaan - Laan van Ouderzorg BDU 2013	€ 164.650	€ 249.933	Project afgerond	Ja
		2 PZH-2008-161559 Mauritsingel Duurzaam Veilig BDU 2008	€ 0	€ 0	Project nog niet gestart uitstelf tot 2017	Nee
		3 PZH-2013-440325215 D14039 Duurzaamveilig inrichten Voorhoftlaan	€ 0	€ 0	Project start in 2015, uitstel aangevraagd maar niet gehomologeerd	Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02	
			143,00	Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit Sisa (jaar T-1) regeling G1B + deel ...)	Hieronder per regel één gemeentecode uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren Aard controle R Indicatornummer: G1A / 01	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03	inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02
			60547 Leiderdorp	107,46	2,59	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente 1.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
			€ 5.177.252	€ 298.283	€ 215.031	€ 348
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 150
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015						
			Indicatornummer: G3 / 01	Indicatornummer: G3 / 02	Indicatornummer: G3 / 03	Indicatornummer: G3 / 04
		zelfstandigen)_gemeente 2014	€ 46.359	€ 0	€ 6.303	€ 708
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Baten (jaar T) Bbz exclusief Rijk	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bbz als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	€ 2.621
			€ 0	€ 0	Ja	€ 0
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen			
		Wet participatiebudget (WPB)	Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07			
			Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01			
			411			
		Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)
			Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05
		€ 371.336	€ 0	€ 2.590	€ 0	€ 0
						Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
						De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06
						Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07
SZW	G5A	Wet Participatiebudget (WPB)_totaal 2013	Hieronder per regel één gemeente (code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T-1) van educatie bij roc's	Baten (jaar T-1) (niet-Rijk) participatiebudget
		Wet participatiebudget (WPB)		inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr. verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G5B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G5C-1)				inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5A / 01	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 02	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 03	Aard controle R Indicatornummer: G5A / 04
			€ 547.147 Leiderdorp	€ 465.712	€ 92.568	€ 11.268
						€ 0
						Nee
						Besteding (jaar T-1) Regulw
						Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk, inclusief deel openbaar lichaam
						Aard controle R Indicatornummer: G5A / 05
						Aard controle R Indicatornummer: G5A / 06

5 OVERIGEN

5.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden.

5.2 In control statement

Er wordt naar gestreefd dat Leiderdorp 'in control' is. Dit is het zodanig sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen dat de doelstellingen worden gerealiseerd. Er is zicht en grip op de risico's en de processen worden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend uitgevoerd, inclusief een getrouwe verantwoording.

Opzet en uitvoering

Op 25 maart 2014 heeft het college het Algemeen Controleplan Leiderdorp voor 2014 vastgesteld en ter informatie voorgelegd aan de gemeenteraad en rekenkamer. In het Algemeen controleplan ligt de opzet van de interne organisatie en beheersing op hoofdlijnen vast, waarbij de opzet bepaalt in hoeverre Leiderdorp in control kan zijn. Of dit daadwerkelijk ook zo is, wordt jaarlijks getoetst en vastgesteld. Dit gebeurt door het uitvoeren van verbijzonderde interne controles en overige onderzoeken en het op basis van de aanbevelingen uit deze onderzoeken continu doorvoeren van verbeteringen in de processen.

Over 2014 zijn binnen Leiderdorp verbijzonderde interne controles uitgevoerd op de volgende processen: verstrekte subsidies, wet maatschappelijke ondersteuning, omgevingsvergunningen, leges burgerzaken, belastingen en heffingen, verhuurbrengsten en grondexploitaties.

De verbijzonderde interne controle op de sociale verzekeringswetten heeft plaatsgevonden binnen de gemeenschappelijke regeling en dienstverleningsovereenkomst die de gemeente Leiderdorp heeft afgesloten met de gemeente Leiden. Leiderdorp ontvangt jaarlijks een door de accountant van de gemeente Leiden gecertificeerde SiSa-bijlage voor dit onderdeel.

Op de processen die Servicepunt71 uitvoert ten behoeve van de deelnemende gemeenten, waaronder Leiderdorp, zijn binnen Servicepunt71 verbijzonderde interne controles uitgevoerd. Dit betreft de processen financieel beheer, inkopen en aanbestedingen, betalingen, personeel, treasury, gemeentegaranties en het IT-beheer. Over de opzet, het bestaan en de werking van de beheersmaatregelen in deze processen heeft de gemeente in maart 2015 een Assurancerapport ontvangen, opgesteld door de externe accountant van Servicepunt71.

Conclusie

Op basis van de over 2014 uitgevoerde controles en onderzoeken wordt geconcludeerd dat Leiderdorp voldoende in control is. De processen worden over het algemeen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend uitgevoerd, inclusief een getrouwe verantwoording.

Toelichting

Systeemgerichte versus gegevensgerichte controles

Uitgangspunt bij de opzet en controle van de processen is een zodanige inrichting van de processen dat deze voldoende interne beheersmaatregelen bevatten die ook zichtbaar, en daarmee achteraf controleerbaar, worden uitgevoerd. In deze situatie kunnen de processen systeemgericht door de verbijzonderde interne controle worden getoetst op hun goede werking gedurende het jaar. Daar waar in de processen onvoldoende interne beheersmaatregelen zijn ingebouwd of de beheersmaatregelen worden onvoldoende of niet zichtbaar uitgevoerd, zijn gegevensgerichte controlewerkzaamheden nodig om voldoende zekerheid te verkrijgen over de rechtmatigheid en een volledige en juiste verantwoording. Afhankelijk van de aard en omvang van het proces vergt dit over het algemeen meer controlecapaciteit en is daarmee minder efficiënt.

Verhuurbrengsten, Leges burgerzaken, Omgevingsvergunningen en Belastingen

Voor deze processen is over 2014 geconcludeerd dat slechts beperkt gesteund kon worden op de binnen de processen geïdentificeerde beheersmaatregelen. Voor deze processen is de rechtmatigheid en de volledige en juiste verantwoording vastgesteld door middel van gegevensgerichte controles.

Het in de dagelijkse uitvoering van het proces zelf zichtbaar uitvoeren van diverse controlehandelingen is bij deze processen een aandachtspunt. Een belangrijk verbeterpunt is het realiseren van een geautomatiseerde koppeling tussen de bij de gemeente in gebruik zijnde subadministraties en het financiële systeem dat bij Servicepunt71 in beheer is. Dit geldt onder andere voor het proces van belastingen/heffingen en de leges omgevingsvergunningen.

De registratie en het beheer van de verhuurcontracten is ten opzichte van voorgaande jaren verbeterd. Leiderdorp beschikt nog niet over een algemeen en centraal contractbeheersysteem, maar het Excel-beheerdocument is begin 2014 met behulp van extern ingehuurde capaciteit op orde gebracht. In dit Excel-beheerdocument registreert Leiderdorp nu haar verhuurcontracten in combinatie met de registratie in het reguliere post- en archiefsysteem. Een volgende stap in de verbetering van het verhuurproces is het gebruik maken van een checklist bij het afsluiten of wijzigen van een overeenkomst, waarbij standaard gecheckt wordt op fiscale en juridische aspecten en de volledige en juiste registratie in het Excel-beheerdocument. De checklist wordt momenteel ontwikkeld en zal in 2015 in gebruik worden genomen.

Grondexploitaties en Verstrekte subsidies

De rechtmatigheid, juistheid en volledigheid van de verantwoording van de grondexploitaties en de verstrekte subsidies zijn bij de verbijzonderde interne controles over 2014 gegevensgericht gecontroleerd. Dit heeft te maken met de aard en de omvang in aantallen transacties van deze processen en dus niet dat er onvoldoende beheersmaatregelen aanwezig zijn in deze processen. Een aandachtspunt dat uit de controle van de subsidies naar voren is gekomen, is het tijdig en volledig bijwerken van het voortgangsregister.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Bij de controle van de wet maatschappelijke ondersteuning kon over 2014 voldoende worden gesteund op de interne beheersmaatregelen. Voor dit proces staan geen belangrijke aandachtspunten open.

Sociale verzekeringswetten

Uit de controleverslagen die vanuit Leiden ontvangen zijn, blijkt dat de sociale verzekeringswetten rechtmatig zijn uitgevoerd. Wel worden een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten genoemd, waarbij een systematische controle op de doorlopende inschrijving van cliënten bij het UWV de belangrijkste is. De verwachting is dat dit vanaf medio 2015 mogelijk is.

Processen Servicepunt71

Bij Servicepunt71 wordt, in samenwerking met de gemeenten, nog steeds gewerkt aan het standaardiseren van de processen, inclusief het verbeteren van de interne beheersmaatregelen. Ook hier is het zichtbaar uitvoeren van controlehandelingen in het proces zelf, een aandachtspunt.

Interbestuurlijk toezicht

Over de processen/domeinen die door Leiderdorp onder toezicht van de provincie worden uitgevoerd, wordt sinds 2013 op basis van een met de provincie afgesloten bestuursovereenkomst, in de jaarrekening verantwoording afgelegd in de "Staat van de gemeente". In 2014 staan alleen het domein Financiën (meerjarenbegroting) en het domein Informatie- en archiefbeheer conform het voorgeschreven stoplichtenmodel nog op oranje. Er is voor deze domeinen geen reden voor extra aandacht. Een en ander wordt in de betreffende Staat van de gemeente toegelicht.

Onderzoek Beleidsbeoordelingen Leiderdorp

Op grond van de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals door de raad op 3 februari 2014 opnieuw vastgesteld, is in 2014 door een auditteam van de gezamenlijke auditpool Leiden onderzoek verricht naar Beleidsbeoordelingen in Leiderdorp. Op 3 maart 2015 hebben wij het definitieve onderzoeksrapport ontvangen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat niet altijd (expliciet) een evaluatie wordt uitgevoerd en de onderzochte evaluaties voldoen niet altijd aan het in het onderzoek gehanteerde normenkader. Desalniettemin wordt geconcludeerd dat de beleidsbeoordelingen toegevoegde waarde hebben gehad.

De in het onderzoeksrapport opgenomen aanbevelingen ter verbetering zijn door de organisatie vertaald in een drietal actiepunten. In het kort:

- Het opnemen van een evaluatieparagraaf in iedere te actualiseren of nieuw op te stellen beleidsnota voor de evaluatie van de betreffende nota in de toekomst.
- Het opstellen van een plan van aanpak voor de start van iedere uit te voeren evaluatie.
- Het opnieuw op de kaart zetten van het Project Matig Realiseren (PMR), inclusief het ontwikkelen en opstellen van evaluatiecriteria en het opnieuw vullen van de PMR-toolkit met best practices.

Beoordeling financiële rechtmatigheid

Onderstaand volgt de beoordeling van de financiële rechtmatigheid. Dit betreft zowel de begrotingsrechtmatigheid van de lasten per programma, de onttrekkingen aan reserves en de uitgaven op kredieten als de eventuele financiële onrechtmatigheden die uit de procescontroles c.q. verbijzonderde interne controles naar voren zijn gekomen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik of het niet voldoen aan het zogenoemde voorwaardencriterium.

Lasten per programma

De werkelijke lasten op programmaniveau mogen de begrote lasten na de laatste begrotingswijziging in beginsel niet overschrijden. Daar waar de lasten de begroting wel overschrijden, is het voor het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid van belang in hoeverre de overschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

In 2014 zijn bij drie programma's de begrote lasten, na de laatste begrotingswijziging, overschreden. Het betreft:

programma	hogere lasten	hogere baten	onrechtmatig
2. Werk en Inkomen	€ 221.005	€ 295.825	n.v.t.
4. Beheer openbare ruimte	€ 101.323	€ 109.923	n.v.t.
5. Ruimtelijk beleid	€ 42.739	€ 285.124	n.v.t.

Bij alle drie de programma's worden de hogere lasten gecompenseerd door hogere baten in het zelfde programma. Voor geen van de programma's is er daarom sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Onttrekkingen aan reserves

Er mogen geen onttrekkingen uit de reserves hebben plaatsgevonden, die niet in 2014 waren begroot en/of niet zijn gedekt door besluitvorming door de raad tot en met 31 december 2014.

Er is vastgesteld dat in 2014 geen onttrekkingen hebben plaatsgevonden uit de reserves hoger dan begroot en/of niet gedekt door besluitvorming. Er is geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid op de reserves.

Kredieten

De door de raad toegekende kredieten voor investeringen mogen niet overschreden worden. In 2014 zijn op twee kredieten overschrijdingen ontstaan. Het betreft de volgende investeringen:

investering	krediet	uitgaven	onrechtmatig
Verbouwing Sterrentuin	€ 10.000	€ 16.015	€ 6.015
Aanpassingen kantoorruimte Leo Kanner	€ 24.763	€ 26.617	€ 1.854

De door de raad toegekende kredieten zijn hiermee in 2014 voor een totaalbedrag van € 7.869 overschreden en voor dit bedrag onrechtmatig.

Misbruik en oneigenlijk gebruik, voorwaardencriterium

Bij het uitvoeren van de verbijzonderde interne controles over 2014 zijn geen situaties van misbruik en/of oneigenlijk gebruik geconstateerd. Ook voor wat betreft het voorwaardencriterium, c.q. het voldoen aan de wet- en regelgeving zoals vastgelegd in het normenkader voor de accountantscontrole, zijn geen materiële financiële fouten geconstateerd. Er zijn over 2014 derhalve geen aanvullende financiële onrechtmatigheden te rapporteren bovenop de begrotingsonrechtmatigheden van de kredieten, zoals hiervoor opgenomen.

Goedkeuringstolerantie

In het normenkader voor de accountantscontrole, zoals door de raad vastgesteld op 6 oktober 2014, is de goedkeuringstolerantie voor fouten vastgesteld op 1% van de totale lasten inclusief resultaatbestemming en op 3% voor onzekerheden. Voor 2014 ligt de goedkeuringstolerantie daarmee op € 642.650 voor fouten en € 1.927.950 voor onzekerheden. Als het totaal aan fouten en onzekerheden onder deze grensbedragen blijft, betekent dit dat de accountant een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening kan afgeven.

Uit de beoordeling van de financiële rechtmatigheid komt naar voren dat wij de goedkeuringstolerantie in 2014 niet hebben overschreden. Wij verwachten dan ook een goedkeurende verklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid bij de jaarrekening over 2014.

5.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Leiderdorp

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van de gemeente Leiderdorp gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leiderdorp is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het College van Burgemeester en Wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij raadsbesluit van 16 september 2014 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Leiderdorp een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Den Haag, 9 juni 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. S.B. Spiessens RA

6 BIJLAGEN

Bijlage 1 : Conversietabel product-programma

Programma 1

Programma 01 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
62001 Maatschapp. dienstverlening	399	0	399	374	0	374
71401 gezondheidszorg(niet jeugd)	207	0	207	202	0	202
01A PROG 1A Lokale gezondheidszorg	606	0	606	576	0	576
62002 Ouderenbeleid	320	0	320	299	0	299
62006 WMO beleid	783	0	783	486	0	486
62201 wmo huishoudelijke kosten	1.987	-450	1.537	1.989	-616	1.373
65201 Wet Voorziening Gehandicapten	1.855	0	1.855	1.668	0	1.668
01B PROG 1B Wet Maatschap. Ondersteuning	4.944	-450	4.494	4.441	-616	3.825
63001 Sociaal-cultureel werk	446	0	446	426	0	426
63010 Jeugd	516	0	516	323	0	323
65001 Peuterspeelz./kinderdagverbl.	30	0	30	39	0	39
65005 Contr.Peutersplz./kinderd.verbl.	24	0	24	30	0	30
01C PROG 1C Jeugdbeleid	1.017	0	1.017	819	0	819
71501 Jeugdgezondheidszorg	747	0	747	696	0	696
71601 Preventief Jeugdbeleid	300	0	300	248	-31	217
01D PROG 1D Jeugdhulp en preventief jeugdbel	1.048	0	1.048	944	-31	913
42004 Beheer openbaar basisonderwijs	21	0	21	23	0	23
42201 Bijzonder basisonderwijs	39	0	39	42	0	42
43000 VSO/ZMOK	1	0	1	1	0	1
48003 Leerlingenvervoer	290	-1	289	208	0	208
48006 Overig onderwijs	310	-32	278	308	-32	276
01E PROG 1E Lokaal onderwijsbeleid	660	-33	627	582	-32	550
42101 Huisv.vrz.openb.basisonderwijs	496	-23	473	513	-22	491
42301 Huisv.vrz.Bijz.basisonderwijs	1.071	-243	828	1.075	-263	812
43101 VSO-ZMOK huisvesting	287	0	287	261	0	261
44301 Huisv. voortgez. ow.	296	0	296	260	0	260
44101 Voortgezet onderwijs	0	0	0	29	0	29
01F PROG 1F Onderwijshuisvesting	2.150	-265	1.885	2.137	-285	1.852
Totaal programma 01	10.425	-748	9.677	9.499	-963	8.535

Programma 2

Programma 02 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
61001 Algemene bijstand inkomensdeel	5.716	-4.709	1.007	6.028	-4.904	1.124
61010 Bijstandbesluit zelfstandigen	65	-18	46	96	-94	1
61401 Minimabeleid	714	-30	684	760	-27	733
61402 Kwijtscheldingen	119	0	119	147	0	147
62008 Schuldhulpverlening	69	0	69	143	-76	67
62301 Participatiewet	641	-422	219	479	-460	19
65002 Kinderopvang WIZ	16	0	16	44	0	44
02A PROG 2A Alg.Bijst(Bijz.bijst/min.beleid)	7.340	-5.179	2.161	7.696	-5.562	2.134
61105 WSW	3.057	-2.841	216	2.922	-2.738	184
02B PROG 2B Wet Soc.Werkvoorziening(Wsw)	3.057	-2.841	216	2.922	-2.738	184
62101 Vreemdelingenbeleid	43	0	43	43	-16	27
02C PROG 2C Vreemdelingenbeleid	43	0	43	43	-16	27
Totaal programma 02	10.440	-8.020	2.420	10.661	-8.316	2.345

Programma 3

Programma 03 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
51001 Openbare bibliotheek	668	0	668	652	0	652
51101 Vormings- en ontwikkelingswerk	29	0	29	27	0	27
54001 Kunst	86	0	86	78	0	78
54006 Onderhoud kunstwerken	16	0	16	15	0	15
54010 Amateur Kunstbeoef. /cultuur alg	115	0	115	103	0	103
54101 Monumentenzorg	5	0	5	1	0	1
54102 Molens	35	-4	31	18	-20	-2
55002 Milieu Educatief Centrum	101	0	101	95	0	95
58002 Accommodatie culturele voorz.	163	0	163	188	0	188
03A PROG 3A Kunst en Cultuur	1.217	-4	1.214	1.177	-20	1.157
53001 Binnensportrecreatie	211	0	211	157	-15	142
53010 Sporthuisvesting	1.087	-6	1.080	1.043	-9	1.034
53101 Groene sportvelden/terreinen	272	-60	211	266	-55	211
03B PROG 3B Sport	1.570	-67	1.503	1.466	-79	1.386
Totaal programma 03	2.787	-70	2.717	2.643	-100	2.543

Programma 4

Programma 04 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
21001 Bruggen	528	0	528	508	0	508
21002 Wegen	1.855	0	1.855	1.767	-34	1.733
21032 Gladheidsbestrijding	61	0	61	55	0	55
21050 Openbare verlichting	124	-14	110	216	-6	210
21101 Verkeersregulering	83	0	83	123	0	123
21110 Verkeersmaatregelen	88	0	88	96	0	96
21111 Verkeersborden en /tekens	56	0	56	67	0	67
21112 Verkeersbeleid	119	0	119	102	0	102
31001 Markten	38	-11	27	38	-13	25
56070 Kermissen	0	0	0	0	0	0
04A PROG 4A Verkeer en vervoer	2.953	-25	2.928	2.973	-53	2.920
22301 Veerdiensten	2	0	2	2	0	2
24001 Waterwerken	371	0	371	262	0	262
33001 Nutsbedrijven	2	0	2	0	0	0
04B PROG 4B Water	376	0	376	264	0	264
56007 Groen beleid en regio	164	0	164	136	0	136
04C PROG 4C Groen beleid en regio	164	0	164	136	0	136
56001 Openbaar groen	2.086	0	2.086	2.069	-22	2.048
56050 Houtkamp	126	0	126	116	0	116
56051 Heemtuin	45	0	45	50	0	50
56052 Kinderboerderij	56	0	56	72	-1	71
56053 Volkstuinencomplex	4	-11	-7	4	-10	-6
04D PROG 4D Openbaar groen	2.317	-11	2.306	2.311	-33	2.278
58003 Speelplaatsen	101	0	101	125	0	125
04E PROG 4E Speelvoorzieningen	101	0	101	125	0	125
72201 Riolering en pompen	916	0	916	936	-1	935
72601 Baten rioolrechten	0	-1.366	-1.366	0	-1.367	-1.367
04F PROG 4F Riolering	916	-1.366	-450	936	-1.368	-432
21039 Onkruidvrijhouden van straten	141	0	141	91	0	91
21040 Reiniging wegen	145	-30	115	155	-64	91
34101 Afvoeren kadavers	8	0	8	8	0	8
72102 Reiniging/afvalstoffehffing	2.420	-180	2.240	2.670	-246	2.423
72302 Ongediertebestrijding	41	0	41	13	0	13
72501 Baten reiniging/afvalstofheff.	0	-2.992	-2.992	0	-2.949	-2.949
04G PROG 4G Reiniging	2.755	-3.202	-447	2.937	-3.259	-322
Totaal programma 04	9.582	-4.604	4.978	9.683	-4.714	4.970

Programma 5

Programma 05 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
81001 Ruimtelijke ordening	447	0	447	372	0	372
82201 Bouw- en woningtoezicht	646	-243	403	663	-390	273
83002 Erfpacht	0	-86	-86	0	-92	-92
83020 Verkoop en verhuur grond	51	-212	-160	125	-322	-197
05A PROG 5A Ruimtelijke ordening	1.145	-540	605	1.160	-805	355
82001 Woningexploitatie	72	0	72	67	-2	65
82203 Woonwagencentrum	6	-38	-32	3	-25	-22
05B PROG 5B Woonbeleid	78	-38	40	70	-26	44
31002 Ov.economische aangelegenheden	124	0	124	111	0	111
05C PROG 5C Economische zaken	124	0	124	111	0	111
72301 Milieubeheer	432	0	432	481	-33	449
05D PROG 5D Duurzaamheid	432	0	432	481	-33	449
Totaal programma 05	1.779	-579	1.201	1.822	-864	958

Programma 6

Programma 06 bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	batens	saldo	lasten	batens	saldo
00501 Samenwerk.org. Holland Rijnland	1.403	0	1.403	1.369	-3	1.366
6A PROG 6A Algemene regionale samenwerking	1.403	0	1.403	1.369	-3	1.366
00101 Raad en raadscommissies	333	0	333	306	-4	302
00102 College van Burg.en Wethouders	610	0	610	562	0	562
00201 Bestuursondersteuning college	1.336	-65	1.271	1.274	-71	1.203
00254 Bestuursonderst. CZ	5.655	-57	5.598	5.514	-91	5.423
00256 Best.onderst. Beheer facilitair	230	0	230	239	0	239
00258 Bestuursonderst. GWI	261	0	261	286	0	286
00301 Reisdocumenten	227	-270	-43	272	-315	-43
00302 Rijbewijzen	83	-75	8	88	-80	8
00303 Bevolk.adm.en verklaringen	73	-33	41	67	-30	37
00304 Huwelijken	34	-17	17	27	-22	6
00305 Burgelijke stand	122	-12	110	126	-26	100
00306 Verkiezingen	155	0	155	119	0	119
00307 Naturalisaties	21	-16	4	30	-17	12
00309 GBA Beheer	84	0	84	98	0	98
00601 Griffie	281	0	281	230	0	230
00602 Rekenkamer	38	0	38	16	0	16
63002 Wijkgericht werken	138	0	138	119	0	119
72401 Begraafplaats	365	-365	0	382	-370	11

Programma 06	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
93001 Wet waardering onroerende zaken	244	0	244	195	0	195
6B PROG 6B Bestuur en dienstverlening	10.292	-911	9.381	9.950	-1.028	8.922
14001 Veiligheid	227	0	227	209	0	209
14003 APV	161	-8	153	152	-14	138
6C PROG 6C Openbare orde en veiligheid	388	-8	380	361	-14	347
12001 Brandweer	1.246	0	1.246	1.118	0	1.118
12009 Onderhoud brandkranen/-putten	34	0	34	22	0	22
12010 Rampenbestrijding	111	0	111	175	0	175
6D PROG 6D Brandweer en rampenbestrijding	1.391	0	1.391	1.315	0	1.315
Totaal programma 06	13.474	-918	12.555	12.996	-1.046	11.951

Programma 7

Programma 07	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
83004 Grond expl.Overige bouwgrond	258	-358	-100	258	-360	-102
83005 Overige complexen	4.207	-4.207	0	23	-23	0
7A PROG 7A Grondontwikkeling algemeen	4.465	-4.564	-100	281	-383	-102
83001 Grex Centrumplan	910	-895	15	488	-586	-98
7B PROG 7B Grondontwikkeling Centrumplan	910	-895	15	488	-586	-98
32001 Zandwinning(v/h kl.zandput)	154	0	154	0	-226	-226
83003 Grondexpl.w4	19.390	-19.870	-480	5.878	-6.853	-974
7C PROG 7C Grondontwikkeling W4	19.544	-19.870	-326	5.878	-7.078	-1.200
Totaal programma 07	24.918	-25.329	-411	6.648	-8.048	-1.400

Algemene dekkingsmiddelen

Programma AD	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
bedragen x € 1.000,-	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
93101 Baten OZB gebruikers	0	-904	-904	0	-818	-818
93201 Baten ozb eigenaren	0	-5.943	-5.943	0	-5.847	-5.847
93601 Baten toeristenbelasting	0	-95	-95	0	-85	-85
93701 Baten hondenbelasting	0	-90	-90	0	-82	-82
93901 Baten precariobelasting	0	-620	-620	0	-579	-579
94001 Onroerende zaakbelastingen	72	0	72	74	0	74
94002 Overige belastingen	89	-27	62	74	-74	0
Alg dekkingsmiddelen A Lokale heffingen	161	-7.678	-7.517	149	-7.485	-7.336
92101 Algemene uitkering	0	-23.668	-23.668	0	-23.840	-23.840
Alg dekkingsmiddelen B Alg. uitkering	0	-23.668	-23.668	0	-23.840	-23.840
92201 Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Alg dekkingsmiddelen C Onvoorzien	0	0	0	0	0	0

Programma AD bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
91301 Overige financiële middelen	405	-901	-496	396	-900	-504
Alg dekkingsmiddelen D Dividend	405	-901	-496	396	-900	-504
91101 Geldleningen en uitz. < 1 jaar	42	0	42	29	-5	24
91401 Geldleningen en uitz. > 1 jaar	2.076	-3.495	-1.420	2.013	-3.390	-1.377
Alg dekkingsmiddelen E Financiering	2.118	-3.495	-1.378	2.042	-3.395	-1.353
96001 Saldi van kostenplaatsen	16	0	16	15	0	15
Alg dekkingsmiddelen F Overig	16	0	16	15	0	15
Totaal programma AD	2.699	-35.743	-33.044	2.602	-35.620	-33.018

Resultaatbestemming

Programma bedragen x € 1.000,-	Begroting 2014 na wijzigingen			Rekening 2014		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
99001 SALDO V.D. REKENING NA BESTEMMING	-340	700	360	0	0	0
B VERREKENINGEN VOOR BESTEMMING	-340	700	360	0	0	0
Totaal programma	-340	700	360	0	0	0

Bijlage 2 : Bestuur en organisatie

College van Burgemeester en wethouders

De samenstelling en portefeuillevindeling is:

Burgemeester L.M. Driessen-Jansen

Toekomstvisie Leiderdorp 2025, Bestuurlijke Coördinatie, Openbare orde en veiligheid, Coördinatie handhaving, Recreatie / Toerisme, Burgerzaken.

Wethouder M.H. van der Eng (D66), 1e Loco-burgemeester

(3D) Wmo, Financiën en bedrijfsvoering, Sport, Gezondheidszorg, Communicatie en media, Coördinatie subsidiebeleid, Coördinatie Regiozaken, Belastingen, Nutsbedrijven, Grondzaken, Maatschappelijk vastgoed.

Wethouder C.J.M.W. Wassenaar (VVD)

(3D) Sociale en economische zaken, Coördinatie decentralisaties, Verkeer en (openbaar) vervoer, Ruimtelijke ordening, W4/A4, Volkshuisvesting en woningbouw, Integratie- en asielbeleid, Deregulering, Monumentenbeleid.

Wethouder J.J.F.M. Gardeniers (CDA)

(3D) Jeugdzorg, Jongerenbeleid, Onderwijs, Openbare ruimte, Polders en Groene Hart (incl. Oude Rijnzone), Duurzaamheid en milieu, Kunst en cultuur, Water, Afval, Begraafplaats, Wijkgericht werken.

Gemeentesecretaris H. Romeijn

De gemeentesecretaris is eerste adviseur van het college en stuurt - als eindverantwoordelijke - de ambtelijke organisatie aan. Hij richt zich in het bijzonder op de faciliterende en stafafdelingen.

Daarnaast is hij bestuurder in de zin van de Wet op Ondernemingsraden. Zijn aandachtsvelden zijn politiek bestuur, externe contacten en regionale samenwerking.

Gemeenteraad 2014-2018

Zetelverdeling 2014-2018

- D66: 5 zetels
- VVD: 5 zetels
- CDA: 4 zetels
- Groen Links: 3 zetels
- PvdA: 2 zetels
- LPL: 2 zetels

Democraten 66 (D66)

- Mw. C. Hamer (fractievoorzitter)
- Dhr. J.A.M. van Boxsel
- Dhr. E. Grootaarts
- Dhr. J. Kuggeleijn
- Dhr. H. Verheggen

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)

- Dhr. I.H.M. Cooijmans (fractievoorzitter)
- Dhr. B.M.J. Hoenen
- Dhr. W.N.A. Joosten
- Mw. C.M.M. Meiners-Pieterse
- Dhr. J.B.P.M. Suijkerbuijk

Christen Democratisch Appèl (CDA)

- Mw. M. van der Stelt (fractievoorzitter)
- Mw. M.A.J. van Diepen-van Wijk
- Dhr. G. Schipaanboord
- Dhr. F.A. Stam

Groen Links

- Mw. J.M. Hofman-Züter (fractievoorzitter)
- Mw. F. Joester
- Dhr. B. Vastenhoud

Partij van de Arbeid (PvdA)

- Dhr. O.C. McDaniel (fractievoorzitter)
- Mw. J.J.E. van Reijn

Lokale Partij Leiderdorp (LPL)

- Dhr. H.K. Langenberg (fractievoorzitter)
- Mw. A.M. Beekhuizen-Wesseling

Griffier

- Mw. J.C. Zantingh

Maandag politieke avond

Op 1 september 2014 is de Leiderdorpse gemeenteraad gestart met een proef met een nieuw vergadersysteem. Deze nieuwe vorm van vergaderen moet leiden tot goede inspraak voor de inwoners, het verkorten van de doorlooptijd van vergaderstukken en het voorkomen van herhalingen in discussies. De pilot eindigt met een evaluatie eind januari 2015. Het gaat om een driewekelijkse vergadercyclus:

Week 1 Informatieavond 20.30 – 22.30 uur

Doel van de informatieavond is om met burgers en/of organisaties over een actueel thema in gesprek te gaan en dit te doen op een moment dat dit voor de besluitvorming relevant is. Ook is de informatieavond het moment waarop presentaties worden verzorgd door het ambtelijk apparaat.

Week 2 Fractiespreekuur 19.30 – 20.00 uur, Fracties 20.00 – 23.00 uur

Week 3 Politiek forum (voorheen commissie) 20.00 – 21.30 uur, Besluitvormende raad 21.30 – 23.00 uur

Politiek forum - In het politiek forum vindt politiek inhoudelijke discussie plaats. Ook kunnen burgers tijdens het politiek forum inspreken en deelnemen aan de discussie. Het politiek forum is nadrukkelijk niet bedoeld voor technische vragen. Deze dienen tijdens de informatieavonden of schriftelijk te worden gesteld.

Raadsvergadering - Politieke discussie en besluitvorming over de voorstellen die in het politiek forum aan de orde zijn geweest, gelegenheid voor indienen amendementen en moties.

Via www.raadleiderdorp.nl maken we bekend hoe de vergadervorm na 23 maart 2015 zal zijn.

Bijlage 3 : Kerngegevens Leiderdorp

Sociale structuur

Inwoners	1-1-2011*	1-1-2012*	1-1-2013*	1-1-2014*	1-1-2015*
0-19 jaar	6.490	6.404	6.356	6.286	6.199
20-64 jaar	15.543	15.358	15.216	15.141	15.090
65 jaar en ouder	4.576	4.940	5.174	5.390	5.564
Totaal aantal inwoners	26.609	26.702	26.746	26.817	26.853

* Deze cijfers zijn vastgesteld door het CBS

Bijlage 4 : Afkortingenlijst

Afktorting	uitleg	Afktorting	uitleg
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	NHG	Nationale Hypotheek Garantie
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	NOC	Nederlands Olympisch Comité
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	NSF	Nederlandse Sport Federatie
BBP	Bruto Binnenlands Product	NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
BBS	Bijzondere Basisschool	OAS	Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie
BBV	Besluit begroting en verantwoording	OBSG	Openbare basisscholengemeenschap Leiderdorp
Bbz	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen	ODWH	Omgevingsdienst West-Holland
BCF	BTW-compensatiefonds	OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
BDU	Brede Doeluitkering	OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie	OKV	Onderwijskundige Vernieuwing
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar	OTO	Opleiden, Trainen en Oefenen
BPI	Bestand Potentiële Inburgeringsplichtigen	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
BRIN	Basis Registratie Instellingen	ORZ	Oude Rijnzone
BRP	Basisregistratie Personen	OV	Openbare Verlichting
BRP	Basis Rioleringsplan	OVO	Onderlinge Verzekeringen Overheid
BSOD	Brede School Oude Dorp	OZB	Onroerendezaakbelasting
BSW	Brede School West	PCBO	Protestants Christelijk Basisonderwijs
BTW	Bruto toegevoegde waarde	P&C	Planning & Control
Bvo	Bruto vloeroppervlakte	PCSV	Protestants Christelijke Schoolvereniging
B&W	Burgemeester en wethouders	POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
BWS	Besluit woninggebonden subsidies	PROO	Stichting Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Leiden
CAK	Centraal Administratie Kantoor	PW	Participatiewet
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek	PWA	Prins Willem-Alexanderschool
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	RAAK	Regionale Aanpak Kindermishandeling
CoPi	Commando Plaats Incident	RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer	RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek	RIF	Regionaal investeringsfonds
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen	RMC	Regionale Meld- en Coördinatiepunt (voortijdig schoolverlaters)
DB	Dagelijks Bestuur	RNI	Register Niet-Ingezetenen
DIV	Digitale Informatie Voorziening	Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
DMS	Document Management Systeem	RvS	Raad van State
DNB	De Nederlandse Bank	RVMK	Regionale verkeersmilieukaart
DuBo	Duurzaam Bouwen	SCW	Sociaal Cultureel Werk
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	SEPA	Single European Payment Area

Afkorting	uitleg	Afkorting	uitleg
DZB	De Zijlbedrijven	SES	Sociaal economische status
ECB	Europese Centrale Bank	SFL	Sportfondsen Leiderdorp
EMU	Economische en Monetaire Unie	shv	schuldhulpverlening
EMV	Europay, Mastercard, Visa	Sisa	Single Information Single Audit
EU	Europese Unie	SKL	Stichting Kinderopvang Leiderdorp
Fido	Wet Financiering decentrale overheden	SLA	Service Level Agreement
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden	SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
FLO	Functioneel Leeftijdsonslag	SMI	sociaal-medische indicatie
Fte	Fulltime-equivalent	SP71	Servicepunt71
GBA	Gemeente Basisadministratie	SSS	Sportfondsen Sport Servicepunt
GBKN	Grootschalige Basiskaart Nederland	STL	Sociaal Team Leiderdorp
GEHS	Gemeentelijke Ecologische Hoofdstructuur	SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval	SW	Sociaal Werk
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	vGRP	verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen	VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
GIG	Gemeentelijke Integrale Grondexploitatie	VO	Voortgezet Onderwijs
GR	Gemeenschappelijke Regeling	VRI	Verkeersregelinstallatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan	VSO ZMOK	Voortgezet Speciaal Onderwijs Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen
HHR	Hoogheemraadschap van Rijnland	VSV	Voortijdig schoolverlater
HM	Hollands Midden	VTA	Visual Tree Assessment
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer	VVE	Vroeg- en voorschoolse educatie
Hof	Houdbare Overheidsfinanciën	Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
HRM	Human Resource Management	Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
HSL	Hogesnelheidslijn	WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
IB	Inlichtingenbureau	W4	Project Wonen, Werken, Water en Wegen
IBAN	International Bank Account Number	WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
IBP	Informatie Beleidsplan	Wgr	Wet gemeenschappelijke regelingen
ICT	informatie- en communicatietechnologie	WI	Wet Inburgering
IHP	Integraal Huisvestingsplan	WIA	Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	Win	Wet inburgering nieuwkomers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	Wiw	Wet Inschakeling Werkzoekenden
ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
IVVP	Integraal Verkeers- en Vervoerplan	WNT	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (semi-)publieke sector
JGT	Jeugd- en Gezinsteam	WOS	Water op straat

Afkorting	uitleg	Afkorting	uitleg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg	WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
KCA	Klein Chemisch Afval	WPB	Wet Participatiebudget
KCC	Klant Contact Centrum	Wpg	Wet publieke gezondheid
KCS	Klantcontactsysteem	WSNP	Wet Schuldhulpsanering Natuurlijke Personen
KISS	Kennis Informatie Systeem Sport	Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Km	Kilometer	WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
KPI	Kritische Prestatie Indicatoren	WWB	Wet werk en bijstand
KRW	Kaderrichtlijn Water	WWIK	Wet werk en inkomen kunstenaars
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek	Wwv	Wet Werken naar vermogen
LAB071	Leidse Agglomeratie Bereikbaar	ZAT	Zorgadviessteam
LED	Light-emitting diode	ZHN	Zuid-Holland Noord
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs	Zvw	Zorgverzekeringswet
MT	Management Team		

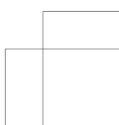
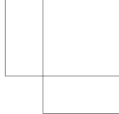
Bijlage 5 : Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Activa	Bezittingen die langer dan één jaar meegaan en die om die reden in meerdere jaren worden afgeschreven (bijv. gebouwen, rollend materieel). Activa staan op de balans.
Afschrijving	De uitgave aan activa worden over meer jaren verdeeld en niet in één keer in de exploitatie opgenomen. Dit noemt men afschrijven. Door afschrijving lopen de kosten in de loop van de jaren parallel met de baten voortvloeiend uit het gebruik en houdt tevens de boekwaarde gelijke met de werkelijke, steeds dalende waarde.
Algemene dekkingsmiddelen	Het overzicht algemene dekkingsmiddelen bevat ten minste de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is, de algemene uitkeringen, dividend, het saldo van de financieringsfunctie, het saldo tussen de compensabele BTW en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds en de overige algemene dekkingsmiddelen.
Balans	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.
Baten en Lasten (stelsel van)	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Begroting	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoed en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.
Beleidsthema	Per thema worden de hoofdkenmerken, visie en het bestuurlijke kader toegelicht.
Boekwaarde	Betreft de administratieve (dus nog niet afgeschreven) restwaarde van vaste activa die eerder middels een investering zijn aangeschaft.
Brede school	Samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. Doel van het samenwerkingsverband is de ontwikkelingskansen van de kinderen te vergroten. Onderwijs en welzijn zijn in ieder geval participanten. Voorschoolse voorzieningen, peuterspeelzaal, sport, cultuur, bibliotheek en andere instellingen kunnen ook een onderdeel van de brede school zijn.
BTW compensatiefonds	Fonds waaruit de gemeente vanaf 2003 BTW kan declareren bij het Rijk op typische overheidstaken (uitgezonderd o.a. onderwijs-huisvesting).
Budgettair neutraal	Begrotingswijzigingen die per saldo de totale begroting niet beïnvloeden.
Comptabiliteitsvoorschriften	De comptabiliteitsvoorschriften zijn bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Sinds het begrotingsjaar 2004 zijn de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht.
Dekking	De wijze waarop een kostenverhoging dan wel een opbrengstenverlaging wordt opgevangen in de vorm van 1) een nieuwe inkomstenbron, 2) een doorberekening van kosten aan derden, 3) een verhoging van de belastingen, 4) een verlaging van andere kosten.
Dividend	Periodieke uitkering van winst aan de aandeelhouders van een onderneming.
Doelmatigheid	Mate waarin de productie is geleverd in relatie tot de inzet van middelen, afgezet tegen een vooraf bepaalde norm (bijv. minuten per paspoort, kosten per strekkende kilometer).
Doeltreffendheid	Mate waarin de beoogde maatschappelijke effecten zijn gerealiseerd. Van belang is om vast te stellen in hoeverre het beoogde maatschappelijke effect de verdienste is van de organisatie (relatie gerealiseerde productie - gerealiseerd effect, afgezet tegen het beoogde maatschappelijke effect).
Doeluitkering	Uitkering door het Rijk aan een lagere overheid voor een nauw omschreven wettelijk vastgesteld doel of taak. De gelden zijn niet vrij besteedbaar. In veel gevallen is een specifieke verantwoording over de besteding één van de voorwaarden voor het verkrijgen van de uitkering.
Efficiency en effectiviteit	Efficiency is doelmatigheid (is de uitvoering goed, met gebruik van zo min mogelijk middelen). Effectiviteit is doeltreffendheid (doen we de goede dingen, bereiken we het gestelde doel).
Egalisatiereserve	Reserve met als doelstelling jaarlijks sterk fluctuerende lasten door de jaren heen te compenseren. Dit kan door de jaarlijks gelijk blijvende storting in de reserve ten laste van de exploitatie te nemen en de werkelijke uitgaven uit de reserve te betalen.
EMU saldo	Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid voor de unie van landen die de euro als betaalmiddel hebben (Economische en Monetaire Unie).

Begrip	Omschrijving
Financieel beheer	De organisatie van de administratie en het beheer van de vermogenswaarden.
Financiële rechtmatigheid	Met financiële rechtmatigheid wordt bedoeld dat de financiële beheershandelingen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving zijn uitgevoerd.
Financieringsmiddelen	Kort- of langlopende geldmiddelen die nodig zijn om de kosten van een investering te betalen. Behalve van financieringsmiddelen uit eigen kapitaal en reserves wordt ook van minder reguliere financieringsmiddelen gebruik gemaakt, zoals opgenomen geldleningen en het saldo van crediteuren en debiteuren.
Gemeentefonds (algemene uitkering)	Uitkering van het Rijk die de gemeenten in principe vrij mogen besteden. Dit ter onderscheid van doeluitkeringen met een gebonden besteding.
Incidentele baten en lasten	Opbrengsten en uitgaven die maar een enkele keer voorkomen.
Indirecte kosten	Betreft kosten waarbij de directe samenhang met de producten ontbreekt. Door middel van één of meer verdeelsleutels worden de indirecte kosten aan de verschillende producten toegerekend.
Investering	Een investering is een uitgaaf van een object met een gebruiksduur van langer dan één jaar; investeringen worden geactiveerd op de balans. Uit investeringen vloeien kapitaallasten voort die op de gemeentelijke exploitatie drukken.
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen en de daaraan verbonden geraamde exploitatielasten voor de komende jaren.
Jaarrekening	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: - de programmarekening en toelichting - de balans en toelichting.
Jaarstukken	De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.
Jaarverslag	Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: - de programmaverantwoording - de paragrafen.
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat voor de aanschaf 'geld geleend' wordt. Door de dalende boekwaarde nemen de rentekosten in de loop van de jaren af. Voor de berekening van de rentekosten wordt het percentage van de omslagrente gehanteerd.
Lastendruk	Totaal van regelmatig terugkerende, vaste geldelijke verplichtingen
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op publiekrechtelijke grondslag (bijv. leges paspoort, leges rijbewijs). Leges zijn retributies maar worden wettelijk tot de belastingen gerekend. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.
Meerjarenraming	Een prognose van de voor meerdere jaren, na het begrotingsjaar, te verwachten lasten en baten op basis van vigerend (= bestaand) beleid; dan wel van uitgaven en inkomsten ter zake van investeringen waarvoor al kredieten zijn verstrekt.
Overhead	De kosten van werkzaamheden of faciliteiten die slechts een indirecte relatie vertonen met de gemeentelijke producten en diensten, v.b. leidinggeven, afdelingsadministratie, de kantine of de huisvesting.
Overzicht van baten en lasten	Onderdeel van de financiële begroting dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.
Paragrafen	Een paragraaf geeft volgens het BBV een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.
Planning- en controlcyclus	De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt, v.b. haven- en liggelden, marktgelden en parkeergelden.
Prestatie	Het meetbare resultaat van activiteiten.
Prestatie-indicator	Kwantitatieve en kwalitatieve gegevens die inzicht geven in de resultaten van het gevoerde beleid van de gemeente

Begrip	Omschrijving
Product	Een product van een productenraming of productenrealisatie kan omschreven worden als het resultaat van samenhangend handelen, meetbaar gemaakt in de tijd, geld en kwaliteit. Een product wordt in de handreiking ruim geïnterpreteerd. Het kan zijn: een voorziening, een dienst, een goed of een activiteit. Een kern is dat er taakstellende afspraken aan verbonden kunnen worden. Een product omvat zoveel mogelijke kwantitatieve normen voor zowel financiële als niet-financiële prestatie-indicatoren.
Productenraming	De productenraming wordt volgens het BBV opgebouwd vanuit de programbegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotings-document van het Dagelijks Bestuur en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.
Programmabegroting	Een programbegroting is een typering voor de nieuwe beoogde begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. Het kenmerk van de begroting is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er naar de begroting volgens de nieuwe voorschriften ook wel verwezen als programmabegroting. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.
Programma	Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.
Rechtmatigheid	Rechtmatigheid is de overeenstemming van beslissingen en handelingen met regels die voor betrokkenen toepasselijk zijn en die mede gelet op het specifieke geval waarvoor die regels gelden, van belang zijn.
Reserve (algemene)	Bedrag dat is gereserveerd voor toekomstige uitgaven, zonder dat de aard en de omvang van deze uitgaven al bekend zijn. De reserves staan op de balans.
Specifieke uitkering	Rechtstreekse uitkering aan een instelling of een lagere overheid te besteden aan een specifiek doel. Het is een verzamelbegrip voor subsidies, bijdragen van het rijk of provincie en doeluitkeringen.
Verbonden partij	Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie)kosten op te vangen. Voorzieningen staan op de balans.
Weerstandscapaciteit	De weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.
Weerstandsvermogen	Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Gemeente Leiderdorp
Willem-Alexanderlaan 1
Postbus 35
2350 AA Leiderdorp
info@leiderdorp.nl

Gemeente Leiderdorp

Willem-Alexanderlaan 1

2351 DZ LEIDERDORP

Postbus 35

2350 AA LEIDERDORP

T 071 – 54 58 500

E info@leiderdorp.nl

I www.leiderdorp.nl

Druk: 18-06-2015